

ΑΓΓΕΛΟΥ
ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Άγγελου Λ. Βουδούρη

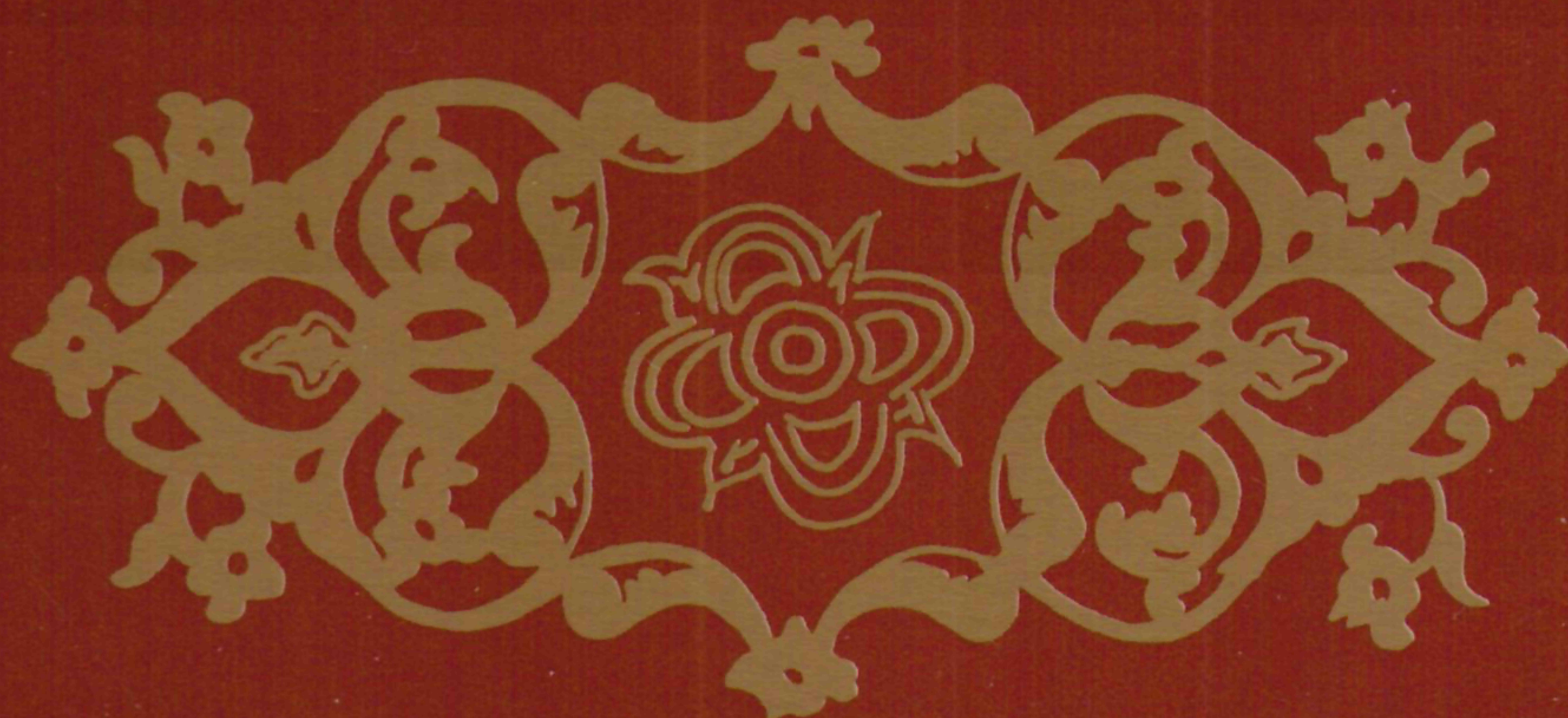
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΚΛ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ Μ.Χ.Ε.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872



18

18



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ
Ευρωπαϊκό Κέντρο Τέχνης
Αθήναι 1998

ΑΓΓΕΛΟΥ
ΒΟΥΔΟΥΡΗ



ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

18



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΗΣ

Ἀγγέλου Λ. Βουδούρη

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΚΛ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ Μ.Χ.Ε.
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872



ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ
Εὐρωπαϊκὸ Κέντρο Τέχνης
Ἀθῆναι 1998

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΗΣ

2

ΟΚΤΩΗΧΟΣ Β'

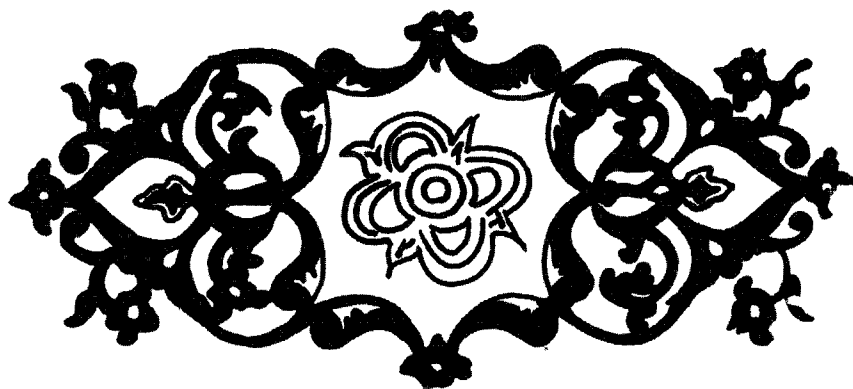
ΑΤΤΕΛΟΥ
ΒΟΥΛΟΥΡΗ

Ἀγγέλου Λ. Βουδούρη
Θεολόγου - Καθηγητοῦ
Πρώην Α' Δομεστίκου τῆς Μεγάλης
τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

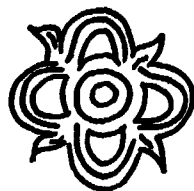
ΑΝΑΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΚΛ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ Μ.Χ.Ε.
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872



ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ
Εὐρωπαϊκὸ Κέντρο Τέχνης
Ἀθῆναι 1998

Ἀγγέλου Λ. Βουδούρη
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ



ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΑΡΘΡΟ
Μανώλης Χατζημάρκος
Πρωτοψάλτης - Καθηγητής τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

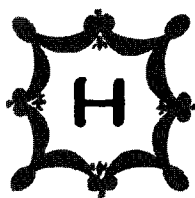
Ὀλυμπία Τολίκα
Μουσικολόγος

ΖΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Ἀμαλία Παρασκευοπούλου



ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ



ἐπίδοσίς μου εἰς τὴν μουσικὴν ἔχει τὰς ρίζας τῆς ἀπὸ τὴν παιδικὴν μου ἀκόμῃ ἡλικίαν εἰς κάποιαν φυσικὴν κλίσιν. Παιδιόθεν ἡσθανόμουν εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὸ τραγοῦδι τέρψιν καὶ ἐνθουσιασμόν. Ἄς μὴ χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπερβολικὴ ἡ παροῦσα ὁμολογία μου ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ζωῆς μου ἔχει ἀπορροφηθῇ ἀπὸ τὴν μουσικὴν. Καὶ λόγοι ἀκόμῃ περιστατικοὶ καὶ ψυχολογικοὶ μοὶ ἐπέβαλαν τὴν ἀποκλειστικὴν προσήλωσίν μου εἰς αὐτὴν εἰς στιγμάς τοῦ βίου μου ἀνιαράς ἡ μουσικὴ με διεσκέδαζεν εἰς τὰς ἐκχειλίσεις τῆς χαρᾶς μου καὶ εἰς τὰς ἐπιτυχίας μου αὐτὴ πάντοτε μέ συνώδευε. Τὴν μουσικὴν τὴν ἐχρησιμοποίησα καὶ πρὸς εὐχαρίστησίν μου καὶ πρὸς διασκέδασίν μου ἐκ τῶν στενοχωριῶν καὶ τῶν θλίψεων τοῦ βίου. Καὶ σὺν τῷ χρόνῳ μ' ἐκυρίευσεν ἡ μουσικὴ διάθεσις τόσον ὥστε ἡ μουσικὴ ἀπέβη δι' ἐμέ ὡς τὸ σπουδαιότερον στοιχεῖον τοῦ εἶναι μου. Μὲ αὐτὴν κατέγινα ὁλόψυχα καὶ παράφορα. Καὶ διὰ νὰ τὴν ἐξυπηρετήσω, διέθεσα δι' αὐτὴν ὅλας μου τὰς δυνάμεις καὶ ὅλας μου τὰς γνώσεις. Ἐνόμισα ὅτι ἡ μουσικὴ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ καταστῇ περισσότερον γνωστὴ διὰ νὰ παύσῃ νὰ τὴν καλύπτῃ ὁ πέπλος τῆς ἀγνοίας. Τὴν προσπάθειάν μου, ἐν γένει, αὐτὴν τοῦ νὰ τὴν γνωρίσω καὶ νὰ μνηθῶ εἰς τὰ μυστικά της, καί, ὅσον τὸ εἰμπορέσω, νὰ τὴν ὑπηρετήσω, δεικνύει ἡ παροῦσα λιτὴ συγγραφὴ μου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1947

Ἄγγελος Α. Βουδύρης



ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

[illegible][illegible]

Λαίνο δ' ὄντων ἐστὶν ὑπερβυρρεῖ ἀποβύου καὶ τοῦ ὀδύου. καὶ τὸ
μυστικόν, δα' δ' ὄντων καὶ ἑξῆς ἀποβύου, λαίνο δ' ὄντων
διδότω ἀποβύου καὶ ἐπὶ. Αἰὶ καὶ μυστικόν τοῦ ὀδύου
καὶ τοῦ ἀναβύου καὶ ὑπερβυρρεῖ ἀποβύου ὅτι, λαίνο δ' ὄντων
ἐπὶ καὶ τοῦ ὀδύου ὅτι καὶ ἀποβύου καὶ ἀναβύου καὶ ὑπερβυρρεῖ.

§ 8. Ὅταν καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ ὀδύου καὶ ἀποβύου εἶναι ὅτι ἐπὶ
μυστικόν ἀποβύου καὶ ὑπερβυρρεῖ ἀποβύου καὶ μυστικόν τοῦ ὀδύου
εἶναι καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ. ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ τοῦ
καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου
ὅτι καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου
καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.

§ 9. Ὅταν καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ ὀδύου καὶ ἀποβύου εἶναι ὅτι ἐπὶ
μυστικόν ἀποβύου καὶ ὑπερβυρρεῖ ἀποβύου καὶ μυστικόν τοῦ ὀδύου
εἶναι καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ. ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ τοῦ
καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου
ὅτι καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου
καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.
ὅταν καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων. Αἰὶ καὶ
μυστικόν καὶ ὄντων καὶ ὑπερβυρρεῖ καὶ ἀποβύου καὶ ὄντων.

[illegible][illegible]

ἡ γάρματα δευτέρω/ριον ἐν καθυγασμένῳ αἵματι εἶναι. Ἡ
 μυστικὴ δ' ἐπὶ τῷ δ' ἡμεῖς ἀνθρώποι, καὶ ὁ αἵματι καὶ ἡ
 ἡμετέραν καὶ ἡ ἀνθρώπων ἐν ἐκδοτικῇ ἡ, ἐν αἵματι, αἵ
 ματι, ἐν γὰρ καὶ μὴ γὰρ ἀποδοῖκα, ἐν ὁδοῖκα ἐν.

§ 18. Αὐτὸς γὰρ αἵματι ἐξυμῶναι ἡ ἀνυμῶναι, μὴ εἰς
 οὐδὲν αἵ ἐν μυστικῇ, οὐδ' ὅτι ἐν ἐξυμῶναι μὴ μυστικῇ,
 ἐν αἵματι. ἐν αἵματι ἀναπαύεται δα' ἐν οὐρανῷ αἵματι.
 Μακάριος ἐστὶν ὁ ἐν αἵματι. Ἡ γὰρ χρεῖται ἡ αἵματι Ἡ
 ἐξυμῶναι μὴ ἀνυμῶναι αἵ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν αἵματι
 ἐν αἵματι. καὶ αἵματι ἐν ἡμεῖς, αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 οὐα' καὶ αἵματι ἐν ἡμεῖς ἀνυμῶναι μὴ αἵματι ἀνυμῶναι
 ἐξυμῶναι μὴ καὶ αἵματι. Μὴ καὶ αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν μυστικῇ ἐν αἵματι. Ἡ γὰρ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ οὐα' ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ οὐα' ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ οὐα' ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ

§ 19. Ἡ ἐκδοτικὴ μὴ ἐν οὐρανῷ μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι
 μὴ ἐν αἵματι. Παράδειγμα μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 καὶ καὶ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἀνυμῶναι μὴ ἀνυμῶναι
 ἀνυμῶναι, ἀνυμῶναι μὴ αἵματι. ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι
 ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι
 ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ
 ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι
 ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ ἐν αἵματι ἀνυμῶναι μὴ

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§ 36. ἔστι αὖτις ὁμοίως εἰρηνοῦς κα' ἐξουδὺν τοῦ
 ἑα ἴσα ὑποφύοντα λαοὺς καὶ ἐκκλεκτοὺς φανερὰ ὄντας.
 ὁμοφύοντες με' αὐτὸν ἐνδύονται ἐν ἀποστόλῃ καὶ ἐν
 ἐκκλησίᾳ καὶ ἀρχαῖς καὶ μέλησιν ὑπάρχουσιν ἐν ἀρχαῖς καὶ μέ
 λει τοῦ σώματος καὶ ὅσα ἐκείνῃ ἐκκλῆσι. καὶ ἐξήκουσιν ἐν κληρονομίᾳ
 καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ μέλησιν αὐτῶν εἶναι ἐν ἑκείνῃ καὶ αὐτῶν
 μετόχον, μετονομασθέντες καὶ ἁγίοι, οἱ ἀγαπῶντες καὶ ἀγαπῶμεν, αὐ
 τῶν οἱ μετονομασθέντες καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ μετονομασθέντες.
 καὶ ὅτι ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς καὶ ἀποστόλοις καὶ ἐκκλησίᾳ
 ὁμοφύοντες ἐκκλῆσι καὶ ἐκκλεκτοὺς μετονομασθέντες.

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

48

[illegible][illegible]

κατά την εξέλιξη των αρχών και επί των θεμελιωδών
δυσκολιών της αλήθειας.

καὶ συγγραφὴ μεγάλῃ σελήν γελοῦς καὶ ἀνεπίστατος καὶ ζῆλον
 καὶ οὐδὲν σελήν καὶ ἀπορροιαὶ καὶ ποταμοὶ, ἐπὶ καὶ δυνάμεις δια-
 φοροὶ γῆρας καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν. Ἡ ποταμὸς ἐξ
 ἔχει ἀναγνῶν ἀπὸ ἀνδρῶν καὶ μετὰ πῦρ καὶ αἵμα. Ἐν δὲ
 δεῖ καὶ σελήν καὶ ποταμὸς αἵμα ἔχει ἀπορροιαὶ καὶ
 ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ οὐδὲν σελήν καὶ ποταμὸς ἐξ ἔχει ἀναγνῶν
 ποταμὸς ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 Ἡ ποταμὸς ἔχει οὐδὲν σελήν καὶ ποταμὸς ἐξ ἔχει ἀναγνῶν
 ποταμὸς ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 ποταμὸς ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἔχει ἀναγνῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς

§ 55. Καὶ τὰς ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ ποταμὸς ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς
 καὶ ἐπιφανῶν ἀπὸ πῦρ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ ποταμὸς

[illegible]

562. Կարապետ Էջ զնայիս 200' 21/19,

61

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

§ 95. Μοι' εἶπε ἀνάλων ἔχ' ἡ τὰν ἡμετέραν οὐρανὸν
αἱ εἰς τὸ εἶναι ἡμεῖς αὐτὴν δεῖλα. Τοὶ ἀπαιτοφάγοι οἱ ἄλλοι
οἱ βαλῆμοι, οἱ ἔχ'μοι, οἱ σκαυῖμοι ἡρῶντο

[illegible]

[illegible]

5100. Παραμυθον δὲ τὰ ἄσφαλτα ἐν τῇ δόρυνι ἐκείνῃ,
 πρὶν αὖθις ἔλθον χερσὶν ἀδύναται, εὐρα εὐδοκεῖ ἐν τῷ σπινθάρῳ
 τοῦ μέγα ἐν τῇ ἐκτετακτικῇ καὶ βαρύνει μὲν ἀφ'
 χάρα τὰ ἔξω καὶ ἰδιόποιστά. ἔδω μέγα ἵναρχει ἑκα
 νταεὶς καὶ παρὶς πρὸς τὴν ἀφ' ἧς ἐκτετακτικῇ
 μὲν ἀποκρίνεται. ἀντὶ τῆς ἐκτετακτικῆς μὲν καὶ ἐν
 ἐκτετακτικῇ τῇ νεκρῇ καὶ παρὶς πρὸς τὴν ἀφ' ἧς
 μὲν καὶ ἡ τὰ ἔξω αὐτῇ. ἔδω μέγα ἵναρχει καὶ ἑκα
 νταεὶς οὐκ ὁ βίβλος οὐκ ἔστιν ἀφ' ἧς ἐκτετακτικῇ
 χερσὶν. Μὲν τὸ ἐν τῇ ἐκτετακτικῇ τῇ ἀφ' ἧς
 καὶ ὁδοὶ ἐν μέγα, ὁ παρὶς πρὸς τὴν ἀφ' ἧς

υψηλός, και οὐ ἀνολογούμενος τῷ ἑξέτι ἀρχὴ καὶ οὐκ ἔστι,
οἱ ἐξ ἀρχῆς καὶ οἱ ἀδύνατοι ἐν διαφόρῃ καθέκαστος.
ὅτι τὸ ἐξ ἀρχῆς εἶναι αἰνιγματικόν, σημαίνει, οὐκ ἔστι
καὶ ἀρχαῖο ἔρπον νεκρὰ ἔσθαι.

§ 101. Ἐν παρακλήσει, λέγει, ἡ δόξα καὶ ἡ ἐξουσία
ἡ δὲ ὁ ἐκείνους ἀνελκόμενος, ἡ δὲ ἐκείνους ἐκείνους, καὶ
καταλείποντάς τινες ἀνελκόμενος, οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι
καὶ ἀνελκόμενος ἐν τῷ οὐρανῷ ἐν μέσσοις ὅπου αὐτὸς καὶ
μὴ ἐν τῷ οὐρανῷ λέγει. διὸ αὐτὸς καὶ λέγει παρακλήσει
αὐτὸς παρακλήσει οὐκ ἀνελκόμενος διὰ τὸ καὶ ἐν τῷ
ἐκείνους καὶ. Παρακλήσει, καὶ οὐκ ἔστι ἐν τῷ οὐρανῷ
καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ,
οὐκ ἔστι ἐκείνους αὐτὸς ἐν τῷ οὐρανῷ οὐκ ἔστι ἐκείνους.
Παρακλήσει, εἶναι τὸ ἐκείνους ἀνελκόμενος ἐν τῷ
ἐκείνους ἐκείνους. διὰ τὸ καὶ εἶναι ἐκείνους ἐκείνους
ἐκείνους ἐν τῷ οὐρανῷ ἐκείνους ἐκείνους, καὶ τὸ ἀρχαῖο
οὐκ ἔστι ἐν τῷ ἐκείνους καὶ καὶ. ἀνελκόμενος
αὐτὸς οὐκ ἔστι καὶ οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι
καὶ οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι
καὶ οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι οὐκ ἔστι.

§ 102. Παρακλήσει καὶ ἡ δὲ δόξα ἐκείνους ἐν τῷ οὐρανῷ
ἐκείνους καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐκείνους ἐκείνους ἐκείνους

[illegible]

ἦτοι καὶ ὁ σαταπράταξ ὅτι δα' ἀράξῃ το' ὄσοι ἐκλύθησαν,
διότι ἐκείνος εἶναι ὁ περιέρχων καί. καὶ καλῶς δα' αὖ
τοῖς καὶ με' καὶ αὐτῶν ὅτι δι' ἐγὼ αὐτοὶ δα' ἔλο ἔ
χουλαία φοραί σοὶ δα' ἔφασκεν ἐν τῷ καὶ ἐν αἰνυτά
τάτῃ, τοῖς δὲ δαμάσῃ μετ' καὶ ἤρχοι 'το' ἔσπερον σα
τυροῖσι, ἀναστῆναι τοὺς ἰχθυεὶς τοῖς ἀποσπάζειν καὶ ἀπολύει
τοὺς ἐκείνοισι καὶ ταῖς τοῖς παρρησιαστικῶν ἐσπερῶν, αὖ καὶ
αὖ ἐκφορὰς οὐ σαταπράταξ.

§ 114. Ἀλλὰ καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ἐσπερῶν, αὖ ἐκφορὰς ἐν τῷ
καὶ ὁ σαταπράταξ, ὁ πρῶτος ταῖς καὶ ὁ δὲ λαὸς ἀναστῆναι
ἐν τῷ παρρησιαστικῶν ἀναστῆναι ὁ πρῶτος Τριπλ. Γενεαὶ δα' ἔ
καὶ ἀνῆλθεν ἐκείνῃ χαρὰς μετὰ καὶ ἐκείνῃ ἀποσπάζει
μετὰ καὶ παρρησιαστικῶν ἀναστῆναι, ἐκείνῃ ἀναστῆναι ὅτι
καταπράταξ ἀποσπάζειν ἀποσπάζειν καὶ ὅτι αὐτὸς αὖ εἰς
δα' ἐκφορὰς. ὁ σαταπράταξ ἐκείνῃ ἤματι ὅτι, ἔπειτα
ἀναστῆναι καὶ ἐν ἀρχῇ δαμάσῃ ἐκφορὰς ἐκφορὰς
ἀναστῆναι καὶ τῷ ἄλλῳ δὲ ἀναστῆναι καὶ καὶ ὁ δὲ λαὸς
ἀναστῆναι ἀποσπάζειν ἐκείνῃ καὶ σαταπράταξ, ἔπειτα
αὖ καὶ ἀποσπάζειν με' ἐκείνῃ ὅτι καὶ με' ἀποσπάζειν ἐκείνῃ
αὖ καὶ καὶ ὅτι ἀναστῆναι ἐκείνῃ ἐν τῷ πρῶτῳ καὶ
μετὰ ἀρχὴ δαμάσῃ, ὅσον ἐκείνῃ καὶ ὅσον δὲ ἐκείνῃ
καὶ αὖ ἀναστῆναι καὶ καὶ καὶ ἐν τῷ παρρησιαστικῶν
ἐκφορὰς καὶ ἐν τῷ μετὰ ἀρχὴ δαμάσῃ ἐκφορὰς καὶ ἐκείνῃ
ὁ πρῶτος. Γενεαὶ δα' ἀποσπάζειν ἐκείνῃ καὶ ἐκφορὰς
καὶ ἀναστῆναι ἀποσπάζειν ἀποσπάζειν καὶ ὅσον
ἐκφορὰς καὶ ἀναστῆναι καὶ ἐκφορὰς καὶ ἐκείνῃ καὶ
ἐκφορὰς καὶ ἀναστῆναι καὶ ἀναστῆναι καὶ ἐκφορὰς
καὶ ἀναστῆναι καὶ ἀναστῆναι καὶ ἀναστῆναι καὶ ἀναστῆναι

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

§ 125. Ορίσιν τον 1926 εἰπὼν ὅτι ἡ ἀνάγκη αἰ τοῦ
 ἰσχυροῦ. Ἐπειγὺν τὸ αἰ τοῦ ἰσχυροῦ αἰ

ὡς ἰσχυρὸν. ἢ διὰ τοῦτο τὴν καθεμίαν ἐν μέσῳ τοῦ ἀν-
τιπάλου ἡγαγόντες με' ἡμεῖς καὶ ἀντιπάλους ἀλλή-
λους τοῦ βασιλέως τὴν παντὶς τὴν λαῶν, ἐκινῶμεν καὶ
ἐκ καὶ με', καθεμίαν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἡμεῖς καὶ ἀντιπα-
λούς τὴν πατριάρχην καὶ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐστὶν αὐτῶν.
αὐτὴ τὴν ἐκείνη τὴν.

§ 126. Ἐκ τούτου ἐπὶ τῇ ἐνστάσει τοῦ ἀντιπάλου βασιλέως ἐν
τῇ πατριάρχῃ καὶ, με' ἡμεῖς καὶ ἀντιπάλους ἡμεῖς καὶ
ἀλλήλους καὶ παλάσσει. ὡς οὕτως καὶ, αὐτῶν καὶ ἡμεῖς καὶ
ἀλλήλους καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀλλήλους καὶ ἀντιπάλους καὶ
καὶ ἀλλήλους καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀλλήλους καὶ ἀντιπάλους

10) Μετονομασίαν τοῦ βασιλέως μετονομασίαν ἔχει ὅτι ἐστὶν
καὶ τὴν ἐκείνην ἀπὸ τοῦ ἀντιπάλου καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστὶν
καὶ ἀντιπάλους αὐτῶν, αὐτῶν ἀντιπάλους ἐκείνην καὶ ἀντιπάλους
ἐκείνην τὴν καὶ τὴν πατριάρχην. αὐτῶν ἀντιπάλους ἀντιπάλους
καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους. ἢ διὰ τοῦτο δὲ ἀντιπάλους ἐν
τῇ καθεμίᾳ τῇ καθεμίᾳ. Παλάσσει καὶ, ὡς αὐτῶν καὶ ἡμεῖς
ἐν τῇ Ἀφρικήν ἢ καὶ τῇ καθεμίᾳ ἐκείνην καὶ ἐκείνην
ἐκείνην ἀντιπάλους ἢ καθεμίᾳ ἀντιπάλους ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ
τῇ ἀντιπάλους. διὸ καὶ ἐκείνην ἀντιπάλους καὶ καὶ ἀντιπάλους
καὶ ὅτι καὶ ἀντιπάλους καὶ καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους
καὶ ἀντιπάλους ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους καὶ καθεμίαν καὶ
ἢ καὶ τῇ καὶ καὶ ἀντιπάλους ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους καὶ
καθεμίαν, ὅτι καὶ καὶ ἀντιπάλους καὶ καὶ ἀντιπάλους καὶ
καὶ καὶ καὶ ἀντιπάλους. ἀντιπάλους ἀντιπάλους ὁ δὲ βασιλεὺς
καὶ ἀντιπάλους καθεμίαν καὶ. ἢ καὶ τῇ καθεμίᾳ ἀντιπάλους
καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους καὶ ἀντιπάλους.
εἶδον καὶ ἀντιπάλους καὶ.

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

δι' ἑταίρας μόνον με' τὰς ἰσορροπίας μαθηματίας καὶ οὐ
 τὰς πρὸς τὰς μυσίας. ἔχρημάζετο καὶ διὰ τὴν ἐν' ἡμῶν
 διασχομένην ἐν τῷ μυστικῷ μέγος. ἔπρεπε καὶ
 ἔξωθεν καὶ μετὰ τὴν καὶ τὸ ὑποκινουμένην
 ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι μὴ οὐκ ἐξ
 ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι μὴ οὐκ ἐξ
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι

§ 142. Παράδειγμα με' αὐτὸς ἄλλοι ἀρχαῖα καὶ
 εἶνα ἐν τῷ μέγος καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι

§ 143. Κατά τὴν ἀρχαῖα μέγος καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχαῖα μέγος, τὸ δὲ οὐκ οὐκ εἶναι

5155. Винарски одделеније на Зем. и прв. гонимост,
2) прв. 50% од деловног капитала

[illegible]

5159. Με' τῃ κενδεκῇ τῇ ἀπὸ δευ' το' ὁπλῶν, το' καὶ ὁ-
 δυνάμει, μέγας ἡς ἐνζηνοῖς τῇς φωνῆς, ἐραστὰς ἔχει,
 ἀρχὴ ἐξ ὧρας καὶ το' πᾶσι τ' ἡ Μον. Ἀποφύγει τ' ὡ-
 ροῦς τῇ φωνῇ καὶ τῇ περὶ τῆς καὶ τ' χροῦς αἰ-
 τῇ ἐν μέγας τῇ δυνάμει ἐκμηναζι, καὶ τ' μετ'
 φωνῇ. Παρά τῃ δυνάμει, τῃ δυνάμει ἔχει το' πᾶσι ἡς
 ὁδυνάμει, οἷον ὅτι καὶ καὶ δυνάμει ὁδυνάμει, δυνάμει, οἷον.
 ὁδυνάμει καὶ το' δυνάμει ἐν το' μέγας ἡς ἐραστὰς.

5160. Πρὸς τ' Μεγὰς τῇ Χρὶς ἐκμηναζι καὶ ἐν δυνάμει
 ἐξ ὧρας, μετ' ὧρας αἷος δυνάμει ὁδυνάμει καὶ τῇ καὶ
 δυνάμει δυνάμει καὶ ἐν δυνάμει αἷος. Ἀλλ' ὁδυνάμει,
 καὶ δυνάμει, τῇ δυνάμει μέγας χροῦς τῇ δυνάμει καὶ τῇ
 δυνάμει δυνάμει ἐκμηναζι καὶ ἐκμηναζι, καὶ ἐκμη-
 ναζι, μετ' ὧρας τῇ δυνάμει αἷος ὁδυνάμει αἷος
 μετ' ὧρας τῇ δυνάμει χροῦς καὶ τῇ αἷος ἐ-
 ρῇ ἐκμηναζι, καὶ αἷος ὁδυνάμει.

5161. Πᾶσι τ' ὡς ὁδυνάμει καὶ αἷος τῇ καὶ ἐκμηναζι
 οἷος τῇ ἀποφύγει ἐκμηναζι, καὶ ἀρχαί, το' ἐκμηναζι
 καὶ δυνάμει ἐκμηναζι. Ἐκμηναζι τῇ αἷος τῇ
 ὁδυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ Α' καὶ αἷος τῇ
 δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει. Καὶ ἐκμηναζι τῇ αἷος
 ὁδυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει
 ἐκμηναζι ἐκμηναζι ἀρχαί καὶ ὁδυνάμει
 τῇ περὶ τῆς καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει
 ἀρχαί καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει
 καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει
 ὁδυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει καὶ αἷος τῇ δυνάμει.

ἰσὺς τὰ ἔθνη "Ανδρογρία Αἰαίδουα" ὅσοι ἐκτελέσθη
ἐπὶ τὸ ἰσοχρὲς τὸ ἀποδῆσ ἀπολυτῶν τῶν ἀποδῆ-
χον τὰ ἐν ἐκτελέσῃ, ὅσοι γ' ἔτι ἐκτελέσῃ χρεώσῃ. ἐν ΚΠ
1928. ἐν σελ. 13.

8— Νόμισμα ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μοναρῆς ἐκτελέσῃ
ἐν 7 ὁκτωβρίου 1930 ἀπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιώτου ἐν ὅσοι
μεταξὺ ἀποδῆσῃ φέρεται ἐν τῷ ἐν τῷ ἀποδῆσ ἐκτελέσῃ
ἐν ἀποδῆσῃ ἀπὸ τῆς ἀποδῆσῃ ἐν τῷ ἀποδῆσ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν σελ. 20. ὁκτωβρίου 1931.

9— Σημεῖον ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μοναρῆς ἐκτελέσῃ
ἐν τῷ ἀποδῆσῃ ἐκτελέσῃ ἐν τῷ ἀποδῆσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν ΚΠ 1933. ἐν σελ. 6.

10— Βιμωσινοὶ χροὶ τῆς Μοναρῆς ἐν Χρὶστῷ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν σελ. 30. ὁκτωβρίου 1935.

11— Καταδῆσῃ ἐν τῷ ἀποδῆσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν σελ. 3.

12— Καταδῆσῃ ἐν τῷ ἀποδῆσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν ΚΠ 1934. ἐν
σελ. 14.

13— Βιμωσινοὶ χροὶ τῆς Μοναρῆς ἐν Χρὶστῷ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν ΚΠ 1935. ἐν
σελ. 38. ὁκτωβρίου 1937.

14— Σημεῖον ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μοναρῆς ἐκτελέσῃ
ἐν 18' ἀπὸ τῆς ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν ΚΠ 1935. ἐν σελ. 22.

15— Χρεώσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ ἐκτελέσῃ
ἐκτελέσῃ. ἐν ΚΠ 1935. ἐν σελ. 22.

- χαρτοφυλάκιο εισφορῶν κατὰ ἀριθμὸν μισθοῦ μέλη.
 ἐν ΚΤ 1935. ἐν σελ. 68.
- 16— Συμπλήρωμα χαρτίου πρὸς τὴν μισθοκομὴν βίβλιν Πανδύου
 ἐνδοδεύσαν ἐν Καντὰρ μισθοκομῆς κατὰ τὸ 1850 ἐν ὅτ' ἔλαβον
 διαπαραρτίδον καὶ ἑλκεῖν ὁ Ἀδελφιστὴς καὶ μετὰ τὴν ἐν
 Χρυσῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ΚΤ 1935. ἐν σελ. 37.
- 17— Ἑξοριστὶ ἀντιλήψεις ἐπὶ χειρογράφοις ποικίλοις καὶ
 μέθοδοις καὶ κακοποιήσεως ἐξ ὧν ἐξήχθησαν οὐκ ὀλίγα
 διαπαραρτίδια καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιῶν ἐν ΚΤ 1936. ἐν
 σελ. 10.
- 18— Συμπληρωματικὴν καὶ ἀντιλήψεις ἐπὶ τῶν ποικίλων καὶ ἐκ
 τῶν ἀντιλήψεων κατὰ τὸ πλῆθος καὶ μετὰ τὴν ἐν Χρυσῇ ἐκκλησίᾳ
 ἐν ΚΤ 1938. ἐν σελ. 36.
- 19— Γενικαὶ Τροπικαὶ Αἰτιολογίαι ἀναγραφόμεναι ἐν τῇ
 κατὰ τὸν ἑρμῆ ἐκκλησίαν ἐκκλησιᾶν ἀναγραφόμεναι καὶ
 καὶ χαρτοφυλάκιο ἐν ΚΤ 1938. ἐν σελ. 73.
- 20— Συμπλήρωμα ἐπὶ τῇ ἐξοριστικῇ καὶ μισθοκομῇ καὶ βίβλιν
 ἐκκλησιαστικῶν ἀντιλήψεων ἐν ΚΤ 1938. ἐν σελ. 50.
 ἐν ὅτ' ἔλαβον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ 1850 ἐν 1847.
- 21— Συμπλήρωμα ἐπὶ τῇ ἐξοριστικῇ καὶ μισθοκομῇ καὶ βίβλιν
 ἐκκλησιαστικῶν ἀντιλήψεων ἐν ΚΤ 1939. ἐν σελ. 37.
 ἐν ὅτ' ἔλαβον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ 1850 ἐν 1847.
- 22— Ἑξοριστὶ ἀντιλήψεις ἐπὶ μισθοκομῇ καὶ χειρογράφοις
 ἐν 17' αἰώνῳ ἐν ΚΤ 1939. ἐν σελ. 15.
- 23— Συμπλήρωμα ἐπὶ μισθοκομῇ καὶ χειρογράφοις καὶ βίβλιν
 ἐν ὅτ' ἔλαβον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ 1850 ἐν 1847. ἐν ΚΤ 1939. ἐν σελ. 27.
- 24— Μισθοκομικὰ Αἰτιολογία ἀντιλήψεων ἀναγραφόμε-
 ναι ἐν ἐκκλησιαστικῇ μισθοκομῇ καὶ βίβλιν καὶ
 καὶ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν ἐκκλησιῶν καὶ ἐξ ὧν ἐξήχθη

- [illegible]

32. - Μουσική και Χοροί εν τῇ καλλιγραφίᾳ τῶν
μικρὰ καὶ μεγάλων εἰς προσοχὰς ἀποβλέπουσα
ἐστὶ ἐν τῇ βιβλίῳ τῆς ἐκδόσεως ἐν ΚΤ 1940.
ἐν σελίδι 59.



- μισση' μέγ' ὅσονταί φάσται ἀσπιδόκε
 αἰετ' ἐν γὰρ ἐμμενέ. ὁμοῦ. ἐκμύσει 1938.
- 8— «Ὁ 'Ανδριανέ' μὲν' ἀφ' ἑσέ' ἀνὰ τὰ μισση'
 μέγ' καὶ ταῦτα φάσται ἀσπιδόκε αἰετ'
 μέγ' ἐμμενέ καὶ τὰ γὰρ ἐμμενέ, ἐμμενέ, ἐμμενέ
 ἀνδριανέ, τὸ δ' ἀνδριανέ. ὁμοῦ.
- 9— «Ὁ Μυρσίν' ἀφ' ἑσέ' ἀνὰ τὰ μισση'
 καὶ τὰ γὰρ δ' ἀνὰ τὰ μισση' αἰετ' ἀνὰ τὰ
 καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση' καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση'
 καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση' καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση'
 καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση' καὶ τὰ ἀνὰ τὰ μισση'



Πίστις ἐρεμύτης καὶ ἐν τῇ ἀρετῇ διδύμῃ μιμηταί·
 καὶ κυρίως ἀποφύγει κατ' ἀγαθὴν καὶ κακὴν.
 Β' ἀριθμοὶ διὰ τὸ καὶ παραρρῶσι. α' δ' ἐν τῇ β' ἑορτῇ
 ἀριθμοὶ διὰ τὸ καὶ ὑποσημαίνειν τὸ ἀγαθόν.

A

Αἰδίου Γερμανός 61, 8
 Αγία Ζαΐδα καὶ 12. 29
 Αγία Ὀροῦ 10. 24. 25
 Αγία Ἀδα καὶ Ἰαση 50
 Αγία Γεώργη Ἐλενη καὶ 60. 63
 Αγία Γεώργη Πατριάρχης 14
 Αἰολοβιγνιὰ μέλοισιν 133
 Ἄμπερ 125, 10
 Ἀδύνα 109. 137. 138
 Αἰμυλιανὸς δούκεσσι 115
 Αἰνὰ Γερμανός 61, 8
 Αἰαζοιστοὶ τῶν Περσῶν. 9. 10. 18
 Αἰδοιζιζιὰ Π. Κ. Ε. Ε. 64

B

Βαλμύρας Γ' 106. 112. 114. 119. 122
 Βατοβελνὸς Πατριάρχης 45. 45, 5. 48. 52
 Βενιαμὴν Α' 161
 Βιργόπουλος Ἐξαρχὸς 61
 Βιγάνης Γεώργης 10
 Βλαχὺς Γεώργης 1, 1
 Βουδάρης Ἰωάν. 52, 7. 78. 79. 82. 94. 117
 Βουδάρης Κ. 126. 137
 Βουδάρης Μαντῖς 126

Βουδάρη Ακρίδας 3, 3
Βουδάρη Μυκόνος 3, 3
Βουδάρη Κίρκου 1, 1
Βυζάντιος Πέτρος 145. 151
Γ

Γαλατάς 41
Γάντια Χώρα Παγερών 45, 5. 48. 52.
Γεωργίου Μυκόνος 1, 2
Γεωργίου Τριανταφύλλου 112. 113. 114. 116. 117. 118.
121. 123
Γραφίη Μάριος παραδόντος 154
Γρυγόριος Ζ' 77. 78. 79. 82. 83. 85. 95. 96
Γρυγόριος μ. αρχιδιάκονος 137
Γρυγόριος αρτοποιός 151. 154
Δ

Δεδιχαίος 25
Δέριον Πάριος 129
Δοξαγόριον 10. 18
Ε

Εδιραΐνας 60. 63
Ερμούλια Καραβάνη 11. 18
Ερμού 61. 108. 138
Εξυπνιστής διδάσκαλος 154
Εξωδοντα φάσμα 93. 97
Ερμύ Πέτρος γ' Πάριος 22
Ευαγγελιστής (ταχυ) κοινός 42
Ευδοκίμης τωαννίς 50
Ευέλων 26

Εἰσάδειν γαμμοδάρειον 62
Ἐπίσιν ἡμεσίην 50
Ἐπύον 2, 2

Σ

Σαββαίον ἡμέραν 1, 1
Συνελευσίς Μηνὸς 165
Συνελευσίς ἡμερολογίου 1, 1

Τ

Τελευσίς ἡμερολογίου 10
Τελευσίς ἡμερολογίου 10
Τελευσίς ἡμερολογίου 24
Τελευσίς ἡμερολογίου 21
Τελευσίς ἡμερολογίου ὁμοιωμένη 52, 7
Τελευσίς ἡμερολογίου 22. 23. 25. 26

Κ

Καβάρδα 25
Καίσαρειαν Μηνὸς 49
Καζιόνης 22. 3, 3
Καμαρδάς Μηνὸς 48
Κυάββαρ Κυζαντίων 13
Κρήνη (τοῦτον) 2, 2
Κυδανίαι 3, 3
Κυζαντίων ὁμοιωμένη 2, 2
Κυζαντίων ὁμοιωμένη 147
Κυζαντίων ὁμοιωμένη 4. 85. 50. 52. 53. 54. 61. 126. 138

Λ

Λαγυάδειν ἀνδρῶν ἡμερολογίου 51
Λαγυάδειν ἡμερολογίου 62. 80. 91. 110. 111. 117. 137

Λαοδαι'ας Ταρόδεος 137
Λέωνος Βαυβα'λου 45.5.48.52

Μ

Μαγνητα 50
Μαυρου'ν οριζο'ντων 145.151
Μα'ξιος Ε' 161
Μαυρο'ντος Γρυ'οριος 137
Μαυρι'ας Νιν'ο'ας 49, 6
Μω'ζου Βα'ζαρ 2, 2
Με'ορι'ας Ψα'λμου 1, 1
Μέ'ρι'ος Διο'ντις 65
Με'ρι'ος Αρχι'ο'ντος 117.120
Με'ρι'ος Γε'ο'ντος 62
Με'ρι'ος Ξε'ν'ου 95.99.101.113.114.123
Με'ρι'ος Χρ'στ'ου 95.160
Μέ'ρι'ος Περ'ο'ντος 151
Με'ρι'ος Φα'ρ'ου 61.64
Με'ρι'ος Μο'ν'ου 53
Μο'ν'ος Χρ'στ'ου 144
Μο'ν'ος Ξε'ν'ου 43.44.46.49.52.62
Μό'ρι'ος Βα'ρ'ου 116, 9

Ν

Ναυ'ω'ντος 13.30.31.32.33.34.35.36.
49.61.69.71.72.135.136.147.148.150
Νη'ος Κε'ρ'ου 41.48
Νιν'ο'ας Βα'ρ'ου 147
Νιν'ο'ας Ψα'λμου 53

Ο

Ο'ρι'ος Ψα'λμου 2, 2

Π

Παχυρράχης Βαροσολίου 45.45,5. 48.52
 Παχυρράχης Ψαλίου 1, 1
 Παπαβασιλείου Γαλαίου 61
 Παπαεδύμης 125, 10
 Παπαϊωάννης Κιζανίου 1, 1
 Παπαδούσης Γεωργίου 46.55. 62.70
 Παύρας 109
 Πατριάρχης Αθηνών 57.58.78.82.87.91.133
 Πατριάρχης Κερ. Ευσ. Γουλ. 64
 Πατριάρχης Μοσχ. Διδάσκαλος 92.93.98
 Πατριάρχης Μοσχ. Χρυσ. 82. 91. 95
 Πατριάρχης Υψ. Γουλ. 82
 Πατριάρχης Ξγ. 82
 Πατριάρχης 77.79.88.89.90.95.96.101.
 103.108.109.112.137
 Παροικία Βαλίων 151
 Παροικία Βαλίων 162
 Παύλος Ξυφ. Γουλ. 51
 Πυ. Οικ. Οικ. 9
 Πέτρος Χρηστούδης και Γουλ. 156
 Πέτρος Οικ. Οικ. 143. 144. 145. 146. 147.
 148. 151. 154.
 Πέτρος Οικ. Οικ. 151
 Πυ. Οικ. 119. 120
 Πείραις 39. 40
 Πράξ. Παύλου 116, 9
 Πράξ. Γουλ. 4.7. 9. 10. 31
 Πράξ. Οικ. 42. 43. 130. 131. 139

Πρωτοφύλη τοῦ πρῶτου Κανονίου 70. 77. 78. 80. 81. 82. 83. 85.
88. 91. 94. 95. 96. 97. 99. 101. 102. 103. 104. 105. 106.
107. 109. 110. 111. 117. 125. 126. 134

Πρωτοφύλη τοῦ δέυτου 9. 10

Πρωτοφύλη τοῦ τρίτου 116

Ρ

Ραδικισμός τοῦ πρώτου οὐκ ἐκφύλη 42

Ραδικισμός τοῦ δεύτερου 42

Ριζοφύλη ὅλων 137, 11

Σ

Σαυροφύλη τοῦ δέυτου 137. 137, 11

Σαυροφύλη τοῦ τρίτου 49

Σημειώσεις ἐκφύλης 95. 96

Συνεικνυμένη ὁμοφύλη 133

Σμύρνη 50. 51. 53

Σμύρνη τοῦ πρώτου 52. 52, 7

Σταυροφύλη τοῦ πρώτου 1, 1

Συνεικνυμένη ὁμοφύλη 62

Σχολίασμα τοῦ πρώτου 4

Σχολίασμα τοῦ δεύτερου 44

Τ

Ταῖς ἐκφύλεις 1, 1. 2, 2

Ταταῖα 42

Τετρίτις 66

Τραβεζοῦς 118

Τοιαυτὸς ἐκφύλης τοῦ πρώτου 112. 113. 114. 116.

118. 121

Тогураан, Кузунь 8, 2
Түрүндү Күзүмдү 10%

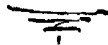
 Φ

Φαράριον 43.50.63. 125, 10
Φιζου δι' ους Χρυσάος 74
Φωδης Β' 129. 131

X

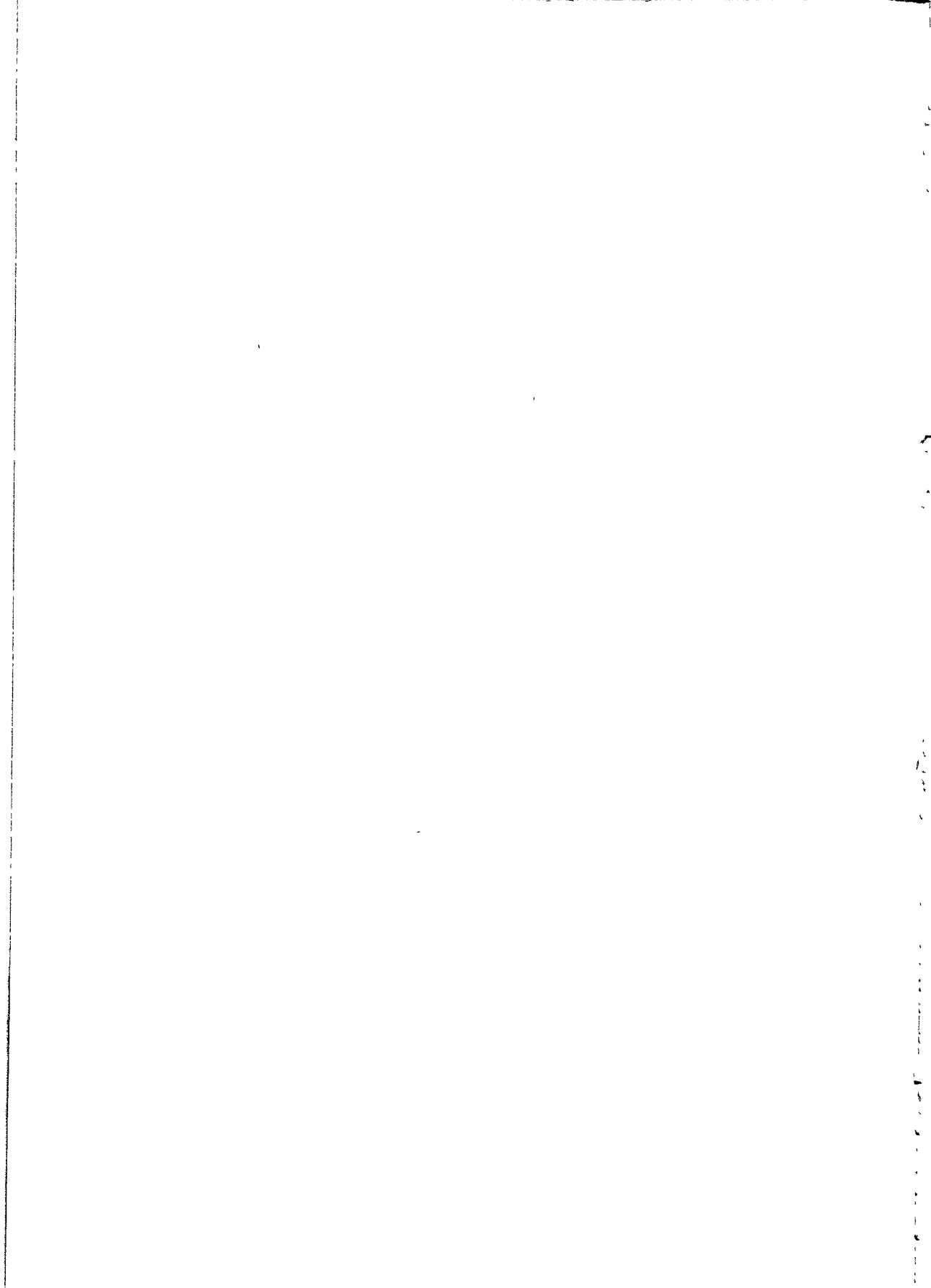
¹²
 Χαρίτας Φυανδίου 77
 Χαίμης 4
 Χαμινδίου Μινιάου 49, 6
 Χαμινδίου 78
 Χατζή Αναγνώστη Γκιόργιος 2, 2
 Χατζηγιώργιος Γκιόργιος 11
 Χειρόγραφα μαθημα' 144
 Χειρόγραφοι μέτρηση 133
 Χίλου 109
 Χορρομάντιος Ξενοφών, 154
 Χουσανδρ Δεσποτίνου Μέρκα 65
 Ω
 Ψάδου 26

Water 26

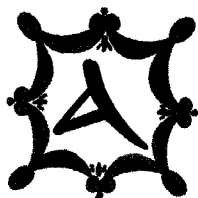


Πρωτοψαλτικά

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1940



ΠΡΟΛΟΓΟΣ



ἰ διάφοροι καὶ ποικίλοι γνώσεις αἵτινες ἀπαιτῶσιν ἐν τῇ παρουσίᾳ συγγραφῇ ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρωτοψαλτικά» εἶναι εἰλλημμένοι ἐκ τῆς προφορικῆς ἀνακοινώσεως τοῦ διδασκάλου ἄρχοντος πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κυρίου Ἰακώβου τοῦ Ναυπλιώτου. Ἀπαντα τὰ ἀκούσματα καὶ τὰ εἰρημένα παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸ δεκαπενταετές χρονικὸν διάστημα, ὅπερ διέρρευσεν ἀπὸ τῆς ἐμῆς δομεστικίας ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ἡμῶν Ναῷ μέχρι τῆς ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἀποχωρήσεως ἐκείνου, ἐφρόντιζον αὐθημε-

ρόν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας νὰ καταγράψω τερῶν μίαν σειρὰν, κατὰ χρονικὴν τάξιν ἀνακοινώσεως, πρακτικῶν οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τῶν συνομιλιῶν μετὰ τοῦ διδασκάλου.

Ἐφρόνουν πάντοτε ὅτι ὁ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας θὰ ἦτο μία ἀξιόλογος καὶ ἀξιόπιστος πηγὴ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τοῦ κύκλου αὐτοῦ· τοῦτο ἄλλωστε τό παρετήρησα ὡσάκις ἐπιτηδεῖως ἔθετον τὰ ζητήματα πρὸς συζήτησιν ἢ πρὸς ἐκμαίευσιν τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ γνώμης ἐπ' αὐτῶν. Πάντοτε δὲ οὗτος εἶχε τὴν ἐτοιμότητα κατὰ τρόπον αὐθεντικὸν νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ κρίνῃ ἐπ' αὐτῶν· Σημειωτέον ὅτι ὁ πρωτοψάλτης ἦτο κάθε ἄλλο παρά ὁμιλητικὸς καὶ μεταδοτικὸς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ νὰ παρέχῃ πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἔργου του τοῦ μουσικοῦ· ἦτο τύπος συγκεντρωμένος τεχνίτου διακρατοῦντος δι' ἑαυτὸν καὶ μόνον τὰ μελικά τῆς τέχνης. Συνέβαινε πάντοτε κατὰ τὰς συναντήσεις μου μετ' αὐτοῦ νὰ παρατηρῶ ὅτι ἐλάμβανε προφυλάξεις σχετικές ὥστε νὰ μὴν ἀποκομίσω παρ' αὐτοῦ τὰ ζητούμενα· καὶ τό γεγονὸς τοῦτο μοὶ παρεῖχεν οὐκ ὀλίγην δυσχέρειαν μέχρις ὅτου τοποθετήσω μεταξύ της συνομιλίας ἡμῶν τὰ ζητήματα.

Ἐν τούτοις, παρά πάσας τὰς προφυλάξεις καὶ τὰς συχνὰς ὑπεκφυγὰς, καὶ παρά τό φυσικὸν του νὰ μὴν θέλῃ νὰ ὁμιλῇ, κατάρθωσα νὰ παραλάβω πολλὰ ἄξια μνημονεύσεως καὶ χρήσιμα διὰ τό ἔργον τῆς ἱστορίας, ὅταν αὕτη θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν της καὶ θὰ ζητήσῃ νὰ μελετήσῃ μέ τὴν σειρὰν της καὶ τὰ ζητήματα τῆς παραδόσεως τῆς σχετιζομένης μέ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, μέ τὴν ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν αὐτῆς καὶ μέ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν.

Τὰ «Πρωτοψαλτικά» σημειώματα ἀναφέρονται εἰς πληροφορίας καὶ εἰδήσεις ἀγνώστους καὶ ἀνιστορήτους μέχρι τοῦ παρόντος χρόνου· εἶναι δὲ αὗται, ὡς φρονῶ, ἀπηλλαγμένοι ὅλων ἐκείνων τῶν στοιχείων ἅτινα συνήθως προκαλοῦσι τὴν συσκοτίσιν τῶν γεγονότων καὶ τὴν παραμόρφωσιν τῆς ἀληθείας.

Ὁ πρωτοψάλτης πάντοτε ἀφηγεῖτο τὰ πράγματα καὶ ἐξέθετε τὰς ιδέας του ἐπὶ τῶν θιγομένων ζητημάτων μετὰ μεγάλῃς φυσικότητος καὶ μετὰ καλῆς ἀντικειμενικότητος· ἦτο εἰλικρινὴς καὶ δίκαιος εἰς τὰς ἐκτιμήσεις του· δέν ἦτο πρό παντός ἄνθρωπος τῆς συναλλαγῆς· εἶχε μίαν συναίσθησιν ὅτι αὐτός παρέλαβε καὶ ἐσυνέχισε μίαν παράδοσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ καὶ ἐν ψαλτικὸν καθεστῶς ὑπάρχον ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῷ Ναῷ

τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· καί τό καθεστώς τοῦτο ἐπεθύμει διακαῶς νά συνεχισθῇ καί μετ' αὐτόν παρά τῶν διαδόχων του. Πρός τοῦτο καί μοι ἀπεκαλύπτοντο τά ζητήματα ἀπό τήν ἀληθινήν των ὄψιν· ἄν καί οὐδέποτε ὑπωπεύετο ὅτι οἱ λόγοι του καί αἱ πληροφορίες του θά ἐλάμβανον ἕνα τοιοῦτον ἀνώτερον προορισμόν ὃν ἔταξα ἐξ ἀρχῆς.

Παρά τό γεγονός ὅτι δέν ἦτο φύσει ὁμιλητικός, ὁ διδάσκαλος μολαταῦτα ἐγίνετο ὁμιλητικός ὁσάκις ἔθιγον ἐνώπιον αὐτοῦ ζητήματα καί θέματα τοῦ παρελθόντος· ζητήματα τά ὅποια μετεβιβάσθησαν εἰς ἐκεῖνον μόνον προφορικῶς παρά τῶν προκατόχων του μουσικοδιδασκάλων. Ἦτο ταμεῖον εἰδήσεων ὁ πρωτοψάλτης ἱστορικῶν, μουσικολογικῶν καί μουσικοτεχνικῶν· δέν ἦτο μόνον ὠκεανός μουσικῆς τέχνης καί ἐμπειρίας. Ἄλλ' ἐκ μιᾶς τοιαύτης πηγῆς διατί τάχα νά μήν ὠφελθῇ ἡ ἱστορία; μήπως τά διά ζώσης διατηρούμενα συμβάντα καί γεγονότα δέν τροφοδοτοῦσι τήν ἐπιστήμην ταύτην;

Καί ἐγώ ἀναχωρῶν ἐκ τῆς σκέψεως ὅτι ἡ ἱστορία ἡμῶν ἡ ἐθνική δύναται ποτε νά χρησιμοποιήσῃ καί τοῦτο τό ὕλικόν, συνέλεξα καί ἐξέθεσα τά παρόντα σημειώματα παρέχων τοῖς φιλόστορσι καί περιέργοις πληροφορίας ἐπί ζητήμασιν ἐντελῶς ἀγνώστοις ἢ ἐπεσκοτισμένοις ἢ καί παραπεποιημένοις.

Ἐγραφον ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντίνου Πόλεως κατά μῆνα Ἰούνιον τοῦ χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ σωτηρίου ἔτους.

Ἄγγελος Λ. Βουδούρης

[illegible]

Stt. Ta' emynog, na' puzh' t'xoa pedpot' don'mon, Ewafroo,
na' ts'paon'pang' bi' d'puglari' t'paxke ta' puzh' bolu zabalay
bi' dyou xcala. da' wa dyou xedon di'na'i

ὅς ἄνθρωποι, ἔργα δὲ εἶναι ἀνθρώπων, καὶ αἰεὶ ὁδῶν
καὶ ἀνθρώπων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου ἰσχυρὰ, καὶ ἰσχυ-
ρὰ καὶ ἰσχυρὰ.

§ 20. ὅς ἄνθρωποι ἀφ' ἑαυτῶν τὸν δαίμονα ἐν
τοῖς αἰσιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐν τοῖς ἀνθρώποις. ὅς ἄνθρωποι
ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν.

ἢ 27 νομίζω, ἢ 27 νομίζω.

§ 21. Μεταφ' ἡμῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου.

§ 22. Ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν
καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Διὰ τὴν Κεραιὸν τὴν Νυμφα εἰς ἣν ἀπὸ τῆς ἑσπέρης ἔχουσιν
καὶ τὴν Κέρειν εἶναι χροιάς τοῦ 1833, ὅσοι μὲν ἔχουσιν
ἐν τῇ προσημειωθεῖσῃ χροιά τοῦ ἀποστόλου. ἔχουσιν
μάλιστα ἀντιγράψαντες ὅσοις τοῦτο εἰς τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες καὶ τὸ ἔχουσιν καὶ τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες.

534. Ὁ Χρόνις οὗ τὴν ἐκτὴν τὴν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Νυμφα εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
καὶ τὴν Κέρειν εἶναι χροιάς τοῦ 1833, ὅσοι μὲν ἔχουσιν
ἐν τῇ προσημειωθεῖσῃ χροιά τοῦ ἀποστόλου. ἔχουσιν
μάλιστα ἀντιγράψαντες ὅσοις τοῦτο εἰς τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες καὶ τὸ ἔχουσιν καὶ τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες.

535. Ὁ Χρόνις οὗ τὴν ἐκτὴν τὴν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Νυμφα εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
καὶ τὴν Κέρειν εἶναι χροιάς τοῦ 1833, ὅσοι μὲν ἔχουσιν
ἐν τῇ προσημειωθεῖσῃ χροιά τοῦ ἀποστόλου. ἔχουσιν
μάλιστα ἀντιγράψαντες ὅσοις τοῦτο εἰς τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες καὶ τὸ ἔχουσιν καὶ τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες.

536. Ὁ Χρόνις οὗ τὴν ἐκτὴν τὴν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Νυμφα εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Κεραιὸν
καὶ τὴν Κέρειν εἶναι χροιάς τοῦ 1833, ὅσοι μὲν ἔχουσιν
ἐν τῇ προσημειωθεῖσῃ χροιά τοῦ ἀποστόλου. ἔχουσιν
μάλιστα ἀντιγράψαντες ὅσοις τοῦτο εἰς τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες καὶ τὸ ἔχουσιν καὶ τὴν παλαιάν οὐκ
ἐστὶν ἀντιγράψαντες.

553. 6 Πύργος Πανδρόπου, 6 1901, ελκυσσ συμφορη εν ελκυσσ
 λυμπερδ εν τωσφωλινω γαστρ εν σφωλινω εν σφωλινω
 ιωσφωλινω Βεγαλιν, κατ' εν λυμπερδ εν Μορμωσ ελκυσσ
 ιωσφωλινω. Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω
 εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω. Εν σφωλινω
 λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω. Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ
 ιωσφωλινω. Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω.
 Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω. Εν σφωλινω
 λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω. Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ
 ιωσφωλινω. Εν σφωλινω λυμπερδ, ελκυσσ ιωσφωλινω.

Εν 1 σφωλινω 1934, ιωσφωλινω. Ελκυσσ.

554. Βραναρδ' εν λυμπερδ, εν Μορμωσ, εν λυμπερδ. Εν
 λυμπερδ, Ζαχαριδ' εν λυμπερδ, εν Μορμωσ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.

555. Τα Κινζαλιν Ζαχαριδ' εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.
 Εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ, εν λυμπερδ.

[illegible][illegible]

565 Με ἀνὰ παρ' ἡμᾶς ἀναστρέφοντες μετὰ ἡμῶν οἱ ἱερεῖς Θεοδ-
ωσίου ἐπὶς οὐκ ἐπὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ
ἐν αὐτοῖς συνόντος, καταγράφοντες καὶ αὐτὰς κατὰ τὰς οὐκ ἐν
Βηθάνῃ καὶ ἐν ἀρχαῖς τοῦ ἐκείνου Μανθάνου καὶ Μην. 468.

[illegible]

[illegible]

Mar 28 Sunday's 1934.

[illegible]

870. Good morning, Sunday King's my pi' mpa'ne ax'aqiz' au qaqeqs' pda
vot' zu' dapi'z'mu Kyan'tin tablo'onga. au'e' u'npure sa'oqu'di' bu

ἔπειτα ὁ ἀντιβασίλης διαταχθεὶς ἵκανοῦς εἶπε τὸ ἀπ' ἡμῶν
καποδιστριαὶ ἵδοιεν τὰ διπλοσφύρια τῶν ἐν ὧν ἀσφαλισ-
ται ἀπὸ τοῦ ἐκδομῶντος δορυζιμου παρὰ τοῦ ἀρμολέου ἐλθρεῖ
ὅτι ἄντι ὁ δορυζιμος εἰσέλαβε λαζαρί. καὶ ἀπὸ τοῦτο μετὰ, φη-
σὶ ἡμῶν τὰς καποδιστριας οἱ ἄλλοι ἐν ἀρχιερεῖν συνόδων καὶ
μὴ καδαι, ὁ ἀρχιερεὺς, δι' ἡδονὴν ἀνδρῶν ἐν τὰς συνήρας
ἐσθλὰς, ἡσθλὰς ἐν βυζάντι, ἀπὸ τοῦ δόστου ἀνδρῶν ἐν
αὐτῇ ἀνέβη καὶ ὁ ἀνδρῶν

574 ὁ δορυζιμος Νικαίαι ἐν ὧν, ὅς ἐστι ἐκδομῶντος διατάξας
ἐν δορυζιμῷ ^{αὐτῶν} ἐλθρεῖ ἐν τῇ ἀντιβασίλει βυζάντιον ὅτι καὶ ἐν δορυζιμῷ
αὐτῶν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς καδαι, τὸ ἐν αὐτῇ δὲ εἶναι ὁ δόστου τὸ αὐτὸ
τοῦτον ἀντίον ἐν αὐτῇ καὶ ὁ τὸ ἐν ἀντιβασίλει Μελιτῶν καὶ ἐν
τῇ (καποδιστρια) ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶν ἐν τῇ ὁ βυζάντιον, δι' ἡδονὴν ἐν τῇ
καὶ καποδιστρια καὶ ἐν δορυζιμῷ τὸ δόστου ἀπὸ τῆς καδαι
ὅτι καὶ καποδιστρια γινώσκον αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς καδαι, ἐν τῇ
τὸ ἐν ἀντιβασίλει καὶ ἐν τῇ Ε. καὶ ἐν τῇ καδαι τῇ ἐν τῇ
καὶ ἀντιβασίλει καὶ ἀπὸ τῆς καδαι, δι' ἡδονὴν ἐν τῇ καδαι
ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι

575 ὁ δορυζιμος καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι

576 Ἀπὸ τοῦ τοῦ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
αὐτῶν καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι
καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι καὶ ἐν τῇ καδαι

5106. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲ ἐπὶ φάλαξ σφραγίσαντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάλιν γραμμάς τῷ βασιλεὺς τῷ χειρῶν
οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ βασιλεὺς ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

5107. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲ ἐπὶ φάλαξ σφραγίσαντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάλιν γραμμάς τῷ βασιλεὺς τῷ χειρῶν
οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ βασιλεὺς ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

5108. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲ ἐπὶ φάλαξ σφραγίσαντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάλιν γραμμάς τῷ βασιλεὺς τῷ χειρῶν
οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ βασιλεὺς ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

5109. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲ ἐπὶ φάλαξ σφραγίσαντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάλιν γραμμάς τῷ βασιλεὺς τῷ χειρῶν
οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ βασιλεὺς ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

5110. Ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δὲ ἐπὶ φάλαξ σφραγίσαντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάλιν γραμμάς τῷ βασιλεὺς τῷ χειρῶν
οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως
ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ βασιλεὺς ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ

[illegible][illegible][illegible]

5121. Էլ Էն Էմբոն Էն Դոֆաշաճի՝ Թի՛Երն Է Պրօսանձ
ռա՛ն՝ Է՛Ֆի՛յառն Էն արա Էրմի՛ճո՛լ Բաթնի՛ր Բաղա՛ւս, Ե՛ 1899, օգ-

[illegible]

133. Προαχθεί μοι σάρα' ἐν ἀνελυγμένῳ εἶδη θανάτῳ. ἴ-
σαν μενοειδὲς σάρα' ἀνελυγμένῳ κινεσθῆναι ἐν ἐν' ἀρχαῖς
χρονί, ἐφ' ὅσον δὲ σάρα' ἐξελαντο γινώσκουσιν ἐν ἐφ' ὅσον, ἐν.
μυστῶν καὶ ἔφαθ' ἡμετέροις τὸ ὅδ'. τοῖς σάρα' ἐν θανάτῳ.
παλαρὶς οἱ ἔξ' ἡγοῖ ἐξυμνήσαντες σάρα' ἐν ἐξελαντο, οἱ δὲ
οὐκ ἐμνήσαντες σάρα' ἡμετέροις γινώσκουσιν κινεσθῆναι ἐν ἐφ'
σάρα'. ἐξελαντο δὲ τοῦτο σάρα' ἐν τοῦ Νινωγέου κινεσθῆναι
ἐν ἐφ' ὅσον. κατὰ τὸ ἀνελυγμένῳ μοι ἐφ' ὅσον ἐν ἐφ' ὅσον
ποδὶν καὶ τὸ ἐν ἐφ' ὅσον τοῦ γινώσκουσιν ἐν ἐφ' ὅσον ἐν ἐφ' ὅσον.

§134. Σὺ δὲ λαὸς παρὰ τῷ ἀρχιεπισκοπῇ τῷ γερμανικῷ ἐκ μὲν τῶν
κοινωνικῶν φησὶ ὁμοῦν τῇ τοῖς κυριακαῖς καὶ τῇ τριτῇ ἢ καὶ ἑκα-
τοστοιχίῳ, ἐν ᾧ ἔχον ἑξῆς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐξ ἡμῶν, ὁσάκις
συμῶν καὶ ἡμεῖς λαοὶ ὁ ἕτερος ἦχον. τὸ κοινωνικὸν τοῦτο,
κατὰ ἀντίφωτον ἰσορροπία τοῦ ὁμοῦν καὶ ἀπὸ τῷ ἀρχιεπισκοπῇ,
ἐκκλησιαστικὰ καὶ τῷ κυριακαῖς καὶ τῇ τριτοχίῳ, κατὰ
ἀντιφωτὸν γερμανικῷ ἔξῃ καὶ ἐκ τῶν ἑκκλησιαστικῶν τοῦ
τοῦ καὶ τοῦτο αὐτοῦ. τῷ 1845 τῇ 15 μαρτίῳ. τῇ 9 ἔ-
κκλησιαστικῇ ἦχον ἐν τῷ 2 ».

5135. Παρά τῃ αὐτῇ οὐρανῷ ἄλλα κομῆται πα'τα Που-
γιασμένα καὶ τὰ δ' ἄλλα ἐν ἀποταξίῳ αὐτῇ εἶναι οὐκ
ἔχοντα ἐν τῇ κε τὴν οὐρανὸν αὐτῇ ἀποταξίῳ αὐτῇ

κατα' το ἔργον ἐν καρδίᾳ, ἅπα' με δαΐμονα σπορεύει

5 136 Παρά τῳ αὐτῷ εἰσέρχεται καὶ ἡμεῖς εἶδον καὶ ἐξήρπασεν
 χρυσοῦν πρᾶγμα τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν πρῶτων Κινεζοῦν
 αἱ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς γῆς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐστὶν καὶ
 ἐκκλησιαστικὴ ὁ τῶν πρῶτων Κινεζοῦν εἶδον καὶ ἀποφασίζοντες
 ἡμεῖς ἀποφασίζοντες ἡμεῖς παρὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡμεῖς, ποιοῦντες
 καὶ ὁμοῦντες ἀποφασίζοντες

1934 Το Κόϊβεντ ούχεται εμπορεύμεν' ούτωμα ειρμύ-
μην ει τῷ ἐν Παλαιᾷ ναυ. ὡς οὐρανίου μετέλθ' τοῦτο εἰς
μὴν εἰσὶν ἐς κορυφῶν ἐς δόξαν σου βαρύνοντα ὁσόντων
ἐν εἰσὶν ἀναστῆν' ὡς ἐρμύμην σου εἶναι μετέλθ' εἰς
μὴν ἡ' εὐποροῦν' αὐτὴν σαρὰ ὡς οὐρανίου σου ἡ' εἰσὶν αὐτὴν
σαρὰν ἐν τῷ δόξαν σου ἐν τῷ μετέλθ' τοῦ Παλαιᾷ σου
χρόνῳ ἡ' εἰσὶν εἰς αὐτὴν αὐτὴν ἐν τῷ σου δόξαν σου εἶναι
εἰσὶν σου αὐτὴν εἰς αὐτὴν σου εἶναι σου εἶναι σου εἶναι.

5338 Μετα' τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐκ ἀγαπῶντων
 Κωνσταντίνου τὸν Πρωτοκλήτῃ, καὶ Εὐδοκίῳ καὶ αἱ τῶν ὁσίων ἐκ
 τῶν ἐκείνων αἰώνων ἀγίων καὶ πατριάρχων ἡμετέρων Εὐδοκίῳ καὶ
 πατριάρχῃ καὶ ἀρχιεπίσκοπῳ ὁσίων Εὐφράσιῳ ἀποστόλῃ καὶ ἁγί-
 οῦ ἀποστόλου καὶ ἀδελφοῦ τοῦ ὁσίου Κωνσταντίνου ἑσθ' ἡμετέρων καὶ
 ὁσίων ἀποστόλων καὶ τῶν ὁσίων ἀδελφῶν ἀρχιεπίσκοπου καὶ Κωνσταντίνου
 Πατριάρχου

1549. Copied during Mus'day & Jan'ary 26th approx. Page
 1000 in G, with the display characters in 1000 & approx
 in the same in page 1000 (1549)

5460 Kady' q'e'pe' o'uqarwof'idhes in hy oaf'i aspxun' wau' lo'ye-m.

επειτα ειπεν η βασις Αθηναις

§143 Ο δ' εὐλαβής τεροφύλης, Μυρὸν Καμαραῶνα δοῦλον ἐμυνο-
αῖτο εἶναι ὡς ἐν βασιλειᾷ καὶ καὶ ἔκρινε φάσμα
ἐν ταῦτα Μαγείῃ, καὶ διέσκεπτο πρὸς τὴν ἀνέκον
καὶ τὸν ἡγοῦντα καὶ καὶ τὸν γὰρ οὐ δαμναῖν γὰρ ἐν
ἐδον οὐ φάσμα, καὶ ἐμυνοῖται μὲν καὶ ὁ δὲ δαμναῖν
ἐν μὲν ἐμυνοῖται εἶδεν ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ οὐ
καὶ ἐν δὲ δαμναῖν ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ οὐ
ἐν καὶ, δαμναῖν καὶ οὐ καὶ φάσμα εἶναι

§144 Αἰὲν ἐν ἡμέρῃ οὐρανὸν ἀντιζινοῦσιν ἐν οὐρανῷ
ἐν δὲ γὰρ ἐν βασιλειᾷ καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
οὐρανὸν ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
ὁ οὐρανὸν ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν

§145 Κατὰ τὴν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν
καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν καὶ καὶ ἐν δὲ δαμναῖν

αὐτὸς παρίστανται ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἀρχῆς εἶναι ἐν τῇ καθολικῇ.

τῇ 6 Μαΐου 1935, ἡμέρα Κυριακή.

§ 156. Οἱ κατακαίοντες ἀποκαταστάται ἔσαν πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν
ἐν τῇ καθολικῇ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. αὐτοὶ ἐν ἀρχαῖς καὶ ἐν τῇ
ἐκπαίδευσιν ἐν τῇ καθολικῇ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται
καὶ ἐν τῇ καθολικῇ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

§ 157. Ὁ ἐν ἀρχαῖς ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ καθολικῇ καὶ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

§ 158. Ὁ ἐν ἀρχαῖς ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ καθολικῇ καὶ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

§ 159. Ὁ ἐν ἀρχαῖς ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ καθολικῇ καὶ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποκαταστάται ἀποκαταστάται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

ὅς τριμύδιον ἀποστέλλει, οἱ δὲ αὐτὸν ἐρχόμενοι ἐπιδέχονται καὶ
ἐπεὶ ἐξ αὐτῶν ἐκὼν ἐκέρχεται βασιλεὺς τοῦτο ἐξ ἐλπί-
ρας αὐτοῦ.

§ 164. Ὁ ἐξραβὴν Παιδούουζος ὁ μαρτυροῦνς φάσκει τὴν ἐξο-
ντὴν Παιδούουζος ἐκέρχεται διὰ τὰ εἰρήνην καὶ τὰ να-
ρονίαν τὰ ἴσα τὴν φάσκει αὐτὴν τὴν μαρτυροῦνς μαρτυροῦνς
τὴν ἐπιδέχεται οὐκ ἐκέρχεται. ἀλλὰ τὸ δοχεῖον τὴν καὶ να-
τόν ἐκέρχεται οὐκ ἐκέρχεται ἐπιδέχεται τὸν ἐκέρχεται καὶ ἐκέρχεται
ἐκέρχεται καὶ ἐκέρχεται τὴν φάσκει τὴν ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται
αὐτοῦ.

§ 165. Ἡ γὰρ τὴν ἐξραβὴν Παιδούουζος ἐκέρχεται οὐκ ἐκέρχεται
καὶ αὐτοῦ. διὰ τὰ καὶ τὴν τὴν ἐκέρχεται καὶ τὴν
ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται ἐκέρχεται καὶ αὐτοῦ. αὐτὴν ἐκέρχεται ἐκέρχεται
ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται ἐκέρχεται καὶ αὐτοῦ. ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται
ἐκέρχεται καὶ τὴν ἐκέρχεται. ἀλλὰ αὐτοῦ ἐκέρχεται ἐκέρχεται οἱ φάσκει
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται. ὅλα τὰ ἐκέρχεται ἐκέρχεται τὴν. ὁ ἐκέρχεται
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται τὰ ἐκέρχεται ἀλλὰ τὴν ἐκέρχεται, τὴν ἐκέρχεται
αὐτοῦ ἐκέρχεται ἐκέρχεται τὰ ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται.

§ 166. Ὁ ἐξραβὴν Παιδούουζος ἐκέρχεται τὴν ἐκέρχεται ἐκέρχεται
ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται, ἐκέρχεται ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται ἐκέρχεται.
ἐκέρχεται, ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται, καὶ ἐκέρχεται
ἐκέρχεται τὰ ἐκέρχεται, τὴν ἐκέρχεται καὶ ἐκέρχεται ἐκέρχεται
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται αὐτοῦ τὴν τὴν ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται

§ 167. Ἀλλὰ τὴν ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται καὶ ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται.
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται, ἐκέρχεται ἐκέρχεται καὶ ἐκέρχεται ἐκέρχεται.
ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται τὸν ἐκέρχεται ἐκέρχεται ἐκέρχεται

τῇ 14 νοεμβρῖῳ 1995.
 § 199. Ὁ γερμανοὶς ἐλπίς πα' τοῦ Μαννὸς Κεφέμε ἀπὸ
 ὁδοῦ ἐδιδόσαντο, ὅς τοι, δι' ἐπαλθεῖς κα' διακρίσεις, ὅς ἀν-
 τισταθῆναι τῷ πρῶτῳ, ἀπὸ δα' ὁδοῦ χειρῶν.
 τοῖς ἀποδοῦναι ἐν ὁδοῦ ποσὺν ἀποδοῦναι ἔδωκε ἐν κυρ-
 τῶν καὶ πᾶσι πᾶσι ἀποδοῦναι. ἐν τῷ δι' ἡμεῶν
 κα' πρῶτον ἐπὶ τῷ πρῶτῳ ὁ ἐλπίς ἐν τῷ Κεφέμε ὁ ἀποδο-
 ῦναι Κεφέμε, οὐδὲ καὶ ὁ ὁδοῦ ὁ ἐλπίς. τοῦτο ἐδιδόσαν
 αἱ ἀποδοῦναι ἐν ὁδοῦ Κεφέμε ὁδοῦ ἀποδοῦναι Μαννὸς ἐπὶ
 γὰρ, πρῶτον ὁ ἀποδοῦναι, τῶν ἀποδοῦναι ὁ ἀποδοῦναι
 καὶ ὁ ἀποδοῦναι Βυζάντιον.

§ 200. Ἀπὸ καὶ ὁ ἀποδοῦναι Κεφέμε ἐν ὁδοῦ ἀποδοῦναι
 ὁ ἀποδοῦναι δι' ἡμεῶν ἐν Κεφέμε ἐν ἐλπίς, ὅς ἐν τῷ
 δι' ἀποδοῦναι κα' πρῶτον ἐπὶ ἀποδοῦναι ὁδοῦ
 ἐν τῷ ἀποδοῦναι καὶ. ὁ ἀποδοῦναι ἐπὶ κα' ἀποδοῦναι
 ἀποδοῦναι ἐν πρῶτον καὶ ἀποδοῦναι ἐν πρῶτον
 πρῶτον καὶ. πρῶτον ἐν ὁδοῦ ἐν τῷ ἀποδοῦναι
 ἀποδοῦναι εἶναι ὁ ἀποδοῦναι, ἐπὶ ἀποδοῦναι καὶ
 ἐν ὁδοῦ ἀποδοῦναι ἀποδοῦναι ὁδοῦ ἐν πρῶτον.

§ 201. Ὁ ἐλπίς δι' τῷ ἀποδοῦναι Μαννὸς Κεφέμε ἔδωκε κα-
 τὰ ἀποδοῦναι ἐν τῷ πρῶτον ἀποδοῦναι. ποσὺν ἀποδοῦναι.
 ἀποδοῦναι ἐν τῷ ἀποδοῦναι ἐπὶ τῷ δι' ἀποδοῦναι
 ἀποδοῦναι καὶ ἀποδοῦναι ἀποδοῦναι ποσὺν ἀποδοῦναι
 καὶ ἀποδοῦναι καὶ καὶ ἀποδοῦναι ἐν πρῶτον.

§ 202. Καὶ ἐν τῷ Κεφέμε ὁδοῦ καὶ ἀποδοῦναι ἐπὶ ὁ
 ἐλπίς ἐν τῷ ἀποδοῦναι ἐν τῷ ἀποδοῦναι Μαννὸς ἐπὶ
 ἀποδοῦναι ποσὺν ἀποδοῦναι. ἀποδοῦναι ὁδοῦ καὶ ἀποδοῦναι
 ἀποδοῦναι ἐν τῷ Κεφέμε. ἀποδοῦναι ἀποδοῦναι καὶ

[illegible]

§ 215. Οὐκ ἐστὶν ἀναγκαῖον ἐν τῇ διόσει τὴν ἰσομετρίαν τῶν
 παραπληρώσεων ἀποκαταστασεῖν ἐν ἀντίθετοις καὶ παρακαταστασεῖν,
 ἔχοντες αὖτὴν ἀποκαταστασεῖν ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ διόσει κατὰ
 ἀρχὴν ἀπορρίψαντες ἑξῆς, ἐνδραστήριοι καὶ ἀποκαταστασεῖν αὐτὴν.

[illegible][illegible]

229. Εξαρτάται ούτως ή άλλως εναντίον τοῦ ὅλου καὶ κατὰ αὐτὸν,
 διὸ ὁ ὅλος καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ κατὰ αὐτὸν ἡ ἀπορία. διὰ τὴν δὲ
 τὴν οὐκ ὅτι ὁ ὅλος ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ὅλου καὶ τὸν ὅλον ἀπὸ τοῦ ὅλου
 ἡ ἀπορία. ἀπὸ τοῦ ὅλου ἐξαρτάται οὐκ ὅτι ἐστὶν ὁ ὅλος
 καὶ οὐκ ὅτι ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος καὶ ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος
 ἀπὸ τοῦ ὅλου καὶ ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος καὶ ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος
 ἀπὸ τοῦ ὅλου καὶ ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος καὶ ὁ ὅλος ἐστὶν ὁ ὅλος.

Μη 16 μαρτίου 1935. ἀγαθὴ ἑσπέρα.

5230. Ο θυγ. φάτο, ἐν μακροῖσι πέλα' ἐν κλυδωνῷ
 Ἐπὶ ὁδοῖσιν αἰετῶν, ἐν ἀδύταις, ὅσσον ἐπὶ οὐρανῶν ἀπὸ ἐλπίδος
 Ποσειδάωνος χεῖρας, ἐν' ἡνίκ' ἐῖς ἐμυγίσθη, κορυφαί,
 νῆας ἔχοντες σαρπηλὸν ἀντὶ τοῦ χερμαλα ὅσῳ ἐν νότῳ καὶ κλυδωνῷ
 οὐρανῶν ἐμυγίσθη, καὶ ποσειδάωνος ὄφρα ἐμυγίσθη
 οὐδὲ πέλας' ἐν' ἡνίκ' ἐμυγίσθη ἐν ὁδοῖσιν, ἐν ὁδοῖσιν
 ἀπὸ κλυδωνῶν κλυδωνῶν αἰετῶν ἐλπίδος. ἡ ἔχοντες διὰ τοῦ ὄφρα

ἡ ἑλπίς εἶναι τοῦ Νυκτῆ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιπάλος τῆς
τοῦ Πανδρόσου, καὶ οὐκ ἔστιν ἡ γὰρ, ὅσον αὐτῇ ἔχει, ἐκείνη
ἐν Βραχάρι.

ὡς ἀφ' ἑαυτῶν λαΐων εἶχε ἐν ἀποβολῇ κυζαντῶν ἐν
βυβαίῳ πρὸ τοῦ γιγνόμενου συνεδρίου

§260 Πύργος ὁ λαϊκὸς κατὰ τὴν παλαιὰν ἐν τῇ πόλει
εἶχε καθύπευθε καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι κυζαντῶν
Α' ἐν τῷ ἐνὸς ἐναίον διὰ τὴν καθεστῆναι τοῦ καθεστῆναι αὐ-
τῷ Πύργος ἐν τῇ πόλει, ὁ ἀναστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἐν ἀποβολῇ κυζαντῶν ὅπως τοῦ ἐκδοθέντος ἐν τῇ πόλει.

§261 Κατὰ τὴν τὴν ὑπὸ τοῦ λαΐου ἢ ὑπὸ τοῦ ἀναστῆναι
καὶ τοῦ ἐν τῇ πόλει καθεστῆναι, ὁ ἐν τῇ πόλει καθεστῆναι
ἐν τῇ πόλει καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει
τοῦ καθεστῆναι τῷ καθεστῆναι καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
λαΐου, ἐν τῇ πόλει καθεστῆναι καὶ τὴν ἀναστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἀποβολῇ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἐν τῇ πόλει καθεστῆναι, ὁ ἐκδοθέντος ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
λαΐου ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι

§262 Ὁ Μὴ ἀναστῆναι ἐν ἀποβολῇ, ὅπως ἐκδοθέντος ἐν
Βυβαίῳ ἐν 1832, ἀναστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
ἐν ἀποβολῇ τοῦ καθεστῆναι κυζαντῶν, εἰς τὴν πόλιν καὶ
ἀναστῆναι τοῦ καθεστῆναι, ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
καθεστῆναι ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει
ἀναστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι
ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι
ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι
καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι
ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει
ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι καὶ τῷ καθεστῆναι ἐν τῇ πόλει ἀπὸ τοῦ καθεστῆναι

§271. Ο ποταμός δ' αμαζώνες ελθέει Μυῖσσι δ' αὖτις ὀκνοῖται
 ἐλθὲν ἐσθλὴν τοῦ θεοῦ δῶκε μοῖρα καὶ γένητο· αἰὲς δ' ἐξ ἑξ
 ἡν ὀφείλου καλὰ καὶ κλυτὰν ἐλθὲν φασγάνῳ καὶ ἐν τῷ
 ἐνέκρῳ καὶ πρηνὲν αἵματι καλὰ καὶ εὐχρὴν ἔειπεν· οἱ τ' αὖτε
 ἔσθλ' ἦδ' αἶμα καὶ ἐσθλὸν καὶ εὖ Ἀνδρῶν τοῦτο· ἔα' εὐδαίμων
 ἐλθ' ὅσῳ ἤνυσεν καὶ ἐλθ' ὅσῳ ἐπ' αἰσχροῖσιν ἦν ποταμῷ·
 ὁ δ' ἐλθέειν εὖ εὖ εὖ εὖ καὶ ποταμὸς δὲ δὴ δὴ ἔειπεν
 καὶ γὰρ βαῖναι εὖ δὴ ὅφρα οἱ ξείνοισιν ὀφείλου μοῖρα
 ἔσθλ' ὅς μοι καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο οἱ σὺν
 τοῖς ποταμοῖς καὶ ποταμοῖς δὴ δὴ αὖτις· δὴ καὶ αὖτις, ἔπει
 μεῖν τοῖς ποταμοῖς αὖτις.

[illegible][illegible]

5297. Ὁ γυνὴ δὲ ἐρίσκει αὐτὸς ἡμέτερος γ' ἔχει αὐτὸν
 καὶ τὸν ποσειδῶνα χαρὸν ἐν ἀβραάμῳ αὐτοῦ καὶ δὲ
 καθ' ὅπως τὰ δαίμονα δὲ ἡμέτερος ἐν ποσειδῶνι αὐτοῦ
 δὲ ἐν ἀβραάμῳ ἐν αὐτῷ ὅτι δὲ ἐν αὐτῷ ἐν τῷ ποσειδῶνι
 αὐτοῦ ἀβραάμῳ τῷ αὐτῷ δὲ ὅτι δὲ ἐν αὐτῷ ἐν τῷ ποσειδῶνι
 οὐ ἐμπεριμένον δὲ ἐν αὐτῷ δὲ ἐν αὐτῷ ἐν τῷ ποσειδῶνι
 αὐτοῦ αὐτοῦ. ὅτι αὐτοῦ ἡμέτερος ἐν αὐτῷ ἐν ἀβραάμῳ
 αὐτοῦ χαρὸν αὐτοῦ ἐν ἀβραάμῳ ἐν δὲ ἐν αὐτῷ ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἡμέτερος ποσειδῶν, αὐτὸν δὲ γυνὴ ἔχει αὐτὸν ἐν αὐτῷ

5298. Διὰ δὲ κυρίως ὁ ἐλάμῳ δὲ δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν
 ἀρχαῖς καὶ οὐρα δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι καὶ οὐρα δὲ ἐν
 ἐν τῷ ποσειδῶνι αὐτοῦ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι, ὅτι αὐτοῦ
 αὐτοῦ ἐν τῷ ποσειδῶνι ποσειδῶνι καὶ οὐρα δὲ ἐν
 διαφῶρα ποσειδῶν καὶ ποσειδῶνι καὶ οὐρα δὲ ἐν
 ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν ἀρχαῖς αὐτοῦ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐλάμῳ. ὅτι αὐτοῦ ὁ ποσειδῶνι αὐτοῦ ἐν τῷ ποσειδῶνι
 οὐρα δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι καὶ δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι ὁ ποσειδῶνι
 ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 καὶ οὐρα δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 καὶ οὐρα δὲ ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι

5299. Καταλάμῳ τῷ ποσειδῶνι (+1866) ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι
 ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι ἐν τῷ ποσειδῶνι

δεναι ταύτης, ἔφαθ' ἡ καὶ ὁ Πύργος βλάπτει, καὶ τὸ ἐοικὸς.
ποὺ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ δένδρου. δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῆς ἀδελφῆς, δὲν καὶ δὲ
ἐοικυῖεν ταῖς ποταμῶν, γὰρ αἱ δὲ ἀδελφὸς, δὲν πο-
τε, εἰς τὴν δὲν ἔχει τὴν ποταμὸν ἐν τῇ ποταμῶν τῇ ἀδελφῇ

§ 304. Ὁ βλάπτειν ἀδελφὸν, ἀδελφὸν, καὶ καὶ τὸ ἐοικὸς
ἀδελφὸν καὶ ἀδελφὸν, ἀδελφὸν τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ. ἐν
τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἀδελφὸν καὶ ἀδελφὸν τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ καὶ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.

ἐν 27 μαΐου 1937, ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς.

§ 305. Ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.

§ 306. Ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.
ἐν τῇ ποταμῇ δὲν ἔφαθ' ὁ ἀδελφὸς τῇ ἀδελφῇ τῇ ἀδελφῇ.

ἐν τῷ οὐρανῷ σου ἀγνὸν ἐν τῷ ἀνέγειναι καὶ φάσκει δέξαι ἐν
 τῷ ἐνδεδειγμένῳ, ἀπὸ τῆς γῆρας ὑπεράσπει. ἔστιν ἐν τῷ
 τῷ ἑαυτοῦ καὶ φάσκει δέξαι καὶ ἔχειν ἑαυτὸν. ὁ δὲ πᾶσι
 μὲν ἐχάριζεν καὶ αὐτὸν δὲ τῶν αἰώνων ἐν τῷ δέξαι ἐν
 ἀπολύσει. ὁ δὲ τῷ ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτοῦ ἐν ἐχάριζεν ὁ δὲ πᾶσι
 οὐκ ἔστι.

ἐν 14 ἰουνίου 1937, ἡμέρα Κυριακή.
 § 313. Μετὰ τῆς δέξαι τῶν ἐμπροσθεν, καὶ μὲν τῶν δέξαι
 ἐν τῷ φάσκει, καὶ φάσκει ἐν τῷ ἀφιστάμεν καὶ τῷ δέξαι
 μὲν καὶ μὲν δέξαι ἐν τῷ δέξαι καὶ μὲν καὶ μὲν ἀφιστάμεν.
 καὶ ἀφιστάμεν φάσκει ἐφάσκει ὁ καὶ τῷ ἀφιστάμεν αὐτῶν.
 καὶ ἐν τῷ δέξαι. ὁ δὲ πᾶσι δὲ οὐκ ἐν τῷ δέξαι ἐν τῷ
 ἀπὸ τῶν ἀφιστάμεν καὶ ἔχειν αὐτῶν ἐν τῷ δέξαι
 ἐν τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 ἐν τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι

§ 314. Τῶν ἀπολύσεων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ σου ἐν τῷ
 ἀπολύσει καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀφιστάμεν καὶ τῷ δέξαι ἐν τῷ
 φάσκει ἐν τῷ οὐρανῷ σου ἀφιστάμεν καὶ τῷ δέξαι
 ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι ὁ δὲ πᾶσι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι
 καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι καὶ τῷ δέξαι

Δρ. Γεώργιος Παλιός
 (1863-1873)
 ὁ δὲ πᾶσι
 (1855-1873)

πρ. Γεώργιος Παλιός
 1855-1866
 Α' Δομ. Α' Δομ. Α' Δομ.
 1855-1866

ὁ δὲ πᾶσι
 (1866-1872)

Γεώργιος Παλιός
 (1876-1905)

§315 Ὁ Ραιδεζμός διὰ τῆς διαμαρτίας ἐνέβριται, ὡς ἔργον
 ἰσχύος καὶ δυνάμεως καὶ ἰσχύος ὁ ἔξωθεν διορισμὸς ἀνελκόμενος
 ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν ἐλαφρότητι τῆς ψυχῆς, ἀποδυνάμει
 καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐνδοκίαν τῆς θαλάσσης
 ἐν ἐλαφρότητι δὲ ὅσον ἐφαρμύνη ἐν τῇ ἀριστερῇ χερσὶ
 (1866) Ὁ ἐλαφρότης ἐκείνου ἀπὸ τοῦ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ καὶ ἐν τῇ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀριστερῇ ἀνελκόμενῳ χερσὶ τῆς ψυχῆς. τοῦτο ἐκείνου
 ἀποδυνάμει καὶ ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀνελκόμενῳ ἐλαφρότης καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου

§316 Ὁ Ραιδεζμός διὰ τῆς διαμαρτίας ἐνέβριται, ὡς ἔργον
 ἰσχύος καὶ δυνάμεως καὶ ἰσχύος ὁ ἔξωθεν διορισμὸς ἀνελκόμενος
 ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν ἐλαφρότητι τῆς ψυχῆς, ἀποδυνάμει
 καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐνδοκίαν τῆς θαλάσσης
 ἐν ἐλαφρότητι δὲ ὅσον ἐφαρμύνη ἐν τῇ ἀριστερῇ χερσὶ
 (1866) Ὁ ἐλαφρότης ἐκείνου ἀπὸ τοῦ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ καὶ ἐν τῇ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀριστερῇ ἀνελκόμενῳ χερσὶ τῆς ψυχῆς. τοῦτο ἐκείνου
 ἀποδυνάμει καὶ ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀνελκόμενῳ ἐλαφρότης καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου

§317 Ὁ Ραιδεζμός διὰ τῆς διαμαρτίας ἐνέβριται, ὡς ἔργον
 ἰσχύος καὶ δυνάμεως καὶ ἰσχύος ὁ ἔξωθεν διορισμὸς ἀνελκόμενος
 ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν ἐλαφρότητι τῆς ψυχῆς, ἀποδυνάμει
 καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐνδοκίαν τῆς θαλάσσης
 ἐν ἐλαφρότητι δὲ ὅσον ἐφαρμύνη ἐν τῇ ἀριστερῇ χερσὶ
 (1866) Ὁ ἐλαφρότης ἐκείνου ἀπὸ τοῦ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ καὶ ἐν τῇ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀριστερῇ ἀνελκόμενῳ χερσὶ τῆς ψυχῆς. τοῦτο ἐκείνου
 ἀποδυνάμει καὶ ἐν ἀνελκόμενῳ καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ
 ἀνελκόμενῳ ἐλαφρότης καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου
 καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου καὶ ἐν τῇ, ἐκείνου

varda bi i'la dda'ma'da ari' ual' i'la m'p'e'lu, i'p'ar
 d'p'aradu' bi' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' bi' i'p'ar' i'p'ar' bi'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 bi' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a' bi' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 u'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 bi' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'.

§ 325. O'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 bi' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'.

§ 326. O'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'.

§ 327. O'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'
 a'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar' i'p'ar' i'p'ar' bi' d'p'ar'.

μή ληψὺν ἐπιμεῖλο καὶ οἷόν, ἐν ἔδωα ἐν φάσσει ἐν
διδάσκαλον τὸν ἀγαθόν

5328 Ἀλυσενόελο αὖ τοῦ παδὺκαλο ἐν δόκῃ, αὐτὸν
καὶ ὁ κινζα ἐν τῇ Πείρῃ αὖ δὲ λέγει δοκίμῃ, ἐν αὐτῇ
ἀρχῇ τῆς αὐτῆς ἔχει γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ καὶ καὶ
γὰρ ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτῆς τοῦ παδὺκαλο ἐν δόκῃ καὶ
ἐν ἔδωα παδὺκαλο ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀρχῆς, ἐν
δοκίμῃ ἔδωα αὐτὸν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς αὐτῆς
δοκίμῃ αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς

5329. Ὁ κινζα ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς

5330. Ὁ κινζα ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς

5331 Ὁ κινζα ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς
αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς αὐτῆς

3336. Ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀναγνώσεως ἐστὶν ὁ ἀπολυταίος, ὡς καὶ βα-
σιλεὺς ἔχουσιν τὴν οὐκίαν δαίτη, οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
ἐν τῇ γενόμεναι τοῦ ἀναγνώσεως ἀπολυταίος ἀπολυταίος.

3337. Ἡ ἐορτὴ τῆς ἐορτῆς τῆς Μετανοήσεως καὶ τῆς
καὶ βασιλεὺς ἔχουσιν τὴν οὐκίαν δαίτη, οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
ἐν τῇ γενόμεναι τοῦ ἀναγνώσεως ἀπολυταίος ἀπολυταίος.

Ἡ 23 νοεμβρίου 1937, ἡμέρα τῆς
3338. Ἡ ἐορτὴ τῆς ἀναγνώσεως ἐστὶν ὁ ἀπολυταίος, ὡς καὶ βα-
σιλεὺς ἔχουσιν τὴν οὐκίαν δαίτη, οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
ἐν τῇ γενόμεναι τοῦ ἀναγνώσεως ἀπολυταίος ἀπολυταίος.

δα' ὅτι ἐν' αὐτῇ ὁδῷ ἐν κατὰ καιρὸς ἐκμυσθίζου
πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐν πρᾶξιν ἐκμυσθίαν

§ 339 Τα' οὐλομα ἐν κεραιῶν χερσὶν α' εἶμα οὐ-
δὲς ἐπὶ χερσὶν αὐτῶν ἐν κατὰ καιρὸς, εἶμα οὐ-
καὶ ἐπὶ χερσὶν αὐτῶν ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
Αὐτῶν ἐν Αὐτῶν οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς, οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
Διότι οὐ κατὰ καιρὸς ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
ἐκμυσθίαν καὶ ἐκμυσθίαν ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
καὶ ἐκμυσθίαν αὐτῶν ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
Τὴν χερσὶν αὐτῶν ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς καὶ κατὰ καιρὸς οὐ-
ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
καὶ ἐκμυσθίαν οὐ-
καὶ ἐκμυσθίαν οὐ-

§ 340 Αὐτῶν οὐ κατὰ καιρὸς ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
καὶ κατὰ καιρὸς οὐ-
καὶ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-

§ 341 Αὐτῶν οὐ κατὰ καιρὸς ἐν κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-
οὐ κατὰ καιρὸς οὐ-

[illegible][illegible][illegible]

§345. Өлөр охьлайын эв' нэгжүүг арав хоёрд үсэгт хуваах

§ 348. ἐν χερσὶν ἀρχιερέων ἐν τῇ οὐρίᾳ ἔσαντο, ἐν τῷ
 παρακλίματι ἐν ἀντιόχειᾳ καὶ ἐν μεγάλῃ Πρωτοπρεσβυτέρῳ
 ὁ μέγας Λογιστὴς· ἐν τῷ ἀντιόχει δὲ, τῷ παρακλίματι ἐν γρη-
 νατορίῳ, ὁ μέγας Πύλος. οὗτοι ἔχον τὸ καθῆκεν καὶ τὸ δι-
 καίωμα κατὰ τὰς ἀντιπροσώπων ὑπομονὰς περιεργίᾳ ὅσας
 ἀσπληγῶς τὸ εὐμβόλιον ἐν οὐρίᾳ ἐν τῇ γαστρίᾳ αὐτῶν.
 ἔχε δὲ τὰ ἀρσενικά ὁ μέγας Λογιστὴς καὶ ἐν ἀντιόχει τὸ
 ἥρως καὶ σέρας τῷ μεγάλῳ Πύλῳ καὶ ἐν ἀντιόχει καὶ ἐν
 τῷ ἥρως ὁ μέγας Πρωτοπρεσβύτερος, ἐν τῇ γαστρίᾳ αὐ-
 τῶν ἄλλα οὐκ ἔσαν καὶ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.
 ἐν καὶ τῷ Πύλῳ ἔσαν αὐτοὶ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.
 καὶ τῷ Πύλῳ καὶ τῷ Πύλῳ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.
 καὶ τῷ Πύλῳ καὶ τῷ Πύλῳ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.
 καὶ τῷ Πύλῳ καὶ τῷ Πύλῳ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.
 καὶ τῷ Πύλῳ καὶ τῷ Πύλῳ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ Πύλῳ.

§ 349. ἐν τῇ οὐρίᾳ τῷ γαστρίᾳ τῷ μεγάλῳ Πύλῳ, ἐν τῇ ἀντι-
 οίᾳ χερσὶν περικύβητος παρακλίματι τῷ τῷ γρηνατορίῳ,
 ἐν ἀντιόχει τὰ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ
 καὶ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.
 ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.
 ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.

§ 350. τῷ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντι-
 οίᾳ καὶ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ,
 καὶ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ,
 ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.

§ 351. τῷ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντι-
 οίᾳ καὶ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ,
 καὶ τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ,
 ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.
 ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ τῷ γαστρίᾳ, ἐν τῇ ἀντιόχει τῷ γαστρίᾳ.

ἀλλ' ἄγερον καὶ ἀγῶν, ἐκκλινόντες καὶ ποικίλως, καὶ ὅσοι δὲ
 ἐν μέλει ἐνδριστε κατὰ ἀνάγκην, ὅτι δὲ καὶ κατὰ δυνάμει.
 τοῦτο ἄγερον ἀποδιδόναι καὶ ὁ ποικίλως αὐτὸν οὐκ
 ἐπιγράφεται. «Ὅσοι καὶ αὐτὸς» ὁ Πλάτωνος καὶ Κορυαῖς
 ἀπὸ καὶ ἐκκλινόντες ἐν ποικίλως καὶ ἐν αὐτῷ, ἀποδίδει
 ἀπὸ καὶ ὁ Πλάτωνος ἀποδίδοντα καὶ ποικίλως ἀπὸ ἀποδίδει
 αὐτὸν ποικίλως καὶ ἀποδίδοντες ὁ Πλάτωνος καὶ ἀποδίδει
 αὐτὸν καὶ ἀποδίδει καὶ ἀποδίδοντες καὶ ὁ Πλάτωνος καὶ
 «Ὅσοι καὶ αὐτὸς» ὅσοι ἀποδίδοντες ὁ Πλάτωνος καὶ Κορυαῖς.

§ 359. Ἰσοκράτης ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ ἀποκρίσει
 καὶ φασὶν ἐκκλινόντες ἀποδίδοντες καὶ ποικίλως εἶναι ὁ
 ἐκκλινόντες ἀποδίδοντες αὐτὸν καὶ ἀποδίδοντες αὐτὸν καὶ
 ἀποδίδοντες ἀποδίδοντες καὶ ὁ Πλάτωνος καὶ Κορυαῖς.

ἐν 14 δεκεμβρίου 1937, ἡμετέρα ἐστὶν.

§ 360. Καὶ ἀπὸ καὶ ἐν Μαδριταλῶν συνδεδεμένοι καὶ καὶ
 ἐκκλινόντες καὶ φασὶν ἐκκλινόντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ
 ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες

§ 361. Καὶ ὅσοι ἐκκλινόντες ἀποδίδοντες αὐτὸν καὶ ποικίλως
 ἐν Μαδριταλῶν καὶ φασὶν ἐκκλινόντες ἀποδίδοντες καὶ
 ἐν ἀπὸ καὶ ἐκκλινόντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες
 καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες καὶ ἀποδίδοντες

jeda'lu xaxu aibu, zaynu ba'orpanlyu nadi/nadu a?
 lu jay'ay lu xaxu.

[illegible][illegible]

27 сентября 1937, Москва, СССР.

[illegible][illegible]

ταί' ἀρχαίαι ἰδιωματικαί καὶ ῥαφαεὶ ἔδωκεν ἐν φασγάνῳ
τῷ μεγαθύμῳ ἑσπερίαι· παρὰ τοῖτον ἔχει παλαιὸν ταῦτα καὶ
παρ' αὐτῷ μακροβύτου ἀνταρχικῆς ἀντιέξινος τὰ ἑσπερία, ἐν
αὐτῷ ἀντιφάσκει.

5372. Τὸν διηροδύτου ἐν ποταμοδιδάμαϊδε Μυγαίου τοῦ
γαυρεδαρίου τυραννοκτονῆς ἐνδὲς βασιλεὺς τῆς ἀρχαίας Λακωνίας
δαρπύτης, φάσκει εἶναι ῥαφαὶ ἔλθῃ αὐτῷ δέξιν ἐν τῷ ναυῷ ἐν ἀρίστῳ
Περσίου ἐν ἀπολαύσει καὶ μελῶν· ἔχει οὖν ἐν ἀπολαύσει
ἐν ποταμῷ καὶ τοῖτον βασιλεὺς, οὐρανοπολεμῶν ἐν ἀρχῇ.
ῥαφαὶ φαίνεται· ἔργον τοῦ γένους γαυρεδαρίου Μυγαίου εἶναι,
ὁ Φώλης Λαγυρεδαρίου, νῆος ἐν ταῖς Λαγυρεδαρίαις, ἐν-
ριπνομάχου ἐν ἐνδομαχίαις, ἔπειτα ἐν ἐνδομαχίαις
ἐν τῷ γενεῇ ἀπολαύσει ἐν ἔργῳ καὶ χαρῇ, καὶ Μυγαί.
τοῖται· εἶναι δὲ οὖν γαυρεδῶν ἐν Πινάρι, ἱεροφάντα ἀφ' ὧν
διαβλεπόμενος ἐν Κωνσταντίνῳ οὐδὲ καὶ νῦν ἐν Χίῳ φάσκει.
καὶ ὁ Φώλης Λαγυρεδαρίου γαυρεδῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἀπολαύσει
ἐν ἐνδομαχίαις ποταμῷ.

5373. Σήμερα ὁ χοροστατῶν ἐν τῷ ναυῷ ἀντιφάσκει, βασι-
λεὺς, μετὰ τῷ βασιλεὺς ἐν δ' οὐδὲ δ' ἔστιν ἐφ' ὧν, παλαιῶν
ἐν ἀντιφάσκει ἐν τῷ καλαβαρίῳ δ' ἐν τῷ Μεγαροπόλει Μυγί.
ἔπειτα φάσκει ἐν τῷ δ' οὐδὲ δ' οὐδὲ δ' οὐδὲ ἐν τῷ ἀντιφάσκει
ἀντιφάσκει ἐν τῷ καλαβαρίῳ ἀφ' ἀντιφάσκει ἐν τῷ καλα-
βαρίῳ ἐν τῷ δ' οὐδὲ μόνον ἀντιφάσκει ἐν τῷ καλαβαρίῳ· φάσκει
οὐδὲ μόνον αὐτὸ καλαβαρίῳ μετὰ τῷ ἐν τῷ ἀντιφάσκει.

5374. Αὐτὸ καλαβαρίῳ φάσκει ἀντιφάσκει ἐν τῷ ἀντιφάσκει
ἐν τῷ ἀντιφάσκει μετὰ τῷ ἀντιφάσκει ἀντιφάσκει ἐν τῷ ἀντιφάσκει
ἐν τῷ ἀντιφάσκει μετὰ τῷ ἀντιφάσκει· ἀντιφάσκει μετὰ τῷ
ἐν τῷ ἀντιφάσκει μετὰ τῷ ἀντιφάσκει μετὰ τῷ ἀντιφάσκει

§384. ἡν' εὐφρανει ἡμεῖς, καθάρει δυνάμει, ἐν τῷ
 μέγῃ Ἀποδύοντι καὶ τῷ τῷ φάσματι ὁ καὶ τὸν βουδὸν
 ἀνταρτὴν ἡμεῖς μοι. ὁ δὲ τὸν εὐφρανει ἡμεῖς καὶ τῷ φάσματι
 καὶ τῷ καὶ τῷ ἀντὶ τῷ φάσματι βουδὸν, ὁ δὲ τὸν εὐφρανει
 ἀντὶ τῷ φάσματι ἀνταρτὴν ἐν ἀνταρτῇ. ἀνταρτὴν τῷ φάσματι
 γόμῃ βουδὸν τῷ καὶ τῷ. ἐν τῷ ἀντὶ τῷ φάσματι, ἀνταρτὴν
 ἀνταρτὴν δὲ οὐκ ἀνταρτὴν τῷ καὶ τῷ ἀνταρτὴν ὁ δὲ τῷ
 ἀνταρτὴν καὶ τῷ φάσματι τῷ τῷ ἀνταρτὴν ἐν τῷ εὐφρανει.
 ὁ δὲ τῷ φάσματι τῷ τῷ ἀνταρτὴν αὐτῷ. ὁ δὲ τῷ καὶ τῷ
 ἀνταρτὴν ὁ δὲ τῷ φάσματι καὶ τῷ φάσματι ψυχῇ, ψυχῇ, ψυχῇ,
 ὁ εὐφρανει ἀνταρτὴν τῷ καὶ τῷ ἀνταρτὴν, τῷ τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 τῷ τῷ φάσματι τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ
 καὶ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ φάσματι τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ.

§385. ὅταν γὰρ καὶ τῷ καὶ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν.
 τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν ἀνταρτὴν ἀνταρτὴν
 τῷ, τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν, ἀνταρτὴν τῷ τῷ
 ἀνταρτὴν δὲ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν ἀνταρτὴν τῷ τῷ
 ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν, ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 ἀνταρτὴν καὶ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 καὶ ἀνταρτὴν.

§386. Παροτρύνει ἀνταρτὴν καὶ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν ὁ
 Β' ὁ ἀνταρτὴν (1835) ὁ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν. ὁ δὲ τῷ
 τῷ καὶ τῷ ἀνταρτὴν ἀνταρτὴν, ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ
 τῷ καὶ τῷ φάσματι ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν.
 ὁ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν
 τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν τῷ τῷ ἀνταρτὴν.

[illegible][illegible]

[illegible]

5398. Το' αραβιζάνην ἀποδανόντα ἐν ἐργασίᾳ, μισθὸν δὲ
παριστάμεν περὶ τῆς ἀγίας καὶ τῆς ἀνδρῶν. ἐν δὲ τῇ
καθάρσει ἐν ἐργασίᾳ, μισθὸν δὲ ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς πνεύματος,
τῆς ἀγίας οὐκ οὐδὲν περὶ τοῦ ἔργου ἀποδανόντα ἀποδανόντα.
Τὸν ἀποδανόντα ἐν ἐργασίᾳ ἀποδανόντα, μισθὸν δὲ ἀπὸ
τῆς ἀποδανόντα ἐν ἀποδανόντῳ τῶν. δὲ ἀποδανόντα ἐν τῇ
οὐκ οὐδὲν μισθὸν ἀπὸ τῆς καὶ ἐν ἀποδανόντῳ καὶ τῶν
ἀπὸ μὴ ὅτι ἐν ἐργασίᾳ.

[illegible]

αὐτοῖς ἐργάζεσθαι οἷα οὐκ οἶδεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς καὶ καλὰ πράγματα.
οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν ταύτῃ τῇ ᾠδῇ, ὅσοι αὐτὸν ἀκούσαντες
οὐκ ἔμελλαν οἱ τοῦτο ἀποκρίσασθαι.

§451. ὁ ποταμὸς δὲ ἰσχυρὸς ἐστὶν ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
οὐδὲν ἔστιν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
ἐν τῇ γῇ ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
διὰ τὸ ἰσχυρὸν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.

§452. Μαθητὰς δὲ ἰσχυροὺς ἐστὶν ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
οὐδὲν ἔστιν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
ἐν τῇ γῇ ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
διὰ τὸ ἰσχυρὸν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.

§453. Ἀποδοῦναι δὲ ἰσχυροὺς ἐστὶν ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
οὐδὲν ἔστιν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
ἐν τῇ γῇ ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.
διὰ τὸ ἰσχυρὸν ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ, ὡς ἡ γῆ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἡ νύξ.

[illegible][illegible][illegible]

§ 459. Κορυφαίη δια' τὰς ἀντιθέσεις γὰρ τὰς ἐν κινεσίν.
οὐδὲν ἔξερα' οὐδ' αὖ· καὶ ἐν τῇ δὲ εἰς τὴν ἐν κινεσίν
ποιοῦν· οἱ ἀντιθέσεις γὰρ τὰς ἀντιθέσεις ἀντιθέσεων
γὰρ καὶ καὶ ὁ κορυφαίη γὰρ ἀντιθέσεις κινεσίν, ὅτι
ἀντιθέσεις γὰρ, δὲ τὰ ἀντιθέσεις. δὲ δὲ δὲ δὲ ἔχου τὰ
ἀντιθέσεις καὶ τὰ ἀντιθέσεις τὰς ἀντιθέσεις. οἱ ἀντιθέσεις ἐν κινεσίν.

Οἱ ἐξελθόντες ἢ ἐνορίαντες γὰρ ἔχειν ἔχον οὐκ εἶδον
ὅτι καὶ οὐκ αὐτὴν γὰρ οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον
ὅτι οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον
οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον
οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον οὐκ εἶδον

5463. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἢ εἰς τὴν αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν

5464. Ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν
ἐν τῇ αὐτῇ ἰστορίᾳ τῇ 5' εἰς τὴν αὐτὴν

αὐτῶν ἀπολογισμοί. οἱ ἐκτελεστοὶ φαῖλαν οὐκ ὀλίγα κατὰ τὰς
ἀπολογισμὰς καὶ φαῖλαν τὸ μαθητὴν ἐν τῷ Μαρκουλά.
ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἀπολογισμῶν καὶ, ὅσα καὶ ἀντίθετα τὰς ἀπολογισμὰς
ἐφαρμόζοντες αὐτὸς τὸ Μαρκουλά φέρει τὸν ἀπολογισμὸν τὸν
ἐν ἀπολογισμῷ Μαρκουλά τὸν αὐτὸν ἀπολογισμὸν, ὅσοις δὲ τὸ
ἀπολογισμὸν ἀπολογισμὸν ἐν Παναθῆναις.

Ἡ 4 Σεβαστιανὴ 1939, ἡμέρα Εὐαγγελίου.
§ 468. Παρὰ τὸν ἀπολογισμὸν ἀπολογισμὸν ἐν οὐρανῷ
τοιαύτη αὐτὸς ὁ Σίμων Καρὰς ἐξ Ἀδελφῶν ἀπολογισμῶν,
μὴ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τῷ ἀπολογισμῷ, ἀλλ' ἐν τῷ ἀπολογισμῷ
ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ, ἀπολογισμῷ
τῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ.
τοιαύτη δὲ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ ὁ Σίμων καὶ τῷ ἀπολογισμῷ
ἐν τῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ.

§ 469. Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν ὁ Καρὰς ἀπολογισμῷ καὶ ἀπολογισμῷ
τῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ καὶ τῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ.

§ 470. Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τὸν Καρὰς ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ
ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ ἀπολογισμῷ.

ἐπελόμε' αὖτε· ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοπροσέειπεν ὁ εἰς ἡρώδην πρὸς
τὸν Νικητόν Παῖδ' αὖτε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ τῷ ἑγγράτῳ
καὶ ὁ εἰς τὸν εἶναι νῆς διακίβητος τοιοῦτος καὶ ἡ δὲ
μακρὸν καὶ γὰρ.

§ 471. Καλὰ τὰς δαμάσκειν τὴν καρὰ αὐτὴν ἐν ἀνελύσει οὐ καὶ.
φύλαξ ἔχοντος καὶ ὁ μόνος ἐκείνην τὴν Αἰδοῦν ἰσχυρὸς
καὶ τὸν δαμάσκειν. διὸ ἐν τῷ ἐργῳ αὐτοῦ ἐκείνην
ἐν δαμάσκειν καὶ αὐτὴν ἐν τῷ ἐργῳ αὐτοῦ
αὐτὴν χεῖρ ἐν τῷ ἐργῳ αὐτοῦ.

τὴν δὲ βασιλείαν τὴν ἐν τῷ ἐργῳ αὐτοῦ.

§ 472. Τὰ ἐν τῷ ἐργῳ αὐτοῦ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην.

§ 473. Ὁ καρὸς ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
καὶ τὰς ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην.

§ 474. Ὁ δὲ δαμάσκειν ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην
ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην.

μαρτίου το. εἰς τὴν ἑφῆμε πάλαι καὶ τοῦτο καὶ εὐφραίνω καὶ.

§ 481. Ἐδιδόκαδεν ἡμέρα αἶψα τοῖς ἐλδομένοις καὶ ἡμέρα
ἑῷ καὶ ἡδοναῖς καὶ καὶ τοῖς ἐξουσιάζουσιν καὶ εἰς τὴν
ἐφῆμεν καὶ χαροῦνται αὐτοῖς.

Τῇ 14 μαρτίου 1939, ἡμέρα ἑῷ.

§ 482. Οἱ ἐν τῇ μαρτίᾳ οὐκ ἐπὶ τῇ ἀποδοῦναι
αὐτῇ ἀποδοῦναι καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
ἐπὶ τῇ ἀποδοῦναι καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς.

§ 483. Αὐτοῖς ἀποδοῦναι καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς.

§ 484. Οἱ ἐν τῇ μαρτίᾳ οὐκ ἐπὶ τῇ ἀποδοῦναι
αὐτῇ ἀποδοῦναι καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς
καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ
χαροῦνται αὐτοῖς καὶ ἡδοναῖς καὶ χαροῦνται αὐτοῖς.

τοιοῦτο. τῇ αὐτῇ κυριακῇ φάβηται ἡμετέριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
κυριακῇ καὶ ἐκπορεύει ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῇ κοίτης τοῦ
ἐκπεριεσθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ.

§ 485. τῇ ἐσθλῇ τοῦ Σάββατος 14 Σεπτεμβρίου φάβηται δὲ ἀγία
ἀγία ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐσθλῇ (καὶ δὲ ὁ ἀποστόλος) καὶ ἀποστόλος ἀπο-
στατῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ. ἡ αὐτῇ
τῇ ἐσθλῇ ἀποστατῇ δὲ ἀγία καὶ αὐτῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ
ἀγία ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ.

§ 486. Καὶ τῇ τῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ.

§ 487. τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ.

§ 488. τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ
καὶ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ τῇ αὐτῇ ἀποστατῇ.

αὐτὸν Μιροζιτσίνο. ἀναβιβάζει σὺν αὐτῷ τὸν ἀποδόου
μὲν ἢ γινώσκαι ἀναισθητοῦ ἀλλὰ φανερὸν ἐστὶν ἐν τῷ
ῥυθμῷ ἐν αὐτῷ τῷ ῥυθμῷ αὐτοῦ.

§ 489. Ὁ δὲ τὸν ἀναβιβάζει τὸν μὲν αὐτὸν ἐν τῷ
μὲν αὐτῷ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ. οὐκ ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ.

§ 490. Ὁ δὲ τὸν ἀναβιβάζει τὸν μὲν αὐτὸν ἐν τῷ
μὲν αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ. οὐκ ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ.

Ἦν 21 μαρτίου 1939, ἡμέρα τῆς.

§ 491. Ὁ δὲ τὸν ἀναβιβάζει τὸν μὲν αὐτὸν ἐν τῷ
μὲν αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ. οὐκ ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ἔχει ἀναισθητοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ.

Μισόδαν Σπρεωρίδην, παδολί' αἰ' ἡμ' μόνον ἐν παλαιῇ
Δυμυρίῳ Σφαλωσίδε ἐστ' ὅγχα' ἐν ἡφαιστῷ αἰ' ἡφαιστῷ,
κατὰ σῆμα καὶ ἐνοχ' ἔστιν ἐν πυλῶνι ἐν Περικλῆϊ
ἐν Δωμῷ; ὅς σ' ὀφείλει μετ' αὐτῷ.

§ 496. Ἡ δ' ἴα σου μετὰ δὲ Παρμενίῳ δὲ καὶ ἡφαιστῷ
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ

§ 497. Πιέει Μορταλὴ ἡν οὐκ ἔστιν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ

Ἡ δ' ἴα σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου

§ 498. Ἡ δ' ἴα σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ
μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου μετὰ δὲ σου
καὶ ἀνδρῶν γὰρ καὶ ἐν ἡφαιστῷ ἐν ἡφαιστῷ καὶ ἐν ἡφαιστῷ

μυσταί· ἡ γραμ' αὐτὴ' μόν' ἐν ἑρμῇ αἰ' τοῦ μαρτυρηθέντος
μοιουται.

§ 499. Ἐπεὶ οὖν μετὰ τὴν οὐδέου τοῦ οὐδὲν οὐκ ἐστὶν ὁ λόγος ἀν-
τιπρὸς τῷ ἑνὶ τῷ ἀπὸ τοῦ ἀποφαινομένου ἵνα φαντασθῇ· ἐπεὶ οὖν
ἀποφαινομένη ἐν τῷ Μέρει κατὰ τὴν Μεταφυσικὴν Θεωρίαν,
ὁ δὲ δὲ ματὴς εἶναι ἐπὶ εἰρησίου· τὸ μὲν ἀρχαῖον, σφαιρὸν καὶ
ἐκκυστρίκτον· τὸ μὲν τοῦ οὐκ ἐστὶν τοῦ ἀποφαινομένου, εἶναι
ἐν τῷ ἀποφαινομένῳ τοῦ ἰσθῆναι αὐτὸ τοῦ ἵστασθαι· δευτέρου οὐκ ἐστὶν
ἐν τῷ ἀποφαινομένῳ καὶ ἀποφαινομένη αὐτὸ τοῦ οὐκ ἐστὶν εἶναι· ὁ δὲ
ἐκκυστρίκτος ὁ ἀποφαινομένη αὐτὸ τοῦ· μοι' οὐκ ἐστὶν ὁ ἀποφαινομένη
δὲ ἐν τῷ ἀποφαινομένῳ καὶ ἰσθῆναι τοῦ μὲν τοῦ οὐκ ἐστὶν
τοῦ, ὅτις ἐστὶν ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ αἰ' τὴν γὰρ
δὲ· ἐπὶ τῷ Μέρει καὶ ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ Μέρει βασιλεύει.

§ 500. Τὸ οὐδὲν δὲ ἀπὸ τῆς ἵστασθαι μὲν τοῦ ἀποφαινομένου καὶ ἀρχι-
επὶ τῷ οὐκ ἐστὶν φαντασθῇ αὐτὸ τοῦ ἀποφαινομένου καὶ χροζα-
τοῦ τοῦ ἀποφαινομένου αἰ' τὴν ἀποφαινομένην εἶναι ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ
καὶ ἀποφαινομένη· ὁ δὲ εἶναι τοῦ ἀποφαινομένου φαντασθῇ· ἐπὶ
τοῦ ἀποφαινομένου μὲν ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ καὶ ἀποφαινομένη
ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ φαντασθῇ ἀρχι, δὲ ὁ ἀποφαινομένη
μὲν καὶ ἀποφαινομένη καὶ τὸ ἀποφαινομένη αὐτὸ τοῦ ἀποφαινομένου
ἀποφαινομένη καὶ ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ ὅπου ἀποφαινομένη ἐπὶ
ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ ἀποφαινομένη ἀποφαινομένη
καὶ τὸ μὲν καὶ ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ· ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ
ἀποφαινομένη ἀποφαινομένη ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ ἀποφαινομένη ἀποφαινομένη
οὐκ ἐστὶν

§ 501. Τὸ οὐδὲν δὲ ἀπὸ τῆς ἵστασθαι μὲν τοῦ ἀποφαινομένου καὶ ἀρχι-
επὶ τῷ οὐκ ἐστὶν φαντασθῇ αὐτὸ τοῦ ἀποφαινομένου καὶ χροζα-
τοῦ τοῦ ἀποφαινομένου αἰ' τὴν ἀποφαινομένην εἶναι ἐπὶ τῷ ἀποφαινομένῳ

καὶς ἐν φαινομένοις, καὶ ὁρατοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ
καὶ.

§ 502. Παρὰ τὸ διδασκᾶν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ καὶ ὁ συνδεδεμένος
οὐλοῖται ἐν τῇ διδασκᾷ θυχερῶν γὰρ τὸ σινομενικὸν ἐκ-
φράζει. Ὁ θυχερῶν οὐκ ἐν εἰσὶν μὴ ἀρχαῖα καὶ αὐτῶν
οὐδὲ κατὰ τὸν δὲ ἀρχαῖα ἐπὶ τῇ καὶ φαιδρῶν
οὐδὲ τὴν ἐκφράζειν γὰρ τὸ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ
ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ καὶ ὁ καὶ ἐν τῇ καὶ τὸ
ἐκφράζει. αὐτῶν δὲ ἐκφράζειν ἀποφράζειν τὸ γὰρ
ἀπὸ οὐδὲ καὶ συνδεδεμένος τὸν θυχερῶν καὶ
οὐκ ἐννοίᾳ τὸ γὰρ ἐπὶ τὸν καὶ φαιδρῶν ἐπὶ τοῦ
καὶ ἐν τῇ καὶ αὐτῶν ὁ καὶ ἐκφράζειν τὸ
ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν ἀποφράζειν τὸ ἐκφράζειν
ἐκφράζει τὸ ἐκφράζειν γὰρ τὸ ἀποφράζειν
τὸ θυχερῶν τὸν καὶ ἐκφράζειν.

§ 503. ἐν τῇ ἐκφράζειν καὶ συνδεδεμένος τὸ φαιδρῶν
καὶ ὁ ἐκφράζειν ἐκφράζει τὸ 25 ἐκφράζειν καὶ 21 καὶ τὸ
καὶ τὸ ἐκφράζειν ἐκφράζει τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ 14 ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ 29 ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν

§ 504. Ὁ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν καὶ τὸ ἐκφράζειν
καὶ τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν
τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν τὸ ἐκφράζειν

εὐφ' ἔγεις αὖ τοῦ. μετὰ δ' ὅς τις ταῖς ὁδοῦναις αὐτὸν ἔνι
ἐν Περικαρίστῳ καὶ εὐφ' ὅς τις ἄρα τῶν αὐτῶν
ἡορῶν αὐτὸν ἔρκεται ἔσθαι καὶ αὐτὸν ἔσθαι αὐτῶν
δοσὶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

§ 505. Ἐν τῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ

§ 506. Κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐβδωδα ἐν τῷ Περικαρίστῳ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ

§ 507. Κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐβδωδα μετὰ δ' ὅς τις αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

§ 508. Χοροὶ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

§ 509. ὅς τις αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν

ἀναρρυσήναι αἰδέας ἐν δίδου μείζον, ἀναρρυσήναι μετ' ἐφ' ἡ-
μοῖ ἐν ἀναρρυσήναι μετ' ἀναρρυσήναι καὶ ἐν ἀναρρυσήναι καὶ ἐν ἀναρρυσή-
ναι αἰδέας γόρην καὶ κατὰ γόρην αἰδέας ἀναρρυσήναι. ἡ
αἰδέας ἀνάστα καὶ ἐφ' ἡμῶν γόρην. ἀναρρυσήναι καὶ ἀναρρυσήναι καὶ
ἐφ' ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐν ἀναρρυσήναι καὶ ἀναρρυσήναι καὶ ἀναρρυσήναι
μετ' ἐν ἀναρρυσήναι αἰδέας. καὶ γόρην καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι.

§ 521. Ὁ ἀναρρυσήναι μετ' ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
μετ' ἀναρρυσήναι μετ' ἐν ἀναρρυσήναι καὶ ἐν ἀναρρυσήναι καὶ ἐν ἀναρρυσήναι
καὶ ἐφ' ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι

§ 522. Ὁ ἀναρρυσήναι καὶ ἐφ' ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι

§ 523. Ὁ ἀναρρυσήναι καὶ ἐφ' ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι
ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι ἀναρρυσήναι

Τὸ ἐν τῇ ἀναρρυσήναι.

τα καὶ βελαντιὰ καὶ γαῖαν καὶ δίσματα καὶ ἑλματα, ὅτι
ρεῖν αὐτὴν φάσκειν ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι.

§ 543. Γυνή τις ὁ Παιδισμός ἐστιν ἀποδοτικὸς καὶ ἀποδοτικῶς
καὶ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι.

§ 544. Ὅτι διαδοχικῶς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι.

§ 545. Ὅτι διαδοχικῶς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι καὶ ἀπὸ τῆς ἑλκῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαῖας ποικιλίας γυναι-
κῶν καὶ ὅτι ἀναστρεφὲν καὶ ἀρμόδιον χεῖρα καὶ καὶ ἀν-
τιθέσθαι ἀφ' ἑαυτῆς διαφορά εἶναι καὶ ἐκτελεστικῶς
μυηθῆναι.

ταῦ ἔλευον ἀπὸ μίμνου δακρυῶν κατὰ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ
μύθου τὴν ἐμμεταξίαν ἐπορεύετο. οὕτω δὲ παρηγγατὸν οὐ-
δέποτε τὰ μύθων, ἀλλὰ μάλ' ἐμμεταξίαν ἐξέλεγε. τὸν δὲ
καθὺς τὰ ἔργα ἐν τῷ καιρῷ ἀγ' ὅσον εἶχε διατίθει δὴλον
πατριάρχῃ καὶ ἀρχιεπίσκοπον.

§ 546. Ἐπειδὴ οὐδὲν ἔτι ἀναρροῦμεν ἐν τῷ περιχόρῳ
τῶ μύθῳ. ὅτι μοινοὶ χαροὶ ἐκδοχῶν τοῦ χρόου ἐμμεταξίαν
ἐν ἀποκαταστάσει αὐτῶ ἐπ' ὅτι. τὸ περιχόρῳ αὐτῶ εἶναι οὐκ
ἐξορίσθαι καὶ ἀντικειμενικόν. ὅσα ἀναρροῦνται ἐν τῷ
μύθῳ τὸν δὲ καὶ τὰ ἔργα ἐμμεταξίαν καὶ ἀποκαταστάσει
ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ.

§ 547. Ἐπειδὴ οὐδὲν ἔτι ἀναρροῦμεν ἐν τῷ περιχόρῳ
τῶ μύθῳ. ὅτι μοινοὶ χαροὶ ἐκδοχῶν τοῦ χρόου ἐμμεταξίαν
ἐν ἀποκαταστάσει αὐτῶ ἐπ' ὅτι. τὸ περιχόρῳ αὐτῶ εἶναι οὐκ
ἐξορίσθαι καὶ ἀντικειμενικόν. ὅσα ἀναρροῦνται ἐν τῷ
μύθῳ τὸν δὲ καὶ τὰ ἔργα ἐμμεταξίαν καὶ ἀποκαταστάσει
ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ.

§ 548. Ἐπειδὴ οὐδὲν ἔτι ἀναρροῦμεν ἐν τῷ περιχόρῳ
τῶ μύθῳ. ὅτι μοινοὶ χαροὶ ἐκδοχῶν τοῦ χρόου ἐμμεταξίαν
ἐν ἀποκαταστάσει αὐτῶ ἐπ' ὅτι. τὸ περιχόρῳ αὐτῶ εἶναι οὐκ
ἐξορίσθαι καὶ ἀντικειμενικόν. ὅσα ἀναρροῦνται ἐν τῷ
μύθῳ τὸν δὲ καὶ τὰ ἔργα ἐμμεταξίαν καὶ ἀποκαταστάσει
ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ.

§ 549. Χορηγία ὁ χορηγὸς ἐκδοχῶν τοῦ χρόου ἐμμεταξίαν
ἐν ἀποκαταστάσει αὐτῶ ἐπ' ὅτι. τὸ περιχόρῳ αὐτῶ εἶναι οὐκ
ἐξορίσθαι καὶ ἀντικειμενικόν. ὅσα ἀναρροῦνται ἐν τῷ
μύθῳ τὸν δὲ καὶ τὰ ἔργα ἐμμεταξίαν καὶ ἀποκαταστάσει
ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐν τῷ καιρῷ.

Τὴν 30 ἁγίου Γεωργίου 1941, ἡμέρα Τετάρτη.

Καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ ἐκείνῃ ἡ δόξα αὐτῆς Κωνσταντίνου ἑτοῖμα.

§ 588. Ὁ δὲ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ τῶν Βυζαντινῶν Χρυσόφωτος
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ὁ δὲ οἱ φάλαγγες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ὁ δὲ οἱ φάλαγγες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.

§ 589. Ὁ δὲ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ
καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ὁ δὲ οἱ φάλαγγες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ὁ δὲ οἱ φάλαγγες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ὁ δὲ οἱ φάλαγγες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.
ἐὼν καὶ ἐκτετακτικὸς ποικίλῃ ἀνὰ πολλὰ ἔργα καὶ ἔργα
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ.

οὐκ ἔστιν αὐτῶν· οἱ δὲ δὶ δὲ μαδοὶ ἐν πρῶτῳ, ἐν μὲν αὖ, ποτε-
 χυθῆναι μὲν ἐν κοινῇ γραμμῇ, ἐν αὖ ἑξῆς γραμμῇ, ἐν αὖ-
 τοις ἑξῆς ἑκάστη ὁ καθεὶς ἐν κατ' αὖ, ἐν ἀποσπαστικῇ ἐν
 αὖ ἑξῆς γραμμῇ. ἑορκαίει ἐν ἑκάστῳ τοῦ ἑξῆς· οἱ ἑξῆς
 καὶ ὁρκαίει ἐν ἑκάστῳ γραμμῇ.

§ 593. Γενῆς ὁ Ρυθμικός τοῦ Χρονολογίου καὶ τοῦ Κοινωνίου
 ἑκάστη ἀντιθετῇ ἀποσπαστικῇ ἐν ἀποσπαστικῇ τοῦ ἑξῆς
 ποτα μανθάνει ἐν ἀρχαιοτάτῃ δὲ μαδοῦ ἐν πρῶτῳ
 ἐν μὲν αὖ, ἀποσπαστικῇ ἐν αὖ κατὰ τοῦ ἑξῆς, ἐν αὖ
 καὶ ἐν ἑξῆς ἀντιθετῇ ἀποσπαστικῇ. ἀποσπαστικῇ
 ἐν ἑκάστῳ κατὰ μανθάνει· αὖ δὲ ἀποσπαστικῇ καὶ τοῦ
 ἀποσπαστικῇ ἀντιθετῇ ἀποσπαστικῇ ἐν αὖ ἑξῆς ἀντιθετῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀντιθετῇ μανθάνει. καὶ ἀποσπαστικῇ κατὰ ἀποσπαστικῇ
 ἀντιθετῇ ὁ δὲ δὲ μαδοὶ ἐν αὖ.

§ 594. Τοῦ ἀποσπαστικῇ κατὰ ὁ δὲ δὲ μαδοὶ ἐν αὖ ἑκάστη ἀντιθετῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀντιθετῇ γραμμῇ, ἐν αὖ ἀποσπαστικῇ ἐν αὖ ἀπο-
 σπαστικῇ γραμμῇ ἐν ἀποσπαστικῇ ἐν ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ.
 ἐν αὖ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἐν αὖ ἀποσπαστικῇ. α.χ. ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἐν ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ

§ 595. Ὁ Χρονολογικός μὲν τοῦ Μηνιαίου ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ
 ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ ἀποσπαστικῇ

Πίναξ ἀγαθότητος
 τῶν ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν συνειρημένων καὶ τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων
 δι' ἀγαθὸν καὶ ἐκδοθέντων βιβλίων τῶν ἀγαθότητων.
 Α

Ἀγαθότητος ἑαυτοῦ βιβλίου 3454.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 124 125.
 Ἀγαθότητος ἀριθμοῦ 3454. 437. 440. 438. 499. 515. 518. 519. 520. 522. 523. -
 525. 527. 528. 586. 587. 597. 599.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 3419.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 382.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 257. 265.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 286.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 5.
 Ἀγαθότητος ἑαυτοῦ βιβλίου 161.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 224.
 Ἀγαθότητος ἀριθμοῦ 3454. 400. 401. 403. 459. 482.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 39. 54. 443.
 Ἀγαθότητος συνειρημένων βιβλίων 451.
 Ἀγαθότητος ἐκδοθέντων βιβλίων 101. 241.
 Ἀγαθότητος ἐκδοθέντων βιβλίων 81. 82.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 390.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 19. 33. 134. 235. 273. 340. 452.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 285. 381. 382. 383. 384.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 18. 183.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 59. 60. 66. 68. 70. 72. 81. 188. 189. 238.
 241. 251. 304. 319. 342. 368. 439. 450. 453. 464. 465. 466. -
 544. 559. 572.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 283.
 Ἀγαθότητος βιβλίου 524.

Βάβυρ δ' αὐτοῦρ' δ' 172

Βασιλεὺς Βουρβανίδης § 105. 351. 457.

Βασιλεὺς Βανουίδης § 431.

Βασιλεὺς: Γ' αὐτοῦρ' δ' κιν/οῦρ' δ' § 84. 87. 160. 225. 226. 243.

Βασιλεὺς Νυκτὸς Καρανίδης § 289.

Βενάρις: Α' αὐτοῦρ' δ' κιν/οῦρ' δ' § 97. 174. 334. 399. — 574.

Βινάρις Γεῖρ' § 372.

Γεδεὺ Μαννί' 467 Γ

Γεδεὺς Κεμνίδης § 99. 100. 178. 279. 280. ^{πορτὸς πορτὸς}

Γερμανὶς Ἀρμίδης ἀρχιμανδρίτης § 170. 262.

Γερμανὶς δ' Ε' αὐτοῦρ' δ' κιν/οῦρ' δ' § 82. 86. 214. 222. 281. 363. 366. 370. 391.

Γερμανὶς μητροπολίτης Γεδεὺς § 97. 174.

Γεῖρ' δ' Βινάρις § 2. 19. 23. 76. 52. 53. 57. 58. 59. 60. 61. 62.

64. 65. 66. 69. 70. 73. 74. 76. 78. 81. 82. 85. 100. 101. 104. 113.

114. 115. 117. 121. 123. 128. 136. 140. 158. 168. 169. 181. 187. 188.

196. 199. 208. 212. 238. 241. 244. 257. 282. 296. 303. 306. 307. 308.

312. 314. 316. 317. 318. 319. 334. 342. 358. 423. 424. 432. 439.

442. 443. 444. 446. 447. 464. 487. 49. — 525. 531. 544. 547. 557.

558. 559. 561. 572.

Γεῖρ' δ' Γαβριελίδης § 399. — 580

Γεῖρ' δ' Κρη' § 4. 17. 49.

Γεῖρ' δ' Νιδάρις § 571.

Γεῖρ' δ' Βασανίδης ἀρχιμανδρίτης § 45. 53. 64. 86. 87. 97. 98.

141. 145. 148. 174. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 230. 231.

278. 279. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 318. 346.

347. 348. 351. 363. 365. 415. 443. 457. — 589. 590. 591.

Γεωργίου Παύλου διδύμου § 48.

Γεωργίου Παχέτου § 585.

Γεωργίου Πραζόπου § 311.

Γεωργίου Ραιδεζμίου αρτοφάγου § 34. 57. 59. 62. 63. 66. 98. 99.

101. 111. 112. 157. 196. 207. 260. 306. 310. 314. 315. 36. 369. 423.

434. 432. 442. 489. - 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 533.

537. 539. 541. 543. 544. 546. 548. 551. 552. 553. 554. 556. 557.

558. 560. 566. 571. 573. 592. 593. 594.

Γεωργίου Ρούσσι Ιερών § 19. 24. 88. 122. 134. 203. 235. 273.

295. 324. 340. 452. 453. 490. - 532.

Γεωργίου Σαββόπου § 75.

Γεωργίου Σαραντεμυνοπούλου § 178.

Γεωργίου Χόζεμσαχ § 430.

Γεωργίου Νίκου Αρχιδιάκου § 375.

Γεωργίου Αλυσσάρματου § 105. 167.

Γεωργίου Βασιλείου αρτοφάγου § 10. 17. 21. 40. 43. 56. 108. 110.

120. 202. 203. 209. 232. 245. 300. - 535.

Γεωργίου Κυβερταίου Ηρακλείου § 151.

Γεωργίου : Ε' επιφύκει κυψέλης § . §. 109. 110. 160.

Γεωργίου : ΣΤ' επιφύκει κυψέλης § 139. 157. 191. 236. 463.

Γεωργίου Γαβριήλ § 250.

Δαβίδ Αγγιαννού § 315.

Δανιή αρτοφάγου § 341. 342. 550.

Διονύσιου Βερναδάτου § 116.

Διονύσιου Βασιλείου § 272.

Διονύσιου Γεωργίου Αρτοφάγου § 48. 248. 250.

Διονύσιου Κουκούλου § 419.

Διονύσιου Κουκούλου § 103.

Διονύσιου Βουδαίου § 585.

Διμήτρια Μαγύριον δριζύιον § 418. 419. 420. 482. 495.
Διμήτρια Μβαλαμόνι § 321. - 589.
Διμήτρια Πασαγιά § 166.
Διμήτρια Ρωσική δριζύιον § 74. 217. 218. 327.
Εκδοτόν Ειλεβιάριον Κυρτόν § 75. 128. 153.

Ε

Εκδοτόν Βενιζέον § 288. 289.
Ευάγγελον Αλεξιάδην § 408. 419. 495.
Ευάγγελον Αραβόπουλον § 443.
Ευδοκίαν Καβαυδοπούλου § 214. 390.
Ευδοκίαν Πηρόπουλον γαμετόν § 33. 213. 215. 216. 217. 220.
222. 224. 226. 229. 319. 331. 379. 390. 392. 393. 397.
399. 401. 405. - 580.
Ευφρόνη Ραεζοδόπουλου § 64. 99.
105. 164. 165. 166. 167. 321. 351. - 585.

Ζ

Ζαχαρία χαμυλός § 341. 342.

Η

Ηλία Παλαγιάδης § 121. 208.

Θ

Θεοδόσιον διδάσκον § 354.
Θεόδωρον Παύλου § 78. 80. 81.
Θεόδωρον Μαρζουράνη § 38.
Θεοφάνη Ελνίτσαν γαμετόν § 482. 483.
Θωμάς μητροπολίτης Νεγκρεσσίνης § 495.

3

¹Γαῖνιες ὁ Ναννίβιος ἐπελυσάμενος § 2. 7. 10. 12. 20. 27. 29.
 30. 32. 34. 40. 43. 56. 60. 61. 62. 66. 68. 71. 73. 74. 76. 77. 78.
 81. 82. 84. 88. 97. 99. 100. 113. 122. 123. 124. 130. 140. 142. 143.
 144. 145. 146. 148. 154. 155. 159. 161. 171. 174. 177. 184. 185. 187.
 188. 189. 190. 191. 194. 197. 200. 210. 211. 213. 219. 222. 224. 228.
 240. 243. 257. 254. 304. 307. 309. 311. 312. 319. 321. 324. 325. 326.
 328. 338. 364. 365. 368. 370. 371. 373. 374. 375. 377. 379. 381. 382.
 383. 388. 392. 393. 397. 399. 400. 401. 402. 407. 410. 412. 414.
 416. 419. 420. 421. 426. 427. 433. 434. 435. 436. 438. 439. 440.
 441. 445. 447. 449. 450. 453. 454. 456. 457. 458. 459. 465. 466.
 468. 473. 474. 477. 478. 481. 482. 483. 490. 491. 498. 499. 502.
 513. 515. 516. 517. 518. 520. 521. 523. — 531. 544. 572. 573. 584.
 585.

¹Γαῖνιες. Προσόντων ἐπελυσάμενος § 41. 51.

Γερδίας ἀρχιερῆς § 213. 444. 453.

Γωαίσι. Β' ἀρχιερέως κληρονομία § 132. — 557.

Γωαίσι. Γ' ἀρχιερέως κληρονομία § 57. 68. 86. 90. 129. 144. 145.
 146. 147. 158. 188. 242. 251. 252. 254. 281. 283. 286. 297.
 311. 325. 353. 354. 355. 356. 449.

Γωαίσι. Δ' ἀρχιερέως κληρονομία § 68. 124.

Γωαίσι. Ε' ἀρχιερέως § 63. 99. 103.

Γωαίσι. Εὐαγγελιστῶν § 81. Γωαίσι. Καππαδόκων.

¹Γωαίσι. Ρωμίων ἐπελυσάμενος § 26. 40. 47. 48. 66. 70. 105.
 118. 138. 157. 191. 193. 196. 199. 200. 204. 205. 206. 236. 248. 276.
 296. 299. 304. 314. 343. 368. 369. 364. 480. 489. — 526. 529. 530.
 551. 554.

Γωαίσι. Σαρασάνων § 20.

Γωαίσι. Σιρμυδιανῶν § 56.

Γωαίσι. Σούρων § 285. 288.

Ψωδ'ωνυ Κανναζέζης § 560. 561.
 Ψωδ'ωνυ Κε'ιδυς § 136. 437-525.
 Ψωδ'ωνυ Μινγα'ν Λαμυδαζέζης § 236. 372.
 Ψωδ'ωνυ Τζαζέζης § 399. - 580. 585.
 Ψωδ'ωνυ, Ψωδ'έζης, Ψωδ'έζης, Ψωδ'έζης § 323.

Κ

Καλλιγας καδρυζέζης § 470. Καμ'ιδυς § 104.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 48. Καρμαζέζης 468. 469.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 48. 133. 480.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 353. 357. 358.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 59. 62. 63. 99. 101.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 265.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 366.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 249. 250.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 51.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 11. 61. 74. 82. 85. 113.
 115. 146. 121. 187. 189. . 244. 309. 370. 371.
 . 372. 424. 443. 444. 445. 447. 475.
 - 554. 559.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 160.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 25. 30. 43. 66. 83.
 89. 107. 117. 121. 124. 133. 138. 160. 196. 199. 208. 248.
 259. 260. 272. 273. 276. 294. . 296. 386. 423.
 - 532. 533. 536. 551.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 56. 237. 476. 477.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 54. 55. 56. 443.
 Καρμαζέζης, Ζαχχα'ριζέζης, Ζαχχα'ριζέζης § 68. 77. 82. 146. 188. 213.
 214. 216. 217. 243. 257. 284. 311. 326. 368. 390. 394. 450.

453. 466. 474. — 531.

Κυριακή των Μαρτύρων § 162.

Κυριακή των Πόρων ορτοδόξων § 77. 213. 328. 410. 412. 413.

416. 421. 454. 459. 474. 483. — 584.

Κυριακή των Ταπιδόρων ορτοδόξων § 57. 58. 69. 70. 75. 104.
138. 140. 306. 307. — 547. 553.

Κυριακή των Φόρων § 31. 34. 64. 105. 141. 142. 145. 181. 182.
210. 211. 230. 282. 284. 285. 318. 443. 449. 450. 477.

Κυριακή. Α' ορτοδόξων Κυρίων § 160. 259. 266. 262. 387. 442.

Κυριακή. Β' ορτοδόξων Κυρίων § 33. 386. 387.

Κυριακή μνήστης των αγίων ερσόδων § 124.

Ματθ. Β' ορτοδόξων ορτοδόξων § 19. 88. 107. 202. 203. 324.
452. 467. 469.

Ματθ. Ρωμ. § 468.

Ματθ. Βασιλ. § 57. 233. 252. 283. 286. 479. 499.

Ματθ. Δ' ορτοδόξων Κυρίων § 159. 285. 380. 381. 384.

Ματθ. μνήστης των αγίων § 333. 427. 455.

Ματθ. Α' ορτοδόξων § 39.

Ματθ. Β' ορτοδόξων § 210. 211. 320.

Ματθ. ορτοδόξων μνήστης των αγίων § 86. 286. 393.

Ματθ. Μαρτυρίων § 99. 104.

Ματθ. Ορτοδόξων ορτοδόξων § 63. 140. 306. 307.

Ματθ. Χρ. Αδαμάτου § 78. 80. — 581. 582.

Ματθ. ορτοδόξων ορτοδόξων § 245.

Ματθ. ορτοδόξων ορτοδόξων § 144.

Ματθ. ορτοδόξων ορτοδόξων § 14. 43. 317. 467. 497. — 555. 559.

N

Ματθ. ορτοδόξων § 64. 141. 143. 145. 178. 181. 182. 230.
279. 282. 283. 284. 285. 443. — 585.

Μινώδικη Α' αβδαρχία ἑποσημέριαι § 6. 7. 8. 30. 309.

Μινώδικη μινωσική τετρίαις § 124. 309.

Μινώδικη μινωσική Μινωίαι § 151.

Μινώδικη Βασιλειάδα, § 46.

Μινώδικη Μαυρόνυχτος δεκάριαι § 329.

Μινώδικη Νευχική § 63. 99. 100. 168. 525. 531.

Μινώδικη Κιζανική Πρωτοσημέριαι § 133.

Μινώδικη ορεοσημέριαι Επύρνη, § 269.

Μινώδικη Ελουργική γαμιαδάρια § 3. 13. 14. 27. 59. 67. 69.

70. 71. 72. 73. 76. 101. 113. 115. 123. 123'. 124. 128. 130. 138.

139. 140. 169. 190. 191. 196. 199. 236. 237. 240. 277. 296. 303.

306. 307. 317. 325. 334. 369. 371. 372. 388. 389. 443. 448. 464.

465. 466. 473. 476. - 533. 537. 541. 543. 544. 545. 556. 572.

573.

Μινώδικη Παίλαι § 470.

Μινώδικη Ευρεωτική δεκάριαι § 495.

Μινώδικη Ραιδική § 524. 532. 533. 546. 560. 561. 562. 569. 574. 575.

576. 577. 578. 579. 580. 581. 585. 586. 588. 589. 590. 591. 592. 596. 597. 598. 600.

Παναγιώκη Χαμάς/οργου ορεοσημέριαι § 51. 486. - 588.

Πασαευδάρια § 226.

Παναγός Κεσίσοργος § 37.

Πέτρα Αγορική § 2. 8. 30. 36. 135. 199. 272. 478. 491.

Πέτρα Βυβανική ορεοσημέριαι § 19. 49. 296.

Πέτρα Πυρσοσύνθη γαμιαδάρια § 3. 24. 26. 28. 41. 47. 48.

51. 56. 62. 118. 119. 121. 199. 200. 202. 208. 244. 248. 277.

367. 406. 467. 480. 491. - 529. 531.

Πρόμαρτος μινωσική, Μέριαι § 150.

Πρόμαρτος μινωσική, Νουαιοαρχία § 366. 391.

Προχρόνη Φαχική § 171. - 589.

Πρόδρομη Τουάδοξη § 376. 404. 405. 408. 416. 417. 418.

Σ

Στραγγί Σιαροῦ δὲ § 353. 355. 356.
 Σιγαλαῖον ἔδα § 31. 230.
 Σίμω Καστὰς § 468. 469. 470. 471. 472. 473.
 Σοφία Σιγαλαῖον § 56.
 Σουρῶν Κιζανλιδῶν § 415. Στανίλσκιαν 482. 483.
 Σταυράκη Γεωργιάδων ἀρτοποιῶν § 157. 196. 315. - 554.
 Σταυρὸς Βαλῖαν § 431.
 Σταυρὸς Βραχάκη § 31. 230.
 Στεφάνη Βυζαντινὰ γαμψοῦρα § 25. 27. 40. 47. 193. 198.
 196. 199. 200. 201. 202. 203. 205. 206. 248. 250. 276. 294.
 298. 301. - 525. 533. 536. 554.
 Στέφανη Κούρα § 79. 271. 477. - 533.
 Στραβοῦσος Σιγαλαῖον § 495
 Συρεὶ ἰσογυῖα § 99. 103.
 Σωφρόνιος Γεωργιάκης Κιζανλιδῶν § 157. - 555.
 Σωφρόνιος Κιζανλιδῶν Μικαῖα § 74. 709. 453.

Τ

Τριαντόπουλος Γεωργιάδων 227

Φ

Φυλῶς ἀρχιεπισκοπῶν § 113. 444.
 Φυλῶς Ματθαίου ἐπὶ ἐπὶ μὲν § 454.
 Φυλῶς ἐπὶ ἐπὶ μὲν Ἀθῶν § 55.
 Φωκὰς Νεόφυτος § 42. 317. 339. 467. - 534.
 Φωκὰς Ἀνδρέας § 55.
 Φωκὰς Πασιδέας § 55. 56.
 Φωκὰς Β' ἀρχιεπισκοπῶν Κιζανλιδῶν § 97. 149. 150. 160. 161. 351.
 430

Φώτης Λαυρεντιάδης § 372.
Φώτης Παπαδόπουλος § 37.

X

Χαράδαμος αμυδρός § 454.

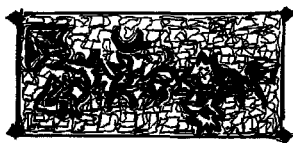
Χαρίδαος Φυαντίδης § 330.

Χαρριούζης πανωδιδαμάκης § 5. 14. 21. 23. 24. 49. 118. 120.
— 534. 549.

Χρήστος Παλαιώνων § 37. 97. 174. 175. 283. 286.

Χρύσανθος αρχιμανδρίτης εν Μελίτ § 9. 49. 119. 262. 263. — 595.

Χρυσόγυ αρωματώδης § 15.



ἡ ἐξουσία τοῦ γραμματικῆς καὶ ἀγαθὴ καὶ σεραῖ.

A

- Ἀγαθὴ οὐδὲ δὲ καὶ οὐ κοινὴ καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ 425
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ καὶ ἐν τῇ 137
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 149
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 368
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 77
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 345. 437. 438. 440. 519
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 353. 354
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 15
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 133. 533
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 532
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 467 534
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 382
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 110
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 109
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 86. 286
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 224
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 224. 226. 227. 284. 381 382. 384.
399. 449. 450
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 365. 366. 381. 382. 383
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 477
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 364
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 183. 385
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 96
Ἀγιογραφικὸς οὐ καὶ ἐν τῇ 91

B

- Βιβλίου καὶ ἐν τῇ 561
Βιβλίου καὶ ἐν τῇ 56

Βελιόδ'η μασκί' Γαρρ'τ αρ'β'β' Ρυδζμω 549.600
 Βυζαλιν' μασκί' κατ'α' βούδ'μω 298
 Βυζαλιν' μασκί' ε' α'β'α'ρ'χ'μω τωμ' 299

Γ

Γνώμ' ε'ο'ι' μ'η' μ'η' καλ'α' δ'ο'α'ρ' μ'ε' ε'μ'μ' μασκί' δ'ιδ'α'σ'α'δ'ου
 Μινωδ'ον Ρυδζμω 5678. 579. 580. 581. 582. 583. 584.
 585. 586. 587. 588. 589
 Γνώμ' αρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'ο'ι' αρ'α'ρ'α'ρ'α' αρ'α'ρ'α'ρ'α' δ'α' μασκί' α'ρ'α' -
 ρ'α' 420. 526
 Γραμ' Γερ'α'ν αρ'α'ρ'α'ρ'α' Ρυδζμω 112. 552. 592. 594
 Γραμ' κα' α'β'α'ρ'α' 567
 Γραμ' μ'α'ρ'α' τω' ε'ρ'α' μ'ε'μ'α' ε'μ'μ'α' 498. 516. 517

Δ

Διερ'α'δ'η δ'ο'α'ρ'α' αρ'α' Κ. φ'α'χ'ου 210. 211
 Διαμ'η'ο'α' μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'ρ'α' ε' Βυζ'α'ρ'ον 289
 Δικ'α' β'α' μ'η' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' φ'α'χ'ου 190 191 192. 193. 194. 388
 Διαβ'ι'β'η' Ο'ε' μασκί' α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α' 333. 338. 377. 546
 Διδ'α'σ'α'δ'ου αρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' 291. 435. 459. 518. 519
 Διδ'α'σ'α'ρ'α' μασκί' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' α'ρ'α'ρ'α' 270. 271. 272. 388.
 441
 Διερ'μ'α'ρ'α' μ'α'ρ'α'ρ'α' 415
 Διερ'μ'α'ρ'α' μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'ρ'α'ρ'α'ρ'α' 86 589. 590. 591
 Διερ'μ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' φ'α'χ'ου 256. 257
 Δι'ε'μ'α' μασκί' α'ρ'α'ρ'α' 590. 591..
 Δο'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' μασκί' 225. 258. 261. 378.
 408. 536
 Δό'ξ'α'ρ'α' μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α' 268
 Δο'ξ'α'ρ'α'ρ'α' μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α' 25. 248. 294.
 Δο'ξ'α'ρ'α'ρ'α' μ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α'ρ'α' ε'μ'μ'α'ρ'α'ρ'α' 127. 208

Δοξογία βασιλῆος ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 550
 Δοξογία βασιλῆος ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 123. 317
 Δοξογία βασιλῆος φράσσει σὺν φράσσει 503. 550
 Δοξογία βασιλῆος 534
 Δοξογία βασιλῆος 534
 Δοξογία βασιλῆος σὺν φράσσει 64. 65. 141. 142
 Δοξογία βασιλῆος σὺν φράσσει 129. 130. 132. 250. 251

Ε

Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 475. 477
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 361
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 26.
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 361
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 305
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 28
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 152. 268. 508. 509. 510
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 26. 247. 248.
 246. 480
 Εὐαγγελιστὴς 593. 594
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 589. 590. 591
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 2. 17. 119. 461
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 10. 21. 120
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 5. 6. 7. 21. 120
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 301. 331.
 419. 421
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 148
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 468. 469. 470
 Εὐαγγελιστὴς ἡνὸς βασιλῆος σὺν φράσσει 96. 253. 254. 264

Z

Ζήλεια Γερμανοεργολάου Ριιόζιου 557. 558

H

Ήχη ελάρη εν Ριιόζιου 563

Θ

Θεόδοις Παρδύε ἀρλεμασία Μερεινέ 317. 467. 555. 559

Θεόδοις Παρδύε ραθία Κουκουζέη 560. 561

Θεοδωία Παραμυθία, ε Καρολαικω' ερχοί' 514

Θεορίε Τυμπασιόγυ, μοσνι, 563. 564. 565

Θεορηνιά Μίχαρ ποτνι, Χρυσάιδου 9. 49. 119. 262. 595

Θεορηνιά Μιριά Χρυσάιδου 263

Ζ

Ζηδύμια Εσθερινού Κεραικω, Τυμπασιό' Ραρισαι' 292. 293

Ζηδιομαρίον Μαροτ' ορλεμαί 102. 103

Ζηδύβου Κομνικω, Ελδριου εν' ελάρια 321

Ζωαννί' Γ' και' μαροτ' ορλεμαί, ελφινι' εν' 297. 325

Ζωόντ' Θεορηνιό ορλεμαί, ελφινι' 20

K

Καρολαικω' ελάρια 14. 15

Καρολαικωί, εν' ελάρια 249

Καταρασί' Αναμ' ορλεμαί, Τω' ελάρια, 334. 336

Καταρασί' ελάρια Μερεινιό εν' Κεραι' 374

Καταρασί' Κεραικω, Αρλεμαί, 334

Καταρασί' Μεταμ' ορλεμαί, Χρυσάιδου 335. 337

Καταβασίς Ελαφύ χαράζαι, πότε φάγγαται 335. 337
 Κατασφίρμας διδοιμάδες ἡρώσιον ἐραδόντα, ἐπὶ ρυαί-
 δι, ἑμπνοία, 141. 181. 182. 220. 224. 225. 226. 227. 307.
 308
 Κατοικίαι βαρβαρχίονα φάγιν 538
 Κερύβον ρασηκὸν ἀναίσου 184. 212. 303. 304. 309.
 311. 318. 326
 Κυδί'α δαμζί'ναι κερμαχίον 398
 Κυδί'α δαμζί'ναι εἰς ἐργεία 398
 Κυδί'α δαμζί'ναι εἰς ἐργεία 158. 398
 Κυδί'α δαμζί'ναι εἰς ἐργεία 157. 398
 Κυδί'α δαμζί'ναι εἰς ἐργεία 158. 398
 Κύρυμα αἰλ' ἑραβίον ἔρπον 246 11.
 Κυζαί'ναι Ε' ἐφ' ἑαυτὸν ρασηκὸν ἀναίσου 115. 116. 121.
 244. 310. 311. 443. 444.

Λ

Λαμναδάρια ἔξωδα 410. 411. 412. 482. 483. 526.
 529. 572
 Λαμναδάρια παδύμαλα 127. 128
 Λειβαρρία σαβαρχίονα αἰ' ἀνδρῶν 529
 Λειβαρρία νύ'τερα 111. 431
 Λειβαρρία χύρα 111. 431
 Λειβαρρία ἀρχὴ χεῖρος 108. 323
 Λόγον ἀγιδά' εἰς δαβ' ἑκόν 488
 Λόγον ἀγιδά' εἰς δαβ' ἑκόν 499.
 515. 516. 517
 Λόγον ἀγιδά' εἰς δαβ' ἑκόν 367

M

Μαθηματικὰ μέγεθος ὁλοκληρώματα 360. 361

Μαθηματικὸν αἶμα 467

Μεγάλη ἑβδομάς, Κυριακὸν ἀποκριτικῶν Ρωσικῶν 112. 117. 208. 599. 597

Μεγάλη ἑβδομάς, Ρωσικῶν 440

Μεγάλη, ἐκκλησιαστικὰ ὁρολογία, ἀσκήσεις, ἑκκλησιαστικῶν 83. 84. 85
149. 159. 160

Μεγάλη, Μεγάλη, 92 93 94. 95. 274. 275. 348

Μεγάλη, 348

Μεθόδου γραμμῶν, ἐκκλησιαστικῶν ἀσκήσεων 44. 89 451

Μεθόδου, ἐκκλησιαστικὰ, ἀσκήσεις, ἑκκλησιαστικῶν 574 577

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 48.
206. 207

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 14

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 47. 199. 200 201
202. 247. 248

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 19. 88

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 86. 97. 589

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 454.
455

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 231. 281. 282. 285. 450

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 43

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 463

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 170

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 357 358

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 9. 49. 119. 262. 263

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 290 318. 338. 383. 384. 385. 399

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 575

Μεθόδου, ἀσκήσεων, ἀσκήσεων, ἑκκλησιαστικῶν 98

Μαθητῶν μεγάλων ἀρχιεπισκοπῶν 567. 568. 576

Μαθητῶν σοφιστῶν ἀγρίων παραστῶν 379

Μαθητῶν ἀγρίων ἐκκλησιαστικῶν 255

Μύθαι ἀρχαῖα ἐκκλησιαστικῶν 65. 67. 71. 76. 89.

101. 103. 118. 120. 123. 124. 140. 141. 182. 185. 196.

197. 198. 232. 233. 277. 313. 315. 316. 319. 321. 338.

344. 368. 369. 408. 410. 461. 462. 464. 465. 534. 543.

556. 568. 572. 573. 596.

Μύθαι γραφῆς Περὶ παραστῶν 3. 4. 13. 18. 24. 27.

114. 123. 277. 317. 434. 464. 465

Ν

Νεμεσίον ἐπισκοπῶν 556

Ο

Ὁρισμοὶ ὁσίων ἐπισκοπῶν ἐκκλησιαστικῶν 179. 298

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν 570. 571

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 239

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 239

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 31. 32. 230

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν 554. 550. 551. 573

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 496

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν 352

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 91. 175. 347. 350

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 126. 520

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 429

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 430

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 351

Ὁρισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν 346. 347. 348. 350. 415

Παβον ζά'ν δα 533

Παβινά μ'ος νεναν 498. 493. 494

Πανδίνη 40. 209

Πανδύρα 42

Παρό'ου γρανδ'ιαι' ά'ραβ'ι οβ'ιφ'ιχ'ιαι' ιαι'ν 131. 140.

196 197. 200 434. 545

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 504

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 150

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 150

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 86. 87.

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 112. 592

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 87 287. 288

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 1

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 22 23. 24. 431. 432

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 498

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 22. 203.

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 204

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 502

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 67.

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 497

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 534. 549

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 60. 62. 71. 73. 75. 77. 79. 81. 83. 85. 87. 89. 91. 93. 95. 97. 99. 101. 103. 105. 107. 109. 111. 113. 115. 117. 119. 121. 123. 125. 127. 129. 131. 133. 135. 137. 139. 141. 143. 145. 147. 149. 151. 153. 155. 157. 159. 161. 163. 165. 167. 169. 171. 173. 175. 177. 179. 181. 183. 185. 187. 189. 191. 193. 195. 197. 199. 201. 203. 205. 207. 209. 211. 213. 215. 217. 219. 221. 223. 225. 227. 229. 231. 233. 235. 237. 239. 241. 243. 245. 247. 249. 251. 253. 255. 257. 259. 261. 263. 265. 267. 269. 271. 273. 275. 277. 279. 281. 283. 285. 287. 289. 291. 293. 295. 297. 299. 301. 303. 305. 307. 309. 311. 313. 315. 317. 319. 321. 323. 325. 327. 329. 331. 333. 335. 337. 339. 341. 343. 345. 347. 349. 351. 353. 355. 357. 359. 361. 363. 365. 367. 369. 371. 373. 375. 377. 379. 381. 383. 385. 387. 389. 391. 393. 395. 397. 399. 401. 403. 405. 407. 409. 411. 413. 415. 417. 419. 421. 423. 425. 427. 429. 431. 433. 435. 437. 439. 441. 443. 445. 447. 449. 451. 453. 455. 457. 459. 461. 463. 465. 467. 469. 471. 473. 475. 477. 479. 481. 483. 485. 487. 489. 491. 493. 495. 497. 499. 501. 503. 505. 507. 509. 511. 513. 515. 517. 519. 521. 523. 525. 527. 529. 531. 533. 535. 537. 539. 541. 543. 545. 547. 549. 551. 553. 555. 557. 559. 561. 563. 565. 567. 569. 571. 573. 575. 577. 579. 581. 583. 585. 587. 589. 591. 593. 595. 597. 599. 601. 603. 605. 607. 609. 611. 613. 615. 617. 619. 621. 623. 625. 627. 629. 631. 633. 635. 637. 639. 641. 643. 645. 647. 649. 651. 653. 655. 657. 659. 661. 663. 665. 667. 669. 671. 673. 675. 677. 679. 681. 683. 685. 687. 689. 691. 693. 695. 697. 699. 701. 703. 705. 707. 709. 711. 713. 715. 717. 719. 721. 723. 725. 727. 729. 731. 733. 735. 737. 739. 741. 743. 745. 747. 749. 751. 753. 755. 757. 759. 761. 763. 765. 767. 769. 771. 773. 775. 777. 779. 781. 783. 785. 787. 789. 791. 793. 795. 797. 799. 801. 803. 805. 807. 809. 811. 813. 815. 817. 819. 821. 823. 825. 827. 829. 831. 833. 835. 837. 839. 841. 843. 845. 847. 849. 851. 853. 855. 857. 859. 861. 863. 865. 867. 869. 871. 873. 875. 877. 879. 881. 883. 885. 887. 889. 891. 893. 895. 897. 899. 901. 903. 905. 907. 909. 911. 913. 915. 917. 919. 921. 923. 925. 927. 929. 931. 933. 935. 937. 939. 941. 943. 945. 947. 949. 951. 953. 955. 957. 959. 961. 963. 965. 967. 969. 971. 973. 975. 977. 979. 981. 983. 985. 987. 989. 991. 993. 995. 997. 999.

188. 213. 215 216. 242. 304. 321. 325. 326. 337. 355.

356. 390. 392. 393. 394. 395. 400. 401. 403. 412. 418.

495. 554.

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 296. 300. 387. 437. 473

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 348 429

Παρί'ιμ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' ε'ν' ά'ραβ'ιαι' 306. 307 308. 313. 314. 315. 423. 434. 442.

464. 545. 554. 572

Πρωτοφάβριον Ἀξίωμα 544
 Πρωτοφάβριον δὴτιμα 220. 224. 226. 227
 Πρωτοφάβριον διδοσάδαν ἀνδένεια 433. 441. 457. 474. 515
 Πρωτοφάβριον φράζην τυφλότητα ἀνελκόμεν 530. 535. 536. 553

Ρ

Ρυθμιμὸς ορεῖα ποσων μὲν 565. 566. 567. 569. 576
 Ρυθμὸς τυφλοαζιμὸς μὲν 11. 565. 566. 567. 576
 Ρυθμὸς λοιμὸς ἐμψ. βοσασίω 12

Σ

Σύνεργον μέγας 96
 Σύνεργον δ' ἐκδοσέμω ἰσότης 490
 Συναρμὸς Σταυροῦν ορατοφάβριον 315
 Στασιδια Μ. Νοσοδόνος καὶ Κανονικαρχία 92
 Στασιδια ορεφωλὸν ὁδοσώζον γραμμὴ ἐμψ. καὶ 90. 749
 Συνεργαί ἐμψ. ἰσότης ἐμψ. ορεφωλὸν ἐμψ. ποσων Γ. Βασί-
 λου δὸς ἀσότης ἰσότης ἐμψ. ορεφωλὸν ἐμψ. ποσων 45. 98. 176. 177
 Συναρμὸς γραμμὸν καὶ ἐκδοσέμω καὶ 17
 Συναρμὸς χεῖρας ἐμψ. καὶ 164. 165. 173
 Σχεδία μεταφωλὸν ποσων ἐμψ. ορεφωλὸν καὶ 81. 82
 Σχεδία ποσων ἐμψ. ορεφωλὸν. Μον. ἐκδοσέμω 36. 87
 Σχεδία ποσων μεταφωλὸν ἐμψ. ορεφωλὸν 589

Τ

Τάξις Θεῶν γραμμὸν ἐμψ. ορεφωλὸν 406
 Τετραμὸς ἐκδοσέμω ἀνδένεια ἐκδοσέμω ἐμψ. καὶ
 καὶ Βασίλῳ ἐμψ. ορεφωλὸν 167
 Τετραμὸς ποσων 35. 36. 69. 89. 120. 131. 182. 232. 234.
 434. 435. 436. 438. 459. 460. 548. 551. 563. 564. 565. 567. 568.
 588

Τερελιονοί δωδονε Πυρρίε Μορσεύη 559. 560. 561

Εως σοφίας σοφίε καλαΐνα Κίριαυη Τυροσφρ 302

Τα δωδονη και' αργερεα λω αϊνων 267

Τα δωδονη και' αργερεα εις ασην'εμ 500. 501. 512

Εσοσάρια φαρζο'μια εις αβουμασ'α 14

Εισαρίω αση' μινδω Περρ' αβουμα' λω 478. 491

Εισαρίω καλα' μιν' αση'μια εις αβουμα' Μ. Περρ' 163

Τισι κωρις αβουμα'μια 154. 160. 161. 162. 259. 359.

365. 375. 378. 380. 381. 422. 443. 448

Τισι κω δαλα'μια Κίριαυη Ελαροσφρ μινδωμια αση'μια 484.

485. 486.

Τισι κω μινδωμια Εισαρίω δω' καλα' αβουμα'μια καλα' βου'μια 373

Τισι κω 1888 και' Μορσεύημια μινδωμια εις Κίριαυη 443. 444. 445

Τισι κω 1888 μινδωμια 113. 114. 423. 424. 443. 444

Τισι κω 1888 Εισαρίωμια 113. 424. 445. 475

Τισι κω Κίριαυημια αβουμα'μια φαρζο'μια Εισαρίωμια 117

Τισι κω Εισαρίωμια και' Εισαρίωμια αση'μια αβουμα'μια

αβουμα'μια 97. 174. 175. 176

Τι χερ' Εισαρίωμια φαρζο'μια 540 (540)

Υ

Υμνη φαρζο'μια εις Εισαρίωμια καλα'μια 571

Υμνη φαρζο'μια δω' δω'μια Εισαρίωμια φαρζο'μια 525. 526. 528

Υμνη φαρζο'μια 343. 462. 541. 542. 597

Υμνη φαρζο'μια Εισαρίωμια φαρζο'μια 498. 516. 517. 597

Φ

Φαρζο'μια αβουμα'μια φαρζο'μια 505

Φαρζο'μια Εισαρίωμια φαρζο'μια 540

Φωνή 548

Φωνή διήγησις 240. 312. 320. 326. 328. 329. 33. 332.
408

Φωνητικά ἄρματα 544. 550. 551. 573

Φως ἰλαρὸν ἐν οὐλῇ ἤχου 786

Χ

Χειραγυρία ἀρτυράτων ἔσθλην 69. 70. 73. 140

Χειροποιία ταμιῶν ἀρτυρῶν 62. 71

Χειρόγραφα μοσχοῦ ταμιῶν ἀρτυρῶν 8. 20. 33. 51. 56. 88.
122. 134. 135. 136. 273. 295. 296. 322. 324. 370. 439. 452.
469. 472. 478. 490. 491

Χειρόγραφα μοσχοῦ οὐρανίου ἐν οὐλῇ 252

Χειρόγραφα ἀρχιεπισκόπων ἐκδοθέντων 370

Χειρόγραφα ἐκδοθέντων ἐκδοθέντων ἀρτυρῶν Ρωμανίου 600

Χειρόγραφα μοσχοῦ κειμήλια ἐκδοθέντων ἀρτυρῶν 220
μελῶν 561

Χειρόγραφα Τυπικῶν 183

Χειροποιία κειμήλιων ἀρχιεπισκόπων 428

Χειροποιία κειμήλιων ἀρχιεπισκόπων 429

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 426

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 396

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 362. 363

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 339

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 107

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 34. 246

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 246

Χειροποιία ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν ἀρτυρῶν 219. 220.

221. 222. 223

Χοροστασία διμερῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς 68
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 151
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 153
 Χοροστασία ἐξ ἀρχῆς 266
 Χοροστασία ἐξ ἀρχῆς ἐν ἀρχῇ αὐτῆς ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 362. 363.
 348. 380
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 266
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 511
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 283
 Χοροστασία μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 105

Ψ
 Ψαλμοὶ βασιλεῶν 465
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 241. 339. 424
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ 141. 182. 280. 281. 284. 339. 343.
 450. 459. 460. 461
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ (ἐκκλησιαστικοὶ) 566. 590. 591. 596
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 332. 489. 535
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 258. 261. 364. 366. 399.
 404. 535
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 341. 389. 441.
 537
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 459.
 579. 580. 581. 582. 583. 584. 588. 589
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 193. 194. 232. 234. 284.
 312. 326. 327. 328. 329. 330. 401. 405. 408. 495. 535
 Ψαλμοὶ ἐκκλησιαστικοὶ μετὰ τοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς 431.
 432. 434. 456. 534

Ω

Περσικὴ ἀπογραφὴ 30.141
 ψῆφαι ἐκ βασιλείας 540
 ἡ δὲ ἀριθμὸς 449

Ἐργασθὲν τοῖς ἀνὰ δὲ οὐρανὸν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ
 ἐν ἀρχαίᾳ ἐν οὐρανῷ ἀλλοῦ κατὰ μέτρα τοῦτον
 ἐν χειρὶ τοῦ ἐναυτοῦ τοῦ ἐναυτοῦ ἐν τῇ οὐρανῷ
 πῶς ἐν τῇ ἐν τῇ οὐρανῷ ἐν τῇ οὐρανῷ



ἢ ἔξωθεν παρὰ τὸν ἄρχοντα ἐκδοθῆναι τὸν λαόν

— ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις οἱ κατ' ἐξουσίαν τὸν παρὰ τὸν
χρυσὸν λαὸν εὐφροσύνην διὰ ἐξέτασιν αἱ τὸν παρὰ τὸν
χρυσὸν λαὸν αἱ τὸν παρὰ τὸν λαὸν (ἡμετέροις). οὐκ
ἔπρεπε δ' ἵνα παρὰ τὸν λαὸν ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
(ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις)

— ἐν τούτοις παρὰ τὸν ἀρχαῖον λαόν, οὐκ ἔστι
παρὰ τὸν λαόν διὰ τὸν λαόν ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις
καὶ ἐξουσίαν χρυσὸν λαόν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
ἐξουσίαν οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν οὐκ ἔστιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν λαόν
(ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις ἡμετέροις)

Οὐαὶ καὶ αὐτὸν ἀποβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὡς εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν καὶ αὐτὸν παραβῆναι
ἐν τῷ οὐρανῷ ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὁ δὲ τοῦ εἰδέναι διὰ τὴν ἀποβλέψαντες καὶ τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὁ δὲ τοῦ εἰδέναι διὰ τὴν ἀποβλέψαντες καὶ τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὁ δὲ τοῦ εἰδέναι διὰ τὴν ἀποβλέψαντες καὶ τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὁ δὲ τοῦ εἰδέναι διὰ τὴν ἀποβλέψαντες καὶ τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὁ δὲ τοῦ εἰδέναι διὰ τὴν ἀποβλέψαντες καὶ τὸν οὐρανόν, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃς ἀνέβη ἐκ ἐδρα-
ῶν ἐν τῷ οὐρανῷ.

[illegible]

Χρυσανθ'α παρ'αρχ'η επιγραφ'η εναντι

αὐτῶν ἐπὶ // ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς

χρησάται 2 α.μ. πότε πάλι

Телешурина' с 362. 363.

[illegible]

(Apost. Pentateuchus v. 130 p 378)

— Μελέτης δ' ἂν ὁ ἀπὸ Ἀδωνίου βασιλεὺς εἴη τοῦ γένους
 τοῦ ὅτι εἴπωμεν καὶ ἀποδομήται καὶ λαὸς ἐπὶ αὐτῷ
 ἐκείνῳ· καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν πεντήκοντον. αὐτὸς δὲ
 ναὶ ὁ δὲ ἀνέλας εὐδαιμονίας παρὲν τὴν ἐν τῇ
 ναυί αὐτοῦ. ἐκλήμα' ἔστιν ὁ παρὰ δεξιῇ
 καὶ αὐτῶν ταῦτα καὶ αὐτῶν. οὐδ' εἴη
 ἐν τῷ γένει ὅτι ἐπὶ αὐτοῖς ἐν τῇ παρὰ δεξιῇ
 αὐτοῦ μία πεντήκοντος ἐκείνῳ δὲ αὐτοῖς δὲ
 τοῦ γένους τῇ ἐκείνῳ τοῦ ὅτι ἐν τῷ γένει
 (Αἰὶδὲς αὐτ. 130 ὃ 380.

Χαροζαίαν πεντήκοντος ἐκείνῳ.

— Ὁ παρὰ δεξιῇ ὁ ἀπὸ χαροζαίαν ἐκείνῳ πεντήκον-
 τος αὐτοῦ, φάσμα ἐκ καὶ αὐτοῦ τῇ δ' αὐτοῦ καὶ τῇ
 καὶ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ
 ρίαν· ἐν τῇ πεντήκοντος αὐτοῦ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ
 τοῦ φάσμα τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ
 καὶ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ
 αὐτοῦ αὐτοῦ (ἐκ. Αἰὶδὲς αὐτ. 172 ὃ 511)

— Μελέτης δ' ἂν ὁ ἀπὸ Ἀδωνίου βασιλεὺς εἴη τοῦ γένους
 τοῦ ὅτι εἴπωμεν καὶ ἀποδομήται καὶ λαὸς ἐπὶ αὐτῷ
 ἐκείνῳ· καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν πεντήκοντον. αὐτὸς δὲ
 ναὶ ὁ δὲ ἀνέλας εὐδαιμονίας παρὲν τὴν ἐν τῇ
 ναυί αὐτοῦ. ἐκλήμα' ἔστιν ὁ παρὰ δεξιῇ
 καὶ αὐτῶν ταῦτα καὶ αὐτῶν. οὐδ' εἴη
 ἐν τῷ γένει ὅτι ἐπὶ αὐτοῖς ἐν τῇ παρὰ δεξιῇ
 αὐτοῦ μία πεντήκοντος ἐκείνῳ δὲ αὐτοῖς δὲ
 τοῦ γένους τῇ ἐκείνῳ τοῦ ὅτι ἐν τῷ γένει



ΤΑ ΠΡΟΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Ανατυπώσεις

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

ΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ Δ. Θ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΥΠΟΒΛΗΘΕΝ ΤΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1930

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. Π. ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

ΦΩΤΙΟΝ ΤΟΝ Β΄

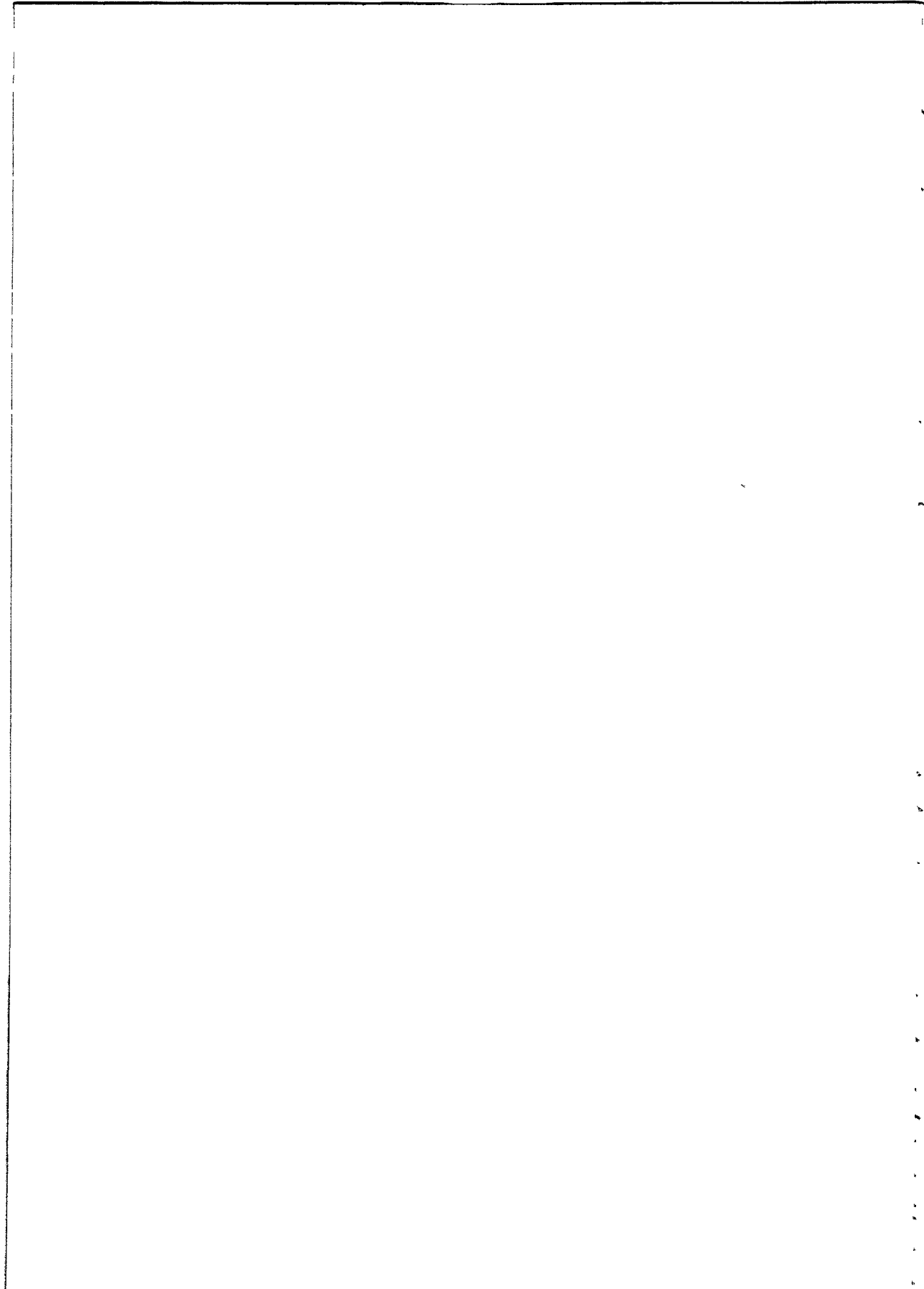
ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΙ ΤΗΣ ΑΝΑΡΡΗΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΘΡΟΝΟΝ



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

—
1931



ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τῇ Α. Θ. Παναγιότῃ

τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ

Κυρίῳ Κυρίῳ Φωτίῳ τῷ Β΄

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σήμερον συμπληροῦται ἐν ὁλόκληρον ἔτος ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐπὶ τὸν ἔνδοξον οἰκουμενικὸν θρόνον. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἔχει παράσχει πλεῖστα ὅσα τὰ δείγματα τῆς βαθυστοχάστου διοικήσεως τοῦ σκάφους τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, τὸ μὲν ἐπιλαμβανομένη παντὸς ζητήματος χρήζοντος ἐξετάσεως καὶ εὐρίσκοντος τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ λύσιν, τὸ δὲ ἐνεργοῦσα πρὸς περίσωσιν καὶ διατήρησιν ἐκ τῆς ὀλοτελοῦς ἀφανίσεως καὶ καταστροφῆς παντὸς θεσμοῦ ἀφορῶντος εἰς τὸ ἡμέτερον ἐθνικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν κλέος. Ἀληθῶς δὲ οὐδὲν τῶν δεόντων γενέσθαι μέχρι τοῦδε παρελήφθη, πρᾶγμα ὅπερ θέλει ἀναγραφῇ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς πατριαρχείας Αὐτῆς, ἥτις γνωρίζει νὰ παραμερίζη πάντοτε δεξιῶς πάντα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐν παντὶ ζητήματι προσκόμματα.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ὁρμώμενος λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ ἐκθέσω ἐν ὑπομνήματος μοίρᾳ τὰ συμπεράσματα ἀτομικῆς μελέτης ἐπὶ ἑνὸς ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησια-

στικοῦ κειμηλίου, οἷον εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσική, περὶ τὴν ὁποίαν ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου ἔχω ἐπιμόνως ἀσχοληθῇ.

Τὸ ζήτημα τῆς ἡμετέρας ἐκκλ. μουσικῆς ἀπὸ ἱκανῶν δεκαετηρίδων ἀπησχόλησε τὸν παρ' ἡμῖν μουσικὸν κόσμον ὥς καὶ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν. Πάντοτε δ' ἐπεδιώχθη ἡ ἀρμοδιωτέρα αὐτοῦ λύσις, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἡ λύσις αὐτοῦ δὲν ἐστάθη δυνατόν νὰ ἐξευρεθῇ. Πλὴν δὲν ἔπαυσεν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος, καταντήσασα μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νὰ κατηγορεῖται ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ παρ' ἀνθρώπων ὁμογενῶν, καὶ δὴ καὶ ἐκκλησιαστικῶν, οἵτινες θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι συντηρητικώτεροι προκειμένου νὰ ἀποφαίνωνται ἐπὶ ἐνὸς κειμηλίου ἔθνικοῦ. Ἡ ἐξ ἀγνοίας δυστυχῶς τῆς μουσικῆς ἀμέλεια τῶν ἀρμοδίων μουσικῶν κύκλων προεκάλεσε σὺν τῷ χρόνῳ τὸ γεγονός νὰ νομίζεται κοινῶς ὅτι ὑπάρχουσι πολλαὶ παρ' ἡμῖν μουσικαὶ καὶ πλείονα μουσικὰ συστήματα, ἐνῶ πρόκειται περὶ μιᾶς ἐκτελέσεως τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Καὶ τοῦτο, διότι σοβαρῶς δὲν ἐμελετήθη ἡ ἐκκλ. μας μουσική, ὅσον ἔπρεπεν ἐκ μέρους τῶν ὁμογενῶν λογίων καὶ ἀρμοδίων. Ὡς δ' ἐκ τούτου καὶ ἐλλείπουσι τὰ συγγραφικὰ ἔργα, ἅτινα διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτῶν κύρους θὰ ἐχρησίμευον πρὸς διαφώτισιν τῶν ἐπιθυμούντων ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων νὰ γνωρίσωσιν ἐπαρκῶς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν ἀπὸ πάσης αὐτῆς πλευρᾶς. Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες μουσικοὶ ἔδειξαν καὶ δεικνύουσι πάντοτε μεγαλύτερον ἡμῶν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἡμετέραν μουσικὴν, καὶ ὅχι ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν περιέλαβον αὐτὴν καὶ εἰς τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν συγγράμματα. Ἡμεῖς δὲ παρ' αὐτῶν πληροφορούμεθα συνήθως περὶ τῆς προγονικῆς μουσικῆς. Αἱ ἐπὶ τῆς μουσικῆς ἡμῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἔρευναι καὶ γνώσεις τῶν Εὐρωπαίων ἀναμφιβόλως στηρίζονται ἐπὶ πηγῶν καὶ πληροφοριῶν, τῶν ὁποίων ἐπωφελεστέρα χρῆσις ἦθελε

γίνει ἐκ μέρους ἡμετέρων συγγραφέων. Οἱ ξένοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντλῶσιν ἐκ πληρεστέρων συγγραμμάτων ἡμετέρων διαφωτιστικῶν τῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ὅφείλεται μὲν εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστία πρὸς τοὺς ξένους μουσικολόγους διὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν ὑπ' αὐτῶν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, δὲν μειοῦται ὅμως ἡ πρὸς ἡμᾶς κατάκρισις διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν μας πρὸς τὴν ἡμετέραν μουσικὴν.

Ἡ ἐκκλ. μουσικὴ, ὅπως αὕτη ὑπάρχει σήμερον, διατρέχει τὸν κίνδυνον ἐντὸς τοῦ λίαν προσεχοῦς μέλλοντος, ἔνεκα σοβαρῶν λόγων, νὰ ἐκλείψῃ λόγῳ τελείας ἀποξενώσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς γνησίας ἐκτελέσεως τοῦ πατροπαράδοτου ἐκκλησιαστικοῦ μέλους. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἥτις πρωτίστως ἔχει συμφέρον νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ χρησιμοποιοῖ περαιτέρω τὴν ἐκκλ. μουσικὴν της.

Φρονοῦμεν ὅτι ἡ μουσικὴ δικαιοῦται ἄρα νὰ περιληφθῇ καὶ αὕτη ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ζητημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦσι τὴν Ἑμετέραν Παναγιότητα. Ἐχων δὲ ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ χρόνος εἶναι πολυτιμότερος διὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, χωρὶς νὰ ἐπεκταθῶ, θὰ ἀναφέρω ἐν πάσῃ δινατῇ συντομίᾳ ἀφ' ἐνὸς ὅτι σχετίζεται μὲ τὴν ἐν τῷ ναῷ ἡμῶν μουσικὴν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ παρελθὸν αὐτῆς καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῷ παρόντι, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ ὑποβάλω ὅσα μέσα, κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην μου, ἐνδείκνυνται νὰ ληφθῶσιν ἀπὸ τοῦδε διὰ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι διάσωσιν αὐτῆς.

II

Ἡ ἐκκλ. μουσικὴ ἐν τῷ παρελθόντι.

Ἡ ἐκκλ. ἡμῶν μουσικὴ, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἔχει τὰς ρίζας αὐτῆς βαθυτάτας. Ἐχει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τοὺς λίαν ἀρχαίους χρόνους τοῦ ἱστορικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Αὕτη δὲν εἶναι εἰμὴ ἑλλην. μουσικὴ.

Οἱ ἐξ Ἑθνῶν χριστιανοὶ ποιήσαντες τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς ὕμνους αὐτῶν συνφθὰ πρὸς τοὺς κανόνας τῆς μετρικῆς τῆς ποιήσεως τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ποιητῶν, δὲν ἀπέφυγον νὰ δώσωσιν εἰς τὰ παθήματα αὐτῶν καὶ τὸ μέλλος ἐλληνικόν, ἀφοῦ οἱ πρώτοι οὗτοι ὕμνογράφοι καὶ μελῳδοὶ ἦσαν τέκνα πνευματικὰ τῆς ἐλληνικῆς σοφίας.

Καὶ βραδύτερον δι' ὅλης τῆς βυζαντινῆς περιόδου ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐχρησιμοποίησεν, ὅπως τοὺς ὕμνους, καὶ τὴν ἐλλ. μουσικὴν. Ὁ εἰς ὕμνους χριστιανικοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας θησαυρὸς εἶναι ἀνυπολόγιστος. Οἱ ὕμνοι ὁμως οὗτοι δὲν ἦσαν καὶ δὲν ἔμειναν νεκρόν τι καὶ ἄψυχον ὑλικὸν ἀποθηκευμένον εἰς τὰς βιβλιοθήκας. Ὑπῆρχον καὶ ἔζων ὁμοῦ μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Διότι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀκολουθίαι καὶ τελεταὶ δὲν εἶναι εἰμὴ πλήρεις ἀπὸ τοιούτους ὕμνους ψαλλομένους κατ' αὐτάς. Οἱ ὕμνοι ἠκούοντο ἐν τοῖς ναοῖς τῶν βυζαντινῶν μὲ τὸ ἀπ' ἀρχῆς καθωρισμένον αὐτῶν μέλος. Ἐν τῷ ποιήματι δὲ καὶ ἐν τῇ λέξει αὐτοῦ διετηρεῖτο τὸ μουσικὸν μέλος, ὅπερ οὕτω διεδίδετο πάντοτε καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἀλλὰ πῶς διετηρήθη τὸ μουσικὸν μέλος τῶν ὕμνων; Τὸ σημεῖον τοῦτο χρήζει πλείονος ἐπεκτάσεως ἡμῶν.

Ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ ἠκμαζεν ἐν τοῖς ναοῖς τοῦ βυζαντινοῦ κράτους καὶ ἰδίᾳ ἐν τοῖς ναοῖς τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου, τοῦτο οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. Πρόκειται κυρίως περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς μουσικῆς κατὰ τοὺς μετὰ τὴν Ἀλωσιν χρόνους. Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Κων/πόλεως διατηρήσασα ἀκοίμητον τὴν λατρευτικὴν αὐτῆς ἐμφάνισιν μετὰ τὴν Ἀλωσιν, διετήρησε καὶ τοὺς ἐκκλ. ὕμνους μετὰ τοῦ μουσικοῦ αὐτῶν μέλους. Διότι ὁ πατριαρχικὸς ναός, παρὰ τὰς ἐκάστοτε μετακινήσεις αὐτοῦ, δὲν ἐγνώρισεν ἀναστολὴν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Ὁ δὲ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικὸς πατριάρχης οὐδέποτε παρημέλησε τὸ νὰ ἔχη ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης

Ἐκκλησίας μουσικοὺς ψάλτας διακατέχοντας τοὺς ἐκκλ. ὕμνους μετὰ τὸ καθιερωμένον αὐτῶν μέλος. Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς ἦτο ἀνέκαθεν ἡ ἐστία ἐν ᾗ ἀκαταπαύστως καὶ ἀδιασπάστως, βεβαίως, διετηρήθη ἡ μουσικὴ καὶ τὸ ἐκκλησ. μέλος· κατὰ συνέπειαν δὲ οὗτος εἶναι ἡ ἀστήρευτος πηγὴ ἐκ τῆς ὁποίας μετεδίδετο ἐκάστοτε, κατὰ παράδοσιν ἀλληλοδιαδόχον, ἡ μάθησις τῆς μουσικῆς κατὰ γραφὴν καὶ ἐκτέλεσιν εἰς τοὺς μετεγενεστέρους μουσικοδιδασκάλους τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς ἄρα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Ἀλωσιν ἦτο τὸ διδασκαλεῖον τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, διότι οὐδέποτε ἔλειψαν ἐν αὐτῷ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς μουσικῆς, οἵτινες τὴν ἐθεράπευον. Τὰ πρόσωπα ταῦτα διετήρησαν τὴν ἐκκλ. μουσικὴν.

Καίτοι δὲ εἶναι ἄπορον τοῦτο, πῶς ἐξευρίσκοντο τὰ κατάλληλα πρόσωπα κατὰ τοὺς πρώτους ἐκείνους χαλεποὺς χρόνους, ὅμως παρὰ πᾶσαν τὴν ἐναντιότητα τῶν καιρῶν, φαίνεται ὅτι δὲν ἔλειψαν παντάπασι μουσικοὶ οἵτινες ἐξυπηρέτησαν τὸν πατριαρχικὸν ναὸν καὶ τὴν ἐκκλ. ἁσματῶδιαν, ἔστω καὶ ἂν ἔψαλλον ἄνευ τοῦ ἀπαιτουμένου μουσικοῦ χοροῦ τὰ μέλη, διότι οἱ καιροὶ δὲν ἠὲν νόουν τὴν ὑπαρξιν καὶ διατήρησιν παλυμελῶν τοιούτων χορῶν, οἱοὶ ὑπῆρχον πρὸ τῆς ἀλώσεως. Οἱ μουσικοὶ χοροὶ ἦσαν ἤδη πτωχοί, καὶ ἀληθέστερον εἰπεῖν οὗτοι δὲν διετήρουν εἰμὴ ὥς ἀνάμνησιν τὸν ὄρον χοροί, διότι εἶχον πλεον ἄρκετὰ ἀπλοποιηθῆ. Τοὺς μουσικοὺς χοροὺς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἀπῆρτιζον ὁ δεξιὸς ψάλτης ὑπὸ τὸ ὄνομα Πρώτοψάλτης καὶ ὁ ἀριστερὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Λαμπαδάριος. Οἱ πατριαρχικοὶ ὅμως οὗτοι ψάλται ὥφειλον νὰ εἶναι ἀριστοὶ μουσικοὶ καὶ βαθεῖς γινώσται τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, ἥτις παρουσιάζει μεγίστην δυσκολίαν ὥς πρὸς τὴν μάθησιν αὐτῆς λόγῳ τῆς ἀρχαίας στενογραφικῆς αὐτῆς γραφῆς.

Ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς, τῆς πρὸ τῆς ἀλώσεως καὶ πρὶν ἀκόμη μέχρι τοῦ Ἰωάννου τοῦ Τραπεζουντίου (1727) ἡ σηματογραφία τῶν ἐκκλ. μελῶν δὲν παρήλλαξε.

Διὰ τῶν σημαδίων δὲ τῆς γραφῆς διετηρήθη καὶ τὸ μέλος ἐν τῇ ἐκτελέσει. Οὐσιώδεις ἀλλοιώσεις εἰς τὸ ἐκκλησ. μέλος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπενεχθῶσιν. Οὕτε καὶ δυνατόν ἦτο νὰ ἀναμιχθῶσι μὲ τὰ ἀρχαῖα γνωστὰ μέλη ξένα στοιχεῖα ἐξωτερικῆς μουσικῆς. Εὐτυχῶς, ὅτι εἰς τοῦτο ἐβοήθησεν ἡ γραφή, καθόσον διὰ τῆς σηματογραφίας ἐκείνης δὲν ἠδύνατο νὰ γραφῶσι τὰ ἐξωτερικὰ μέλη, καθὼς ἐπίσης οὕτε τὰ ἐκκλ. μέλη ἦτο δυνατόν νὰ γραφῶσι δι' ἄλλης τινὸς σημειογραφίας. Ἀκριβῶς ἔνεκα τῆς δυσκόλου μαθήσεως τῆς μουσικῆς διὰ τὸ στενογραφικὸν καὶ συνοπτικὸν αὐτῆς γραφικὸν σύστημα, οἱ κατὰ καιρὸν πρωτοψάλται ἀπέβλεπον εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ μουσικοῦ μέλους διὰ ζώσης αὐτοῦ παραδόσεως, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰργάσθησαν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν ἀναλυτικωτέρας γραφῆς τοῦ μέλους.

Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ πᾶσα ἀλλοίωσις καὶ διαστροφὴ τοῦ μέλους ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ διὰ νὰ ψάλλωνται οἱ ὕμνοι καὶ τὰ ἐκκλ. μέλη πάντοτε κατὰ ἓνα καὶ ὁμοιόμορφον τρόπον ἐλήφθη λίαν ἐνωρὶς πρόνοια καὶ μέριμνα ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικῇ, ὅπως προσλαμβάνωνται καὶ μορφώνωνται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ εἰς τοὺς δύο μουσικοὺς χοροὺς κατάλληλα πρόσωπα. Τούτου ἔνεκα ἀπὸ τῆς πρωτοψαλτείας τοῦ Παναγιώτου Χαλάτσογλου († 1748), ἐκδιδαχθέντος τὴν μουσικὴν τέχνην ἐν Ἀγίῳ Ὁρει καὶ μετακομίσαντος ταύτην εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰσήχθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν ἡ κρατήσασα ἔκτοτε τάξις, ὅπως ὁ ἀριστερὸς ψάλτης ἔχη βοηθὸν ψάλτην ὀνομαζόμενον δεύτερον δομέστικον, ὅστις προαγόμενος ἐγίνετο πρῶτος δομέστικος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, βοηθὸς δηλ. ψάλτης τοῦ Πρωτοψάλτου. Κατόπιν δὲ πάντοτε εὐδοκίμου ὑπηρεσίας, ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ὁ Α' δομέστικος προαγόμενος ἀνῆρχετο τὴν θέσιν τοῦ Λαμπαδαρίου, ἐν περιπτώσει πάντοτε χηρείας τῆς θέσεως ταύτης. Καὶ τελευταῖον ἐγίνετο ἀρχηγὸς τοῦ δεξιοῦ χοροῦ μὲ τὸ ἐκκλ. ὁφίκιον τοῦ Ἀρχοντος

Πρωτοψάλτου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀξίωμα κατελάμβανον οἱ πάντοτε εἰς τὰς προηγουμένας θέσεις διαπρέψαντες καὶ διακριθέντες διὰ τὴν μουσικὴν αὐτῶν ἐμπειρίαν καὶ τὴν περὶ τὸ ἐκτελεῖν αὐστηρῶς τὰ μέλη δεινότητα. Πάντα τὰ ἐν χρήσει καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν τῇ ἐκκλ. ἀκολουθίᾳ μουσικὰ μαθήματα ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνήκουσιν εἰς προγενεστέρους ἐκάστοτε πρωτοψάλτας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.

Ἡ κατὰ παράδοσιν διατήρησις τῶν ἐκκλ. ὕμνων ἐκάστοτε ὀφείλεται ἀναμφισβητήτως εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο : νὰ προάγωνται εἰς τὰς ἀνωτέρας θέσεις ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ οἱ κατὰ τὸ ὕψος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μορφωθέντες καὶ ἐκπαιδευθέντες τὴν ἐκκλ. μουσικὴν. Οἱ πρωτοψάλται τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες παρὰ τῶν ἐκάστοτε προκατόχων αὐτῶν παραλαμβάνοντες παρέδιδον εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν τὰ μέλη καὶ τὰς ἱερὰς μουσικοσυνθέσεις πιστῶς καὶ ἀμεταβλήτως. Οἱ πρωτοψάλται ὑπῆρξαν οἱ φανατικώτεροι ὀπαδοὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου μέλους καὶ τῆς ἀρχαιοτέρας πάντοτε παραδόσεως, ὅπως τοῦτο καταφαίνεται εἰς τὰ μουσουργήματα αὐτῶν ἐν γένει, ἅτινα κατέλιπον καὶ ἅτινα διακρίνονται διὰ τὸ ἀρχαιότροπον καὶ τὴν ἀπλότητα αὐτῶν. Ἐκ τῶν πρωτοψαλτῶν δὲ ἐξηρτᾶτο ἡ μουσικὴ, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Διότι οὗτοι κατεῖχον τὴν κλεῖδα πρὸ παντὸς τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐκτελέσεως τῆς μουσικῆς, ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς ὁποίας τὸ ἐκκλ. μέλος δολοφονεῖται. Ἄνευ τῆς χειραγωγίας εἰς τὴν μάθησιν τῆς μουσικῆς τῶν πρωτοψαλτῶν ἡ ἐκκλ. μουσικὴ θὰ ἐξηφανίζετο. Διότι τί δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἀπὸ μουσικὸν μέλος καὶ ἀπὸ ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, ὅταν τοῦτο εἶναι ἄγραφτον κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀρχαίαν γραφήν, λόγῳ τῆς χρήσεως τῆς ἀρχαίας συμβολικῆς καὶ συνεπτυγμένης γραφῆς; Καὶ ὅμως χάρις εἰς τοὺς μουσικοδιδασκάλους τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἢ ἐκκλ. μουσικὴ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἐκληροδοτήθη κατὰ

τρόπον αποκλείοντα τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκκλ. μουσικὸν μέλος.

Τὸ ἀρχαῖον μουσικὸν ὑλικὸν μετεγράφετο εἰς ἀναλυτικωτέραν καὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένην γραφήν. Πρῶτος ὁ πρωτοψάλτης Ἰωάννης ὁ Τραπεζούντιος, μαθητὴς τοῦ Παναγιώτου Χαλάτσογλου, ἐπεχείρησε νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀρχαίας πρὸ αὐτοῦ γραφῆς, μεταχειρισθεὶς εἰς τὰς νέας ὑπ' αὐτοῦ μουσικὰς συνθέσεις ἴδιον γραφικὸν σύστημα. Ἀλλὰ καὶ ἡ γραφὴ τοῦ Τραπεζουντίου δὲν ἦτο παρὰ καὶ αὐτὴ συνεπτυγμένη.

Τὴν ἔλλειψιν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ἀνεπλήρωσε Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος († 1777), μία ἐξαιρετικῶς ἐξέχουσα μουσικὴ κορυφὴ τοῦ 18ου αἰῶνος. Οὗτος ἐπενόησεν ἰδίαν τελειωτέραν γραφικὴν μέθοδον τοῦ μουσικοῦ μέλους, διὰ τῆς ὁποίας ἔγραψε πάντα τὰ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐξεληθόντα ἴδια καὶ μὴ μουσικὰ ἔργα. Ὅσα δὲ μετέγραψεν ἐκ τῆς ἀρχαίας γραφῆς μουσικὰ μέλη εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μέθοδον ὁ Λαμπαδάριος Πέτρος, ταῦτα καὶ διεσώθησαν μέχρι σήμερον. Οὗτος ἀποτελεῖ μουσικὴν πηγὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ κατόπιν γενεὰ τῶν μουσικοδιδασκάλων δανείζεται τὸ μουσικὸν ὑλικὸν πρὸς μελοποίησιν διαφόρων μαθημάτων. Μὲ τὴν ἀνάλυσιν τῶν μουσικῶν χαρακτῆρων διέσωσεν ὁ Πέτρος τὸ ἀρχαιότερον μέλος καὶ τὸ ἐξησφάλισε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπὸ τὴν παντελῆ ἄγνοιαν. Ἄνευ τοῦ ἔργου τῆς ἐξηγήσεως καὶ ἀναλύσεως τούτου τὸ ἀρχαῖον μουσικὸν ἐκκλ. μέλος θὰ ἦτο σήμερον ἴσως ἐντελῶς λησμονημένον. Πολὺν δυσκόλως θὰ ἠδύνατο μεταγενεστέρα τοιαύτη ἐργασία νὰ προλάβῃ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἀρχαίων μαθημάτων, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ εἶχε καταδικασμένα ἡ ἀρχαία συνοπτικὴ γραφή.

Μετὰ τὸν Πέτρον ἀνεφάνη ἕτερος μουσικοδιδάσκαλος Γεώργιος ὁ Κρής, ὅστις διακαιόμενος ὑπὸ φλογεροῦ ζήλου πρὸς τὴν μουσικὴν, ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς. Οὗτος ἔχων ὑπ' ὄψει, ὅτι ἐκεῖνο

ὅπερ ἐξημίωνε τὴν μουσικὴν ἦτο τὸ γραφικὸν σύστημα—
διότι καὶ ἡ ἀναλυτικὴ γραφικὴ μέθοδος Πέτρου τοῦ Πε-
λοποννησίου δὲν ἐθεωρεῖτο κοινῶς θεραπεύουσα τὸ κακόν,
— εἰργάσθη καὶ ἐφεῦρε τρόπον ἀναλελυμένον καὶ ἐξη-
γηματικὸν τοῦ γράφειν πάσας τὰς μελωδικὰς γραμμάς.
Ἡ ἀναλυτικὴ αὕτη γραφὴ τοῦ Κρητὸς εἶναι ὑπερτέρα
τοῦ Πέτρου, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ εἶναι τοσαῦτα ὥστε δι-
καίως κατατάσσουσιν αὐτὸν μετὰ τῶν περιωνύμων μου-
σικῶν καὶ ἀρίστων μελοποιῶν τοῦ ἑκκλ. ἄσματος. Ὁ Κρῆς
ἐξυπηρέτησεν ἰδιατέρως τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ πρωτοψάλ-
την Ἰάκωβον († 1801), τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα μουσουρ-
γήματα ἔγραψε κατ' ἐξαγγελίαν ἐκείνου. Τὴν μέθοδον αὐ-
τοῦ ἐδίδαξεν ὁ Γεώργιος ὁ Κρῆς εἰς πλείστους μαθητάς,
εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἐνεπιστεύθη τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως
αὐτῆς. Δυστυχῶς οὗτος δὲν ἔζησε († 1814) ἵνα ἐπισημο-
ποιήσῃ τὴν ἀτομικὴν του ταύτην ἐπιχείρησιν καὶ τὴν πρω-
τόβουλον τελειοποιήσιν τῆς γραφικῆς μεθόδου.

Εὐτυχῶς ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἔμεινεν ἄνευ συνε-
χίσεως. Δύο ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Κρητὸς μουσικοὶ ὑπέ-
ροχοι Γρηγόριος ὁ λαμπαδάριος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ
καὶ Χουρμούζιος ὁ Χαρτοφύλαξ, μετὰ τοῦ λογίου ἀρχι-
μανδρίτου Χρυσάνθου τοῦ ἐκ Μαδύτων, μετὰ ταῦτα γε-
νομένου μητροπολίτου Δυρραχίου, εἶτα Σμύρνης καὶ τέλος
ὡς μητροπολίτου Προύσης ἀποθανόντος τὸ 1843, τὸν
ὁποῖον ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὴν σύνταξιν νέου θεωρη-
τικοῦ συγγράμματος τῆς νέας μεθόδου τῆς γραφῆς,—ἀνέ-
λαβον νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν νέαν γραφικὴν μέθοδον
ἐκ τῆς παλαιᾶς γραφῆς τοῦ Πέτρου ἅπαντα τὰ μουσικὰ
μαθήματα. Μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς τριμελοῦς ταύτης μου-
σικῆς ἐπιτροπῆς (1815) ἰδιαίτεραν κατέχει θέσιν Γρηγό-
ριος ὁ Λευΐτης, ὁ τότε λαμπαδάριος καὶ εἶτα πρωτοψάλ-
της τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, διότι οὗτος ἐνέκλειεν ἐν ἑαυτῷ
ὡς ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μουσικοῦ μέ-
λους ὡς καὶ τὸ ὕφος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅπως τοῦτο

διεφυλάττετο μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ. Οὗτος ἐγνώριζε τὸ μυστήριον τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἱερᾶς ψαλμωδίας καὶ ἐπομένως ἐξ αὐτοῦ ἐξηγοῦντο ἡ πιστὴ ἀπόδοσις διὰ τῆς νέας μεταρρυθμισμένης γραφῆς τῶν ἀρχαίων μαθημάτων. Ἀπὸ τὸν ἄγγονον τοῦτον φύλακα τοῦ ἐκκλ. μέλους ἀνεμένετο ἡ διὰ τῆς γραφῆς ἀπόδοσις αὐτοῦ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς εἰς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ μαθητάς. Διότι ὁ λαμπρὸς Γρηγόριος κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν τῆς ἐποχῆς του κατεῖχεν ἐν τῇ ἐκτελέσει ὅλον τὸ ἀρχαῖον μουσικὸν ὕλικόν τόσον κατὰ τὸ παλαιὸν γραφικὸν σύστημα τοῦ Πέτρου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν νέαν ἀναλυτικὴν γραμμέρον. Τὸ νέον σύστημα τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, ὅπερ εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον ἐν συγκρίσει πρὸς ὅλα τὰ προηγούμενα γραφικὰ συστήματα, ἐπηνέθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ΣΤ' δημοσίᾳ τὸ 1815 ἐνώπιον συνελεύσεως ἐξ ἀρχιερέων καὶ λογάδων τοῦ Γένους ὑπ' αὐτοῦ συγκροτηθείσης. Ὁ αὐτὸς πατριάρχης πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῶν ἐξηγητῶν διέταξε τὴν ἰδρυσιν μουσικῆς Σχολῆς, ἐν ᾗ, διατηρηθείση μέχρι τοῦ 1821, οἱ τρεῖς διδάσκαλοι εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαδώσωσι τὰς ἰδέας των ἐπὶ τῆς νέας μουσικῆς γραφῆς καὶ συγχρόνως νὰ διδάξωσιν εἰς τοὺς πολυαρίθμους μαθητάς τῆς Σχολῆς τὴν ψαλτικὴν τέχνην ἐπὶ τῇ βάσει μουσικῶν κειμένων γραμμένων μὲ τὴν νέαν γραφικὴν μέθωδον. Οἱ μαθηταὶ δὲ τῆς Σχολῆς ταύτης εἶναι οἱ φορεῖς τοῦ μουσικοῦ μέθωδους καὶ οἱ κληροδοτήσαντες αὐτὸ εἰς τὴν κατόπιν γενεὰν τῶν ἱεροψαλτῶν. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκκλησι. μουσικὴ ἐπέζησεν ἐπὶ πλέον ἓνα αἰῶνα, καὶ ἐὰν αὕτη ἡπλοποιήθη περὶ τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἐκμάθησιν, τοῦτο πρωτίστως κατὰ πρῶτον λόγον ὀφείλεται εἰς τὸ ἐπίμοχθον τῷ ὄντι ἐξηγητικὸν ἔργον τοῦ εἰρημένου πρωτοψάλτου Γρηγορίου, ὅστις ἦτο ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ κατὰ δεύτερον καὶ σπουδαιότερον λόγον εἰς τὸν ἀοίδιμον πατριάρχην Κύριλλον, ὅστις υἱοθέτησε τὸ μεταρρυθμιστικὸν ἔργον,

τὴν στιγμὴν καθ' ἣν διεφωτίσθη ὅτι πρόκειται περὶ τῆς σωτηρίας τῆς μουσικῆς ἡμῶν.

Τὸ μεταφραστικὸν καὶ ἐξηγητικὸν τοῦτο ἔργον εἰς τὴν νέαν γραφὴν ἀποτελεῖ σπουδαιότατον σταθμὸν διὰ τὸ μουσικὸν μέλος, διότι ἐπὶ τέλους τοῦτο ἀναγινώσκεται διὰ τῆς νῦν γραφῆς, καὶ δὲν κρύπτεται ἐν αὐτῇ, ὅπως ἄλλοτε.

Ὅτι δὲ πάντα τὰ μουσικὰ μαθήματα ὑπὸ τῶν διδασκάλων Γρηγορίου καὶ Χουρμουζίου ἐκ τῆς γραφῆς τοῦ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου πιστῶς ἐξηγήθησαν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν νέαν γραφικὴν μέθοδον, μαρτυρεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὁ πρωτοψάλτης Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος († 1862), σύγχρονος τῶν ἐξηγητῶν τοῦ 1815 καθ' ὅλην τὴν πεντηκονταετὴ καὶ πλέον χοροστασίαν αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἔψαλλεν ἐκ κειμένων τῆς παλαιᾶς γραφῆς τοῦ Πέτρου, διότι ἠγγόει τὴν νέαν γραφικὴν μέθοδον, ἐνῷ οἱ Λαμπαδάριοι ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου καὶ ἐξῆς ἔψαλλον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξηγήσεων διὰ τῆς νέας σημειογραφίας.

Καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐξήγησιν οἱ φανατικώτεροι θιασῶται καὶ φύλακες ἀκοίμητοι τῆς μουσικῆς παρακαταθήκης τοῦ παρελθόντος ἦσαν οἱ πρωτοψάλται τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Οὗτοι ἐφρόντιζον νὰ διδάσκωσι τὰ διάφορα μουσικὰ μαθήματα καὶ μέλη εἰς τοὺς ἀμέσως αὐτῶν μαθητάς, ὅπως ἐκεῖνοι παρέλαβον καὶ ἐδιδάχθησαν παρὰ τῶν διδασκάλων αὐτῶν. Καθ' ὅλην τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν οἱ πατριαρχικοὶ ἐν γένει ψάλται ἐγένοντο πάντοτε οἱ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Παρ' αὐτῶν δὲ πάντοτε παρελάμβανον τὸ μουσικὸν φῶς οἱ λοιποὶ ψάλται τόσον τῶν ἐνοριακῶν ναῶν τῆς πρωτευούσης, ὅσον καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀχανοῦς τότε ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

III

Ἡ Ἑκκλ. μουσικὴ ἐν τῷ παρόντι.

Ἡ Ἑκκλ. μουσικὴ καὶ ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι σήμερον διετηρήθη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκραιφνῆς ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς πρωτίστως ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ὅπου κατὰ διαδοχὴν ἐχοροστάτησαν πρωτοψάλται καὶ λαμπαδάριοι προερχόμενοι ἐκ κατωτέρων αὐτόθι θέσεων. Καίτοι ἡ τήρησις τῆς καθιερωμένης τάξεως: τοῦ νὰ προάγωνται εἰς τοὺς μουσικοὺς χοροὺς οἱ κατώτεροι βαθμοῦχοι αὐτῶν, οὐχὶ ἅπαξ κατεστρατηγήθη, ὅσάκις δὲν ἔλειπεν ἡ αὐθαιρεσία ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅμως δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὀλιγώτερον ἐπηρεάσθη ἡ ἐκτέλεσις, διότι πάντοτε τὰ στελέχη τῶν χορῶν ἀπετελοῦντο ἀπὸ πρόσωπα μορφωθέντα ἐν τῷ περιβάλλοντι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Ριζικὸς καταρτισμὸς τῶν πατριαρχικῶν μουσικῶν χορῶν εὐτυχῶς οὐδέποτε ἔλαβε χώραν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ κατειργάζετο τὴν ἀπώλειαν τοῦ κατὰ τὸ ὕφος τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας τρόπου τοῦ ψάλλειν τὰ ἐκκλ. μαθήματα. Οἱ θόλοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ δὲν ἐγνώρισαν ἀπὸ αἰώνων μουσικὰς καινοτομίας. Τοῦτο δὲ εἶναι εὐχάριστον, καθόσον καὶ ἐν τούτῳ ἡ ὁριόδοξος ἡμῶν Ἑκκλησία εἶναι ἀρχαιότροπος.

Οἱ πρωτοψάλται τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας ἐξακολουθοῦσιν ἀνεπηρέαστοι ἐντελῶς ἀπὸ τὴν πάροδον τῶν χρόνων νὰ ψάλλωσι τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους κατὰ τὸ κληροδοτηθὲν πατριαρχικὸν ὕφος. Ὁ ναὸς τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας ἐξακολουθεῖ, εὐτυχῶς, νὰ παραμένῃ ἡ ἱερὰ κιβωτός, ἐν ᾗ διακρατεῖται ἀνόθευτος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐκκλ. μουσικοῦ μέλους. Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοψάλτου προάγεται κατὰ ἱεραρχικὴν τάξιν ὁ ἐν τοῖς μουσικοῖς χοροῖς τὴν πλέον πολυχρόνιον ὑπηρεσίαν ἔχων· ἄρα ὁ μᾶλλον μεμορφωμένος ἀπὸ ἀπόψεως ἐκκλησιαστικῆς τυπικῆς διατάξεως καὶ ἀπὸ ἀπόψεως

δοκίμου ἐκτελέσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων. Οἱ πρωτοψάλται κατέχουσι τὸ πᾶν τῆς μουσικῆς, πρέπει νὰ κατέχωσι τὸ πᾶν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, κατέχουσι τὸ μυστικὸν αὐτῆς τῆς μουσικῆς. Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς μὲ τὰς μακρὰς ἀκολουθίας του, μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς πανηγυρικὰς αὐτοῦ τελετὰς συγκεντρώνει ἄφθονον τὸ ἐκκλησίασμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Οἱ περιηγηταὶ ἐρχόμενοι εἰς Κωνσταντινούπολιν θεωροῦσι ἐν ἑκ τῶν μεγάλων αὐτῶν εὐτυχημάτων τὸ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν πατριαρχικὸν ναὸν ἐν ἡμέρᾳ ἑορτασίμῳ διὰ νὰ ἀκούσωσι τὴν ἐκκλ. μουσικὴν μας. Οἱ χριστιανοὶ τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς συχναῶν εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν διὰ νὰ εὐχαριστηθῶσιν ἀπὸ ἐκκλησίαν καὶ ἀπὸ μουσικὴν. Καὶ τῷ ὄντι ἐκτελεῖ τὰ ἐκκλ. μέλη ὁ πρωτοψάλτης, ὅπως αὐτὸς γνωρίζει. Κατέχει δὲ οὗτος τὸ μυστικὸν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἱεροῦ μέλους, κατέχει ἀδιαφιλονικήτως τὴν προᾶξιν τῆς μουσικῆς ἡμῶν εἰς τὴν ἐντέλειαν, ὅπως τὴν ἤκουσεν, ὅπως τὴν ἐδιδάχθη, ὅπως τὴν παρέλαβε παρὰ τῶν μουσικοδιδασκάλων καὶ τῶν πρωτοψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ τῆς προγενεστέρας γενεᾶς. Ἐχει εἰς τὸ ἐνεργητικὸν αὐτοῦ πεντηκονταετῇ ὑπηρεσίαν ἐνεργὸν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Αὐτὸς εἶναι τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Τοῦτο εἶναι ἰδιαίτερον σημεῖον ὅπερ θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἐξαιρετικῶς, καὶ τοῦτο θὰ πρᾶξωμεν κατωτέρω.

Ὁμοίομορφος ἐπίσης τρόπος τῆς ψαλμωδίας, ὅπως ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ναοὺς τῶν διαφόρων ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς καὶ τῶν διαφόρων ναῶν τῶν ἐπαρχιῶν, καθόσον μαθηταὶ τῶν πρωτοψαλτῶν ἦσαν πάντοτε οἱ ψάλται. Τοῦτο δὲ συνέβαινε γενικῶς μέχρι τοῦ 1880 περίπου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχον ἐκλίπει καὶ οἱ τελευταῖοι σχεδὸν μαθηταὶ τῶν εἰσηγητῶν τοῦ νέου συστήματος, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν πρώτην γενεὰν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναμφιβόλως

ἔστηρίχθη τὸ νέον γραφικὸν σύστημα πρὸς ἐπικράτησιν παντὸς ἄλλου ὁποιουδήποτε ἀναφανέντος πρὸ αὐτοῦ. Ἰλλη-
 θῶς δέ, μετὰ τὸν θάνατον τούτων, ἡραιώθησαν οἱ φα-
 νατικοὶ ἐκτελεσταὶ τοῦ ἐκκλ. μέλους κατὰ τὸν πατροπα-
 ράδοτον τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου
 χρονολογεῖται διαφορὰ τις καὶ ἀνομοιότης μεταξὺ ἐνίων
 ἱεροψαλτῶν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς μου-
 σικῆς. Ἐκτοτε δὲ ὅσον παρέρχονται αἱ δεκάδες τῶν ἐνιαυ-
 τῶν ἐπὶ τοσοῦτον ἢ διαφορότης τοῦ ψάλλειν μεταξὺ τῶν
 ψαλτῶν εὐρύνεται. Ἡ διαπίστωσις τοῦ γεγονότος προσείλ-
 κυσε πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν φανατικῶν ὁπαδῶν τῆς
 ἐκκλ. μουσικῆς, οἵτινες ἐκινήθησαν πρὸς ἀντίδρασιν, ἄνευ
 ὅμως ἀποτελέσματος. Αἱ κατὰ καιρὸν λειτουργήσασαι μου-
 σικαὶ σχολαὶ δὲν ἐπέτυχον νὰ συμμορφώσωσι τοὺς μα-
 θητάς των εἰς τὴν μουσικὴν· διότι τὸ διδακτικὸν προσω-
 πικὸν προήρχετο ἀπὸ διαφόρους διδασκάλους, ἕκαστος
 τῶν ὁποίων εἶχεν ἰδίαν γνώμην ἐπὶ τῆς ἐκκλ. μουσικῆς
 καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μέλους αὐτῆς. Ἐντεῦθεν εἶναι
 πρόδηλον, ὅτι μόνον σύγχυσις τῶν πραγμάτων ἡδύνατο
 νὰ προέλθῃ καὶ τίποτε ἄλλο καλύτερον. Τὰ σπέρματα
 τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τῆς διαστροφῆς — ἵνα μὴ εἴπωμεν
 τῆς καταστροφῆς — τῆς ἐκκλ. μουσικῆς εὐρίσκονται εἰς τὸ
 γεγονός, ὅτι οἱ διάφοροι μουσικοδιδάσκαλοι ἄλλοῖα ἕκα-
 στος φρονοῦντες ἐπὶ τῆς μουσικῆς ἐδίδασκον οὕτω εἰς
 τοὺς μαθητάς αὐτῶν. Οἱ τελευταῖοι, βεβαίως, δὲν ἦτο δυ-
 νατὸν παρὰ νὰ ἀπέχωσι τῶν ἑαυτῶν διδασκάλων πολὺ
 περισσότερον ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μουσικῆς. Ἐπο-
 μένως ἢ πηγὴ τοῦ κακοῦ ἔγκειται εἰς τὴν ἀπόρροίαν τῆς
 διδασκαλίας τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἀπὸ διδασκάλους ἄλλους,
 καὶ ὅχι ἀπὸ τοὺς πρωτοψάλτας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ,
 οἵτινες ἀποτελοῦν τὴν μόνην πηγὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς
 μουσικῆς κατὰ τὸ πατροπαράδοτον ὕφος. Ἡ διαφορὰ δὲ
 τῶν ἐπὶ τῆς μουσικῆς πεποιθήσεων τῶν διδασκάλων ἐγέννησε
 τὴν διαφορὰν τῆς ἐκτελέσεως τῆς μουσικῆς παρὰ τοῖς νεω-

τέροις μαθηταῖς αὐτῶν. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ὁρμώμενοι τονίζομεν, ὅτι δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν δόκιμοι καὶ ἀρχαιοπρεπεῖς ψάλται εἰς τὰς ἐνορίας. Δὲν ὑπάρχουσιν οἱ πρὸ πεντηκονταετίας καλοὶ ἐκτελεσταὶ τῆς μουσικῆς μας. Δὲν ἔμειναν καλοὶ ψάλται ἀκούομεν καθημερινῶς νὰ λέγωσιν οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν, οἵτινες ἦσαν συνειθισμένοι νὰ ἀκούωσιν εἰς τὴν ἐποχὴν των ἀρίστους ἐκτελεστὰς τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Καὶ ἔχουσι δίκαιον.

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν πατριαρχικὸν ναόν, οὐδαμοῦ σήμερον θὰ συναντήσῃ τις δοκίμους ἐκτελεστὰς τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Οἱ ἔτι ὑπάρχοντες ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν παρελθούσαν γενεάν. Ὡστε οἱ καλοὶ ψάλται εἶναι εἶδος σπάνιον. Ἡ δὲ ἔλλειψις τούτων γεννᾷ δεδικαιολογημένην δυσφορίαν εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους, οἵτινες δὲν εὗρίσκουσιν ἱκανοποίησιν εἰς ὅ,τι τοὺς εἶχον συνηθίσει οἱ ἀρχαιότεροι μουσικοδιδάσκαλοι καὶ ἱεροψάλται. Εἶναι δὲ παρατηρημένον, ὅτι εἰς ναοὺς ὅπου ἀκόμη ἀκούονται δόκιμοι ψάλται, ἐκεῖ ἀθρόοι σιρρέουσιν οἱ χριστιανοὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐνοριῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι διψῶσι νὰ ἀκούσωσιν ἐκκλ. μουσικὴν. Ὅλως δὲ τὸ ἐναντίον συμβαίνει εἰς ναοὺς ὅπου ψάλλουσιν ἄνθρωποι κατὰ λάθος εὗρεθέντες εἰς τὰ ψαλτικὰ στασίδια: Χάνουσιν οὗτοι τὰ ἀκροατήριά των.

Ἐπειδὴ μὲ τὸν χρόνον παρατηρήθη, ὅτι οἱ χριστιανοὶ δὲν ἐπισκέπτονται τακτικὰ τοὺς ναοὺς, ὅσον εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν ἔπραττον τοῦτο, ὑπὸ πολλῶν τὸ πρᾶγμα ἐξελήφθη, ὅτι εἶχε τὴν αἰτίαν του εἰς τὸ ὅτι ἡ μουσικὴ μας καὶ οἱ ψάλται δὲν συγκινοῦσι πλέον τοὺς ἐκκλησιαζομένους. Ὑπῆρξαν δὲ καὶ τινες οἱ ὅποιοι εὐκόλως ἐπίστευσαν ὅτι τὸ σφάλμα ἦτο ἀποκλειστικῶς τῆς ἐκκλ. ἡμῶν μουσικῆς, ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς ὁποίας οἱ χριστιανοὶ φέρονται ἀδιάφοροι πρὸς τὰ αἰσθήματα τῆς λατρείας. Ὡς ἐκ τούτου ἐνομίσθη ὅτι ἡ συχνὴ φοίτησις τῶν χριστιανῶν

εἰς τοὺς ναοὺς θὰ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ μίαν καλὴν μουσικὴν καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν αὐτῆς ἐκτέλεσιν ἀπὸ μέρους τῶν ψαλτῶν. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐὰν οἱ ψάλλται μας εὐρίσκοντο εἰς τὸ ὕψος αὐτῶν θὰ ἐθεραπεύετο ριζικῶς τὸ κακόν.

Ἴδου λοιπὸν ὅτι ἐδόθη στάδιον δράσεως εἰς τοὺς ἱεροψάλλτας: νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὸ ὕψος αὐτῶν, νὰ παρουσιάσωσι μουσικὴν καλλιεργημένην, συγκεντρώνουσιν τοὺς χριστιανοὺς εἰς τοὺς ναοὺς. Μιᾷς τοιαύτης ὠθήσεως δοθείσης, εὐκόλον εἶναι ἕκαστος τῶν ψαλτῶν νὰ ἐπιχειρῇ νάνυψώσῃ τὴν μουσικὴν, ἥτις δὲν εὐχαριστεῖ, καὶ δι' αὐτῆς νὰ εὐαρεστήσῃ εἰς τοὺς χριστιανούς. Ἐκαστος ἱεροψάλλτης ἐνόμισεν, ὅτι ἀπὸ αὐτὸν ἐξαρτᾶται νὰ παραστήσῃ οὕτως ἢ ἄλλως τὰ μουσικὰ μέλη τῶν ὕμνων τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς νὰ ὑποπευθῇ καὶ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι ἀνώτερον τῶν μουσικῶν αὐτοῦ προσόντων καὶ ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς δράσεως αὐτοῦ τῆς ψαλτικῆς. Δυστυχῶς δὲ ὑπάρχουσιν καὶ ἐκ τῶν ψαλτῶν, οἵτινες παραδέχονται ὅτι ἡ μουσικὴ ἡμῶν ὅπως κατήντησε δὲν ἔχει δύναμιν νὰ ἐνεργήσῃ, ὅπως μία μουσικὴ ὅπως πρέπει. Κατ' αὐτοὺς δηλαδὴ χολαίνει ἡ ἐκκλ. μουσικὴ ἐὰν οὗτοι δὲν κατορθώνουν νὰ ἐλκύσουν εἰς ἑαυτοὺς τὸ ἐκκλησίασμα· δὲν εὐθύνονται οἱ ἴδιοι, εὐθύνεται ἡ μουσικὴ, ἥτις εἶναι ὅσον ἀπηρχαιωμένη τόσον καὶ ἀκαλαίσθητος, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀνεπαρκής.

Ἀφοῦ εἶναι τοιαύτη ἡ μουσικὴ θὰ ἔπρεπε νὰ καλλιεργηθῇ, νὰ διαρρυθμισθῇ ἢ καὶ νὰ μεταρρυθμισθῇ αὕτη οὕτως ὥστε νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων τῆς ἀνεπαρκείας της, καθισταμένη μουσικὴ σύμφωνος πρὸς τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον στοχάζεται πᾶσα ἐν γένει μουσικὴ. Ἀκριβῶς δὲ πρὸς ἐν τοιοῦτον ἀνώτερον, ἀναμφιβόλως, ἔργον ἐφαντάσθησαν ὅτι ἦσαν ἀρμόδιοι οἱ παρ' ἡμῖν ἱεροψάλλται: νὰ διορθώσωσι τὸ κακὸν ὅπερ ἔχει ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, νὰ μὴ εὐχαριστῇ, ὅπως ἐκτελεῖται παρ' αὐτῶν. Ὅθεν δὲν ἔλειψαν νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐξ αὐτῶν οἱ καινοτόμοι,

οἱ μεταρρυθμισταὶ ἢ καὶ οἱ διαρρυθμισταὶ τῆς μουσικῆς, οἱ νέοι μελοποιοὶ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ παρουσιάσωσι τὰ μέλη τῆς ἐκκλ. μουσικῆς τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τοὺς ἐκκλησιαζομένους καὶ νὰ προσελκύσωσι χριστιανούς εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς αὐτῶν ναοὺς. Θὰ ἠδύναντο οὗτοι νὰ καταχθῶσιν εἰς διαφόρους κατηγορίας, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς τάσεώς των.

Ἐκ τῶν ψαλτῶν τινὲς ἐπεχείρησαν νὰ μεταγράψωσιν ἀναλυτικῶς τὰ μέλη καὶ κατὰ τὴν ἰδιότροπον ταύτην ἀνάλυσιν ἔψαλλον τὸ μουσικὸν μέλος. Οἱ τοιοῦτοι μετεχειρίσθησαν καὶ ἴδια σημεῖα παραστατικὰ ὠρισμένης ἐνεργείας ἐπὶ τῶν μουσικῶν γραμμῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀπαγγελίαν ἐπεφύλαξαν δι' ἑαυτοὺς καὶ μόνους. Διὰ τῶν ἀποπειρῶν δὲ τούτων πρὸς τελειοποίησιν τῆς μουσικῆς ἐπίστευσαν ὅτι κατήρτισαν ἴδια μουσικὰ συστήματα ἐκτελέσεως τῆς ἱερᾶς ὑμνωδίας καὶ κατὰ τὰ συστήματα ταῦτα ἐδίδαξαν τοὺς μαθητὰς αὐτῶν.

Ἄλλοι πρὸς ἐπίδειξιν ἱκανότητος περὶ τὸ μελοποιεῖν προέβησαν καὶ προβαίνουν εἰς καινοφανεῖς μελοποιήσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκουσι νὰ παρουσιάσωσιν ἑαυτοὺς δεινοὺς μελοποιούς, ἀνταξίους, ἂν μὴ ἀνωτέρους, τῶν ἀρχαίων μελοποιῶν.

Ἄλλοι δὲ πρὸς δημιουργίαν θορύβου περὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν, ὥς κεκτημένων σπανίων μουσικῶν προσόντων ἀνυπάρχων, κατεσκεύασαν ἕτερα μουσικὰ συστήματα, μείξαντες τὰ ἡμέτερα ἐκκλησιαστικὰ μέλη μετὰ εὐρωπαϊκῶν τοιούτων. Ἐκ τῆς προσπαθείας ὅμως ταύτης δὲν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ θεικόν τι καλόν, ὥς ἦτο ἐπόμενο· μόνον κατεσκευάσθη οὐδέτερον σύστημα, μὲ τὴν ἔννοιαν ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε ἐκκλ. μουσικὴ οὔτε εὐρωπαϊκὴ. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶχον κρείττονας ἐπιτυχίας οἱ κατασκευασταί, ὅταν ἀγνοῶσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν εὐρωπαϊκὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποτιμῶσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν.

Παρὰ τούτους ἐνεφανίσθησαν καὶ ἄλλοι, οἵτινες ἀμυ-

δρῶς γνωρίζοντες ἢ καὶ ἀτελῶς τὴν ἐκκλ. μουσικὴν καὶ ἀρτιώτερόν πως τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀνέλαβον νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἁρμονίας τὰ ἐκκλησιαστικὰ μουσικὰ μέλη.

Ἀπὸ τὰ νεότεροπα συστήματα ταῦτα, τὰ βραχύβια καὶ θνησιμαῖα, τῶν ψαλτῶν τῶν ἄνω κατηγοριῶν οὐδὲν ἄλλο προέκυψεν ἢ νὰ διαφθαρῇ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μέλους καὶ αὐτὸ τὸ μέλος. Ἀλλ' ἡ ἐκκλ. μουσικὴ μέγα κακὸν διατρέχει ἐπίσης καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες μετέρχονται τὸ ἱεροψαλτικὸν ἐπάγγελμα ἐρασιτεχνικῶς. Οἱ τοιοῦτοι αὐτοσχέδιοι ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ψάλλται, παντελῶς ἀκατάρτιστοι μουσικῶς ὄντες, ψάλλουσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια κατὰ τρόπον ὅστις νὰ τρέπη εἰς φυγὴν καὶ τοὺς πλέον θρησκους τῶν ἐκκλησιαζομένων. Βεβαίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀντιπροσώπων τοῦ ἐκκλ. ἁσματος ὅχι μόνον δὲν ὠφελεῖται ἡ μουσικὴ, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ζημιοῦται : δυσφημίζεται, ἐξευτελίζεται, διαπομπεύεται, γελοιοποιεῖται.

Αὕτῃ εἶναι ἡ θέσις τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, θέσις ὅχι εὐχάριστος. Τοσαύτῃ δὲ γενικῶς εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς μουσικῆς σύγχυσις, ἥτις ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς ψάλλταις, ὥστε κατήντησεν οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττον τὰ αὐτὰ ἐκκλ. μουσικὰ μέλη νὰ ἀκούωνται ψαλλόμενα διαφοροτρόπως παρ' ἐκάστου ψάλτου τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πρὸ πεντηκονταετίας δὲν συνέβαινε. Τὰ δὲ αἷτια τὰ δημιουργήσαντα τὸν κυκεῶνα τοῦτον παρὰ τοῖς παρ' ἡμῖν μουσικοῖς εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις, ὅπως εἴπομεν, τῶν ψαλτῶν ἀπ' ἀλλήλων, χρονολογουμένη ἀπὸ τῶν διδασκάλων αὐτῶν. Ὅταν τὸ ὕδωρ δὲν ἀπορρῇ ἀμέσως ἐκ τῆς πηγῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ διέρχεται διὰ διαφόρων σωλήνων κατεστραμμένων καὶ ὅχι σπανίως ἀκαθάρτων, δὲν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία, ὅτι τοῦτο δὲν θὰ εἶναι διανγὲς καὶ καθαρὸν, ὅταν θὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμόν του. Τὸ κατάντημα τῆς μουσικῆς, ὅπως μᾶς τὴν παρουσιάζουν οἱ ψάλλται, εἶναι μὲν λυπηρόν, ἀλλ' εἶναι γεγονός.

Αἱ δὲ πρὶς τὰς τάσεις καὶ προσπάθειαι αὐτῶν νὰ ἐπιτύχωσι κάτι καλὺτερον διὰ τὴν μουσικὴν ἀπὸ ὅ,τι ἔμαθον, ἀποδεικνύουσιν ὅτι εὐρίσκονται ἐν μεγάλῃ ἀγνοίᾳ τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Ἡ δὲ ἀγνοία αὕτη γεννᾷ τὸν πόθον ὅπως ἀναπτύξωσι καὶ τελειοποιήσωσι τὴν μουσικὴν ὅπως ἕκαστος φαντάζεται. Ἀλλ' ὅμως ἐκ τῆς τοιοῦτοτρόπου καλλιιεργίας τῆς μουσικῆς, δημιουργεῖται ὁ κίνδυνος νὰ ἐκλείψῃ ἐντελὼς ἡ ἐκκλ. μουσική. Ἐντεῦθεν προκύπτει κακὸν ὅπερ μέλλει νὰ εἶναι ἐντὸς ὀλίγου ἀνεπανόρθωτον. Ἡ ἐκκλ. μουσική κινδυνεύει παρὰ τοῖς συγχρόνοις ψάλταις νὰ λησμονηθῇ, νὰ διαφθαρεθῇ τελείως, νὰ σβύσῃ εἰς τὸ παντελές.

Διότι παρὰ τὴν κακὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν ψαλτῶν, ἔχει σοβαρὸν ἀντίπαλον τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν, ἥτις ὑπονομεύουσα ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὸ μέλος αὐτῆς καιροφυλακεῖ νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ καὶ ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις ναοῖς, ὅπως τοῦτο ἐπέτυχεν ἐν τῇ ἑλληνικῇ οἰκογενείᾳ.

Ἀπέναντι τῆς διαφοροτρόπου ἐκτελέσεως τῆς ἐκκλησι. μουσικῆς ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν σημερινῶν ψαλτῶν καὶ ἀπέναντι τῆς τάσεως τῆς εἰσβολῆς εἰς τοὺς ναοὺς ἡμῶν τῆς εὐρωπ. μουσικῆς, ὀρθοῦται μόνον ἡ κατὰ τὸ ὕφος τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας μουσική ἐκτέλεις καὶ γραφὴ τῆς μουσικῆς τῶν πατρ. ψαλτῶν, ὡς καὶ τῆς μερίδος ἐκείνων τῶν δοκίμων ψαλτῶν, οἵτινες μετὰ τῶν πρώτων μετὰ φανατικότητος ἐξακολουθοῦσι τὴν πατροπαράδοτον ἐκτέλεις τῆς ἡμετέρας μουσικῆς. Τὴν σήμερον ἄρα ἡ ἐκκλ. μουσική ἀντιπалаίει πρὸς πολλοὺς ἐχθρούς. Ὁ ἀγὼν εἶναι ἄνισος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος διεξάγεται νικηφόρος χάρις εἰς τοὺς γενναίους αὐτῆς τούτους ἀγωνιστὰς καὶ συνεχιστὰς τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως. Δὲν δύναται ὅμως κανεὶς νὰ προῖδῃ ὁποῖον θὰ εἶνε τὸ τέλος αὐτοῦ. Τὸ τέλος ἐξαεῖται κατὰ πολὺ ἐκ τῶν μέσων ἅτινα δέον νὰ ληφθῶσι πρὸς διάσωσιν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

III

Ἡ Ἑκκλ. μουσικὴ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἡ Ἑκκλ. ἡμῶν μουσικὴ ἔχει ἀνάγκην ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ μελέτης. Διότι αὕτη δὲν ἐμελετήθη ἀκόμη ὅσον ἔπρεπε. Δέον νὰ διατυπωθῶσι κατ' ἐπιστημονικὴν μέθοδον τὰ ἀφορῶντα εἰς αὐτὴν ἐπὶ μέρους ζητήματα. Πρέπει ἡ θεωρία καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῆς μουσικῆς νὰ ἐξασφαλισθῶσι γραπτῶς καὶ δεόντως. Τοῦτο εἶναι ἀπαίτησις αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος τῆς μουσικῆς ἡμῶν. Ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ γραφικοῦ τῆς μουσικῆς συστήματος, ὅπερ καὶ σήμερον ἰσχύει, παρῆλθον ἕκτοτε ἑκατὸν ἔτη. Τότε ἐγένετο τὸ πρῶτον βῆμα: ἐσυστηματοποιήθη τὸ μουσικὸν ἀλφάβητον πρὸς ἀνάγνωσιν τοῦ μουσικοῦ μέλους. Καὶ τὸ βῆμα τοῦτο ἦτο μέγα ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθὸν τῆς μουσικῆς γραφῆς. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑκατονταετίας παρατηρήθησαν ἐλλείψεις ὥς πρὸς τὴν γραφὴν καὶ ὥς πρὸς τὴν παράστασιν δι' αὐτῆς τοῦ μουσικοῦ μέλους. Ἐπίσης εὐρέθησαν μὴ ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μουσικοῦ μέλους τὰ θεωρητικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συγγράμματα. Ἐκ τούτων δὲ προέκυψεν ἡ τάσις οἱ κατόπιν μουσικοδιδάσκαλοι νὰ συμπληρώσωσι τὸ ἔργον τῶν εἰσηγητῶν τοῦ νέου συστήματος, καθ' ὃ καὶ αὐθις ἡ ὁρθὴ ἐκτέλεσις τοῦ μουσικοῦ μέλους παρέμεινε νὰ ἔχῃ ὥς μόνον κριτήριον τῆς διδασκαλίας τὴν φωνητικὴν παράδοσιν. Πρέπει νὰ γίνῃ καὶ τὸ δεύτερον καὶ τελευταῖον βῆμα πρὸς τελείαν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, ὁπότε δὲν θὰ διατρέχῃ αὕτη τὸν φόβον τῆς λήθης.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἂν οἱ καιροὶ ἦσαν εὐνοϊκοὶ διὰ μίαν τοιαύτην ἐργασίαν, νὰ ἐσχηματίζετο ἰδιαιτέρα μουσικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἐπιστημόνων μουσικῶν καὶ διακεκριμένων μουσικολόγων καὶ ἐκ πάντων τῶν κεκτημένων ἀναμφισβητήτως τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα μὲ τὸ ἐξῆς πρόγραμμα:

1ον. Νὰ ἐργασθῇ αὕτη κριτικῶς ἐπὶ τῶν καθαρῶς ἐκ-

κλησιαστικῶν μουσικῶν μελῶν· νὰ περικοπῶσι μὲν ἐκ τῶν μουσικῶν συλλογῶν ὅσα τυχὸν συνεσώρυσαν ἡ ἀμάθεια, ἡ φιλοδοξία, ἡ ἀκαλαισθησία καὶ οἱ κάτω χρόνοι πολλὰ καὶ μὴ συμβιβαζόμενα πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς τὴν ἐκκλ. σεμνοπρέπειαν μέλη, νὰ ἐναπολειφθῶσι δὲ τὰ ἀρχαῖα καὶ ἄριστα διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ σοβαρότητα αὐτῶν ἐκκλ. ᾠσματα καὶ τροπάρια.

2ον. Νὰ προβῇ εἰς τὴν διαρρύθμισιν τοῦ μουσικοῦ μέλους, ἐὰν παρουσιασθῇ ἀνάγκη τοιαύτη, καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ διὰ μουσικοῦ τύπου ἀναλόγου πρὸς τὰς σημερινὰς ἐπιστημονικὰς προόδους.

3ον. Νὰ τελειοποιήσῃ τὴν ἐν χρήσει ἐκκλησιαστικὴν παρασημαντικὴν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ διεργουθμισμένου μέλους.

4ον. Νὰ προβῇ εἰς ἔκδοσιν τῶν διεργουθμισμένων ψαλτέων μελῶν εἰς μουσικὰ βιβλία, ἐξ ὧν καὶ μόνον νὰ ψάλλωσιν οἱ ψάλλται τὴν ἐκκλ. ᾠσματωδίαν, ἵνα οὕτω σχηματισθῇ μία ὁμοιόμορφος ψαλμωδία δι' ἅπαντας τοὺς χριστιανικοὺς ὁρθοδόξους ἡμῶν ναοὺς.

5ον. Νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν θεωρητικοῦ συγγράμματος ἀνταποκρινομένου καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὴν ἐπιστήμην.

6ον. Ἔργον δ' ἐπίσης τῆς ἐν λόγῳ μουσικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ᾗτο ἡ συγγραφὴ πραγματικῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλ. μουσικῆς, ἡ σύνταξις ἱστορίας τοῦ ἐκκλ. μουσικοῦ μέλους, ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς ἱστορίας τοῦ γραφικοῦ συστήματος ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐν γένει μουσικῇ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρις ἡμῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον, καὶ ἀποτελοῦσι τὸ περιεχόμενον τοῦ μυχίου πόθου μου νὰ ἴδω ἐξασφαλιζομένην εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν ἡμετέραν ἐκκλ. μουσικὴν.

Τὰ προχειρότερα δὲ μέσα, ἅτινα πρὸς τὸ παρὸν εἶναι δυνατόν νὰ διατεθῶσιν ἵνα ἡ μουσικὴ ἡμῶν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι διατηρήσῃ τὴν ζωὴν αὐτῆς, εἶναι τὰ ἑξῆς :

1ον Ἦν πρῶτοις δέον νὰ μὴ σβύσῃ ἐν τῇ ἐστίᾳ αὐτοῦ τὸ πῦρ τῆς μουσικῆς. Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται στοιχοῦντες τοῖς προκατόχοις αὐτῶν ἀγωνίζονται τὸν καλὸν ἀγῶνα. Εὐτυχῶς, ὅτι ὁ νῦν πρωτοψάλτης εἶναι ὁ φορεὺς τῆς μουσικῆς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος, ὅπως ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι καὶ ὁ συνεχιστὴς τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐκκλ. μουσικοῦ μέλους κατὰ τὸ πατροπαράδοτον πατριαρχικὸν ὕφος. Πρέπει οὗτος νὰ χρησιμοποιεῖται ἀκόμη, ἐνόσω ζῇ, καταλλήλως πρὸς ὄφελος τῆς μουσικῆς μας. Πρέπει νὰ γίνεται χειραγωγὸς τῶν νεωτέρων ψαλτῶν, οὕτως ὥστε νὰ κληροδοτήσῃ τὸ ὑλικὸν ὅλον ὅπερ κατέχει καὶ εἰς διαδόχους ἀξίους. Ὅθεν εἶναι πρέπον οἱ πατριαρχικοὶ μουσικοὶ χοροὶ νὰ καταρτίζωνται διὰ προσώπων καταλλήλων, ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, φωνητικοῦ ὀργάνου καὶ μαθήσεως μουσικῆς, ἅτινα ἐκπαιδευόμενα ἐν τῷ περιβάλλοντι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ θὰ εἶναι εἰς θέσιν λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικοῦ αὐτῶν φωνητικοῦ ὀργάνου καὶ τῆς μαθήσεώς των νὰ διατηρήσωσι τὴν μουσικὴν καὶ νὰ τὴν κληροδοτήσωσι καὶ ταῦτα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Ἡ δ' ἐκλογή τῶν προσώπων πρὸς καταρτισμὸν τῶν χορῶν ἀνήκει τῷ ἐκάστοτε πρωτοψάλτῃ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὄντι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τοὺς διακρινομένους ψάλτας διὰ τὰ μουσικὰ προσόντα.

2ον Ἡ ἴδρυσις κατὰ δεύτερον λόγον μουσικῆς σχολῆς πατριαρχικῆς τὰ μάλιστα θέλει ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἄνω σκοπόν, ἀρκεῖ ἢ διδασκαλία τῆς μουσικῆς νὰ γίνεται παρὰ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν μόνον, ὅπως συνέβαινε τοῦτο εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους, καὶ τοῦτο διὰ νὰ διαδοθῇ καὶ ἐπικρατήσῃ τὸ ὁμοιομόρφως ψάλλειν.

3ον Ἡ ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ δέον νὰ ἐπαναφέρῃ ἐν ἰσχύι προγενεστέρας πατριαρχικᾶς καὶ πρωτοσυγκελλικᾶς ἐγκυκλίουσ σχετικὰς μὲ τοὺς ψάλτας καὶ τὰ ψαλτέα μαθήματα.

4ον Νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἀρίστη ἐκείνη συνήθεια καθ' ἣν δις τῆς ἐβομάδος συνήρχοντο εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πάντες

τῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς οἱ ψάλται καὶ ἐκεῖ ἔψαλλον ἀπὸ κοινοῦ, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὰ ἐκκλ. μαθήματα τῆς ἀμέσως ἐρχομένης Κυριακῆς ἢ ἑορτῆς. Καὶ τοῦτο ἐπίσης πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ ὁμοιοτρόπως ψάλλειν.

Ἦν ἡ ἐκκλ. μουσικὴ φυσικοὺς πάντοτε προστάτας καὶ ὑποστηρικτὰς ἔσχεν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ πατριάρχαι, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν βαθμῶν οἱ κληρικοὶ ἦσαν γινώσται τῆς ἐκκλ. μουσικῆς καὶ ἀπετέλουν τὰ κυριώτερα τῆς μουσικῆς στηρίγματα. Ἀκριβῶς δὲ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους βαθμούς στήριζει ἡ ἐκκλ. μουσικὴ καὶ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αὐτῆς. Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον, ὅτι οἱ μέλλοντες τῆς Ἐκκλησίας ἀξιωματικοὶ πρέπει ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ νὰ διδάσκωνται τὴν μουσικὴν ὑπὸ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν, ἵνα διδασκόμενοι τὴν προᾶξιν τῆς μουσικῆς κατὰ τὸ πατριαρχικὸν ὕφος, δύνανται ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν διακονίᾳ νὰ διακρίνωσι τὴν ἐκκλ. μουσικὴν τῶν ξένων μουσικῶν τάσεων, καὶ ἵνα ὑπερασπίζωνται πάντοτε τὸν θησαυρὸν τοῦτον τῆς Ἐκκλησίας καὶ

Ἦν Νὰ συστηθῇ πατριαρχικῶς τοῖς τε ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς Προϊσταμένοις τῶν διαφόρων ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπως μὴ ἐπιτρέπωσι τῷ τυχόντι ψάλτῃ νὰ ψάλλῃ ἴδια μαθήματα καὶ κατὰ βούλησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ συνιστῶσι ταῖς ὑπ' αὐτοὺς ψάλταις νὰ ψάλλωσι τὰ καθιερωμένα μουσικὰ μέλη καὶ πάντοτε ἀπὸ μουσικὰς διφθέρας.

Αὕτῃ εἶναι, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἡ ἐκκλ. ἡμῶν μουσικὴ κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν αὐτῆς. Τὸ δὲ μέλλον αὐτῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῶν μέτρων ἅτινα θὰ θελήσῃ ὑπερ αὐτῆς νὰ λάβῃ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, στοιχοῦσα τοῖς παραδείγμασι τῶν ἀειμνήστων Αὐτῆς προκατόχων. Ἡ τιμὴ τῆς περαιτέρω καὶ μελλοντικῆς αὐτῆς ἐξυπηρε-

τήσεως ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ ναῷ θὰ ἀνήκη εἰς τὴν Παναγιότητά Της, ἐὰν θέλει υἱοθετήσῃ τὸ ζήτημα τῆς ὑποστηρίξεως αὐτῆς. Ἡ ἱστορία δὲν θέλει παρασιώπησῃ τὸ πρᾶγμα. Εὐγνωμόνως δὲ πάντοτε θὰ ἀναφέρῃ καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μέριμναν Φωτίου τοῦ Β'.

Πεποιθώς, ὅτι ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ πρώτου ἔτους τῆς πατριαρχείας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος παρέχω Αὐτῇ τὴν ἐλαχίστην ταύτην συνδρομὴν εἰς ἔνδειξιν βαθείας ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου Αὐτῆς, ὑποβάλλω τὰ σέβη μου ἐπὶ τῷ εὐφροσύνῳ γεγονότι δεόμενος τῷ Παναγὰθῳ Θεῷ ὅπως χαρίζῃ Αὐτὴν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς εὐόδωσιν τῶν ἀνειλημμένων πατριαρχικῶν καθηκόντων.

Ἐπὶ τούτοις κατασπαζόμενος πανευλαβῶς τὴν Παναγίαν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος διατελῶ

μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1930

τέκνον πειθήνιον

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

διδάσκαλος τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας

καθηγητῆς ἐν τῷ Ζωγραφείῳ, Ἑλληνογαλλικῷ Λικείῳ Πέραν

καὶ ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ Ἰωακειμείῳ Παρθεναγωγείῳ

καὶ πρῶην Α' δομέστικος τῆς Μεγάλης

τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ Δ. Θ.

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΩ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΗΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ»



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1935

Τύποις «Φαξιλέτ»

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΩ ΧΡΟΝΟΥΣ

Κατ' ἀρχαίαν ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναῷ κρατήσασαν τάξιν τοὺς μουσικοὺς χοροὺς συγκροτοῦσιν ὁ κατὰ κειρὸν πρωτοψάλτης διειθυντὴς καὶ ἀρχηγὸς τῶν χορῶν, ὁ λαμπαδάριος ἀρχηγὸς τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, ὁ δομestικός τοῦ πρώτου, ὁ δομestικός τοῦ δευτέρου, ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος κανονάρχης τοῦ δεξιοῦ, ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος κανονάρχης τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ καὶ οἱ λοιποὶ ἰσοκράται καὶ βοηθοὶ κανονάρχαι τῶν δύο χορῶν.

Πρωτοψάλτης

Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοψάλτου φθάνουσι κατόπιν χειροθεσίας πατριαρχικῆς ¹⁾ ὅσοι εὐδοκίμως ἐχοροστίασαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ λαμπαδαρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ὑψώθησαν κατὰ ἱεραρχικὴν τάξιν ἀπὸ τὰς κατωτέρας θέσεις τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου δομestίκου. Ἡ δὲ διὰ τὸν πατριαρχικὸν ναὸν πρόσληψις νέου προσώπου ἀπερασίζετο ὑπὸ τοῦ πατριάρχου μετὰ προηγουμένην ὑπόδειξιν καὶ ἔγκρισιν ὑπὸ τε τοῦ πρωτοψάλτου καὶ τοῦ λαμπαδαρίου²⁾ οἵτινες καὶ θὰ ἐφρόντιζον διὰ τὸν κατάλληλον αὐτοῦ καταρτισμόν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ διὰ τὸν ναὸν τοῦτον προωριζόμενον πρόσωπον, ὅπερ ἰσοβίως καθιεροῦτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ συγκεντρῶνῃ ἰδιαιτέρα προσόντα ψαλτικὰ καὶ ἐξωτερικὴν παράρσταν.

Οἱ ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναῷ ὑπηρετοῦντες ψάλται ᾗσαν ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ ὁφείλοντες κατὰ κανόνα νὰ διάγωσι βίον σώφρονα, εὐπρεπῆ καὶ σύμφωνον μὲ τὸ πατριαρχικὸν περίβαλλον, νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὴν ἀνωτέ-

¹⁾ Ὁ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοψάλτου προωριζόμενος λαμπαδάριος προσάγεται ἐνώπιον τοῦ πατριάρχου ὑπὸ τοῦ ἀρχidiaκόνου καὶ τοῦ δευτερεύοντος ἐκφωνομένου τοῦ Κελεύσον· Κελεύσατε· τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ λαμπαδαρίου· ἐνῶ διὰ τὴν χειροθεσίαν τῶν δομestίκων λαμβάνουσι μέρος ὁ τρίτεϋων καὶ ὁ διάκονος τῆς σειρᾶς.

ραν αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, τὸν πατριάρχην, ἀφ' οὗ ἡ ἐξάρτησις αὐτῶν, καὶ νὰ συμμορφώνωνται πρὸς τὴν μουσικὴν παράδοσιν τὴν ὁποίαν εὗρισκον εἰσερχόμενοι εἰς τὴν δικονομίαν των. Πάντοτε δὲ διεκρίθησαν οἱ μουσικοὶ τοῦ ναοῦ τούτου διὰ τὴν μέχρι φανατισμοῦ ἀφοσίωσίν των εἰς τὴν παράδοσιν αὐτοῦ. Καὶ εἰς αὐτοὺς χρεωστεῖ ἡ μεταγενεστέρα ἐποχὴ ὅ,τι σήμερον σώζεται ὡς παράδοσις. Διότι οἱ πατριάρχαι ἤρχοντο καὶ παρῆρχοντο. Οἱ ἀξιωματοῦχοι κληρικοὶ τοῦ πατριαρχείου ἐπίσης καὶ αὐτοὶ προαγόμενοι ἔφευγον εἰς τὰς νέας θέσεις των. Οἱ μουσικοδιδάσκαλοι ὅμως τοῦ ναοῦ ἔμενον ἀσάλευτοι, ἀμετάθετοι. Τὸ παρελθὸν μὲ ὅλα τοῦ ἤτο ἐμπι- πιστευμένον εἰς αὐτούς. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ φύλακες καὶ οἱ ὁκνοίμητοι φρουροὶ τῆς παρχδόσεως, τῆς ἀρχαιοτέρας διεπούσης τὴν Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τάξεως. Ὁ κατὰ καιρὸν λοιπὸν πρωτοψάλτης εἶναι ὁ πιστὸς τηρητὴς τῆς τάξεως ἐν τῷ ναῷ, καθοδηγῶν τὸν ἐκάστοτε πατριάρχην εἰς τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ· διὸ καὶ ἰδιαιτέρως λαμβάνει μισθὸν «διὰ τὴν φροντίδα καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ Τυπικοῦ», ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ ὃν λαμβάνει «ἐνεκεν τῆς χοροστασίας αὐτοῦ, ψάλλοντος ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, κατὰ τεταγμένους καιροὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν καὶ συνελεύσεων» 2) Ὁ πρωτοψάλτης εἶναι ὁ Τυπικάριος καὶ ὁ Ἐκκλησιάρχης ἐπίσης, ὅστις χειραγωγεῖ ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐν γένει ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ πάντας: πατριάρχας, ἀρχιερεῖς, κληρικούς, ὁφφικιάλους, ψάλτας, περιμκηρίους κλπ. Εἶναι ἡ ψυχὴ, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου εἰς ζητήματα ἐθιμοταξίας, τελετῶν καὶ ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Ἀναμφιβόλως ἡ τάξις αὕτη διεσώζετο διὰ τοῦ μνημονικοῦ τῶν πρωτοψαλτῶν, ἴσως καὶ διὰ τινων σημειωμάτων χειρογράφων τῶν ἐκάστοτε ποιούτων. Ἡ δὲ μακροχρόνιος τριβὴ καὶ πείρα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ μέχρι τῆς προαγωγῆς εἰς τὸ ὑπατον ἀξίωμα τοῦ πρωτοψάλτου, τὴν καθίστα ἱκανὸν εἰς τὴν κατὰ παράδοσιν τήρησιν τῆς τάξεως ἐν γένει. Καὶ ἡ τάξις αὕτη παρὰ τὸν χρόνον ὅστις διήλθεν ἄνωθεν τῶν πρωτοψαλτῶν δὲν παρήλλαξε μέχρι σήμερον χάρις εἰς τὸν διάδοχον ἐκείνων πρωτοψάλτην. Τὸ πρῶτον τυπωθὲν Τυπικὸν τοῦ 1839 τοῦ πρωτοψάλτου Κωνσταντίνου δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ συρραμμέναι σημειώσεις τῶν πρὸ αὐτοῦ διδασκάλων «καὶ τῆς πολλῶν ἐνιαυτῶν πείρας αὐτοῦ» 3) ἡ δὲ ἀνατύπωσις αὐτοῦ κατὰ

2) Πατριαρχικὸν γράμμα Νεοφύτου Ζ' 1 Δεκεμβρίου 1791, ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ ὁ μ. Η' σελ. 35-36 καὶ Μ. Γεδεών, Παιδεία καὶ πτωχεία παρ' ἡμῖν κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, Κων/πολις 1893 σελ. 59 65.

3) Τυπικὸν κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ὑπὸ Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου, ἐν Κων/πόλει 1839. Πρόλογος. Προβλ. τὸ αὐτὸ Τυπικὸν τοῦ 1851 καὶ τὸ τοῦ 1888, Ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν πατριάρχην, σελ. δ' καὶ ε' κ. ε.

τὸ 1851, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῆς πρωτοψαλτείας τοῦ Γεωργίου Βιολάκη, τὸ 1888, καταδεικνύει τὰς ἐν τῷ Τυπικῷ ἐλλείψεις τῶν ὁποίων συμπλήρωμα εἶναι ὁ ἐκάστοτε πρωτοψάλτης, ὅστις κατέχει καὶ πάντοτε δι' ἑαυτὸν ὅπερ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ περιληφθῇ ἐν τῷ τετυπωμένῳ Τυπικῷ, διὰ λόγους ἐπαγγελματικούς.

Ὁ πρωτοψάλτης ἦτο ἡ πηγὴ τοῦ βυζαντινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους, ὅπερ ἐκληρονόμησε μετὰ φανατισμοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τοὺς προκατόχους του διδασκάλους. Ἦτο ὁ μύστης τῆς μουσικῆς. Αὐτὸς κατεῖχε τὴν κλεῖδα τῆς ἀναγνώσεως τοῦ μουσικοῦ μέλους, ὅπερ κρύπτεται εἰς τὰ μουσικά κείμενα τὰ πρὸ τῆς ἀλώσεως γραμμένα, καὶ αὐτὸς ἐγνώριζε τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ μέλους ὅπως ἔπρεπεν. Ἦτο φυσικὸν νὰ χρησιμεύῃ ὡς διδάσκαλος τῶν λοιπῶν ψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Αὐτὸς ἦτο ὁ συνεχιστὴς τῆς μουσικῆς παραδόσεως καὶ ὁ μεταλαμπαδευτὴς τοῦ βυζαντινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ φωτὸς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Αὐτὸς ἐμύει εἰς τὴν μουσικὴν τέχνην τοὺς μαθητὰς του τοὺς πατριαρχικούς. Οὗτοι ὑπεχρεοῦντο ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ εἰς μίμησιν τοῦ διδασκάλου. Καὶ ἦτο οὗτος αὐστηρὸς, ἀρχαιοτρόπος, φανατικὸς, μισόκαινος. Δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς νεωτέρους καινοτομίας καὶ νεωτερισμούς. Ἐπρεπε νὰ διατηρηθῶσι τὰ ἀρχαῖα μέλη ἀμετάβλητα ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ποιητὰς τῆς ἐποχῆς των, καὶ διὰ τὸν σύνδεσμον ἡμῶν πρὸς αὐτούς. Ὁ πρωτοψάλτης ἐξώρκιζε τοὺς διαδόχους του εἰς τὴν τήρησιν τῆς παραδόσεως τοῦ μέλους. Καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ κριτὴς ἐπὶ τοῦ μέλους. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπηγρύπνει ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν μουσικῶν μελῶν ὑπὸ τοῦ λαμπαδάρου καὶ τῶν δομεστίκων. Ἐπανεφέρει, ἐκ τῆς θέσεώς του, εἰς τὴν τάξιν τοὺς ἐκβαίνοντας ἀπὸ τὰ καθιερωμένα. Αὐστηρὸς διδάσκαλος, ἀρχαιολάτρης!

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πατριαρχικὴν μουσικὴν σχολήν, ὅσάκις τοιαύτη ἐλείτουργε ἐν Φαναρίῳ, ὁ πρωτοψάλτης βοηθούμενος ὑπὸ ἐνὸς τῶν δομεστίκων ἐδίδασκε τὴν μουσικὴν· οἱ δὲ τελειοδιδάκτοι μαθηταὶ τῆς σχολῆς ταύτης ἔψαλλον κατὰ μίμησιν καὶ αὐτοὶ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν. Οὕτω δὲ ἐπεκράτει πανταχοῦ ὁ ὁμοίμορφος τρόπος τοῦ ψάλλειν.

Ὅχι μόνον εἰς μαθητὰς ἀστοιχειώτους καὶ νεωτέρους τὴν ἡλικίαν ἐγίνετο διδάσκαλος ἐν τῇ μουσικῇ σχολῇ καὶ ὁδηγὸς ὁ πρωτοψάλτης, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἱεροψάλτας ἐν ἀπασιν τοῖς ναοῖς τῆς Κων/πόλεως παρέδιδε τὴν μουσικὴν τέχνην κατὰ τὸ ὕφος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, συνηχομένους ἀνὰ πᾶν δεκαπενθήμερον ἐν τοῖς πατριαρχείοις, ὅπου ἔψαλλον ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτοῦ κατὰ χοροστασίας καὶ συνεγυμνάζοντο περὶ τὸ μέλος καὶ τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν στάσιν θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς⁴⁾. « Ὑπα-

⁴⁾ Πίνακες Στατιστικοὶ τῶν ἐν Κων/πόλει καὶ κατὰ τὰ προάστεια σχολείων τῶν Ὁρθοδόξων. Ἐν Κων/πόλει 1870 σελ. 17.

γορεύμεν δὲ πᾶσι τοῖς ἐν ἐνεργείᾳ ἱεροψάλταις ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐνταῦθα ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ὅπως συνέρχωνται ἀπαραιτήτως δις τοῦ μηνὸς ἐν τῇ πατριαρχικῇ μουσικῇ σχολῇ ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ (κατὰ τὸ δειλινόν), καὶ ψάλλωσι κατὰ χοροὺς πρὸς ἄσκησιν τὰ ἄσματα τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πάσης ἑορτῆς μετὰ τῆς προποῦσης εὐκοσμίας καὶ σεμνότητος καὶ ἡσυχίας καὶ μετὰ καθαρᾶς τῆς προφορᾶς πρὸς γενικὸν καὶ ὁμοίμορφον καὶ ἀκριβῆ διάσωσιν τοῦ ὕφους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας»⁵). Ἡ διάσωσις τοῦ ὕφους τούτου ἐν τῷ ψάλλειν τὰ ἐκκλησιαστικὰ μέλη ἐπεδιώκετο πάντοτε διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ πρωτοψάλτου. Ὁ δὲ πατριαρχικὸς ναός, τὸ Διδασκαλεῖον τοῦτο τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ἐδιδόχετο πάντοτε ἀπὸ τοὺς ἤχους τοῦ ἀγνοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους ὅπερ ἐξετελεῖτο ἀδιαφθόρως καὶ ἀναλλοιώτως πάντοτε. Ἀναμφιβόλως δέ, τὸ μουσικὸν μέλος εἴτε εἶνε γραμμένον διὰ τῆς ἀρχαίας γραφῆς εἴτε διὰ τῆς νέας, δὲν εὐρίσκει τὴν ἀρμοδίαν ἐκτέλεσιν παρὰ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πρωτοψάλτου, διότι αὐτὸς ἤκουσεν ἰδίῳις ὡς καὶ ἐδιδάχθη κατὰ βᾶθος καὶ κατὰ πλάτος τὴν μουσικὴν ἐκτέλεσιν παρὰ τῶν προγενεστέρων μουσικοδιδασκάλων του. Ἡ μουσικὴ τέχνη ἔμεινε δύσκολος καὶ ὑπὸ τὴν νέαν γραφὴν, τὴν νῦν ἰσχύουσαν, ἥτις ἀπαιτεῖ τὴν διὰ ζώσης φωνῆς διδασκαλίαν. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης μόνος ὁ πρωτοψάλτης ἀποτελεῖ πάλιν τὴν πηγὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μέλους.

Ἀκριβῶς δὲ ἵνα προληφθῇ ἡ παραφθορὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν μετὰ τὴν μεταγραφὴν των καὶ ἐξήγησιν εἰς τὸ σημερινὸν σύστημα ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου Γρηγορίου τοῦ Λευῆτου, κατ' ἐκκλησιαστικὴν πρόνοιαν, πρὸ ἑκατονταετίας εἰς τὸν κατὰ καιρὸν πρωτοψάλτην περιωρίσθη ἀποκλειστικῶς τὸ δικαίωμα τοῦ τυπῶναι καὶ ἀνατυπῶναι ἐν τῷ μουσικῷ τμήματι τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου μουσικὰ κείμενα διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἱεροψαλτικοῦ κόσμου, τῶν ναῶν καὶ τῶν μονῶν. Ἦτο ἄρα ὁ πρωτοψάλτης ὁ κατ' ἐξοχὴν λογοκριτὴς ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους καὶ μουσικοεκδότης ἐν ταῦτῳ. Εἰς αὐτὸν παρεπέμπετο πᾶν νέον μελοποίημα διὰ νὰ ἀποφανθῇ, ἐὰν κατ' οὐσίαν ἦτο μέλος τῆς ἐκκλησ. μουσικῆς ἢ μή. Καὶ ἡ λογοκρισία αὕτη, ἐφ' ὅσον ἐγένετο κατ' αὐστηρότητα καὶ ἴστατο μακρὰν κερδοσκοπικῶν ἐμπορικῶν σκοπῶν, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ κυκλοφορῶσι μόνον ἐγκεκριμέναι πατριαρχικαὶ μουσικαὶ ἐκδόσεις, αἵτινες ἐξησφάλιζον τὴν κοινῇ ἐπικράτησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν, ἅτινα ἦσαν κλασικὰ ἢ μαθηματικὰ ἐμπνευσμένα τοῦ περιβάλλοντος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, τῶν ὁποίων παρεδόθη ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ πρωτοψάλτου εἰς πρωτοψάλτην ἡ

⁵) Γρηγορίου ΣΤ' πατριαρχικὴ ἀπόδειξις τοῦ 1868 ἐν Γ. Παπαδοπούλου Συμβολαὶ εἰς ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλ. μουσικῆς. Ἐν Κων/πόλει 1890, σελ. 377—378.—Πρβλ. καὶ Παράρτημα Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας Τευχ. Γ, σελ. 197, περὶ πατριαρχικοῦ ὕφους.

μουσική ἀπχγγελία. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὁ πρωτοψάλτης γνωρίζει πῶς πρέπει ἐκάστοτε νὰ παρουσιάζωνται τὰ μέλη κατὰ πᾶσαν ἑορτήν, χρησιμοποιοῦν κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἀκολουθίας καὶ ἀνάλογα τοιαῦτα, ἀφοῦ ὑπάρχει ποικιλία μουσικῶν μαθημάτων διὰ πᾶσαν περίστασιν. Καὶ αὐτὸς πάντοτε γνωρίζει πότε ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ ἐπιβάλλεται τὸ ἁγνῶδες, πότε τὸ κατανυκτικόν, πότε τὸ πανηγυρικόν καὶ πότε τὸ ἐνθουσιαστικόν. Ὁ πρωτοψάλτης ἐκτελεῖ πάντοτε τὴν μουσικὴν ὡσεὶ ἐρμηνεύων τὸ μέχρις αὐτοῦ διασωθέν ἀρχαῖον μέλος. Ὑἄλλων δὲ οἰστρηλατεῖται ἀπὸ τὸν ἱερόν ἐνθουσιασμόν του πρὸς τὴν τέχνην τὴν ὁποῖαν ἀντιπροσωπεύει, τὴν ὁποῖαν διδάσκει εἰς τοὺς διαδόχους του, εἰς ἕλον τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν πληρωμὴ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Γνωρίζει τὸ ἔργον του ὁ μύστης διδάσκαλος· εὐαρεστεῖ, συγκινεῖ, μεταρσινοῖ, γοητεύει, ἐνθουσιάζει, ἀνακοιφίζει πάντοτε. Εἶναι τεχνίτης θαυματουργὸς ὁ πρωτοψάλτης ὁ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Εἶναι ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ ἀποδότης τοῦ μέλους· εἶναι ὁ δίδων ζωὴν καὶ ἑκφρασιν εἰς τὰ διάφορα δεσμευτικὰ τοῦ μουσικοῦ μέλους γραφικὰ σημεῖα. Τὸ ἔργον του εἶναι ὑπέροχον, καὶ κάτι ἀνώτερον, θεῖον.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν ναὸν διῆλθον ὀνόματα μεγάλων καὶ περιωνύμων πρωτοψαλτῶν, τῶν ὁποῖων τὰ μελοποιήματα βαπτισμένα ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ ἀρχαίου μουσικοῦ μέλους, ψάλλονται ἀκόμη καὶ σήμερον ἐν αὐτῷ. Οἱ πρωτοψάλται εἶναι μουσικοὶ ὑπέροχοι, εἰς τοὺς ὁποίους δὲ θὰ ἀναφέρεται ἡ εὐγνωμοσύνη παντοτινὴ ἀπὸ τὸν σημερινὸν καὶ μέλλοντα κόσμον. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν θὰ παραμείνουν ἀνεξίτηλα, ἐφ' ὅσον χεῖλη πιστῶν θὰ προφέρωσιν ὕμνους θρησκευτικοὺς πρὸς τὸν Θεόν. Ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ πρωτοψάλτου διῆλθον ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος Μπούνης, τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐπὶ τῆς ἀλώσεως καὶ μετ' αὐτήν, Μανουὴλ ὁ Χρυσάφης ὁ νέος (1660), Γεώργιος ὁ Παιδεστηνὸς Α' (1680), Παναγιώτης Χαλάτζογλου (1727), Ἰωάννης ὁ Τραπεζοῦντιος (1754), Δανιὴλ ὁ Λαρισσαῖος († 1789), Ἰάκωβος ὁ Πελοποννήσιος († 1801), Πέτρος ὁ Βυζάντιος (1801—1805), Μανουὴλ ὁ Βυζάντιος (1805—1819), Γρηγόριος ὁ Λευίτης († 1821), Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος (1821—1855), Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος (1855—1866), Σταυράκης Γρηγοριάδης (1866—1871), Γεώργιος ὁ Παιδεστηνὸς Β' (1871—1876), Γεώργιος Βιολάκης (1876—1905) καὶ Ἰάκωβος ὁ Νκυπλιώτης

*) Ὁ ἐν ἐνεργείᾳ ἀποθνήσκων πρωτοψάλτης κηδεύεται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἀναλογίῳ μενούσης κενῆς· μνημονεύεται δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τε τῷ ἑσπερινῷ καὶ τῇ λειτουργίᾳ ἐπὶ τεσσαρακονθήμερον, ὅπως γίνεται καὶ διὰ τοὺς ἀποθνήσκοντας ἀρχιερεῖς· ἡ δὲ χηρεύουσα θέσις πληροῦται μετὰ πάροδον ἡμερῶν τινῶν ἀπὸ τῆς ταφῆς. — Ὁ πρῶτον πρωτοψάλτης κηδεύεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Προέδρου τοῦ πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ. Ἡ αὕτη διάταξις ἰσχύει καὶ διὰ τὸν λαμπαδάριον.

(1911—1934). Χάρης δὲ εἰς τοὺς πρωτοψάλτας τούτους διετηρήθη μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡ βυζαντινὴ λεγομένη ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ ὀρθόδοξος, διετηρήθη δηλ. τὸ μουσικὸν μέλος ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ.

Λαμπαδάριος

Ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πρώτου δομεστίκου προήρχετο ὁ ἐκάστοτε λαμπαδάριος. Σπιννίως συνέβη ὁ λαμπαδάριος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν λαμπαδαρείαν ἐκ τῆς θέσεως τοῦ δευτέρου δομεστίκου εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους. Τὸ πρᾶγμα εἶχε μεγάλην δυσκολίαν ἀπὸ ἀπόψεως κατάρτισμοῦ τοῦ δομεστίκου διὰ τὴν ἀνωτέραν θέσιν. Τὰ μουσικὰ κείμενα ἕνεκα τῆς ἀρχαίας συνειπευμένης καὶ λίαν δυσμαθήτου γραφῆς, ἀπήτουν πολυχρόνιον χοροστάσιον ἐν τῷ ναῷ. Συνεπῶς δὲν ἐκρίνετο ἄξιος ὁ δεύτερος δομεστικός νὰ διέλθῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ λαμπαδαρίου. Ἀλλωστε καὶ ὁ λαμπαδάριος ἦτο πάντοτε μαθητευόμενος οὕτως εἰπεῖν τοῦ πρωτοψάλτου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἦτο κατὰ πολὺ προχωρημένος τῶν δομεστίκων εἰς τὴν μουσικὴν. Ἦτο ἠναγκασμένος οὗτος νὰ ἀκολουθῇ τὸν πρωτοψάλτην ἐν τῷ ψάλλειν κατ' ἐκτέλεσιν ἀνὰ ἁλλοίωτον. Ἐχρησιμοποιοῦν καὶ οὗτος εἰς τὴν μελέτην τὰ αὐτὰ τῶν διδασκάλου πρωτοψάλτου μουσικὰ κείμενα, παραλαμβάνων καὶ ἀπομνημονεύων τὰ μουσικὰ μνημάτα κατὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐκτέλεσιν. Διότι ὁ λαμπαδάριος ὑπεχρεοῦτο, καθὼς τὸ ἐπραττεν ὁ πρωτοψάλτης, νὰ ψάλλῃ ὅλα ἐν γένει τὰ ἐκκλησιαστικὰ μέλη ἄνευ κειμένου, ἔχων αὐτὰ ἀποστηθισμένα. Τοῦτο ἀπήτουν αἱ θέσεις τοῦ πρωτοψάλτου καὶ τοῦ λαμπαδαρίου. Ὅθεν καὶ δὲν ἦτο εὐκόλον πρᾶγμα ὁ καθείς νὰ χειροθετηθῇ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην πρωτοψάλτης ἢ λαμπαδαρίου. Τὰ ἀξιώματα ταῦτα ἐβάρυνον τοὺς κατόχους των μὲ βάρη δυσβάστακτα καὶ καθήκοντα σοβαρά. Ἡ λαμπαδαρεία ἦτο ἔργον ἐπίπονον ὁσάκις ὁ πρωτοψάλτης ἦτο πεπρωκισμένος μὲ τὸ χάρισμα τῆς μεγαλοφωνίας. Καὶ κατὰ κανόνα ἐπεδιώκετο μεγαλόφωνος νὰ εἶναι ὁ μέλλων πρωτοψάλτης διὰ νὰ ἀνταποκρίνηται καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Ἐν δὲ τῇ προσλήψει τῶν δομεστίκων ἐλαμβάνετο πρόνοια ὅπως οὗτοι διακρίνονται ἐπὶ πλουσίᾳ, μεγάλῃ, εὐστρόφῳ καὶ μελωδικῇ φωνῇ καὶ ἐπὶ στητικῇ ἀντοχῇ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος εἶχον τὸ αὐτὸ φωνητικὸν ὄργανον, τὴν αὐτὴν ἀντοχήν, τὴν αὐτὴν παρκατατικότητα τοῦ μέλους, τὸν αὐτὸν ζῆλον εἰς τὸ ἔργον των.

Ὁ λαμπαδάριος ἦτο ὁ ἐπίδοξος πρωτοψάλτης. Ἐφιλοτιμιεῖτο νὰ κατὰγίνεται μὲ τὴν μουσικὴν πάντοτε περισσότερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν διδασκαλὸν του. Συνήθως ἀντέγραφε τὸν πρωτοψάλτην εἰς ὅλα : εἰς τὴν στάσιν, εἰς τὸν τρόπον τῆς ἀπαγγελίας τοῦ ἐκκλ. μέλους, εἰς τὰς συνηθείας

του ἐν γένει. Καὶ τοῦτο διότι δὲν ἐπεθύμει νὰ παραστρατήσῃ εἰς τίποτε ὅπερ ἀπετέλει καθήκον ἢ δικαίωμα του λόγῳ τῆς θέσεώς του. Καὶ ἦτο εἰς αὐτὸν δυνατόν νὰ περιπέσῃ εἰς παρατυπίαν ἢ παραχορδίαν κατὰ τὸ ψάλλειν! Ἀμέσως ἐκαλεῖτο εἰς τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Τυπικοῦ καὶ τοῦ κριτοῦ τοῦ μέλους. Δὲν εἶναι δὲ τόπος ὁ πατριαρχικὸς ναὸς ὅστις γνωρίζει χασμοῦδιās κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀκολουθιῶν. Ὅλα γίνονται ἐκεῖ ὅπως πρέπει νὰ γίνωνται, ὅπως διατάσσει ἡ παράδοσις, ὅπως λέγει τὸ γραπτὸν καὶ ἄγραπτον Τυπικὸν τοῦ πρωτοψάλτου.

Ἡ θέσις τοῦ λαμπαδαρίου εἶναι λεπτή καὶ δυσχερής. Εἶναι οὗτος ὑπεύθυνος διὰ τὴν παράδοσιν τῆς μουσικῆς εἰς τοὺς δομεστικούς τοῦ ναοῦ. Ἡ μουσικὴ ἦτο δυσκολομάθητος μὲ τὸ ἀρχαιότερον τοῦ σημερινοῦ γραφικὸν σύστημα. Καὶ τὴν δυσκολίαν ταύτην ἔπρεπεν οἱ δομεστικοὶ νὰ τὴν παρακάμψουν χάρις εἰς τὴν ἐπίμονον προσπάθειαν τοῦ λαμπαδαρίου καὶ τοῦ πρωτοψάλτου, «οἵτινες μόνοι δύνανται νὰ διδάξωσιν ἐπιστημόνως τὴν μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας τέχνην, ἥτις ἂν μείνῃ ἔξω τῆς διδασκαλίας τῶν ψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ κινδυνεύει νὰ γίνῃ ἐξίτηλος καὶ τότε — ἀλλοίμονον — δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἐκλείποντος τοῦ πρωτοψάλτου καὶ λαμπαδαρίου ἐκεῖνος ὅστις θὰ τοὺς διαδεχθῇ εἰς τὸ χοροστατῆσαι καὶ ψάλλειν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ » 7). Πρὸς τούτῳ δὲ ὁ λαμπαδάριος ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ «ἐνεκεν τῆς χοροστασίας αὐτοῦ, ψάλλοντος ἐν τοῖς τεταγμένοις καιροῖς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν καὶ συνελεύσεων» ἐλάμβανε καὶ ἰδιαιτέρον πατριαρχικὸν ἐπίδομα «ἐπὶ τῷ διδάσκειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι τῶν δύο δομεστικῶν, καὶ παραδίδειν μετ' ἀκριβείας δις τῆς ἐβδομάδος τὰ μαθήματα ὥστε τελείους καὶ τούτους ἀναδεῖξαι εἰς ὀλίγου καιροῦ διόστῃμα » 8). Προσέτι ἦτο ἐπιφορτισμένος καὶ μὲ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ διδάξῃ ἀμισθεὶ τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ εἰς ὅσους παραδίδονται εἰς αὐτὸν κατ' ἐκλογὴν μαθητὰς ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων 9).

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς συνεχίσεως τῆς διδασκαλίας τῆς μουσικῆς τέχνης ὁ λαμπαδάριος ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπικράτησιν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῆς νέας γραφῆς τοῦ μουσικοῦ μέλους, ὅπερ παρὰ τὴν μετὰβολὴν τῆς γραφῆς δὲν ἔπαισε πάντοτε νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον μέλος. Διότι ποτὲ διὰ μέσου τῶν αἰώνων δὲν ἤλλαξε τὸ μέλος. Ἡ γραφὴ μάλιστα, Ὁ λαμπαδάριος ἐπικίξε σπουδαῖον πάντοτε ρόλον εἰς τὸ ζήτημα τῆς γραφῆς τοῦ μέλους. Φαίνεται ὅτι ὁ λαμπαδάριος ὡς νεώτερος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῦ πρωτοψάλτου, ἐπλησίαζε περισσότερον τὸ σύγχρονον πνεῦμα ὡς πρὸς

7) Πατριαρχικὸν γράμμα Νεοφύτου Ζ' τοῦ 1791, βλέπε ἄνωτ.

8) καὶ 9) Πατριαρχικὸν γράμμα τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου. Ἐνθ' ἄνωτ.

τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ζητήματος τῆς γραφῆς τοῦ μέλους· διὸ καὶ ἐπεδίωξε πολὺ ἡ ἀρχαία τῆς Ἐκκλησίας μουσικὴ νὰ εὕρῃ τὴν ἀρμόζουσαν γραφήν, διότι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τὰ ἀρχαῖα σημεῖα τῆς γραφῆς ἔχανον τὴν ἀρχικὴν τῶν ἀξίαν ἐν τῇ παραστάσει τοῦ μέλους, διότι οὐδεὶς θὰ ὑπῆρχεν ὅστις θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ διδάξῃ τὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν σημείων. Τοῦτου λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν δέον νὰ σημειωθῇ τοῦτο. ὅτι ἂν εἰς τοὺς πρωτοψάλτας κυρίως ὀφείλεται ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐστηρὰ τήρησις τοῦ ἀρχαίου μέλους, ἐξ ἄλλου εἰς τοὺς λαμπαδαρίους τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἀνήκει ἡ τιμὴ ἥτις αὐτοὶ εἰργάσθησαν κυρίως διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀρχαίου τοῦτου μέλους ἐν γραφῇ ἀναλελυμένη καὶ παραστατικωτέρᾳ. Οὕτω ὁ λαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος, μία μουσικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ 18ου αἰῶνος, εἶναι ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος ὅλων τῶν συναδέλφων αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ χρεωστεῖ πολλὰ, αὐτὴν τὴν σημερινὴν μορφήν της.

Διὰ τῆς γραφῆς τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχεν ἐφεύρει καὶ καταρτίσει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παλαιότερας μέχρι τότε ἐν χρήσει οὔσης τοιαύτης, μετέγραψεν ὅλην τὴν μουσικὴν ὕλην, ἥτις εὕρίσκετο ἐν ἀρχαίοις καὶ συγχρόνοις χειρογράφοις, γεγραμμένοις μὲ τὸ λίαν ἐκεῖνο συνεπτυγμένον σηματογραφικὸν σύστημα τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων χρόνων τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τῆς πρὸ τῆς ἀλώσεως ὡς καὶ τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν. Ὅσα δὲ ἀκριβῶς μετέγραψεν εἰς τὴν γραφήν του ὁ λαμπαδάριος οὗτος, ταῦτα καὶ διεσώθησαν, τοῦτα καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν διὰ τὴν περαιτέρω χρῆσιν ὑπὲρ τῶν μουσικοδιδασκάλων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Καὶ κυρίως ὁ λαμπαδάριος Πέτρος μετέγραψεν ἐκεῖνα ἐκ τῶν ἀρχαίων μελῶν, ἅτινα διεσώθησαν μέχρι οὗτοῦ ὡς φέροντα τὴν κοινῶς περὶ τὴν ἀπολαύοντα κύρους ἀναμφισβητήτου ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν αὐτῶν ἀξίαν καὶ σκοπιμότητα διὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν περιβάλλον, ἐν ᾧ ἀνέκαθεν ἐγεννήθησαν. Τριόντι δὲ τὰ ὡς βυζαντινὰ θεωρούμενα καὶ ἐκτιμώμενα ἀρχαῖα ὄντως μέλη, χαρκτηρίζονται διὰ τὸ σοβαρὸν καὶ θρησκευτικὸν τῶν ὕψος (style religieux). Ἡ ἀνάλυσις αὕτη τοῦ Πέτρου διέσωσε συνεπῶς τὸ ἀρχαιότερον μέρος καὶ τὸ ἐξησφάλισε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπὸ τὴν παντελῆ ἔγνοιαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφέρετο μὲ τὸν καιρὸν.

Μετὰ μίαν περίπου τριακονταετίαν ἄλλος λαμπαδάριος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ Γρηγόριος ὁ Λευΐτης, μουσικὴ αὐθεντία διὰ τὴν ἐποχὴν του, ἀξιώθει μάλιστα οὗτος καὶ νὰ πρωτοψαλτεύσῃ, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῶν συγχρόνων του πρωτοψαλτῶν καὶ τῶν ὑπαδῶν ἐν γένει τοῦ συστήματος τοῦ Πέτρου, ἐγένετο εἰτηγητὴς νέου γραφικοῦ συστήματος, τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ Κρητὸς τοῦ μουσικοδιδασκάλου, συστήματος ἀνεπτυγμένου ἐν σχέσει μὲ τὸ τοῦ Πέτρου καὶ δυναμένου νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ μέ-

λους ἐκτελουμένου. Ἀναχωρῶν ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι τὰ ἀρχαῖα μέλη — τὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ διὰ διχοφύων συνεπτυγμένων γραφῶν διχσωθέντα καὶ διὰ μόνης τῆς μακροχρονίου διδασκαλίας διατηρηθέντα εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐκστάτε μουσικοδιδασκάλων καὶ πρωτοψαλτῶν — ἔπρεπε νὰ γραφῶσι διὰ τοῦ συστήματος τοῦ Κρητὸς ὅπερ παρίστανεν αὐτὰ πιστῶς ἐκ τῆ ἐκτελέσει, διότι οὕτω θὰ προεφυλάττοντο ἀπὸ πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι ἀλλοίωσιν καὶ διαφθοράν, ὃ Γρηγόριος ὁ λαμπαδάριος εἰργάσθη ὅπως ὑποστηριχθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα ὅνπερ διεξῆγε κατὰ τῆς ἀντιδράσεως, διὰ τὴν παραδοχὴν γενικῶς ὑπὸ τῶν μουσικῶν τῆς ἐποχῆς του τῆς ἐν λόγῳ γραφῆς. Εὐτυχῶς ὅτι ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ μουσοτραφοῦς πατριάρχου Κυρίλλου στ' (1813-1818) ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τοῦ λαμπαδαρίου Γρηγορίου καὶ τῆς μερίδος ἐκείνης ἣτις ἀπέβλεπε μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἔργον τούτου. Καὶ ἡ ἐν τῇ γραφῇ τῆς μουσικῆς ἡμῶν μεταρρύθμισις ἐνίκησεν. Ὁ δὲ λαμπαδάριος, ὅστις κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν τῶν συγχρόνων του μουσικῶν κατεῖχεν ἐν τῇ ἐκτελέσει ἅπαν τὸ ἀρχαῖον μουσικὸν ὕλικόν τόσον κατὰ τὸ παλαιὸν γραφικὸν σύστημα τοῦ Πέτρου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν νέαν ἀναλυτικὴν μέθοδον γεγραμμένον, — ἀνέλαβε καὶ ἐξήγησεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν νέαν γραφὴν ὅλα τὰ μουσικὰ μαθήματα καὶ μέλη ὅσα περιελάμβανεν εἰς τὰ ἔργα του ὁ λαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος. Καὶ ὁ λαμπαδάριος οὗτος Γρηγόριος ἐμόχθησεν ὅσον οὐδεὶς μετ' αὐτὸν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀρχαίου μουσικοῦ μέλους ἀπὸ πάσης ἀλλοιώσεως, τὴν ὁποίαν πρότερον ἡδύνατο ὁ ψάλλων νὰ ἐπιφέρῃ ἀνυπόπτως εἰς τὴν ἱερὰν ψαλμωδίαν, ὅταν τὸ μέλος αὐτῆς δὲν ὀρίζεται σαφῶς μὲ ἀνάλογον χρῆσιν τῆς γραφῆς. Ἡ σειρὰ τῶν μετ' αὐτὸν λαμπαδαρίων ἀνῆκει εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τῆς νέας γραφῆς, ὅταν σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιπον καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν γνωριζόντων τὸ γραφικὸν σύστημα τοῦ Πέτρου.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀξίωμα τοῦ λαμπαδαρίου τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπερ ἐτίμησαν μουσικοδιδασκαλοὶ ἐμπνευσμένοι καὶ θιασῶται φανταστικοὶ τοῦ βυζαντινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ μέλους. Μνημονεύομεν δὲ τὰ ὀνόματα τῶν λαμπαδαρίων, ἐν οἷς καταλέγονται καὶ οἱ μὴ ζήσαντες διὰ νὰ πρωτοψαλτεύσουν: Μανουὴλ Δούκας ὁ Χρυσάφης, ὁ παλαιός, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ὁλώσεως καὶ κατόπιν, Ἰωάννης ὁ Τραπεζοῦντιος, Δανιὴλ ὁ Λαρισσαῖος, Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος († 1777), Πέτρος ὁ Βυζάντιος (1777—1801), Γρηγόριος ὁ Λευΐτης (1801—1819), Ἀντώνιος ὁ Ἀδριανουπόλιτης († 1831), Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος (1831—1855), Στέφανος ὁ Βυζάντιος († 1863), Γεώργιος ὁ Ραιδεστηνός (1863—1871), Νικόλαος Στογιάννοβιτς (1871—1888), Ἀριστείδης Νικολαΐδης (1888—1905), Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης (1905—1911), Κωνσταντῖνος Κλάββας (1911—1915) καὶ Εὐστάθιος Βιγγόπουλος (1916—1934).

Α' Δομέστικος

Ὁ δομέστικος τοῦ πρώτου εἶναι ὁ φυσικὸς διὰδοχος τοῦ λαμπαδαρίου ἐσάκις ὁ μουσικὸς καταρτισμὸς αὐτοῦ εἶναι κατ' ἐκτίμησιν τῶν ἀρμοδίων ἐπαρκής. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν βοηθὸς τοῦ πρωτοψάλτου ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων τούτου. Αὐτὸς παρακολουθεῖ ἐν τῷ ψάλλειν τὸν διδάσκαλον, συνεχίζων μὲν τὸ μέλος ὁσάκις εἶναι ἀνάγκη, παύων δὲ τοῦτο ἐσάκις ὁ διδάσκαλος πρόκειται νὰ ἐπιτηδευθῇ περὶ ἓν ὀρισμένον σημεῖον τῆς μουσικῆς φράσεως. Ὁ δομέστικος εἶναι τὸ ἀποτύπωμα τοῦ πρωτοψάλτου. Εἶναι δὲ συνήθως ἥρως ὑπομονῆς ὑποχρεούμενος νὰ ἀνέχεται ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας ἐν τῷ καθήκοντι τοῦ ἀνωτέρου του ὅστις ὄχι σπανίως γίνεται περισσότερον τοῦ δέοντος ἀπαιτητικὸς ἀπέναντι τοῦ δομεστικού του. Ὅθεν ὁ δομέστικος γίνεται ὑποτακτικὸς πρὸ τῶν ἀνωτέρων του. Ὑπευθύνως ψάλλει ὅταν ἔλθῃ ἢ σειρά του νὰ ψάλλῃ, ὅτε καὶ πρέπει νὰ ψάλλῃ. Ἀλλὰ καὶ τότε κατὰ βούλησιν δὲν δύναται νὰ δράσῃ. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει εἰς τὸν διδάσκαλον, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ὁποίου οὐδὲν πράττει.

Δι' ἣτι ψάλλει ἡ εὐθύνη δὲν ἀνήκει εἰς τὸν δομέστικον, ἀνήκει εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ χοροῦ, ὅστις διὰ τοῦτο καὶ πρῶτος αὐτὸς κανονίζων τὰ ἴσα καὶ ποιούμενος τὰς ἐνῆρξεις, δίδει κατόπιν τὰ τροπάρια εἰς τὸν δομέστικον πρὸς συτέχισιν μέχρι τέλους. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔργον του τοῦτο παρακολουθεῖται κατὰ πόδα ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου. Τὸ πρᾶγμα ἔχει τὸν λόγον του εἰς τὸ ὅτι πᾶσα τυχὸν παρέκβασις ἀπὸ τοῦ κεκανονισμένου, πᾶσα χασμωδία, πᾶσα ἀποτυχία ἀντανakλᾷ ὄχι εἰς τὸν ψάλλοντα ἀλλ' εἰς τὸν διδάσκαλον, τὸν Maître, τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐδῶ διδάσκαλον.

Ὅταν ὁ πρωτοψάλτης ψάλλῃ ἐκ στήθους τὰ ἐκτενῆ κλασικὰ μουσικὰ μέλη, ὁ δομέστικος ἔχων πρὸ αὐτοῦ τὸ μουσικόν κείμενον παρακολουθεῖ καὶ αὐτὸς, συμφάλλων ὅπου δεῖ καὶ ὑποβοηθῶν τὴν μνήμην τοῦ διδασκάλου.

Διὰ τὸν γεγενηκότα πρωτοψάλτην ὁ δομέστικος εἶναι ἡ μουσικὴ βακτηρία, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται οὗτος ψάλλων τὰ διάφορα μαθήματα μὲ τὸ ἄρκετὰ κουρασμένον στῆθός του. Καὶ ὁ γέρων πρωτοψάλτης δὲν ἀνησυχεῖ διὰ τὸ κατάντημά του, ἐφόσον ἡ βακτηρία τὴν ὁποίαν ἐπιτηδείως χρησιμοποιεῖ πρὸς στήριγμά του ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν της. Ἡ νεότης καὶ τὸ σφρῖγος τοῦ μαθητοῦ ζωντανεῖ τὰς μουσικὰς γραμμὰς καὶ συγκρατεῖται οὕτω θαυμασίως εἰς πειθαρχίαν καὶ θρησκευτικὴν προσήλωσιν τὸ ἐκκλησίασμα τοῦ νου. Ὁ δομέστικος μετὰ θάρρους καὶ αὐτοπεποιθήσεως κάμνει τὸ μέρος του. Ἀλλωστε γνωρίζει καὶ κατέχει ἤδη πολλὰ σημεῖα τῆς ὑπερόχου τέχνης τοῦ πρωτοψάλτου του. Ἡ ἐν τῷ στασιδίῳ παρουσία τοῦ διδασκάλου γιγαντῶνει τὸν δομέστικον, τοῦ ὁποίου ὁ ψαλτικὸς ἐνθου-

σιασμός κορυφούται ἀναλογιζομένου ὅτι ἐξυπηρετεῖ τό ἔργον τοῦ διδασκάλου τοῦ ὁποίου μίαν ἡμέραν μέ τήν σειράν του θά καταλάβῃ τό στασίδιον.

Δέν εἶναι δὲ μικρά τὰ καθήκοντα τοῦ δομεστίκου. Πάντοτε ἐργάζεται· προπονεῖται εἰς τό στάδιον ὑπερ διατρέχει. Σπουδάζει καί κατ' ἰδίαν μελετᾷ τήν μουσικήν διὰ τὸν ἴδιον καταρτισμόν· χοροστατεῖ πάντοτε εἰς τὸν ναὸν καθ' ὅλας τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, μικρὰς ἢ μεγάλας, θεραπεύει τὰς ἀνάγκας τοῦ ναοῦ ἐν ταῖς διαφόροις ἱεροπραξίαις, 10) ἀναπληροῖ καί τὸν πρωτοψάλτην ἀπρυτιάζοντα 11) καί ἐπιμελεῖται νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν θέσιν ἐν ᾗ ἕσταται. Καί βραθυμὸν λαμβάνει συνείδησιν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἀποστολῆς του καί τότε εἰσέρχεται εἰς τὴν χορείαν τῶν δομεστίκων οἵτινες ἐλάμπρυναν τὰ ὀνόματά των κατόπιν εὐδοκιμήσεώς των ὑπὸ τῆς θέσεως ταύτης.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς ἐν τῷ μουσικῷ φροντιστηρίῳ ὁ πρωτοψάλτης ἔχει βοηθὸν τὸν δομέστικον. Εἰς χρόνους παλαιοτέρους ἔχων ἑξοχὸν μάθησιν τῆς μουσικῆς, ὁ δομέστικος ἐθεωρεῖτο ἀρμόδιος αὐτὸς εἰς τὸ διδάσκειν τὴν μουσικὴν τέχνην καί εἰς ἄλλους πρὸς αὐτὸν πρὸς ἀκρόασιν προσερχομένους. Οὕτω ἀνατίθεται εἰς τὸν δομέστικον Ἰωάννην (τὸν Τρχπεζούντιον) ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Παΐσιου τοῦ Β' κατὰ τὸ 1727 « ὅπως οὗτος ἔχων ὡς καὶ πρότερον τὴν ἐπιστάσιαν καὶ φροντίδα καὶ διακονίαν τοῦ δομεστίκου ἐν τῷ χοροστατεῖν καὶ ψάλλειν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ πᾶσιν τὰς συνήθισμένας καὶ διωρισμένας ἑορτάς τε καὶ Κυριακὰς καὶ λοιπὰς τοῦ χρόνου ἡμέρας, καὶ ἐκτελῶν τὸ ἔργον τοῦτο ἀνελλιπῶς, ὡς νενόμισται, ἔχῃ παρὰ ταῦτα καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τῶν μουσικῶν μαθημάτων, ἣν ὀφείλει ἐνεργεῖν ἀδιακόπως ἔνδον τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, συναθροίζων τοὺς προσερχομένους αὐτῷ μαθητάς ἐπὶ ἀκρόασει καὶ διδασκαλίᾳ τῶν μουσικῶν μαθημάτων ἱερωμένους τε καὶ λαϊκοὺς, πρὸς οὓς καὶ ὀφείλει διδάσκειν εἰς τρεῖς κλάσεις τὰ μαθήματα, τῇ μὲν μιᾷ τὴν παπαδικὴν λεγομένην, τῇ δὲ ἄλλῃ τὸ μέγα στιχηράριον, καὶ τῇ τρίτῃ τὸ ἀναστασιμικάριον, καὶ ἐρμηνεύειν ἐπιμελῶς καὶ φιλοπόνως τὸ

10) Ἐν ἀπάσαις ταῖς ἱεροπραξίαις γάμων, βαπτίσεων, κηδεῶν κλπ. λαμβάνουσι μέρος οἱ δομέστικοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, εἰς οὓς καὶ ἀνήκουσι τὰ δικαιώματα. — Ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος λαμβάνουσι μέρος εἰς ὅσας ἱεροπραξίας καὶ ὁ πατριάρχης. Εἰς ἐξαιρετικὰς κηδεῖας ἢ γάμους τελουμένους ὑπὸ τοῦ πατριάρχου παρευρίσκονται ἀμφότεροι οἱ μουσικοὶ χοροὶ πλήρεις.

11) Ὅσακις ἐν Κυριακαῖς ἢ ἑορτασίμοις ἡμέραις ὁ πατριάρχης χοροστατεῖ ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὁ τε πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος ἀκολουθοῦσι τοῦτον, καὶ ψάλλουσιν αὐτοὶ ἐν τῷ χοροστατεῖ ὁ πατριάρχης ναῷ. Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τότε μένουσι καὶ ψάλλουσιν οἱ δομέστικοι. — Οὐδέποτε ὁ πρωτοψάλτης ἢ ὁ λαμπαδάριος χοροστατοῦσιν ἐν ναοῖς ἐνοριακοῖς ἄνευ πατριαρχικῆς χοροστασίας ἐκεῖ.

εὐρυθμον καὶ ἐναρμόνιον ἐκκλησιαστικόν. μέλος μετὰ τῶν ἐφαρμοζόντων σεμνῶν καὶ ἱεροπρεπῶν σχημάτων καὶ κινημάτων τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς ἁρμονίας, καὶ δις τῆς ἡμέρας συνέρχεσθαι καὶ διδάσκειν αὐτούς, ἔωθεν καὶ τὸ δειλινόν, ἐκεχειρίας τε πολλὰς μὴ ἄγειν, οὐδὲ ἀργίας, εἰμὴ μόνον ἐν ταῖς Κυριακαῖς καὶ ἐπισήμυις ἡρταῖς, φροντίζειν τε καὶ ἐπιμελεῖσθαι ἀόκνως τῆς προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως τῶν ὑπ' αὐτὸν μαθητευμένων » 12).

Καθῆκον τοῦ δομεστίκου εἶναι ἐπίτης τὴ διδάσκειν εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν καλλιφώνους παῖδας τὰ ἐν τῷ ναῷ ψαλλόμενα ἐκκλησιαστικὰ μέλη καὶ τὸ ἐκγυμνάζειν τούτους ἐπ' αὐτοῖς. Ἀγρυπνεῖ δὲ οὗτος κατὰ τὴν ψαλμωδίαν ὅπως οἱ βοηθοὶ οὗτοι ψαλτίσκοι τηροῦντες πάντοτε τὴν ἁρμόζουσιν ἐν τῷ ἀναλογίῳ ᾧ ᾤσιν, ἐκτελῶσι πρεπέντως τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

Γνωστοὶ διὰ τὴν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χαροστασίαν των πρώτοι δομῆστικοὶ ἀναφέρονται οἱ ἐξῆς: Ἰωάννης ὁ Τραπεζούντιος, Δανιὴλ ὁ Λαρισσαῖος, Ἰάκωβος ὁ Πελοποννήσιος, Γρηγόριος ὁ Λευῆτης, Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος, Στέφανος ὁ Βυζάντιος (1831-1855), Νικόλαος Στογιάννοβιτς (1855-1871), Κωνσταντῖνος Σαββόπουλος (1871-1881), Ἀριστείδης Νικολαΐδης (1882-1888), Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης (1888-1905), Κωνσταντῖνος Κλάββας (1905-1911), Δημήτριος ὁ Φωκαεὺς (1911-1915), Νικόλαος Μαυρόπουλος (1915), Χαρίλαος Φιλανθίδης (1918-1923), Ἀγγελος Βουδούρης (1924-1926) καὶ Ἀναστάσιος Μιχαηλίδης (1928-1934).

Β' Δομῆστικος

Διὰ τὴν χηρεύουσιν θέσιν τοῦ δομεστίκου τούτου ἐν παλαιότεροις χρόνοις ἐπροτιμᾶτο ἐκεῖνος ὅστις ἔχων τὰ διὰ τὸ ἀξίωμα προσόντα ἐμαθήτευσεν τὴν μουσικὴν παρὰ τῷ πρωτοψάλτῃ ἢ τῷ λαμπαδαρίῳ. Οὐχὶ σπανίως εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἀνεδείχθησαν καὶ ὅσοι ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κανοναρχῶν ἐράνησαν δόκιμοι. Συνήθως διὰ τὴν δομεστικὴν προσελαμβάνοντο πρόσωπα ἐκλεγόμενα μεταξὺ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀρίστων καὶ καλλιφωνοτέρων ἱεροψαλτῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως. Ὁ πρότερος καὶ κυριώτατος ὅρος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ διὰ τὸν ὑποψήριον δομῆστικὸν ἦτο ἡ καλλιφωνία. Τὸ ὀλίγον τῆς μαθήσεως καὶ τὸ ἀκατέργιστον περὶ τὴν μουσικὴν σοβαρῶς δὲν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν. Ὁ μουσικὸς καταρτισμὸς τοῦ δομεστίκου ἔδει νὰ εἶναι καρπὸς τῆς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστασίας.

Μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ πρωτοψάλτου ἢ καὶ τοῦ λαμπαδαρίου ἢ μᾶλλον

12) Πατριαρχικὸν γράμμα ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ ἔτος Η'. ἀριθ. 4, σελ. 35—36. Πρβλ. Γ. Παπαδοπούλου Συμβολαὶ εἰς ἱστ. β. μ. σελ. 372—373 καὶ Ἀθανασίου Ὑψηλάντου Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐν Κων/πόλει 1870 σελ. 555 καὶ πατριαρχικὸν γράμμα Νεοφύτου Ζ' τοῦ 1791 ἐνθ. ἀνωτ.

καὶ ἀμφοτέρων, ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε πατριάρχου ἡ ἔγκρισις πρὸς πρόσληψιν ἐκείνου ὅστις συγκεντρώνων τὰ ἐπὶ τούτῳ προσόντα θὰ ἡδύνατο νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰ δι' αὐτὸ καὶ προσωρίζετο ἀνώτερα ἀξιώματα. Ἐν τούτοις ἡ πρόσληψις εἶχε πάντοτε χαρακτῆρα προσωρινότητος. Οἱ νεοπροσλαμβανόμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἦσαν ὑπὸ δοκιμασίαν. Μετὰ εὐδόκιμον χοροστασίαν οἱ δομέστικοι ἐλάμβανον τὴν σειρὰν τῶν μονίμων καὶ ἰσοβίων πατριαρχικῶν ψαλτῶν διὰ τῆς πάντοτε προηγουμένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου χειροθεσίας, ἥτις σημαίνει καθοσίωσιν εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ νέαν διακονίαν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὁ δομέστικος εἶναι πλέον μαθητευόμενος τοῦ Διδασκαλείου τούτου τῆς μουσικῆς. Τὰ πάντα δι' αὐτὸν εἶναι ἄγνωστα, τὰ τελούμενα ἐν τῷ ναῷ καὶ τὰ ψαλλόμενα. Ἐξ ὧν δι' αὐτὸν ἀνοίγεται τὸ στάδιον τῆς μαθήσεως. Καὶ ἐξαρκᾶται ἀπὸ τὴν ἀντιληπτικότητά του ἡ καλὴ μάθησις καὶ ἐκπαίδευσίς του. Παρὰ τῷ λάμπραδάρῳ εὐρισκόμενος παρακολουθεῖ ἐν τῇ ἐκτελέσει τὴν μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἀκούει ὅχι ὅπως τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοῦς διδασκάλους του, ὅχι ὅπως τὴν ἔψαλλε καὶ ὁ ἴδιος ἔξω εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς. Ἐκεῖ ἡ μουσικὴ ἦτο διαφορετικὴ. Ἐδῶ ἐκπλήσσειται ὁ δομέστικος διὰ τὴν ὁποίαν ἀκούει βυζαντινὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἐκτελουμένην ὑπὸ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν. Τοὺς θαυμάζει διὰ τὸν ὑπέροχον τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἐνθουσιάζεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν μουσικὴν, τὴν ὁποίαν ἔως τώρα ἡγνόει. Γοητεύεται ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους του, καὶ ὄνειρεύεται καὶ αὐτὸς ὄνειρα μελλοντικά.

Σὺν τῷ χρόνῳ τὰ καθήκοντα τὸν κυριεύουν· καθήκοντα διὰ τὰ ἑποῖα ὀφείλει νὰ δείξῃ μέγα ἐνδιαφέρον καὶ ἱκανὴν ἐπιμέλειαν. Τὸ τάλαντον πρέπει νὰ τὸ πολυπλασιάσῃ, διότι ἀλλοίμονον, τὸ ὄνειρον μέλλει νὰ σβύσῃ. Καὶ ὁ δομέστικος ἐργάζεται. Χειρῶν γὰρ καὶ ἀμεσὺς διδάσκαλός του εἶναι ὁ λαμπαδάριος. Ἀπὸ αὐτὸν ἀντλεῖ τὴν μουσικὴν μάθησιν καὶ αὐτὸν μιμεῖται εἰς τὴν μουσικὴν τέχνην. Διδάσκεται, καὶ διδάσκεται πάντοτε, διότι θὰ ἔλθῃ καιρὸς καὶ αὐτὸς νὰ διδάξῃ. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ δομεστίκου πρόκειται αὐριον ἡ μουσικὴ νὰ ἔχῃ τὴν συνέχισίν της. Ὁ δομέστικος οὗτος θὰ διαδεχθῇ τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὅταν οἱ διδάσκαλοι του θὰ τῷ παρῃχωρήσουν τὰ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καθήκοντά των.

Καὶ τότε ἡ εὐθύνη θὰ ἀνήκῃ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς αὐτόν, ἐὰν δὲν εὐρεθῇ εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς του διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας καθοσιωθείς διὰ τῆς χειροθεσίας του ἐτάχθη φρουρός ἀκόμητος καὶ στρῆγιότης ὑπέρμαχος. Αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ δευτέρου τούτου δομεστίκου. Καὶ σὺν τῷ χρόνῳ οὗτος μετασχηματίζεται εἰς τύπον πατριαρχικοῦ ψάλτου, διότι τοιοῦτον εἶναι τὸ κατάν-

τημα τῆς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστασίας του. Τὸ σπουδαιότερον ἔργον τοῦ δομεστίκου εἶναι ἡ μίμησις ἐν τῷ ψάλλειν τῶν διδασκάλων του. Καὶ ἡ μίμησις αὕτη ἐξασφαλίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ψάλλειν κατὰ τὸ ὕψος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Καὶ ὅταν δὲ ἀφίχθῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, σημαίνει ὅτι πλησιάζει νὰ γίνῃ κάτοχος τοῦ μουσικοῦ μυστικοῦ τῶν διδασκάλων του. Ὁ σταθμὸς οὗτος τοῦ δομεστίκου εἶναι σπουδαιότατος ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἀρχῆς ἣν κάμνει εἰς τὴν μύησιν εἰς τὴν μουσικὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν τροπαρίων. Διότι καὶ αὐτὸς ἐξοικειοῦται εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ τὰ μέλη καθ' ὃν ἀπαιτοῦσι τρόπον οἱ διδάσκαλοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Ἀντιμεβόλως δὲ ὁ ναὸς οὗτος τυγχάνει τὸ κατ'ἐξοχὴν ἐνδιαίτημα τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἥτις ἀπὸ αἰώνων διὰ ζώσης φωνῆς διδασκόμενη ἀπὸ τῶν προγενεστέρων ἐκάστοτε μουσικοδιδασκάλων τοῦ ναοῦ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχῃ τὴν ἀξίαν της, μήτε καὶ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει ὡς μία θρησκευτικὴ μουσική.

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον τόσοι περιώνυμοι καὶ τρανοὶ πρωτοψάλται καὶ λαμπαδάριοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διεκρίθησαν οἱ ἐξῆς δεῦτεροι δομέστικοι: Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος (περὶ τὸ 1753), Πέτρος ὁ Βυζάντιος (περὶ τοῦ 1777), Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος (περὶ τοῦ 1801), Σταυράκης ἐπὶ Μανουὴλ πρωτοψάλτου. Δημήτριος ὁ Βυζάντιος ἐπὶ πρωτοψάλτου Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου, Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος (μέχρι τοῦ 1831), Νικόλαος Στογιάννοβιτς (1837—1855), Κωνσταντῖνος Σαββόπουλος (1855—1871), Μιχαὴλ Παυλίδης (1871—1881), Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης (1882—1888), Κωνστ. Κλάβας (1888—1905), Δημήτριος ὁ Φωκαεὺς (1905—1911), Κωνσταντῖνος Πρίγγος (1911—1913), Εὐστάθιος Βιγγόπουλος (1913—1916), Ἀναστάσιος Μιχαηλίδης (1918—1928) καὶ Πρόδρομος Τοπάλογλου (1930—1934).

Πρωτοκανονάρχης

Ἐκπαλαι οἱ χοροὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας των εἶχον δύο κανονάρχας, ὧν ὁ πρῶτος ἐκανονάρχει εἰς τὸν πρωτοψάλτην, ὁ δὲ δεῦτερος εἰς τὸν λαμπαδάριον. Εἰς τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦ πρωτοκανονάρχου ἐπιβιβάζετο πάντοτε ὁ δεῦτερος δηλ. ὁ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, ὡς ἐντρυβὴς περὶ τὰ καθήκοντα. Οἱ πρωτοκανονάρχαι ἀνελάμβανον τὰ νέα καθήκοντα δι' ἐπὶ τούτῳ χειροθεσίας ὑπὸ τοῦ πατριάρχου. Ὑπεχρεοῦντο δὲ οὗτοι νὰ ἔχουν τὴν κόμην μακράν καὶ ἐφόρουν καὶ αὐτοί, ὅπως οἱ διδάσκαλοί των πρωτοψάλται, λαμπαδάριοι καὶ δομέστικοι, τὸν ἀπαραίτητον τζουμπέν.¹³⁾

¹³⁾ Οἱ πρωτοψάλται, λαμπαδάριοι καὶ δομέστικοι πάντοτε ἐφόρουν καὶ ἐκτὸς

Ὁ πρωτοκανονάρχης κατέχει ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐν τῷ μουσικῷ χορῷ. Αὐτὸς γνωρίζει πότε θὰ ψάλλῃ ὁ πρωτοψάλτης καὶ πότε ὁ δομέστικος, ποῖα θὰ ψάλλῃ ὁ πρωτοψάλτης εἰς τὴν σημερινὴν ἡμέραν καὶ ποῖα τὴν αὐριανὴν ἑορτήν. Τοιαῦτα καθήκοντα εἶναι πλέον ἢ σοβρὰ. Ἐκ τῶν προτέρων ἐτοιμάζει τὴν τυπικὴν τάξιν ἣν θὰ ἀκολουθήσῃ ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ κανονρχῶν τὸν πρωτοψάλτην. Αὐτὸς ἀλλάσσει τὰ ἴσα εἰς ἕκαστον τροπάριον ἀναλόγως τοῦ ἤχου καθ' ὃν πρέπει νὰ ψαλῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου. Ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ εἶναι ὁ ὀρθολόγος τοῦ πρωτοψάλτου· ὅ,τι οὗτος κινονρχήσῃ ¹⁴⁾ εἰς τὸν διδάσκαλον, τοῦτο ἐκεῖνος θὰ ψάλλῃ. Αὐτὸς εἰδοποιεῖ τὸν πρωτοψάλτην τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἤχου καὶ ἂν τὸ ψαλμωζόμενον εἶναι ἰδιόμελον στιχηρὸν ἀναστάσιμον ἢ ἀπόστιχον, κάθισμα ἢ εἰρμὸς τοῦ κανόνος, Κοντάκιον, αὐτόμελον ἢ Προσόμοιον, Πρόλογος, ἀπολυτίκιον κλπ. Ὁ πρωτοψάλτης εἰς τὸ ἔργον του ὡν προσηλωμένος, ἀφήνεται νὰ ὀδηγῇται ὑπὸ τοῦ πρωτοκανονάρχου, τοῦ ὁποίου ἀκούων τὸ ρυθμικὸν κανονάρχημα παραλαμβάνει τὰς λέξεις τῶν τροπαρίων. Ἐχει δὲ ἕκτακτον καὶ χαρακτηριστικὴν ἀπαγγελίαν ὁ κανονάρχης ὥστε ὁ πρωτοψάλτης δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ εἶναι δεσμευμένος βλέπων εἰς τὰ κείμενα τὰ διάφορα τροπάρια· εἶναι ἰδιαιτέρως προσηλωμένος εἰς τὸ μέλος τῶν ὕμνων. Ὁ πρωτοψάλτης λόγῳ τῆς πολυχρονίου χοροστασίας του γνωρίζει καὶ ἐνθυμεῖται τὰς λέξεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν τροπαρίων, ἀλλὰ μόνον ὑπενθυμίζονται εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κανονάρχου αἱ λέξεις. Εἶναι ἔρα ὁ πρωτοκανονάρχης ὁ ὑποβολεὺς τοῦ χοροῦ διὰ τὸν πρωτοψάλτην. Ἄρα εἶναι ἀπαραίτητος, sine qua non. Τὸ κανοναρχεῖν προϋποθέτει ἰδιαιτέραν τινὰ τέχνην ἀπαγγελίας, ἣν κατέχει ὁ πρωτοκανονάρχης. Οὗτος καθοδηγεῖ καὶ τὸν βοηθὸν εἰς τὰ καθήκοντά του. Διευθίνει ὁσάκις δὲν κανοναρχεῖ καὶ τοὺς ἱσοκράτας. Ἐν γένει δὲ παίζει σπουδαῖον ρόλον διὰ τὴν μουσικὴν χορὸν καὶ ἰδίᾳ διὰ τὸν πρωτοψάλτην ὁ πρωτοκανονάρχης, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις καὶ τὸ ὄξωμα εἶναι ἀξιοζήλευτα. Οἱ κατώτεροι βαθμοῦχοι παρακαλοῦν νὰ ἀξιωθοῦν μίαν ἡμέραν νὰ κανοναρχεύσουν. Ἡ τιμὴ εἶναι μεγάλη. Ὁ πρωτοψάλτης συνεννοεῖται μόνον μετὰ τὸν πρωτοκανονάρχην καὶ εἰς αὐτὸν ἔχει ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην, ἐπειδὴ

τοῦ ναοῦ τὸν ἐξουσιάζοντων· σύνηθες δὲ κάλυμμα αὐτῶν ἦτο, ὅπερ ἔφερον κατὰ μερῶς, ἓνα φέσι πλατὺ τῆς ἐποχῆς. Ἐν τῷ ναῷ ἐφόρουν ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φέσι ἐπίσης μετὰ μεταξωτῆς φούντας, ὅπερ φέρουσιν οὗτοι τοῦτο μέχρι τοῦ νῦν. — Πρῶτος ὁ λαμπαδάριος Γεώργιος ὁ Παιδεστηνὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ φορῶν φράγκικα, ὅπως ἐλέγετο τότε ἡ ἐξωτερικὴ ἐνδυμασία τῶν λαϊκῶν.

¹⁴⁾ Ἐν τῷ κανοναρχεῖν ὁ πρωτοκανονάρχης τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ εἶναι ἐσφραμιμένος πρὸς τὸν πρωτοψάλτην, αὐτὸς δὲ μόνος προσβλέπει εἰς τὸ βιβλίον, ἐκ τοῦ ὁποίου κανοναρχεῖ, ὅχι δὲ ὁ ψαλμωδῶν πρωτοψάλτης ἢ δομέστικος. Περιβαίνων δὲ ἐκάστοτε τὸ κανονάρχημα ποιεῖ ὑπόκλινιν πρὸς τὸν διδάσκαλον.

οὗτος γνωρίζει τὰ καθήκοντά του καὶ τὰ ἐκτελεῖ εἰς τὴν ἐντέλειαν. Ὁ πρωτοψάλτης ὑπερφηγανεύεται διὰ τὴν ἀξιωσύνην καὶ τὴν μάθησιν τῆς τυπικῆς τάξεως τοῦ πρωτοκανονάρχου, τὸν ὅποιον συνήθως προορίζει καὶ διὰ τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου δομεστίκου.

Αὐτὴν τὴν θέσιν ἔχει ἐν τοῖς μουσικοῖς χοροῖς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ πρωτοκανονάρχης τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, εἰς τὸν ὅποιον ἀντιπαράκειται ὁ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης προῆλθον ὁ πρωτοψάλτης Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης, ὁ λαμπαδάρης Κωνσταντῖνος Κλάββας καὶ ὁ νῦν πρῶτος δομεστικός Ἀναστάσιος Μιχαηλίδης.

Ἰσοκράτης

Ἐν τοῖς μουσικοῖς χοροῖς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἰδιαιτέραν τάξιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἰσοκράται, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον εἶναι ἐκ τῶν δυσκολωτέρων. Διότι διὰ τὴν ἰσοκράτησιν ἡπαιτεῖται πρῶτον ἄσκησις τοῦ ὧτός μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέλος, ἰδίᾳ δὲ μὲ τὰς μελωδίας ἑνὸς ἐκάστου ἤχου καὶ κατὰ δεύτερον λόγον πεῖρα ἰκανὴ περὶ τὸ ἔργον. Εἶναι τέχνη ἰδιαιτέρα ἢ ἰσοκράτησις. Τὸ ἰσοκρατεῖν προϋποθέτει μάθησιν τῆς μουσικῆς πρακτικῶς καὶ θεωρητικῶς. Ὅσον δὲ μεγαλυτέρα εἶνα ἡ μάθησις αὕτη, τόσον καὶ καλύτερον ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τοῦ ὁ ἰσοκράτης. Ἀδυνατεῖ οὗτος νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ψάλλοντα ἂν δὲν γνωρίζῃ ποῦ ἕκαστος ἤχος κάμνει τὰς ἀτελεῖς ἢ ἐντελεῖς καταλήξεις, καὶ μία ὠρισμένη μουσικὴ γραμμὴ ψαλλομένη ποῖον ἔχει βᾶσιν, ἐκ τῆς ὁποίας ὁρμᾶται καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ καταλήξῃ. Ἐπὶ ἔτη φοιτῶντες εἰς τὰ ἀναλόγια τῶν μουσικῶν χορῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἐξοικειοῦνται οἱ παῖδες ἢ προοριζόμενοι διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Ὅθεν καὶ μόλις ὁ διδάσκαλος κάμῃ ἑναρξιν τῆς μελωδίας, ὁ ἰσοκράτης ἐδῶ γνωρίζει ποῖον ἀμέσως ἴσον θὰ κρατήσῃ, καὶ ἂν τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον ἢ ὄχι. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπάρχουν μέρη ὅπου ὁ ἰσοκράτης δὲν ἀκούεται ἢ μόλις ἀκούεται, καὶ μέρη ὅπου τὸ ἴσον προβάλλει ἰσχυρόν.

Οἱ μουσικοδιδάσκαλοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔδιδον μεγάλην προσοχὴν εἰς τὴν ἐν τῷ ψαλμῳδεῖν ἰσοκράτησιν ὅπου δεῖ. Διότι τὸ ἴσον ὅπερ δίδει πάντοτε ὁ ἰσοκράτης συνοδεύων τὸν πρωτοψάλτην ψάλλοντα ἀναμφιβόλως διακοσμεῖ τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέλος καὶ τὸ ἀναδεικνύει μὲ τὴν ποικιλίαν μὲ τὴν ὁποῖαν παρουσιάζεται εἰς τὴν ἀκοήν. Καὶ τὰ ἄριστα ἀπὸ ἀπόψεως συνθέσεως καὶ πλοκῆς μουσικὰ τεμάχια τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς ψαλλόμενα ἄνευ τῆς συνοδείας τοῦ ἴσου τοῦ ἁρμονίου, παρουσιάζονται ἀκουστικῶς μὲ διάφορον ἐντύπωσιν καὶ καταντοῦν πολὺ μονότονα. Τὸ ἴσον δίδει ἕτερον χρωματισμὸν εἰς τὴν μελωδίαν. Ὅ,τι ὁ πρωτοψάλτης ἐπιδώκει: τὴν μουσικὴν ἐντύπωσιν, τὸ ἐπιτυγχάνει διὰ τῆς ἰσοκρατήσεως εἰς ὠρισμένα μαθήματα

καὶ μέλη. Ἀκριβῶς δὲ καὶ χρησιμοποιοῦνται ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ποιικιλίαν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ μουσικοῦ μέλους οἱ ἰσοκράται τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Βοηθητικοὶ

Τελευταία τάξις εἶναι ἡ τῶν βοηθῶν λεγομένων κανοναρχῶν. Οὗτοι εἶναι παῖδες καλλίφωνοι ἐξευρισκόμενοι καὶ προσλαμβανόμενοι διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν μουσικῶν χορῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Καὶ οὗτοι ἐκπαιδεύονται καὶ παρασκευάζονται ἐν τῷ ναῷ, ὅπου ἡ φοίτησίς των γίνεται ἐκ πολὺ μικρᾶς ἡλικίας. Ἐκδιδάσκονται εἰδικῶς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα ὑπὸ τῶν δομestικών. Πόσον καὶ οὗτοι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τοὺς μουσικοὺς χοροὺς καθίσταται φανερὸν ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πόσον αἱ παιδικαὶ φωναὶ μιγνύμεναι μὲ τὸς ἀνδρικὰς τῶν ψαλτῶν σχηματίζουν ἁρμονίαν συμφωνητικὴν. Ἀκριβῶς δὲ πρὸς πλείονα ἀνάδειξιν τοῦ ἐκκλ. μέλους οἱ καλλίφωνοι πατριαρχικοὶ ψάλλται συνοδεύονται καὶ ὑπὸ τῶν καλῶς γεγυμνασμένων καλλιφόνων παίδων ¹⁵⁾. Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς δονεῖται ἀπὸ ἤχους μεμειγμένων ἀνδρικῶν καὶ παιδικῶν φωνῶν. Οἱ βοηθητικοὶ οὗτοι μικροὶ ψάλλται εἰς ὠρισμένα ᾄσματα εἶναι φερέφωνα τῶν μεγάλων ψαλτῶν διδασκάλων των. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τούτων ὀγκοῦται, ὥσάκις συμπάλλουσι μὲ τοὺς ἐνθουσιασμένους ψάλλτας των. Εἶναι δὲ σοβαροὶ εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Ὁ καθείς ἐκ τῶν παίδων τούτων φαντάζεται ὅτι συντρέχει εἰς τὴν ἐπιτυχῇ ἐκτέλεσιν τοῦ ψαλλομένου ᾄσματος. Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα διὰ νὰ βοηθήσουν, ἀρχίζουν τὸ ἔργον των μὲ ἀπίστευτον ἐνθουσιασμὸν καὶ θάρρος καὶ ψάλλουσι παρασυρόμενοι καὶ οὗτοι εἰς τὸν ρυθμὸν τὸν ὁποῖον δίδει εἰς τὸ ψαλλόμενον μέλος ὁ πρωτοψάλλτης ἢ ὁ δομestικός. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ μελωδίαι διὰ τῆς συμμετοχῆς ἐν τῷ ψάλλειν τῶν βοηθητικῶν τούτων ψαλτίσκων λαμβανουσιν ἄλλην ἐξωτερίκευσιν, προξενοῦσιν ἄλλην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀκροατάς. Αἱ μεμειγμέναι βαρεῖαι καὶ ὀξεῖαι φωναὶ καθγδίνουν τὰ ὦτα τοῦ ἐκκλησιάσματος τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπου ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας ψαλμωδία ἔχει τὸ ἰδιαιτέρον ὕφος τῆς, ὡς ψαλμωδία θρησκευτικῆ.

¹⁵⁾ Πρὸβλ. ὅσα γράφονται περὶ τῶν ἡδυφωνοτάτων κανοναρχῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἐν Βιογραφίᾳ Κωνσταντίνου Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου ὑπὸ Θεοδ. Μ. Ἀριστοκλεους, ἐν Κων/πόλει 1866, ἐν σελ. 14.

ΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ Δ. Θ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΩ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1937

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΗΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ»

Τύποις «Φαξίλει»

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΩ ΧΡΟΝΟΥΣ

Πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως καταστῇ γνωστὸν τί σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν παράδοσιν ἐν γένει τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὰ ψαλτικά αὐτοῦ πρόσωπα καὶ ὁποῖα τις ἐκτίμησις δέον νὰ ἀποδίδεται εἰς τὰ πρόσωπα ταῦτα παρὰ τῶν ἐπιστημόνων εἰδικῶς μουσικῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν βυζαντινὴν ἡμῶν μουσικὴν, ἣτις διαφυλάττεται ἐν τῷ ναῷ τούτῳ, ἐγράψαμεν τὸ πρῶτον μέρος τῆς παρούσης μελέτης ¹⁾ Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος ἐν συνεχείᾳ ἱστοροῦμεν πότε χοροστατοῦσι καὶ ψάλλουσιν οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται, πῶς ἐτοιμάζονται οἱ μουσικοὶ χοροί, τίνα τὰ εἰδικὰ τῶν ψαλτῶν τοῦτων καθήκοντα ἐν τῷ ναῷ, τίς ἡ ψαλμωδία τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐκ τίνος πηγῆς ἀντλοῦσι τὴν ᾠσματῶδιαν οἱ ψάλται τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, πῶς κατοικοῦσι, πῶς μισθοδοτοῦνται, ποῖαι ἐν γένει αἱ ἀπολαυαὶ αὐτῶν καὶ ποῖαι αἱ πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν ἀπονεμόμεναι ἐκάστοτε τιμαί.

Ἡμέραι χοροστασίας τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν.

Ὁ ναὸς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἐγνώρισε τὴν ἀργίαν. Ὅπως πρὸ τῆς ἀλώσεως οὕτω καὶ μετ' αὐτὴν ἀδιαλείπτως ἐξηκολούθησε λειτουργῶν, ἀσχέτως ὅπως μὲ τὰς κατὰ καιροὺς μετακινήσεις τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου. Οἱ δὲ πατριαρχικὲς ψάλται ὑπεχρεοῦντο νὰ χοροστατῶσι καὶ νὰ ψάλλωσι κατὰ πάσας τὰς τακτὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τε τοὺς ἑσπερινούς, τοὺς ὄρθρους καὶ τὰς λειτουργίας. Εἶναι δὲ οἱ μουσικοὶ χοροὶ πλήρεις, ὅταν ἀπαρτίζωνται ἀπὸ τὸν πρωτοψάλτην, τὸν λαμπαδάριον, τοὺς δύο δομestίκοις μετὰ τῶν κανοναρχῶν, πρώτου καὶ δευτέρου. Εἶναι πλήρεις πάντοτε εἰς πᾶσαν τοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ ναῷ χοροστασίαν. Πλὴν ἐπικρατεῖ τάξις ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἀναλόγως μὲ τὴν ἐπισημότητα τῶν ἑορτῶν νὰ γίνεται καὶ ἡ χοροστασία τῶν ψαλτῶν αὐτοῦ· ὅθεν ὑπάρχουσιν ἑορταὶ καθ' ἃς οἱ χοροὶ εἶναι πλήρεις καὶ ἄλλαι κατὰ τὰς ὁποίας χοροστατοῦσι καὶ ψάλλουσι μόνοι οἱ δομestίκοι ²⁾.

¹⁾ Ἐν Ὁρθοδοξίᾳ ἔτος Θ' 1934, τεύχος 104 σ. 343--348, τεύχος 105 σ. 372 378 καὶ τεύχος 108 σελ. 532--537.

²⁾ Εἰς τοὺς ἑσπερινούς καὶ ὄρθρους καὶ λειτουργίας τῶν καθημερινῶν ἑορτῶν

Οἱ ψάλλται τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας χοροστατοῦσι καὶ ψάλλουσιν 3) εἰς τοὺς ἑσπερινούς τῶν Σαββάτων καὶ εἰς τοὺς ὁρθροὺς καὶ λειτουργίας τῶν Κυριακῶν· εἰς τοὺς ἑσπερινούς τῶν Κυριακῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς· εἰς τὸν ἀκάθιστον ὕμνον τῶν Παρασκευῶν αὐτῆς· εἰς τὰς Προηγιασμένας τῆς τεσσαρακοστῆς· εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μεγάλου Κανόνος· εἰς τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου·* εἰς τὰς ἀκολουθίας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος· εἰς τὰ ψυχασάββατα·* εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ μεγάλου Πάσχα· εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Μεσοπεντηκοστῆς·* τῆς Ἀναλήψεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος· εἰς τοὺς ἑσπερινούς καὶ τὰς παρακλήσεις τοῦ δεκαπενταυγούστου.— Ἐκ τῶν λοιπῶν ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὰς ἐξῆς : Σεπτεμβρίου 1 τῆς Ἰνδίκτου καὶ τῆς μνήμης τῆς Παμμακαρίστου· 8 τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, 14 τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ· 26 τῆς μεταστάσεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου·* Ὀκτωβρίου 11 τῆς μνήμης τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς συνόδου, 18 τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Λουκᾶ, 26 τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου· Νοεμβρίου 8 τῆς Συνάξεως Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ τῶν Ταξιάρχων, 13 τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 14 τοῦ ἁγίου Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου,* 21 τῆς ἐν τῷ ναῷ εἰσόδου τῆς Θεοτόκου, 25 τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης,* 30 τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου· Δεκεμβρίου 4 τῆς ἁγίας Βαρβάρας,* 5 τοῦ ἁγίου Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου,* 6 τοῦ ἁγίου Νικολάου, 12 τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος,* 24 εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν Μεγάλων Ὡρῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, 25 εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, 26 τῆς Συνάξεως τῆς Θεοτόκου, 27 ἑορτὴν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου·* Ἰανουαρίου 1 τῆς Περιτομῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μνήμης τοῦ Μεγάλου Βασιλείου,

κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν χοροστατοῦσι καὶ ψάλλουσιν οἱ ἐφημέριοι τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ μεγάλου Συγκέλλου· Ὅντες ἄλλοτε δώδεκα τὸν ἀριθμόν, οἱ πατριαρχικοὶ ἐφημέριοι κατὰ σειρὰν ἐφημέρευον καθ' ἑβδομάδα ἐν τε τῷ ναῷ καὶ ἐν τῷ πατριαρχικῷ παρεκκλησίῳ· ὁ ἐκάστης ἐφημερεύων εἰς τὸ τελευταῖον ἀπηλλάσσεται τῶν ἐν τῷ ναῷ καθηκόντων, παρεκλήθητο δὲ εἰς τὴν κοινὴν πατριαρχικὴν τράπεζαν· ἡ συνεστίασις ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ ἴσχυσε μέχρι τῆς πρώτης πατριαρχείας Ἰακείμ τοῦ Γ'. Τῆς καθ' ἑβδομάδα ἐφημερίας ἐν τῷ ναῷ καὶ τῷ παρεκκλησίῳ ἐξηρεῖτο ὁ μέγας ἀρχιμανδρίτης, ὅστις ἐφημέρευε μόνον κατὰ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδῃ καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς ὁσὶς ἂν ἐχοροστατεῖ ἐν αὐτοῖς ὁ Πατριάρχης· Ὁ μέγας Σύγκελλος ὅταν ἐφημέρευεν εἴτε ἐν τῷ παρεκκλησίῳ εἴτε ἐν τῷ ναῷ, τὰ καθήκοντα αὐτοῦ τὰ ψαλτικά ἐν τῷ ναῷ ἐξεπλήρου ὁ ὁμῶς κατόπιν ἐρχόμενος αὐτοῦ πατριαρχικὸς ἐφημέριος· Γενικῶς δὲ οἱ ἐφημέριοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἦσαν γινώσται καὶ ἐντρυβεῖς περὶ τὴν τυπικὴν τάξιν τῶν εἰς ἐκάστην ἑορτὴν ἀναγνωστέων καὶ ψαλτέων, διεκρίνοντο δὲ πάντοτε ἐπὶ καλλιφωνίᾳ καὶ μουσικῇ μαθήσει.

3) Αἱ διὰ τοῦ ἀντερίσκου σημειούμεναι ἑορταὶ ἀφορῶσι τοὺς δομεσίκους τῶν δύο χορῶν, οἵτινες ὁφειλετικῶς χοροστατοῦσι καὶ ψάλλουσι μόνοι κατ' αὐτάς.

5 εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν Μεγάλων Ὁρῶν τῶν ἀγίων Θεοφανείων, 6 τῶν Θεοφανείων, 7 τῆς Συνάξεως τοῦ τιμίου Προδρόμου, 17 τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου.* 18 τῶν ἀγίων Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου καὶ Κυρίλλου πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας,* 25 τοῦ ἀγίου Γρηγορίου,* 30 τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Βασιλείου, Γρηγορίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Φεβρουαρίου 2 τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, 10 τοῦ ἀγίου Χαράλαμπους*. Μαρτίου 9 τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων, 25 τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἀπριλίου 23 τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, 25 τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.* Μαΐου 21 τῶν ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἰουνίου 24 τοῦ γενεσίου τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου,* 29 τῶν ἀγίων πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, 30 τῆς Συνάξεως τῶν 12 Ἀποστόλων*. Ἰουλίου 11 τῆς μεγαλομάρτυρος καὶ πανευφήμου Εὐφημίας, 13-19 τῆς μηνῆς τῶν ἐν τῇ Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ συνελθόντων Πατέρων, 20 τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου*, 25 τῆς Κοιμήσεως τῆς ἀγίας Ἄννης, τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκου*, 26 τῆς ἀγίας Παρασκευῆς,* 27 τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος. Αὐγούστου 2 τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, εἰς τὸν ἐσπερινόν, 6 τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου, 15 τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 29 τῆς ὁποιοῦ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου

Ἑτοιμασία τῶν μουσικῶν χορῶν.

Πρὸ πάσης ἐνάρξεως τῆς ψαλμωδίας τῶν ἐσπερινῶν καὶ τῶν ὄρθρων προηγεῖται ἑτοιμασία τις τῶν μουσικῶν χορῶν, κατὰ ἱεραρχικὴν τάξιν, συμπῶνως πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐθιμοτυπίαν, τὴν μέχρι τοῦ νῦν κρατήσασαν. Κατ' αὐτὴν τὰ πρόσωπα τὰ ἀπαρτίζοντα τοὺς μουσικοὺς χοροὺς καταλαμβάνουσι τὰς οἰκείας θέσεις κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἐν τῷ ἐσπερινῷ, οἱ κανονάρχαι, ἰσοκράται κλπ. ἀμφοτέρων τῶν χορῶν, φέροντες τὸ κεκανονισμένον ράσον, ἐξέρχονται τοῦ ἱεροῦ βήματος ἐκ τῆς βορείας θύρας αὐτοῦ οἱ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, ἐκ τῆς νοτίας θύρας οἱ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, καὶ ἀθอรύβως καὶ σιγῇ καταλαμβάνουσι τὴν ὠρισμένην δι' αὐτοὺς ἐν τοῖς ἀναλογίαις θέσιν. Κατόπιν ἐξέρχονται, ὁ μὲν τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ ἐκ τῆς βορείας ἐπίσης θύρας τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὁ δὲ τοῦ δεξιοῦ ἐκ τῆς νοτίας, οἱ δύο δομέστικοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν σταυροκοποῦνται ἑστραμμένοι πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, καὶ εἶτα στρεφόμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν ποιοῦσι καὶ δέχονται σχῆμα, ἀρχομένοι τοῦ δευτέρου πρὸς τὸν πρῶτον, ποιοῦντα τὸ αὐτὸ πρὸς ἐκείνον. Μετὰ τινι καθυστέρησιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος ἔρχονται ὁ λαμπαδάριος καὶ

ὁ πρωτοψάλτης, ἐκεῖνος μὲν ἐκ τῆς βορείας θύρας, οὗτος δὲ ἐκ τῆς νοτίας, ὑποδεχομένων αὐτοὺς ἐν στάσει προσοχῆς τῶν δύο δομestίκων μετὰ τῶν κανοναρχῶν καὶ ἰσοκρατῶν, ποιούντων πρὸς αὐτοὺς ὑπόκλισιν. καὶ σχῆμα. Ὁ τε λαμπαδάριος καὶ ὁ πρωτοψάλτης στρέφονται πρὸς ἀλλήλους καὶ ποιῶσι σχῆμα, ἀρχομένου τοῦ λαμπαδαρίου πρὸς τὸν πρωτοψάλτην, ἔστις ποιεῖ τὸ αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνον. Μετὰ δὲ τὴν οὕτω λαβοῦσαν χώραν ἐτοιμασίαν, οἱ χοροὶ ἴστανται εἰς τὰ στασιδιά των ἀναμένοντες τὸν Πατριάρχην ἢ τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον.

Ἡ ἐθιμοτυπία αὕτη τηρεῖται πάντοτε ἐν τῷ πατριαρχικῷ τούτῳ ναῷ κατὰ πάντα ἐσπερινὸν παντὸς Σαββάτου ἢ ἄλλης ἐορτῆς εἴτε οἱ χοροὶ εἶναι πλήρεις εἴτε συγκροτοῦνται ἐκ μόνων τῶν δομestίκων.

Ἐν τῷ ὄρθρῳ, οἱ τε κανονάρχαι, ἰσοκράται καὶ δομestικοὶ ἐξέρχονται καὶ λαμβάνουσι τὰς θέσεις αὐτῶν, ὡς τοῦτο ὀρίζεται ἀνωτέρῳ ἐν τῷ ἐσπερινῷ· ἐνῷ ὁ λαμπαδάριος καὶ ὁ πρωτοψάλτης ἐξέρχονται ἐκ τοῦ βήματος καὶ λαμβάνουσι τὰς θέσεις των ἐν μὲν ταῖς Κυριακαῖς ψαλλομένων ὑπὸ τῶν δομestίκων, ἱσταμένων κάτω τῶν στασιδίων αὐτῶν, τῶν Εὐλογηταρίων εἰς τὸ Δόξα· Προσκυνοῦμεν πατέρα· ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπισήμοις ἐορταῖς ἁγίων εἰς τὸ Δόξα τοῦ Α' ἀντιφώνου τοῦ Δ' ἤχου ψαλλομένου ἐπίσης ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ δομestίκου.

Ἡ κατὰ τοὺς ἐσπερινούς, τοὺς ὄρθρους καὶ τὰς λειτουργίας χοροστασία τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν, πάσης ἐξόδου κατὰ τὰς ἀκολουθίας ἐκ τοῦ ναοῦ ἀποκλειομένης, παύει μὲ τὴν ἀπόλυσιν, καθ' ἣν οἱ ψάλται ποιῶντες πρὸς ἀλλήλους σχῆμα ἀπέρχονται κατὰ σειρὰν πάλιν ἱεραρχικὴν, ἐκ τῶν ἁνῶ, εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ὅπου ἐκδύονται τὸ ράσον αὐτῶν.

Εἰδικὰ καθήκοντα τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν.

Α'. Καθήκοντα πρωτοψάλτου.

Κατὰ τοὺς ἐσπερινούς τῶν ἐορτῶν ἐκ τῶν ψαλτέων εἰς τὸν πρωτοψάλτην ἀνήκουσι τὸ Κεκραγάριον μετὰ τῆς στιχολογίας, τὰ ἀναστάσιμα στιχηρά, τὰ ἰδιόμελα τῶν ἐορτῶν ἢ τὰ Προσόμοια τῶν ἁγίων καὶ τὸ Δόξα πρὸ τῆς εἰσόδου, τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον. Ἐν τῷ ὄρθρῳ ⁴⁾ συνήθως ὁ πρωτοψάλτης ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἄρχεται ψάλλειν ἀπὸ τοῦ κανόνος τῆς ἡμέρας Α', Γ' καὶ Ζ' ὡδὴν· Καταβασίας Α' καὶ Ζ', τὸν Ν' ψαλμὸν μετὰ τοῦ Δόξα· Ταῖς τῶν Ἀποστολῶν καὶ τὸ Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἢ ἐν τῇς Κυριακῇς τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς τὸ

⁴⁾ Πεντάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ ὁ πρωτοψάλτης μετὰ τοῦ λαμπαδαρίου χοροστατεῖ καὶ ψάλλει ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ Θεὸς Κύριος ψάλλον τὸ Ἀπολυτίκιον, τὰ Καθίσματα, τὰ Ἀντίφωνα τοῦ Δ' ἤχου καὶ τὸ Προκείμενον· αἱ δὲ ἡμέραι αὗται εἶναι· ἡ ἐορτὴ

Τῆς μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας καὶ μετὰ στίχου Τὰ πλήθη. Εἰς τοὺς Αἰνους Πᾶσα πνοή, τὰ ἀναστάσιμα στιχηρὰ ἢ τὰ ιδιόμελα τῆς ἐορτῆς, Δόξα τὸ Ἐωθινὸν ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς ἢ τὸ τοῦ ἁγίου. Ἐν τῇ λειτουργίᾳ ψάλλονται ἅπαντα ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου.

Κατὰ πᾶσαν πατριαρχικὴν χοροστασίαν, ἐν τῷ ἐσπερινῷ μετὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν εἴσοδον τοῦ Πατριάρχου μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς σταυροκοπήσεώς του, ὁ πρωτοψάλτης ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν χορῶν ψάλλει τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα* 5) ἀργῶς καὶ ἐμμελῶς, ὅπερ παρατεινόμενον ἵνα λάβωσι καιρὸν οἱ κληρικοὶ τελειώνει μετὰ τὴν ἐκφώνησιν ἐκ τοῦ ἁγίου βήματος τοῦ Εὐλογητοῦ· τότε δὲ οἱ χοροὶ ἀμφότεροι ποιοῦντες τῷ Πατριάρχῃ ὑπόκλινιν βαθεῖαν καὶ περαίνοντες τὴν ὀφειλομένην δεξίωσιν, εὐλογοῦντος τοῦ Πατριάρχου, ἀνέρχονται ἡσύχως εἰς τὰ οἰκεία στασίδια.

Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο γίνεται ἐπίσης καὶ ἐπὶ χοροστασίας, ἀντὶ τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου 6). Κατὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν

τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, ἡ ἐορτὴ τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, ἡ τῶν Θεοφανείων, τὸ μέγα Πάσχα καὶ ἡ Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς· πρὸς δὲ ταύταις καὶ πᾶσαι αἱ ἀκολουθίαι τοῦ ὁρθρου τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος.

5) Εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ κατ' ἐντολὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου χοροστατοῦντες ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μητροπολίται δὲν ἐχοροστατοῦν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀλλ' ἀπὸ τὸ παραθρόνιον (τὸ γεντέκι). Οὕτως ἔπρατον ὁ γέρον μνητροπολίτης Ἀμυσείας Ἀνθιμος Ἀλεξούδης, ὁ μνητροπολίτης Κυζίκου Νικόδημος, ὁ Νικαίας Σωφρόνιος, ὁ Ἡρακλείας Γρηγόριος ὁ ἀρμενομαθὴς καὶ ἄλλοι. Πάντες οἱ παλαιοὶ μητροπολίται ἠκολούθουν τὴν παλαιὰν τάξιν τοῦ Πατριαρχείου, καθ' ἣν ὁ Πατριάρχης μόνος εἶναι ὁ κυριάρχης ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἑδρᾷ, τοῦτου δὲ ἔνεκα καὶ ποτὲ δὲν ἐψάλλετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα* ὡς καὶ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερεᾶ* εἰς τοὺς αἰνους, εἰς οὐδένα ἄλλον μητροπολίτην ἢ μόνον εἰς τὸν Πατριάρχην.— Παρὰ τὴν ἀρχαίαν ταύτην τάξιν ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Διονυσίου τοῦ Β' καὶ κατόπιν, ἤρχισαν καὶ ἀρχιερεῖς συνοδικοὶ χοροστατοῦντες εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, εἰσάγοντες οὕτω καινοτομίαν, τοῦ Πατριάρχου ἐπιτρέποντος τὸ τοιοῦτον. Ἡ καταστρατήγησις τῆς ἀρχαίας τάξεως ἔχει τὸν λόγον εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐγένοντο Πατριάρχαι ἔξωθεν λαμβανόμενοι, μὴ ὄντες ἐκ τῶν πρότερον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διακονησάντων καὶ μὴ εἰδόντων τὴν ἰσχύουσαν τάξιν. Ἐκτοτε ἐπεκράτησε τὸ νέον ἔθιμον, ἐκτὸς τοῦ Πατριάρχου, νὰ ψάλληται κατὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν εἴσοδον καὶ εἰς τοὺς μητροπολίτας τοὺτους τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη*. Διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἀνω λόγον οἱ ἔξωθεν λαμβανόμενοι ὡς Πατριάρχαι καθωδηγοῦντο πάντοτε ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ἅτε μόνου ὄντος τηρητοῦ τῆς πατριαρχικῆς τάξεως. Οὕτω Κωνσταντίου τοῦ Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου ὁδηγὸς ἦτο ὁ πρωτοψάλτης Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος· καὶ ἐν τοῖς τελευταίοις τοῦτοις χρόνοις τὸ αὐτὸ συνέβαιεν ὅπως ἐπὶ Μελετίου τοῦ Δ' Γρηγορίου Ζ', Βασιλείου Γ' καὶ Φωτίου τοῦ Β'.

6) Διὰ τὰς χοροστασίας ὁ Πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν πάντοτε διὰ τῆς βασιλικῆς πύλης τοῦ ναοῦ προηγουμένου ἁπαντος τοῦ κλήρου· ὁσάκις πρόκειται νὰ χοροστατήσῃ ὁ Πρωτοσύγκελλος, οὗτος κατέρχεται εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰ-

ποιουμένην ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος, ψάλλεται, τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τοῦ θρόνου εὐλογοῦντος μετὰ σταυροῦ τὸ ἐκκλησίασμα, ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου, βοηθουμένου ὑπὸ τῶν χορῶν, τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν Κύριε φύλαττε· εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα*.

Ἐν τῷ ὄρθρῳ, ἀναγινωσκομένων ὑπὸ τοῦ πρωτοκανονάρχου τοῦ Οἴκου, τοῦ Μηνολογίου καὶ τοῦ Ὑπομνήματος τῆς ἡμέρας, εἰσέρχεται ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν ναὸν καὶ ἱστάμενος εἰς τὸ μέσον, σταυροκοπεῖται καὶ εὐλογεῖ τὸν λαόν, τοῦ πρωτοψάλτου ψάλλοντος τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* ὡς τοῦτο γίνεται καὶ ἐν τῷ ἑσπερινῷ κατὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πατριάρχου εἰσόδον, μεθ' ὃ ὁ πρωτοψάλτης ἄρχεται ψάλλειν τὰς Καταβασίας ⁷⁾. Εἰς τὸν Ν' ψαλμὸν μετὰ τὸν ἀσπασμὸν τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ψαλλομένου ἔτι ὑπὸ τοῦ λαμπαδάρου τοῦ στίχου *Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας κλπ.* ἀργῶς καὶ ἐμμελῶς, ὁ πρωτοψάλτης ψάλλει αὐτῷ εὐλογοῦντι τὸν λαόν καὶ ἐπιστρέφοντι εἰς τὸν θρόνον τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* εἰς μέλος ἀργοσύνημον· τὸ αὐτὸ ἐπίσης ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ψάλλεται καὶ μετὰ τὴν ἀπ' ἄμβωνος ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ⁸⁾ ἀντὶ τοῦ *Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι*. Μετὰ δὲ τὴν μεγάλην εἰσόδον, μετὰ τὸ τέλος τοῦ χειρουβικοῦ ὕμνου, ὁ πρωτοψάλτης συντόμως ψάλλει τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* εἰς τὸν Πατριάρχην, καθ' ὃν χρόνον ὁ λαμπαδάριος ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ περαίνει τὸν χειρουβικὸν ὕμνον διὰ τοῦ Ἀλληλούϊα. Κατὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας, γενομένην ἐν τῷ ἱερῷ βήματι ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦντος ἐφημερίου, ὁ πρωτοψάλτης ψάλλει τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν*, μεθ' ὃ ὁ Πατριάρχης ἱστάμενος εἰς τὰς τελευταίας βαθμίδας τοῦ θρόνου, διανέμει εἰς τὸ ἐκκλησίασμα τὸ ἀντίδωρον, τῶν μουσικῶν χορῶν ψαλλόντων ἀπὸ χοροῦ ἐκ τῶν Καταβασιῶν τῆς ἡμέρας τόσους Εἰρημοὺς ὅσοι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν περάτως τῆς διανομῆς.

Ἐν πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ λειτουργίᾳ μετὰ τὸ *Αἰνεῖτε* τῶν Αἰ-

σερχόμενος ἐκ τῆς νοτίας θύρας τοῦ ναοῦ παραλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κλητῆρος καὶ διὰ τοῦ παρεκκλησίου τῆς Παμμακαρίστου, ἀνοιγομένης πρὸς τοῦτο τῆς θυρίδος τοῦ κιγκλιδώματος, ὁδηγεῖται καὶ καταλαμβάνει τὴν οἰκίαν θέσιν.

⁷⁾ Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ οὐδέποτε ἐπιτρέπεται εἰς χοροστατοῦντα ἀρχιερέα νὰ ψάλλῃ τὰς Καταβασίας· τὸ ψάλλειν ταύτας εἶναι ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ πρωτοψάλτου.

⁸⁾ Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ἄμβωνος ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ψάλλεται τὸ *Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι*· ὅταν ὁμοῦς ἀκολουθῇ κήρυγμα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, τότε εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ψάλλεται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα*. Σημειωτέον δὲ ὅτι μόνον χοροστατοῦντος ἢ λειτουργοῦντος τοῦ Πατριάρχου ψάλλεται ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη*· ἄλλου ἀρχιερέως χοροστατοῦντος ἢ λειτουργοῦντος ἐνταῦθα ψάλλεται πάντοτε τὸ *Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι*.

νων, ὁ πρωτοψάλτης ψάλλει τὴν ἀρχαίαν πατριαρχικὴν φήμην ⁹⁾ εἰς μέλος ἀρχαῖον, ὅτε ὁ Πατριάρχης κατέρχεται βραδέως τὸν θρόνον καὶ διευθυνόμενος ἵσταται πρὸ τῆς Ὁραίας Πύλης δια τὰ περαιτέρω· πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα εὐλογεῖ τὸν λαόν, τοῦ πρωτοψάλτου πάλιν ψάλλοντος αὐτῷ τὸ Εἰς πολλὰ ἔτη εἰς μέλος ἀργουσύντομον. Μετὰ τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ Γ' ἀντιφώνου ψαλλομένου τοῦ Εἰσοδικοῦ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν συλλειτουργούντων ἀρχιερέων, εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, ὁ πρωτοψάλτης ψάλλει αὖθις εἰς μέλος σύντομον τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη*, ἵνα ὁ Πατριάρχης εὐλογήσῃ τὸν λαόν καὶ εἶτα εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα. Ὅταν ὁ Πατριάρχης ἱστάμενος ἔμπροσθεν τῆς Ὁραίας Πύλης μεγαλοφώνως ἐκφωνῇ τὸ *Κύριε Κύριε ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ κ.λ.π.* ὁ πρωτοψάλτης ἀπαντᾷ ψάλλων χαμηλοφώνως τὸ Ἀμήν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, μετὰ τὸ *Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον*, ὅταν ὁ Πατριάρχης λειτουργῶν ἐκ τῆς Ὁραίας Πύλης ποιῇται τὴν ἀπόλυσιν λέγων *Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι. Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν*, ἀμέσως τότε ὁ πρωτοψάλτης βοηθούντων αὐτῷ καὶ τῶν δύο χορῶν ψάλλει ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν*· τούτου δὲ ἔτι ψαλλομένου ὁ Πατριάρχης ἐξερχόμενος τοῦ ἱεροῦ βήματος διευθύνεται καὶ ἵσταται ὅπου συνήθως ποιεῖται τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου, τῶν χορῶν ψαλλόντων ἀπὸ χοροῦ τὰς Καταβασίας· μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀντιδωροδιανομῆς, ψάλλεται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ὁ πατριαρχικὸς Πολυχρονισμός, εἰς τὸ συνηθισμένον αὐτοῦ μέλος, τοῦ Πατριάρχου ἱσταμένου εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ· μετὰ τὸν Πολυχρονισμόν ὁ Πατριάρχης εὐλογήσας τοὺς δύο μουσικοὺς χοροὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ὅπου ἐκδύεται καὶ ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ βήματος ἀνέρχεται εἰς τὰ πατριαρχικά δώματα.

Ὅσakis ὁ πρωτοψάλτης κωλύεται εἰς τὸ χοροστατῆσαι λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἄλλης αἰτίας εὐλόγου, εἰς ἅπαντα τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ πρῶτος δομέστικος, ἀπέναντι τοῦ ὁποῦ ἐν τῷ ἀριστερῷ χορῷ ψάλλει ὁ δεύτερος δομέστικος· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ χοροστατοῦντος Πατριάρχου τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* ψάλλεται ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου ὡς καὶ τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν* τῆς ἀπολύσεως.

⁹⁾ Ὁ Πατριάρχης καταβαίνει βραδέως ἀπὸ τὸν θρόνον, ὅταν ὁ πρωτοψάλτης ψάλλων τὴν φήμην εὐρίσκεται εἰς τὸ μέλος τῆς λέξεως καὶ ἀρχιερέα, εἰς τὴν συλλαβὴν ἐπαναλαμβανομένην ἀρχι. Οὕτω παρέδωκαν νὰ γίνηται οἱ Πατριάρχαι τῆς παλαιότερας ἐποχῆς.— Εἰς ἄλλον ἀρχιερέα μέλλοντα νὰ λειτουργήσῃ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου ψάλλεται τὸ Αἰνεῖτε διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων, μεθ' ὃ ὁ ἀρχιερεὺς ἀμέσως εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον βῆμα.

Β'. Καθήκοντα λαμπαδαρίου.

Ἀπέναντι τοῦ πρωτοψάλτου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀμιλλᾶται ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν τέχνην, ψάλλει πάντοτε ὁ λαμπαδάριος. Ἐν τῷ ἑσπερινῷ, εἰς τοῦτον ἀνήκουσι τὸ Κατευθυνθήτω, ἡ στιχολογία, τὰ ἀνκστάσιμα στιχηρὰ καὶ τὸ Καὶ νῦν πρὸ τῆς εἰσόδου, ἐὰν ὑπάρχῃ, τὸ Προκείμενον καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον θεοτοκίον. Ἐν τῷ ὄρθρῳ, ὁ λαμπαδάριος ψάλλει τὸν κανόνα τῆς ἡμέρας Α' Γ' Δ' ὥδην, Καταβασίας Γ' Δ' καὶ Η', Ν' ψαλμὸν μετὰ τοῦ Καὶ νῦν Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις, τὸ Αἰνεῖτε τῶν Αἰνῶν, τὰ ἀνκστάσιμα στιχηρὰ ἰδιόμελα, καὶ τὸ Σήμερον σωτηρία· ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ ὁ λαμπαδάριος ψάλλει ὅλα ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀριστερὸν χορὸν ἥτοι τέλος τοῦ χερουβικοῦ ὕμνου, Κοινωνικὸν κ.λ.π.

Ἐν πατριαρχικῇ χοροστασίᾳ ὁ λαμπαδάριος ἀκολουθεῖ βοηθῶν τῷ πρωτοψάλτῃ ψάλλοντι ἐμμελῶς τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* τῆς εἰσόδου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἑσπερινῷ καὶ τῆς λειτουργίας ψαλλόμενον *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν*. Ὅσάκις ὁ Πατριάρχης ψάλλει τὴν τιμιωτέραν, ἢ τὸν κανόνα τῆς Θ' ὥδης καὶ τὸ Ἐξαποστειλάριον, ἀπέναντι αὐτοῦ ψάλλει ὁ λαμπαδάριος, τὸ Ἐξαποστειλάριον ὅμως ψάλλει κατερχόμενος ¹⁰⁾ πάντοτε τὸ στασίδιον αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς ποιῶν πάντοτε καὶ τὸ τέλος τοῦ τρίτου Ἐξαποστειλαρίου.

Ἐν πατριαρχικῇ λειτουργίᾳ, ὅσάκις ὁ πατριάρχης ἐνδύεται ¹¹⁾ ἐν τῷ ναῷ, τότε ὁ λαμπαδάριος ψάλλει εἰς ἀργὸν μέλος τὸ ἀρχαῖον μάθημα *Ἀνωθεν οἱ Προφῆται*· κατὰ δὲ τὴν δικνομήν τοῦ ἀντιδῶρου ψάλλει ἀπὸ χοροῦ τὰς Καταβασίας τῆς ἡμέρας.

Τοῦ πρωτοψάλτου ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπουσιάζοντος, ὁ λαμπαδάριος τότε ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ, ¹²⁾ χοροστατοῦντος πατριάρχου, ψάλλει τὸ *Εἰς πολλὰ*

¹⁰⁾ Ἐπὶ χοροστασίας ἄλλου συνοδικοῦ ἀρχιερέως ψάλλοντος τὸ Ἐξαποστειλάριον ὁ λαμπαδάριος ψάλλει τοῦτο ἀπὸ τοῦ στασιδίου αὐτοῦ.

¹¹⁾ Εἴθισται νὰ ἐνδύεται ἐν τῷ ναῷ ὁ πατριάρχης, μόνον καὶ ἐξαιρετικῶς, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

¹²⁾ Ἐπὶ πρωτοψαλτείας Γεωργίου Βιολάκη, ἐν μιᾷ Κυριακῇ, συνέπεσε λόγῳ ἀσθενείας νὰ ἀπουσιάσωσιν ἐκ τοῦ ναοῦ ὁ τε πρωτοψάλτης καὶ ὁ δομέστικος τοῦ δεξιῷ Ἀριστείδης· ἀρμοδίως πληροφορηθεὶς τὴν ἀσθένειαν τούτων ὁ τότε πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε' (1887-1891) διεμήνυσεν εἰς τὸν λαμπαδάριον Νικόλαον, ὅπως οὗτος διέλθῃ εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν καὶ ψάλλῃ ἐκεῖνος ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πρωτοψάλτου. Ὁ φανατικὸς τηρητὴς τῆς ἀρχαίας τάξεως τοῦ ναοῦ λαμπαδάριος, σεβόμενος τὴν πρωτοψαλτικὴν θέσιν, δὲν ἔσπευσε νὰ συμμορφωθῇ μετὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου. Ὅταν δὲ οὗτος κατῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ὁ λαμπαδάριος ἀπὸ τῆς θέσεως του ἔψαλεν αὐτῷ τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη*· εἶτα ὁ πατριάρχης ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Νικόλαον ἐόρδισατε ἄρχων λαμπαδάριε, εἰπε, νὰ ψάλητε εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀσθενοῦντος διδασκάλου· τότε ὁ λαμπαδάριος Νικόλαος ἀνευ ἀντιρρήσεως συνεμορφώθη.

ἔτη οἷς καὶ τὸ Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα· ὁσάκις δὲ ὁ ἴδιος ἀπουσιάζει, τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἐκπληροῖ ὁ δεύτερος δομέστικος πρὸς τὸν ὁποῖον ἀντιβάλλει ὁ πρῶτος καίπερ παρουσιάζοντος τοῦ πρωτοψάλτου.

Γ' Καθήκοντα δομεστίκων.

Οἱ δομέστικοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ προσωνομούμενοι καὶ προσαγορευόμενοι καὶ αὐτοὶ ἄρχοντες ¹³⁾ καὶ διδάσκαλοι ὅπως ὁ πρωτοψάλτης ¹⁴⁾ καὶ ὁ λαμπαδάριος, ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ ἔχουσιν ὠρισμένα καθήκοντα εἰς τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἀνταποκρίνωνται. Οὗτοι ἀκολουθοῦσι πάντοτε ἐν τῷ ψάλλειν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν χορῶν, πρωτοψάλτην καὶ λαμπαδάριον, ψάλλοντες ὑποβοηθητικῶς ὁσάκις ἐκεῖνοι ψάλλουσιν· ἐν τούτοις αὐτοὶ γινώσκουσι πότε τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ σιωπῶσι, πότε νὰ συνυπηγῶσι καὶ πότε νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὸ ὑπὸ τῶν διδασκάλων αὐτῶν ψαλλόμενον μουσικὸν τεμάχιον ἢ τροπάριον. Οὐδέποτε δὲ οἱ δομέστικοι ἄρχονται ψάλλειν, ἂν μὴ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ βᾶσις καὶ ὁ χρόνος ἢ ρυθμὸς τοῦ ψαλησομένου τροπαρίου ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ¹⁵⁾ ἢ τοῦ λαμπαδαρίου.

Χοροστατούντων τῶν διδασκάλων αὐτῶν οἱ δομέστικοι ἐν τῷ ἐσπερινῷ ψάλλουσι μόνον τῶν τὸ ἀνυστάσιμα ἀπόστιχα στιχηρὰ ἢ τὰ ἰδιόμελα τῆς ἑορτῆς, τοῦ Δόξα ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ δευτέρου, τοῦ δὲ Καὶ νῦν, ἐὰν

— Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἡ πατριαρχικὴ ἐδικαιολογήθη διὰ τὴν σύγχρονον ἀπουσίαν ἐκ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ τοῦ πρωτοψάλτου καὶ τοῦ δομεστίκου· διότι ἡ πρᾶξις τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἦτο ὁ λαμπαδάριος νὰ ἀναπληροῖ ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ μόνον τὰ εἰδικὰ καθήκοντα τοῦ ἀπουσιάζοντος πρωτοψάλτου· ἦτο δὲ ἀσέβεια πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκάστοτε πρωτοψάλτου τὸ νὰ καταλάβῃ ὁ λαμπαδάριος ἀκέλευστος τὴν θέσιν ἐκείνου, μὴ δικαιούμενος εἰς τοῦτο κατὰ τὴν ἰσχύουσαν τάξιν.

¹³⁾ Ἐν πάσῃ ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἱεροπραξίᾳ τοῦ πατριάρχου, ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος ψάλλουσι πρῶτοι πάντοτε μεταξὺ ὄλων τῶν παρευρισκομένων ψαλτῶν· ἀκόμη δὲ καὶ ὁ δεύτερος πατριαρχικὸς δομέστικος εἶναι ἄρχων μεταξὺ ὄλων τῶν ἐνοριακῶν ἐν γένει ψαλτῶν.

¹⁴⁾ Πρβλ. Κυριακοῦ Φιλοξένους Λεξικὸν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἐν σελ. 46 καὶ 57 ἐν λέξει διδάσκαλος.

¹⁵⁾ Ἐπὶ πρωτοψαλτείας Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῷ ἐσπερινῷ τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν νηστειῶν, συνέβη ὁ πρῶτος δομέστικος Στέφανος ὁ Βυζάντιος νὰ λάβῃ μόνος του βᾶσιν ὑψηλὴν, παρὰ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ ἀργὸν ἀποστιχὸν ἰδιόμελον Ἰακώβου τοῦ πρωτοψάλτου ἔεις ἦχον α' Κε' *Θαυμαστή τοῦ Σωτῆρος ἡ δι' ἡμᾶς φιλόανθρωπος γνώμη*· ὅταν ὁμοῦς οὗτος ψάλλων ἐφθασεν εἰς τὴν περίοδον (Τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου τὸν βίον) *ἐστηλίτευσεν*, ἡ φωνὴ αὐτοῦ τὸν ἐγκατέλειπε καὶ ἐζήτει ἕλεος· εὐτυχῶς ὅτι ἀμέσως ἐπενέβη ὁ πρωτοψάλτης, ὅστις ὡς ὀξυφωνότερος διεξεπεραίωσε μὲ εὐκολίαν τὸ τροπάριον· εἰς δὲ τὸ τέλος στραφεὶς πρὸς τὸν δομέστικον εἶπε· «σᾶς ἤρρεσεν ἄρχων δομέστικε; τὰ ἴσα νὰ περιμένετε νὰ τὰ κανονίσῃ ὁ πρωτοψάλτης».

ὑπάρχῃ, ὑπὸ τοῦ πρώτου δομεστίκου. Ἐν τῷ ὄρθρῳ τῶν Κυριακῶν ὑπὸ τῶν δομεστίκων ψάλλονται τὸ Θεὸς Κύριος, τὰ Ἀπολυτίκια, τὰ Καθίσματα, τὰ Εὐλογητάρια ἢ τὸ Α' ἀντίφωνον τοῦ Δ' ἤχου ἐν ταῖς ἑορταῖς τῶν ἁγίων, οἱ Ἀναβαθμοὶ μετὰ τοῦ Προκειμένου. Ἐκ τοῦ κανόνος, μετὰ τὸ Κάθισμα τῆς Γ' ὥδῃς, ὅπερ ψάλλεται ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου, τὸ δὲ θεοτοκίον ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου, ὁ δεύτερος δομεστικός ἄρχεται ψάλλειν τὴν Δ' ὥδῃν, ὁ πρῶτος τὴν Ε', τὴν ΣΤ' ὁ δεύτερος. Εἰς τὰς μνήμης τῶν ἁγίων ψάλλονται ὑπὸ τῶν δομεστίκων τὰ μετὰ τὸν Ν' ψαλμὸν Δόξα, Καὶ νῦν ὡς καὶ τὸ ἰδιόμελον μετὰ τοῦ στίγου καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον. Ἐπίσης οἱ αὐτοὶ ψάλλουσι τὸ Τὴν τιμιωτέραν ἢ τὴν Θ' ὥδῃν τοῦ κανόνος, τὴν Καταβασίαν τῆς Θ' ὥδῃς, τὸ Ἐξαποστειλάριον καὶ τὴν μετὰ τὸ Ἐωθινὸν δοξολογίαν 16). Ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁ πρῶτος δομεστικός λέγει χῦμα μεγαλοφώνως τὸ Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα ἡ κτίσις, ὅπερ τούτου ἀπουσιάζοντος ἐκ τοῦ ναοῦ λέγει ὁ δεύτερος δομεστικός.

Σημειωτέον ὅτι ὁ πρῶτος δομεστικός ὁσάκις κωλύεται καὶ δὲν χοροστατεῖ, τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἐκπληροῦνται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦ χοροῦ αὐτοῦ τότε ψάλλει ὁ λαμπαδάριος, οὐδενὸς τροπαρίου ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ δευτέρου δομεστίκου. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀπουσίας ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ δευτέρου δομεστίκου, ὁ λαμπαδάριος ἐκτελεῖ καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ, οὐδὲν ψάλλοντος μόνου τοῦ πρώτου δομεστίκου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἐὰν συμβῇ ἐν τῷ ἀριστερῷ χορῷ νὰ ἀπουσιάζωσιν ὁ τε λαμπαδάριος καὶ ὁ δεύτερος δομεστικός, τότε ψάλλουσιν ἐν τῷ ναῷ ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ πρῶτος δομεστικός, ὁ τελευταῖος ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ δευτέρου δομεστίκου. Διὰ πᾶσαν δὲ ἀπουσίαν αὐτῶν ἐκ τοῦ ναοῦ οἱ δομεστικοὶ ὑποχρεοῦνται ὅπως εἰδοποιῶσιν ἅφ' ἐσπέρας τοὺς διδασκάλους αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οὗτοι πληροφοροῦντες διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιδιακόνου τὸν πατριάρχην περὶ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν.

Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται ἐκτός τῶν ἐν τῷ ναῷ καθηκόντων αὐτῶν εἶχον τοιαῦτα καὶ ὁσάκις οἱ πατριάρχαι ἔδιδον ἐπίσημα γεύματα· τότε οἱ μουσικοὶ χοροί, ἀποτελοῦντες τὴν πατριαρχικὴν οὕτως εἰπεῖν μουσικὴν ὀρχήστραν, παρευρισκόμενοι ἐν ἰδιαιτέρῳ παρακειμένῳ δωματίῳ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ πρωτοψάλτου ἔψαλλον διάφορα μέλη 17) κατὰλληλα τῇ περιστάσει, συνήθως εἰλημμένα ἐκ τῶν καλοφωνικῶν εἰρημῶν.

16) Ὅσακις ἐπιβάλλεται νὰ ψαλῇ ἀργὴ δοξολογία, τοῦτο γίνεται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου.

17) Παράβαλε καὶ A. Carayon, Retations inédites des missions de la Compagnie de Jésus à Com'ple et dans le Levant au XVII siècle. Paris 1864 p. 60 καὶ Ὁρθοδοξία ἔτους Θ' τευχ. 105 σελ 362 σημ. 187, ἐνθα ἀναγράφονται ἐντυπώ-

Δ' Καθήκοντα Κανοναρχῶν.

Χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου, ἐν τῷ ἑσπερινῷ, μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνάγνωσιν τοῦ Προοιμιακοῦ καὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἵτησιν τοῦ διακόνου, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ τὴν ψαλμωδίαν ὁ πρωτοψάλτης, ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος κανονάρχης ἔρχονται καὶ ἵστανται ἐκατέρωθεν τοῦ Πριμικηρίου, κρατοῦντος τὴν λαμπάδα ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου· ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ὁ πρῶτος λέγει χῦμα μεγαλοφώνως ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν χοροστατοῦντα Πατριάρχην τὸ *Κέλευσον δέσποτα ἅγιε· ἦχος πρῶτος* (ἢ ἄλλος ἦχος, ὁ τῆς ἡμέρας)· τοῦ Πατριάρχου εὐλογοῦντος τοὺς κανονάρχας ἱσταμένους ἔτι ἐν τῇ θέσει ταύτῃ καὶ νεύοντος πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ψαλμωδίας, ἄρχεται ὁ πρωτοψάλτης ψάλλειν τὸ Κεκραγᾶριον κατὰ τὸν ἦχον τῆς ἡμέρας ἐκείνης· εἴτα οἱ κανονάρχαι ποιοῦντες μετανόους καὶ ὑπόκλινιν ἐπανέρχονται εἰς τὰς ἐν τῷ ἀναλογίῳ θέσεις αὐτῶν· καὶ ἀμέσως ὁ πρωτοκανονάρχης κανοναρχεῖ τὰ ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ἢ τοῦ δομεστικοῦ ψαλλόμενα τροπάρια· τὸ αὐτὸ ποιεῖ διὰ τὸν λαμπαδάριον καὶ τὸν δομέστικον τοῦ δευτέρου χοροῦ ὁ κανονάρχης τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ. Πρὸ δὲ τῆς ἀπολύσεως τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ, ἀπαγγελλομένου ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τοῦ *Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα*, οἱ εἰρημένοι κανονάρχαι ἐκ τῶν θέσεων αὐτῶν ἐξέρχονται, ἔρχονται καὶ ἵστανται αὐθις ἐκατέρωθεν τοῦ Πριμικηρίου· ποιοῦσιν ἀμφοτέρωθεν ταυτοχρόνως μίαν μετάνοιαν μετὰ σχήματος· εἴτα ἐλθόντες ἐνθα ἢ εἰσοδος εἰς τὸν σωλῆαν, μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἀπαγγελίας ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου-πατριαρχικοῦ ἑφημερίου τοῦ *Εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα*, *Ἅγιος ὁ Θεὸς* κτλ., οἱ κανονάρχαι σταυροκοποῦνται καὶ αὐτοί, εἴτα ποιοῦσι μίαν μετάνοιαν, ἔπειτα σχῆμα καὶ ἔπειτα ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέραν ἐκατέρωθεν τοῦ Πριμικηρίου θέσιν, ὅθεν ποιοῦσιν αὐθις μίαν ἔτι μετάνοιαν· ἔπειτα ἀνὰ εἰς προσερχόμενοι ἀσπάζονται τὴν δεξιὰν τοῦ Πατριάρχου μεθ' ὃ ὀπισθοβαδίζοντες ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἐκ τῆς ὁποίας ὠρμήθησαν θέσιν· ἐκ ταύτης δὲ καὶ οἱ δύο συγχρόνως καὶ αὐθις ποιοῦσι σχῆμα, κκτόπιν ἢ συχῇ ἐπκνέρχονται εἰς τὰ ἀναλόγια καθ' ὃν χρόνον ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ψάλλεται τὸ Ἀπολυτίκιον.

Ἐν τῷ ὄρθρῳ ὁ πρωτοκανονάρχης, ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις, μετὰ

σεις ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1612 ἐπισκέψεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων τοῦ ἑλληνος πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου τοῦ Β', τοῦ ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Ἱησουϊτῶν *François de Canillac*, σταλείσας πρὸς τὴν ἀδελφότητα αὐτοῦ, παρευρεθέντος δὲ ἐν παρομοίῳ γεύματι ὅπου οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται ἑπαλλων· «τῶν ψαλτῶν ἐν τῷ μεταξὺ ψαλλόντων ἑμμελῶς». Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἔθιμον τῆς κατὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα τῶν πατριαρχῶν παρουσίας καὶ ψαλμωδίας τῶν ψαλτῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔφθασε μέχρι τοῦ 1878, ὅτε ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἔπαυσε τηρούμενον.

τὰ Εὐλογητάρια καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἁγίου βήματος ἐκφώνησιν τοῦ ἱερέως, ἤρχετο καὶ ἵστατο εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ, ὅθεν ἔλεγε μεγαλοφώνως χῦμα τὴν Ὑπακοήν· ἀμέσως δὲ ἔπειτα ἐκανονάρχει τὰ Ἀντίφωνα ἱστάμενος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν 18), εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ· τανῦν ἡ μὲν Ὑπακοή ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ δευτέρου κανονάρχου ἐκ τῆς ἐν τῷ ἀναλογίῳ θέσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ μετὰ τὴν στί ὥδην Κοντάκιον, ὁ Οἶκος καὶ τὸ Ὑπόμνημα τῆς ἡμέρας ἀναγινώσκεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ πρωτοκανονάρχου.

Κατὰ τὰς πατριαρχικὰς χοροστασίας καὶ λειτουργίας, ὁ πρωτοκανονάρχης κανοναρχεῖ καὶ τὸν Πατριάρχην ψάλλοντα ἀπὸ τοῦ θρόνου τὴν θ' ὥδην τοῦ κανόνος καὶ τὸ ὀνχοστάσιμον ἢ τῆς ἐορτῆς Ἑξαποστειλάριον· μετὰ δὲ τὸ τρίτον Ἑξαποστειλάριον, οὗτινος τὸ τέλος λαμβάνεται καὶ περαίνεται ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, ἀμέσως οὗτος μετὰ τοῦ δευτέρου κανονάρχου ἔρχεται παρὰ τὸν Πριμικήριον καὶ λέγει ὡς ἐν τῷ ἐσπερινῷ τὸ *Κέλευσον δέσποτα ἅγιε*, μεθ' ὃ ὁ πρωτοψάλτης ἄρχεται ψάλλειν *Πᾶσα πνοή*. Διαρκούσης τῆς Μεγάλης Δοξολογίας, ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ δεξιῦ χοροῦ τοῦ στίχου *Παράτεινον τὸ ἔλεός σου*, οἱ αὐτοὶ κανονάρχαι ἐξέρχονται καὶ ἵστανται ἀπέναντι τοῦ Πατριάρχου, ποιοῦσι μετανοίας, σχήματα, χειροφιλήματα κλπ. ὡς τοῦτο γίνεται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐσπερινοῦ 19). Ὁ πρωτοκανονάρχης ἀναγινώσκει κατὰ τὰς μεγάλας καὶ ἐπισήμους ἐορτὰς τὸν Ἀπόστολον ἱστάμενος εἰς τὰς κατωτέρας βῆθμίδας τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, λειτουργοῦντος τοῦ Πατριάρχου· ἐνῶ ὁ Πατριάρχης ὁσάκις ἀπλῶς χοροστατεῖ, ὁ Ἀπόστολος ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ κανονάρχου ἀπὸ τῆς παρὰ τὸ ἀναλόγιον τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ θέσεως, κειμένης ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου.

Ἡ ψαλμωδία τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.

Τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας οἱ ψάλλται ἀκολουθοῦσι τὴν ψαλμωδίαν τοῦ παρελθόντος τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου ναοῦ. Ἡ δὲ ψαλμωδία αὕτη παρελήφθη ὑπὸ τῶν ἐκ διαδοχῆς διδασκάλων πρωτοψαλτῶν τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ κατόπιν ἐποχῆς. Τὸ μέλος τοῦτο τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων εἶναι

18) Χειρόγραφον περιέχον τὴν τάξιν, κατὰ τὸ σῶνθηες τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κλπ. ἀντιγραφὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18^{ου} αἰῶνος.

19) Τὸ πρὸ τῆς ἐναρξέως τῆς ψαλμωδίας ἐκφωνούμενον ὑπὸ τοῦ πρωτοκανονάρχου τοῦ χοροῦ *Κέλευσον δέσποτα ἅγιε· ἦχος πρῶτος*, σημαίνει ὅτι ὁ μουσικὸς χορὸς αἰτεῖται τὴν ἄδειαν τοῦ δεσπότη (τοῦ Πατριάρχου) ἵνα κάμῃ τὴν ἐναρξιν τῆς ψαλμωδίας τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐορτῆς, τῶν τροπαριῶν αὐτῆς ἀρχομένων ἀπὸ τὸν ἦχον ἐκεῖνον· ἡ δὲ πρὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἐσπερινοῦ καὶ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθρου τριττὴ μετάνοια, τὸ σχῆμα καὶ τὸ χειροφιλημα τῶν κανοναρχῶν δηλοῦσι τὸ τέλος τῆς ψαλμωδίας τοῦ ἐσπερινοῦ καὶ τοῦ ὁρθρου.

δεσμευμένον διὰ τῆς ἀρχαίας γραφῆς, ἥτις ἦτο μὲν δυσχρηστάτη καὶ δυσμνημόνευτος, ἔμως διὰ τῶν πολλῶν αὐτῆς σημαδίων καὶ σημαδοφώνων κατορθώνουσα νὰ ὑποδηλοῖ εἰς τοὺς εἰδήμονας τῆς μουσικῆς τοῦ Βυζαντίου τέχνης ὅχι μόνον τὸ μουσικὸν μέλος, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς παράστασιν αὐτοῦ διάφορα σχήματα τῆς φωνῆς, εἰς τοῦτο χρησιμευούσης τῆς χειρονομίας. Τῆς γραφῆς δὲ ταύτης τὴν κλεῖδα κατεῖχον οἱ μουσικοδιδάσκαλοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἀφοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μουσικῶν μελῶν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐποιούντο χρῆσιν πρωτίστως καὶ κυρίως κειμένων μουσικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Κατὰ συνέπειαν οὗτοι ἦσαν μύσται καὶ τῆς γραφῆς καὶ τοῦ δι' αὐτῆς σημαινομένου μουσικοῦ μέλους τῶν ἐκκλησιαστικῶν τροπαρίων· ἡ δὲ μῦσις αὕτη, κατὰ φυσικὸν λόγον, δὲν ἦτο δυνατόν εἰμὴ νὰ περιορίζεται εἰς τοὺς ψάλτας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἥτις ἦτο ἡ κληρονόμος τοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ ἐν γένει τῶν βυζαντινῶν. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς ᾠσματικῆς χειραγωγοὶ καὶ ὁδηγοὶ ἐχρησίμευον ἐκάστοτε οἱ ψάλται καὶ μουσικοδιδάσκαλοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐκ τοῦ ὁποῦ μετεδίδετο ²⁰⁾, ἀναμφιβόλως, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἡ μουσικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη.

Κατ' ἐπίδρασιν τοῦ χρόνου ἤρχισε νὰ μὴ ἐκπληροῖ βαθμῆδὸν ἡ χειρονομία τὸν σκοπὸν τῆς, οἱ δὲ μουσικοὶ ἔνεκα τούτου μετὰ δυσκολίας ἠδύναντο ν' ἀποδώσουν τὸ μουσικὸν μέλος τῶν τροπαρίων· διότι διὰ τὴν μουσικὴν τὴν βυζαντινὴν ἡ χειρονομία ἀπετέλει τὸ ἀπαραίτητον καὶ ἀναπόσπαστον αὐτῆς στοιχεῖον· ἡ χειρονομία ἦτο τὸ μέσον τὸ ἀποδοτικὸν τῆς ἀξίως καὶ σημασίας ἣν ἔχουν τὰ διάφορα σημάδια τῆς μουσικῆς ἐκείνης γραφῆς. Ἄν καὶ ἡ χειρονομία ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ἤρχισε νὰ σχολάζῃ, διετηρεῖτο δὲ ἀκόμη ἀμυδρῶς ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, ἐν

²⁰⁾ Πρβλ. Μουσικὴ Βιβλιοθήκη Τόμ. Α' 1868 πρόλογος σελ. ξα' § 41, οὗτινος ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι πρὸ τῆς ἀλώσεως ὑπῆρχον σχολεῖα μουσικὰ καὶ ἰδίως πατριαρχικὴ σχολή, ἐνθα πολλοὶ ἐδιδάσκοντο τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην δυσμάθητον γραφὴν· διότι πολλοὶ ἦσαν καὶ οἱ ναοὶ καὶ μέγιστοι, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς ψάλλοντες διὰ τοῦτο πολλοί. Καὶ ἡ μὲν πατριαρχικὴ ἑλληνικὴ σχολὴ εὐτυχῶς διεσώθη μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ (ἐννοεῖ τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν)· πατριαρχικὴ δὲ μουσικὴ σχολὴ οὐδὲ τὸ ὄνομα ἤκουετο. Ἐν τούτοις ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς οὐδεποτε ἔπαυσε νὰ γίνεται, καὶ *παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἱεροψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ* καὶ τῶν ἄλλων μουσικοδιδασκάλων· καὶ Μεθοδικὴ διδασκαλία θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ὑπὸ Π. Γ. Κηλτζανίδου 1881 Πρόλογος σελ. δ' ὅπου μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τὴν μουσικὴν τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τῶν ἄλλων βυζαντινῶν διδασκάλων ἐξηκολούθησαν ἐξηγουντες καὶ ἀναπτύσσοντες εἴτε διὰ τῆς διδασκαλίας εἴτε διὰ συγγραμμάτων πολλοὶ καὶ διάφοροι ἐν σοφίᾳ, ἐπιστήμῃ καὶ τέχνῃ διαλάμπαντες· ἐν δὲ τῷ Ἀγίῳ Ὁρῷ τῷ Ἀθῷ καὶ ἐν τῇ *Μεγάλῃ Πατριαρχικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ μουσικὴ αὕτη οὐκ ἔπαυσε διατηρουμένη καὶ διδασκομένη*.

τούτοις οἱ πατριαρχικοὶ μουσικοδιδάσκαλοι μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ Τραπεζουντίου καὶ τοῦ λαμπαδαρίου αὐτῆς Δανιὴλ διακατεῖχον κατὰ πρᾶξιν καὶ ἐκτέλεσιν τὸ ἀρχαιότερον μέλος καὶ δι' αὐτοῦ ἐξυπηρέτουν τὰς ἀνάγκας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.

Ἀκριβῶς δὲ πρὸς περαιτέρω διάσωσιν τοῦ ἀρχαίου τούτου μουσικοῦ μέλους, ὅπως τοῦτο ἐψάλλετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐμερίμνησεν ὁ λαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος, ὅστις διὰ τοῦ γραφικοῦ του συστήματος ἔγραψεν ὅλην τὴν μουσικὴν παράδοσιν τοῦ παρελθόντος. Ὅχι μόνον ἐξησφάλισε τὸ ἀρχαῖον μέλος ὅπερ πρὶν ἦτο γραμμένον μετὰ τὴν ἀρχαιότεραν γραφὴν, ἀλλ' ἐφρόντισεν ὁ μουσικώτατος οὗτος λαμπαδάριος καὶ ἐμελοποίησεν ἐν μέρει καὶ τὸ κατὰ προφορικὴν διδασκαλίαν μέχρις αὐτοῦ διασωθὲν μέλος, ὅπερ οὐδέποτε πρότερον εἶχε γραφῇ λόγῳ, φαίνεται, τοῦ ἀκαταλλήλου τῆς γραφῆς ἐκείνης νὰ γράψῃ μέλος συντόμου στιχηρικοῦ ἢ εἰρμολογικοῦ εἴδους. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὅτι καὶ μέχρι τοῦ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου ἡ μουσικὴ παράδοσις διεσώζετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἣν δὲ διεφύλαττον πάντοτε καὶ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι πατριαρχικοὶ ψάλται, διότι καὶ οὗτοι ἔψαλλον ἀρχαιότερων πάντοτε πρώτοψαλτῶν τοῦ ναοῦ μαθήματα, ἅτε ἀντιπροσωπεύοντα τὸ ἐκκλησιαστικὸν μέλος.

Ἡ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος γενομένη μεταρρύθμισις τῆς γραφῆς τοῦ λαμπυχδρίου τούτου Πέτρου καὶ ἡ ἀντικατάστασις βαθμηδὸν αὐτῆς διὰ τοῦ καὶ νῦν ἰσχύοντος γραφικοῦ συστήματος διόλου δὲν ἐθίξε τὸ ἀρχαῖον μουσικὸν μέλος ἀπὸ ἀπόψεως οὐσίας αὐτοῦ. Ὑπὸ τὴν λέξιν δὲ μεταρρύθμισις ἐνταῦθα ἐννοητέον τοῦτο· ὅτι ἅπαν τὸ μουσικὸν ὑλικὸν ὅπερ ἦτο γραμμένον διὰ τῆς γραφῆς τοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου, μετεφέρθη κατ' ἐξήγησιν ἢ ἐρμηνείαν εἰς τὴν νέαν γραφὴν ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου καὶ εἶτα πρωτοψάλτου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ Γρηγορίου († 1821) χρησιμοποιήσαντος εἰς τὸ ἐξηγητικὸν αὐτοῦ ἔργον ὡς βοηθὸν καὶ τὸν Χουρμούζιον τὸν Χαρτοφύλακα. Ἐνῷ δὲ ἡ παραδοχὴ καὶ ἐπικράτησις τοῦ νέου τούτου γραφικοῦ συστήματος τοῦ βυζαντινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους ἀποτελεῖ ἓνα ἀρκετὰ σπουδαῖον καὶ σημαντικὸν σταθμὸν διὰ τὴν ἡμετέραν μουσικὴν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς τελειοποιήσεως τῆς γραφῆς αὐτῆς, ὅμως ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀναφερομένη καὶ εἰς τὸ μέλος, ὅπερ παρέμεινεν ἄθικτον καὶ ἐν τῇ γραφῇ ταύτῃ, τῇ τελευταίᾳ, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καθὼς διεφύλαξε τοῦτο ἡ ἀδιάλειπτος προφορικὴ διδασκαλία τῶν ψαλτῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ²¹⁾, οἵτινες

21) Ὅτι ἡ Ἐκκλησία θεωροῦσα τὴν ἐκκλ. μουσικὴν ἱεράν παράδοσιν ἐπρονόει κατὰ τῆς εἰσχομίσεως ξένων στοιχείων· ὅτι δὲν ἐπέτρεπεν οὐδεμίαν μετατροπὴν

ἐχαρκτηρίζοντο ὡς μέχρι φανατισμοῦ συντηρητικοὶ ὁσάκις ἐκινουῦντο πρὸς κητιπολέμησιν πικρὸς νεωτερισμοῦ ἐν τῇ μουσικῇ²²⁾ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ τάξει²³⁾, καὶ τοῦτο διότι ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἡ παράδοσις ἦτο ἀνέκαθεν πλέον ἢ σεβαστή.

αὐτῆς καὶ ὅτι πᾶσαν παρεκτροπὴν νεωτεριστῶν οὐδέποτε ἐπεδοκίμασε, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπάταξε πάντοτε ἀμειλίκτως βλέπε Γ. Ι. Παπαδοπούλου Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῆς β. μ. 1904 σελ. 209. — Μ. Ι. Γεδεών καταδίκη τῆς ἐν τῇ ἰ. μ. καινοτομίας ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ ἔτος ΚΖ' ἀριθ. 34, 19 Αὐγούστου 1907 σελ. 509. — Κ. Α. Ψάχου, Τὸ ζήτημα τῆς β. ἐκκλ. μ. ἐν Εὐαγγελισμῷ ἔτους Β' ἀριθ. 17, 17 Σεπτεμβ. 1913. — Φιλ. Βαφείδου Ἐκκλ. Ἱστορ. Τόμ. Γ' Μέρος Β' σελ. 366.

²²⁾ Οἱ τῇ μουσικῇ καὶ τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ μετ' ἀφοσιώσεως ὑπηρετοῦντες πατριαρχικοὶ ψάλλται τῇ ἀληθείᾳ ἦσαν τῆς παραδόσεως προασπισταὶ καὶ πάσης νεωτερικῆς καὶ καινοτόμου τάσεως οἱ πολέμιοι. Οὗτοι ἔχοντες ἀντιλήπτορας τοὺς θεματοφύλακας τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων πατριάρχας ἐπετύγχανον νὰ ματαιώσωσι καὶ νὰ ἀνατρέπωσι τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ σχέδια τῶν ἐκάστης ἐποχῆς καινοτόμων. Οὕτω, τὸ 1797, οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ τότε πρωτοψάλτου Ἰακώβου τοῦ Πελοποννησίου κατεπολέμησαν τὸν Ἀγάπιον Παλλιέρμον καὶ τὸ καινοφανὲς μουσικὸν αὐτοῦ σύστημα (πρβλ. Χρυσάνθου Μέγα Θεωρητικὸν καὶ Φιλ. Βαφείδου Ἐκκλ. Ἱστορ. αὐτ. σελ. 367 σημ. 1)· τὸ 1848, διὰ τῆς ἐγκυκλίου Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ' ἀνέτρεψαν τὸ νέον γραφικὸν σύστημα τῆς ἐκκλ. μουσικῆς Γεωργίου τοῦ Λεσβίου, ἂν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ εἶχε κηρυχθῇ καὶ ὁ κυβερνήτης Καποδίστριας (πρβλ. καὶ Φιλ. Βαφείδου αὐτόθι σημ. 3)· τὸ 1846 δι' ἐγκυκλίον τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς μητροπολίτας τοῦ οἰκουμένικοῦ θρόνου, τὸν Καρλοβιτισίου, τοὺς ἐν Σερβίᾳ, Μολδοβλαχίᾳ, Ἑπτανήσῳ, Ἑνετίᾳ καὶ ἄλλαχού κατεδικάσθη ἡ τετράφωνος εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ « ὅχι μόνον ὡς ξένη καὶ ἔκφυλος, ἀκροσφαλὴς καὶ σκανδαλώδης, ἀλλὰ καὶ ὡς μὴ ἀποδίδουσα τὴν ἔννοιαν τῶν ἡμετέρων ῥυθμῶν, κατακηλοῦσα δὲ μόνον τὴν ἀκοήν, ἐλκύουσα τὴν αἴσθησιν καὶ καταχανοῦσα τὴν ψυχὴν, καὶ ἐπομένως ὡς θεατρικὴ μουσικὴ καὶ τῶν ἐν διαχύσει εὐφραينوμένων, οὐχὶ δὲ προσευχομένων (Πατρ. Κώδικες ΚΕ' 52. 69. 71 καὶ ΛΓ' σελ. 124)· τὸ 1873, ἐπὶ Ἰωακείμ τοῦ Β' κατεπολεμήθησαν καὶ αἱ ἀπόπειραι πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ἐπικράτησιν ἐν τῷ ἐν Πέραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τετραφωνικοῦ συστήματος· ἐν γένει δὲ κατεπολεμήθη πάντοτε ὑπ' αὐτῶν μέχρι τοῦ νῦν χρόνου πᾶν σύστημα ἢ ὀργάνωσις ἢ συγκρότημα μουσικόν, ἅτινα ἐστοχάζοντο κατὰ καιροὺς τὴν διαφθορὰν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ τὴν διαστροφὴν τῆς παραδόσεως τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἣν διαιώνιζον πάντοτε οἱ ψάλλται αὐτοῦ (βλέπε καὶ Α. Βουδούρη Ὑπόμνημα περὶ τῆς ἑλλην. ἐκκλ. μ. 1931 σελ. 20 κ. ἑ.).

²³⁾ Ὅτι ἐν τῷ περιβάλλοντι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας τὸ ἔδαφος ἦτο ἥμισυ κατὰλληλον διὰ τοὺς εἴτε ἔξωθεν εἴτε ἔσωθεν ἐπιβαλλομένους νεωτερισμούς, τοῦτο ἀνεπιφυλάκτως δεόν νὰ γίνη δεκτόν· διότι συνέβαινε τὸ ἐξῆς· ὁσάκις τις τῶν πατριαρχῶν ἠθέλε νὰ εἰσαγάγῃ νεωτερισμὸν τινα εἰς τὴν τάξιν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὁ πρωτοψάλτης δὲν ἀντέδρα μὲν φανερώς, ὅταν δὲ τὸν νεωτερικὸν διεδέχετο ἄλλος πατριάρχης, τότε ἐκεῖνος ἐπανήρχετο αὐθις εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ εἰς τὴν πατριαρχικὴν παράδοσιν. Οὕτω Κωνστάντιος ὁ Β' (1835) γενόμενος πατριάρχης ἠξίωσεν ἀπὸ τὸν πρωτοψάλτην Κωνσταντῖνον ὅπως οὗτος μελοποιήσῃ

Ἐν τούτοις μὲ τὴν σπουδὴν καὶ μάθησιν τῆς νέας γραφῆς μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι γραμμένον ἀπὸ αἰῶνος τὸ μουσικὸν μέλος τῆς ἁσματωδίας ἡμῶν δὲν ἔπεται ὅτι ἐπιτυχάνει τις ἐν τῇ ἐκτελέσει τὴν οὐσίαν τοῦ μέλους τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ὅσον καὶ ἂν θεωρεῖται τελεία καὶ ἀρίστη ἡ νέα γραφή, ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὸ μουσικὸν μέλος ἐκτελούμενον· τὴν διὰ τῆς γραφῆς ἐκφρασιν τοῦ μέλους ἐπιτυχάνει ὅστις μουσικὸς εἶναι μέμνημένος εἰς τὴν κατὰ τὸ ὕψος ²⁴⁾ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἁσματωδίας· καθόσον ἡ χρησιμοποιοῦ-

κατὰ τοὺς ὁκτὼ ἤχους τὸ Φῶς ἱλαρόν, καὶ τοῦτο νὰ ψάλλεται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐκ περιτροπῆς ἀντὶ τοῦ εἰς δεύτερον ἤχον τοιούτου. Ὁ πρωτοψάλτης συνεμορφώθη πρὸς τὴν πατριαρχικὴν ταύτην ἀξίωσιν, ἀλλὰ προσωρινῶς· διότι μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ πατριάρχου τούτου ἐπανῆλθεν αὐθις ἡ ἀρχαία τάξις· ἐψάλλετο δηλ. πάλιν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ κλασικὸν μέλος τοῦ Φῶς ἱλαρόν τὸ εἰς ἤχον δεύτερον· καὶ τοῦτο ψάλλεται καὶ σήμερον ἔτι. — Μελέτιος ὁ Δ' (1921) κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως ὅτε ὁ πρωτοψάλτης ὡς Εἰσοδικὸν ἔψαλλε τὸ *Ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς Κύριε, ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς*, ἐκεῖνος διορθῶν τὸν πρωτοψάλτην τοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἔψαλλε τὸ *Θαβὼρ καὶ Ἑρμών* κτλ. ὁ πρωτοψάλτης μετὰ τὸ τέλος τοῦ Εἰσοδικοῦ στραφεὶς πρὸς τὸν παναγιώτατον εἶπεν αὐτῷ ὅτι οὕτω διατάσσει τὸ Τυπικὸν καὶ ἡ τάξις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ὁ πατριάρχης ἐπιμένων προσέθεσεν ὅτι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τοῦτο ψάλλεται· καὶ ὁ πρωτοψάλτης αὐθις ὑπέδειξεν ὅτι ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὡς Εἰσοδικὸν τῆς ἐορτῆς ψάλλεται τὸ καθιερωμένον τοῦτο. — Κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα, εἰς τοὺς Νυμφίους καὶ κατόπιν, καταλιμπάνεται τὸ Μηνολόγιον ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, συνωδᾷ τῇ ἀρχαίᾳ τάξει, ἂν καὶ τὸ τετυπωμένον Τυπικὸν τοῦ 1888 δὲν λαμβάνει τοῦτο ὑπ' ὄψιν. Βασίλειος ὁ Γ' ὁ ἀπὸ Νικαίας τὸ πρῶτον ἔτος τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ, τὴν Μεγάλην Τρίτην εἰς τοὺς Νυμφίους ἀπήτησε ν' ἀναγνωσθῇ παραλειφθὲν ὅπως πάντοτε τὸ Μηνολόγιον, ἀλλ' ὁ πρωτοψάλτης ὑπέδειξεν αὐτῷ ὅτι τοῦτο ἰσχύει ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διότι εἶναι ἐντελὼς ἄτοπον νὰ μνημονεύεται πρῶτον ὁ δοῦλος, ὁ ἅγιος τῆς ἡμέρας, καὶ εἶτα νὰ ἔπεται ὁ Κύριος καὶ ὁ Δεσπότης· ὁ πατριάρχης ἐπείσθη καὶ δὲν ἐπέμεινε περισσότερον.

²⁴⁾ Περὶ τοῦ ὕψους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀξιανάγνωστα εἶναι καὶ ὅσα ἐν Παραρτήματι τῆς Ἐκκλ. Ἀληθ. ἔτους 1901 τεύχ. Γ' σελ. 197 ἀναγράφονται· «Τὸ ὕψος τοῦτο — δηλ. ἡ κατάλληλος παρὰστασις ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῆς μελωδίας — ἦτο τεθησαυρισμένον μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐν τοῖς μουσικοῖς χοροῖς τοῦ πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα ἐξαιρετικῶς διέλαμπε· καὶ τοῦτο διότι ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἐποχὴν ὑπῆρχον οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν μουσικῶν, οἵτινες διαδοχικῶς παραλαμβάνοντες διετήρουν πάντοτε γνήσιον καὶ ἀνόθευτον σχετικῶς τὸ λεγόμενον πατριαρχικὸν ὕψος, τὸ ἐνσταλάζον ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκροωμένων τὸ σωτηριῶδες καὶ γλυκύτατον τῆς κατανύξεως βάλαμνον, ὅπερ ἀναντιρρήτως ὑπάρχει τὸ σκοπιμώτερον τέλος τῆς ἱερᾶς ὑμνωδίας. Τὸ πατριαρχεῖον τῆς Κων/πόλεως ὅπως διεκράτησεν ἀνόθευτον τὴν παρακαταθήκην τῶν ἱερῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας, οὕτω διετήρησεν ἀνόθευτον μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ τὸ μουσικὸν ὕψος· ὁ δὲ πατριαρχικὸς ναὸς ἐχρησίμευεν ὡς διδασκαλεῖον τοῦ ὕψους, τῆς γνησιωτέρας δηλονοῦν ἀπαγγελίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν μελῶν».

μένη ἀπὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος· γραφὴ προϋποθέτει ὁρισμένον μέλος ὅπως τοῦτο ἐκτελεῖται ὑπὸ τῶν μουσικοδιδασκάλων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ συμφώνως μὲ τὴν παράδοσιν. Ἡ γραφὴ αὕτη κυρίως χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ δεσμεύῃ τὸν ἐκτελεστήν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν γραμμῶν μὴ ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὸν τὰς ἐξ αὐτῶν παρεκκλίσεις καὶ παρεκτροπὰς. Ἡ πηχάστασις, ἡ ἔκφρασις, ἡ τελεία ἀπόδοσις ἀνήκει αὐστηρῶς καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν μεμνημένον εἰς τὸν τρόπον τοῦ ψάλλειν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὅπου οἱ ψάλλται οὐδέποτε ψάλλουσιν ἄνεξάρτητα, ὑποχρεούμενοι ν' ἀκολουθῶσι τὴν ἐνταῦθα ὑπάρχουσαν μουσικὴν παράδοσιν 25). Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἰδιαζούσης σπουδαιότητος διὰ τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν, ἥτις ἐν μὲν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ εὐρίσκει τὴν καλλιτέραν αὐτῆς ἀπόδοσιν 26), ἐνῶ ἔταν αὕτη ψάλλεται ὑπὸ τῶν μὴ εἰδημόνων οὐδεμίαν προξενεῖ ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀκροατὴν. Κατὰ ταῦτα ἡ γραφὴ ἡ νῦν εἶναι γραφὴ τοῦ κατὰ παράδοσιν σωζομένου ἔτι ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μουσικοῦ μέλους τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ τροπαρίων.

Πηγὴ τῆς ἁσματῳδίας τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν.

Πηγὴ ἐκ τῆς ὁποίας ἔρχονται οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται τὰ μουσικὰ μέλη τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων εἶναι ἡ κρατοῦσα ἐν τῷ ναῷ μουσικὴ παράδοσις. Περιλαμβάνει δὲ αὕτη ὅχι μόνον τὸ ἐν τοῖς χειρογράφοις ἢ τετυπωμένοις μουσικοῖς κειμένοις μουσικὸν μέλος, ἀλλὰ καὶ τὸ προφορικῶς καὶ ἀγράπτως διατηρούμενον ὑπὸ τῶν ψαλτῶν τούτων 27). Ἀλλαις λέξεσι τὰ

25) Ἡ ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις διατυπωθεῖσα καὶ ὑποστηριχθεῖσα παρὰ τινων γνώμη ὅτι ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ δὲν τηρεῖται τὰ πατριαρχικὸν ὕφος, ὅπως συνέβαινε τὸ τοιοῦτον μέχρι τοῦ πρωτοψάλτου Ἰωάννου τοῦ Βυζαντίου καὶ ὅτι ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ψάλλονται ἐκεῖνα ἀκριβῶς τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ ψάλλωνται (Παράρτημα Ἐκκλ. Ἀληθ. τευχ. Ε' 1902 σελ. 39), δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ πρὸς τῆς δυνάμεως τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων· διότι οὐδέποτε διεκοπη ἢ κατὰ διαδοχὴν μάθησις ἐν τῷ ναῷ τούτῳ τῆς ἐκκλ. ἁσματῳδίας καὶ οὐδέποτε ἔλαβε χώραν ἐκεῖ γενικὴ ἀντικατάστασις τῶν ἀποτελούντων τοὺς πατριαρχικοὺς μουσικοὺς χοροὺς ψαλτικῶν προσώπων.

26) Πολὺ ὀρθῶς καὶ ὁ μακαρίτης μουσικολόγος Μάρκος Βασιλείου († 1919) ἐφρόνει καὶ ὑπεστήριζε τὴν γνώμην ὅτι ἔπρεπε ἐν τῇ τότε λειτουργούσῃ μουσικῇ σχολῇ τοῦ Ἐκκλ. μουσ. συλλόγου νὰ διδάσκωσι μόνον οἱ πατριαρχικοὶ ψάλλται, διότι ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διατηρεῖται τὸ ἀρχαῖον ὕφος καὶ ἐκεῖ ψάλλεται ὅ,τι δέον νὰ ψάλλεται (Παράρτημα αὐτ. σελ. 38).

27) Τούτου ἕνεκα οἱ διὰ τὴν θέσιν τοῦ πρωτοψάλτου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἔξωθεν προσληφθέντες συνήντων μεγάλῃν δυσχέρειαν εἰς τὴν πατριαρχικὴν ψαλ-

ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ψαλλόμενα μέλη εἶναι εἰλημμένα πάντοτε ἐκ τῆς παλαιότερας ἢ νεωτέρας πατριαρχικῆς μουσικῆς παραδόσεως. Ἄπαν δὲ τὸ πλουσιώτατον καὶ ἀξιόλογον τοῦτο μουσικὸν ὕλικόν χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ψαλτῶν κατὰ τὰς περιστάσεις διὰ τὰς πολλαπλᾶς ἀνάγκας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅμως τοῦτο, διὰ τὴν κατ' ἰδίαν μελέτην τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν ὡς ἐπίσημα καὶ ἔγκυρα κείμενα μουσικὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξήγησιν γραμμένα²⁸⁾ ὑπάρχουν καὶ χρησιμεύουν τὰ ἐξῆς: Νέον Ἀναστασιματάριον Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου πρώτης ἐκδόσεως ἐν Βουκουρεστίῳ (1820)²⁹⁾, Σύντομον Δοξαστάριον τοῦ αὐτοῦ πρώτης ἐκδόσεως (1820)²⁹⁾, Εἰρηολόγιον τῶν Κχταβασιῶν Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου

μωδίαν, δυσχέρεαν ἢν δυσκόλως παρέκαμπτον ὄντες ὑποχρεωμένοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς πρωτοψαλτείας αὐτῶν νὰ διευθύνωνται καὶ νὰ ρυμουλκῶνται ἐν τῷ ψάλλειν ὑπὸ τῶν λαμπαδαρίων καὶ τῶν δομεστικῶν τοῦ ναοῦ, ὅπως τοῦτο συνέβαινεν εἰς τοὺς ἀμέσως γενομένους πρωτοψάλτας Σταυράκη Γρηγοριάδην (1866) καὶ Γεώργιον Βιολάκην (1876).

²⁸⁾ Μὲ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν καθιέρωσιν αὐτῆς ἐπισήμως, ἡ νέα γραφὴ δὲν ἐπεβλήθη διὰ μιᾶς καὶ γενικῶς ἐπὶ ὅλους τοὺς πατριαρχικοὺς ψάλτας, μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον καὶ οἱ στερεῶς τῆς παλαιᾶς γραφῆς ἐχόμενοι. Οὕτω καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστασίαν αὐτοῦ (μέχρι τοῦ 1855) Κωνσταντῖνος ὁ πρωτοψάλτης ἐψάλλε χρησιμοποιῶν πάντοτε μουσικὰ κείμενα χειρόγραφα τῆς παλαιᾶς γραφῆς, τῆς γραφῆς Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, ἐπειδὴ παντελῶς οὗτος ἠγνόει τὸ νέον γραφικὸν σύστημα. Τὸ αὐτὸ ἔπραττε καὶ ὁ ἐπὶ ὀλόκληρον πεντηκονταετίαν χοροστατήσας λαμπαδόριος Νικόλαος († 1892). Περὶ τούτου δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι κατεῖχε τὴν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ διατηρουμένην μουσικὴν παράδοσιν μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ καὶ ἦτο ὁ τελευταῖος τοῦ 19^{ου} αἰῶνος μύστης τῆς ἐκτελέσεως τοῦ βυζαντινοῦ μουσικοῦ μέλους· ἐψάλλε δὲ οὗτος πάντοτε καὶ ἀκοκλειστικῶς μαθήματα τῶν πρωτοψαλτῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐν ταῖς μουσικαῖς γραμμαῖς τῶν ποιημάτων αὐτῶν διατηροῦσι τὴν οὐσίαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βυζαντινοῦ μέλους. Παρὰ τοῦ μουσικοδιδασκάλου τούτου τοῦ λαμπαδαρίου Νικολάου, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποίου ἐπὶ ἐξαιτίαν διετέλεσεν ὡς δεύτερος δομεστικὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐμυήθη τὴν μουσικὴν καὶ ἐμορφώθη εἰς τὸ κατὰ τὸ ὕφος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ψάλλειν τὰ ἐκκλησιαστικὰ μέλη Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης, ὅστις παρὰ τὴν παρέμβασιν εἰς τοὺς μουσικοὺς χοροὺς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ τοῦ πρωτοψάλτου Γεωργίου Βιολάκη, διέσωσε τὴν μουσικὴν πρᾶξιν τῶν ἀρχαιοτέρων πρωτοψαλτῶν καὶ αὐτὸς τὴν σήμερον εἶναι ὁ συνεχιστὴς τῆς πατριαρχικῆς παραδόσεως.

²⁹⁾ Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ οὐδέποτε ἐγένετο ἀπόλυτος χρῆσις τοῦ Ἀναστασιματαρίου τοῦ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου κατ' ἐκδοσιν τοῦ πρωτοψάλτου Ἰωάννου· οὔτε τοῦ Δοξασταρίου τοῦ Πέτρου κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ πρωτοψάλτου Γεωργίου Βιολάκη, κατὰ τὸ 1899· τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ Εἰρηολόγιον τῶν Καταβασιῶν Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου κατ' ἐκδοσιν Ἰωάννου τοῦ πρωτοψάλτου, κατὰ τὸ 1839 καὶ μετὰ ταῦτα.

μετὰ τοῦ συντόμου Εἰρμολογίου παρὰ Πέτρου τοῦ Βυζαντίου ἔκδοσις Χουρμουζίου ἐν Κωνστ/πόλει (1825) ²⁹), Καλοφωνικὸν Εἰμολόγιον πρώτης ἐκδόσεως (1835)· Ἰδιόμελα, Ἀπολυτίκια καὶ Κοντάκια ἐκ τῆς μελοποιηθείσης συλλογῆς Μανουὴλ τοῦ πρωτοψάλτου (1831) ³⁰) καὶ ἡ τετράτομος Μουσικὴ Πανδέκτη τοῦ 1850, ἐξ ἧς συνήθως ψάλλονται τὰ μουσικὰ μέλη τὰ ὑψίστα εἰς τὸν ἑσπερινόν, τὸν ὄρθρον καὶ τὴν λειτουργίαν· ἦτοι Μακάριος ἀνὴρ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου ἡ τὸ συντετμημένον ὑπὸ Μανουὴλ πρωτοψάλτου· τὰ Κεκραγάρια, Πσσαπνιάρια καὶ ἀργὰ ἰδιόμελα τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς Ἰακώβου πρωτοψάλτου· Τὸν ἥλιον κρύψαντα Γερμανοῦ τοῦ Νέων Πατρῶν· Ἀναστάσεως ἡμέρα Χρυσάφου τοῦ νέου πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· κράτημα δὲ τούτου, τοῦ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου· σύντομοι δοξολογίαι Μανουὴλ πρωτοψάλτου· ἀργαὶ δοξολογίαι Πέτρου λαμπαδαρίου, Δανιὴλ πρωτοψάλτου, Ἰακώβου πρωτοψάλτου καὶ Πέτρου τοῦ Βυζαντίου ἡ Γρηγορίου πρωτοψάλτου· Ἀλληλουάριον Ἰωάννου πρωτοψάλτου· χερουβικὰ σύντομα Πέτρου λαμπαδαρίου καὶ Γρηγορίου πρωτοψάλτου· χερουβικὰ ἀργὰ Δανιὴλ πρωτοψάλτου, Πέτρου λαμπαδαρίου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου, Μανουὴλ πρωτοψάλτου ἐπιγραφόμενα ὡς Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου, Γρηγορίου πρωτοψάλτου ἀργὰ· Λειτουργικὰ χῦμα ἡ τὰ εἰς πλάγιον τοῦ τετάρτου ἤχον συνηθισμένα· Ὡξιὸν ἐστὶν εἰς ἤχον δευτέρον τὸ συνηθισμένον ³¹). Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου Ἰωάννου πρωτοψάλτου τοῦ Τραπεζουντίου· Ἀγαπήσω σε Κύριε Ἰακώβου πρωτοψάλτου ἡ τὸ εἰς βαρύν τοῦ πρωτοψάλτου Γρηγορίου· Κοινωνικὰ τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ Δανιὴλ, Πέτρου λαμπαδαρίου, Ἰακώβου πρωτοψάλτου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου, Μανουὴλ πρωτοψάλτου, Γρηγορίου πρωτο-

³⁰) Τὰ ἐν τῇ Μουσικῇ Κυψέλῃ τοῦ 1857 τοῦ Α' δομestίκου Στεφάνου περιεχόμενα Δοξαστικά, Ἰδιόμελα, Ἀπολυτίκια καὶ Κοντάκια δὲν χρησιμοποιοῦνται ἅπαντα ὑπὸ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν. Ἐξ αὐτῶν ἐνίων ἑορτῶν τὰ ἰδιόμελα, τὰ Ἀπολυτίκια καὶ τὰ Κοντάκια ψάλλονται ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἐφόσον ταῦτα δὲν ἀφίστανται τῆς πατριαρχικῆς μουσικῆς παραδόσεως.

³¹) Ἐπειδὴ παρετήρησεν οὐκ εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς εἶχεν εἰσαχθῆ τὸ κακὸν ἑκαστος ἱεροψάλτης νὰ ψάλλῃ ἴδιον καὶ τῆς ἀρεσκείας αὐτοῦ μελοποίημα τοῦ Ὡξιὸν ἐστὶν, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀπρέπειαν ταύτην ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε' (1819) προεκήρυξε διὰ τὸ τροπάριον τοῦτο διαγωνισμόν μεταξὺ τῶν μουσικοδιδασκάλων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἑκαστος ἔκαλεῖτο νὰ ὑποβάλῃ ἀνωνύμως μελοποιημένον ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ὡξιὸν ἐστὶν. Κατόπιν δὲ μελέτης τῶν ὑποβληθέντων μουσουργημάτων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεκρίθη τὸ εἰς δευτέρον ἤχον Ὡξιὸν ἐστὶν, ποίημα τοῦ τότε πρωτοψάλτου Γρηγορίου, ὅπερ ἀπαγορευθέντος παντὸς ἄλλου, εἰσήχθη πρὸς κοινὴν χρῆσιν εἰς τε τὸν πατριαρχικὸν καὶ τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς· ἔκτοτε ἐπεκράτησε τοῦτο μόνον νὰ ψάλλεται πάντοτε, παραμεῖναν ἀνεπίγραφον, μὲ τὸν ἀπλοῦν τίτλον Τὸ συνηθισμένον.

ψάλτου καὶ Ἰωάννου λαμπαδαρίου· Πολυέλεσι Δανιήλ, Πέτρου λαμπαδαρίου, Γρηγορίου πρωτοψάλτου καὶ Γεωργίου τοῦ Κρητὸς εἰς ἦχον βαρύν τὸ Λόγον ἀγαθόν· Ἄνωθεν οἱ προφῆται Ἰωάννου Κουκουζέλους καὶ ἡ Πατριαρχικὴ φήμη μέλῃς ἀρχαῖον εἰς ἦχον βαρύν· Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Κατευθυνθήτω μέλῃς ἀρχαῖον εἰς πλάγιον τοῦ δευτέρου ἀργόν, σύντομον εἰς ἦχον πλάγιον τοῦ πρώτου· Νῦν αἱ δυνάμεις εἰς ἦχον πλάγιον τοῦ δευτέρου Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ συντετμημένον ὑπὸ Ἰωάννου πρωτοψάλτου τοῦ Τραπεζουντίου· Γεύσασθε· τῶν αὐτῶν ποιητῶν.

Κατοικία, μισθὸς καὶ ἀπολαυαὶ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν.

Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται ὡς κληρικοὶ καὶ ἐσωτερικοὶ τοῦ πατριαρχείου ὑπάλληλοι διέμενον καὶ διητῶντο κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἄλωσιν αἰῶνας ἐν τῇ πατριαρχικῇ οἴκῃ καὶ τοῖς κελλίοις αὐτοῦ· βραδύτερον παρεχωροῦντο πρὸς κατοικίαν αὐτῶν οἰκήματα ἰδιόκτητα τοῦ πατριαρχείου γειτνιάζοντα πρὸς αὐτὸ διὰ τὰς καθημερινὰς καὶ συχνὰς ἀκολουθίας τοῦ ναοῦ καθ' ἃς ὑπεχρεοῦντο νὰ παρουσιάζωσι τὰ ψαλτινὰ πρόσωπα. Καὶ μέχρι τοῦ 18^{ου} αἰῶνος αἱ κατοικίαι τῶν πρωτοψαλτῶν καὶ λαμπαδαρίων ἦσαν αἱ αὐταί· ἔκειντο δὲ κατὰ τὸν χώρον ὅπου ὑπάρχει σήμερον ἡ πατριαρχικὴ Μαράσλειος σχολή. Καὶ οἱ δομέστικοι ἐπίσης κατῴκουν εἰς οἰκήματα πατριαρχικά, κείμενα καὶ ταῦτα παρὰ τὸ πατριαρχεῖον ἐν Πετρὶ καπὶ τσιμαῶζ σοκάκ, εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ σημερινοῦ κτιρίου τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης. Ἐκεῖ εἶναι γνωστὸν ὅτι διέμενον οἱ πρωτοψάλται Γρηγόριος ὁ Βυζάντιος, Κωνσταντῖνος ὁ Βυζάντιος, Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος, Σταυράκης, Γεώργιος ὁ Ραιδεστηνὸς ὡς καὶ οἱ λαμπαδάριοι Στέφανος, Νικόλαος καὶ οἱ πατριαρχικοὶ δομέστικοι Κωνσταντῖνος Σαββόπουλος καὶ Μιχαὴλ Παυλίδης ὁ ἐκ Κανδυλλὶ τοῦ Βοσπόρου. Βραδύτερον αἱ κατοικίαι τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν κτίσιν τοῦ ἐν Φαναρίῳ πατριαρχικοῦ τούτου σχολείου διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ γένους. Ἐκτοτε οἱ ψάλται τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ διέμενον εἰς κατοικίας κειμένας ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Φαναρίου ἢ ἐν ταῖς παρὰ τὸ Φανάριον συνοικίαις.

Πρὸς συντήρησιν ἑαυτῶν καὶ τῶν οἰκείων οἱ ψάλται τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ διὰ τὰς ἐν αὐτῷ χοροστασίας αὐτῶν ἐλάμβανον κατὰ μῆνα μισθὸν ποικίλλοντα κατ' ἐποχὰς πληρωνόμενον ἐκ τοῦ παγκαρίου τοῦ ναοῦ. Οὕτω τὸ 1740 ὁ πρωτοψάλτης ἐλάμβανεν ἐτησίως 133 γρόσια καὶ 40 ἥσπρα, ἐπίσης διὰ τὴν τσόχαν καὶ τὸ χαρτὶν 22 γρόσια καὶ 12 διὰ τὸ ψωμίον ἑνὸς χρόνου· ἐπίσης καὶ ὁ λαμπαδάριος καὶ ὁ πρωτοκανονάρχης ἐλάμβανον 12 γρόσια διὰ τὴν τσόχαν. Τὸ 1743 ὁ πρωτοψάλτης πληρῶν καὶ χρέη κηπουρεχαιγιᾶ διὰ τὸ τελευταῖον ὑπουργήμα ἐλάμβανεν 165 γρόσια. Τὸ

1753 ὁ πρωτοψάλτης ὡς μισθὸν εἶχεν 100 γρόσια, ἕτερα 120 ὡς μισθὸν χοροστατῆς διὰ μίαν διετίαν καὶ 500 γρόσια φιλοδώρημα ³²). Τὸ ταμεῖον τοῦ ναοῦ, ὅπερ ἐπλήρωνε τοὺς μισθοὺς τούτους, δυσκόλως ἰσοφάριζε τὰ ἐξοδα αὐτοῦ πρὸς τὰ ἔσοδα. Τούτου ἕνεκα ὁ ναὸς συνήθως καθυστέρει εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ ἐργαζομένους τέσσαρας καὶ πέντε μισθοὺς, πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον παρεπονοῦντο συχνὰ εἰς τὸν πατριάρχην διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς πληρωμῆς των οἱ πρωτοψάλται Ἰωάννης ὁ Βυζάντιος καὶ Γεώργιος ὁ Ραιδεστηνός ³³). Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ὁ πρωτοψάλτης ἐλάμβανε 1500 γρόσια, ὁ λαμπαδάριος 1200, ὁ πρῶτος δομέστικος 900 καὶ ὁ δεύτερος 800. Ἐπὶ τῆς πρωτοψαλτείας τοῦ Γεωργίου Βιολάκη οἱ μισθοὶ ἦσαν 11 λίραι χρυσῇ διὰ τὸν πρωτοψάλτην, 9 διὰ τὸν λαμπαδάριον, διὰ τὸν Α' δομέστικον 8 καὶ διὰ τὸν Β' δομέστικον 7. Ἀπὸ τῆς δευτέρας πατριαρχείας Ἰωακεῖμ τοῦ Γ' ὠρίσθη ἵνα ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος πληρώνωνται ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμεῖου, ἐνῶ οἱ δομέστικοι ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετοῦντες ὑπάλληλοι ἐπληρώνοντο ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ναοῦ. Ἀπὸ τῆς πρωτοψαλτείας Ἰακώβου τοῦ Ναυπλιώτου (1911) οἱ μισθοὶ ἦσαν 15 λίραι χρυσῇ διὰ τὸν πρωτοψάλτην, 12 διὰ τὸν λαμπαδάριον Κωνσταντῖνον Κλάββαν, 8 διὰ τὸν πρῶτον καὶ 6 διὰ τὸν δεύτερον δομέστικον. Οἱ μισθοὶ τῶν ψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ὠρίσθησαν ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἰσχυροῦσης νέας ἀξίας τοῦ χαρτονομίσματος· οὕτω ὁ πρωτοψάλτης ἐμισθοδοτεῖτο διὰ λιρῶν 80, ὁ λαμπαδάριος διὰ 70, ὁ Α' δομέστικος διὰ 30 καὶ ὁ Β' διὰ 25 κατὰ μῆνα. Ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Γ' (1926) ὁ μισθὸς τοῦ πρωτοψάλτου λόγῳ τῆς ὑπερπεντηκονταετοῦς ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστασίας αὐτοῦ ὠρίσθη κατὰ μῆνα εἰς λίρας Τουρκίας 100, τοῦ λαμπαδαρίου εἰς 80, τοῦ Α' δομεστίκου εἰς 50 καὶ τοῦ Β' εἰς λίρας τριάκοντα.

Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται, ἀποτελοῦντες τὴν ἀκολουθίαν τοῦ πατριάρχου, χοροστατοῦντος τούτου ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἦτοι εἰς ναοὺς ἐνοριακοὺς ³⁴), ἐχοροστάτουν καὶ ἑψαλλον καὶ ἐκεῖνοι ³⁵) ἐν τοῖς ναοῖς τούτοις.

³²) Μ. Γεδεών ἐν Ἐκκλ. Ἀληθ. ΚΕ' σελ. 59. Περὶ Φιλ. Βαφείδου ἐκκλ. ἱστορ. τομ. Γ' μέρος Β' σελ. 224 ἐν σημ. 2.

³³) Ἡ ἐπὶ καθυστέρησι πέντε ὀφειλομένων αὐτῷ μισθῶν διαμαρτυρία τοῦ πρωτοψάλτου τούτου πρὸς τὸν παναγιώτατον Ἰωακεῖμ τὸν Β' (1876) ἐστοίχισεν εἰς τὸν ἐν λόγῳ δοκιμώτατον ἄλλως πρωτοψάλτην τὴν ἐκ τοῦ ναοῦ ἀποχώρησιν αὐτοῦ.

³⁴) Εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν ἦτο σπάνιον ὁ πατριάρχης νὰ χοροστατῇ ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ· ἐν τούτοις ἦτο καθιερωμένον εἰς τέσσαρας μόνον ναοὺς τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς νὰ χοροστατῇ: α' κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου· ἀφ' ἑστέρας μὲν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Γαλατᾶ, κατὰ δὲ τὴν πρῶτην ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Τζιμιπάλι. β' κατὰ τὸν ἐσπερινὸν

Διὰ τὰς χοροστασίας δὲ ταύτας οὐδὲν φιλοδώρημα ἐδίδετο εἰς τοὺς ψάλτας τοῦ πατριάρχου· τοῦτο ὅμως δὲν ἀπετέλει καὶ γενικὸν κανόνα, διότι πολ-
λάκις ἐκ μέρους τῶν Ἐπιτρόπων τῶν ἐνοριακῶν ναῶν ἐφιλοδωροῦντο οἱ
πατριαρχικοὶ ψάλται.

Ἐκτὸς τοῦ διὰ τὰς ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστασίας
αὐτῶν μισθοῦ οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται ἐλάμβανον καὶ ἰδιαίτερα ἐπιδόματα
κατ' ἐποχὰς διὰ τὴν εἰς τὰ κοινὰ πατριαρχικὰ μουσικὰ σχολεῖα διδασκα-
λίαν καὶ παρὰδοσιν τῆς μουσικῆς. Ἐπιστολὴ Παΐσιου τοῦ Β' (1727) πρὸς
τὸν ἐντιμώτατον δομέστικον κυρίστην Ἰωαννάκην ὀρίζει τὴν ἐν τῷ ὑπ' αὐ-
τοῦ συγκροτηθέντι φροντιστηρίῳ τῶν μουσικῶν μαθημάτων ἀμοιβὴν αὐτοῦ·
« ἀμοιβὴν τοῦ κόπου αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς τε ἐπιστασίας καὶ διακονίας τοῦ
ψάλλειν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ἡμῶν ναῷ, καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ παραδό-
σεως τῶν μουσικῶν μαθημάτων, διωρίσασμεν καὶ συνεθέμεθα κοινῶς, λαμ-
βάνειν κῦτὸν ἀπὸ τοῦ Κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκ-
κλησίας ἀνὰ 200 γρόσια τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον, εἰς ἀναγκαίαν κυβέρ-
νησιν καὶ περίθαλψιν, ἐξ ὧν τὰ μὲν 100 γρόσια διωρίσθησαν αὐτῷ δίδο-
σθαι ἀπὸ τοῦ ἐμβατοικίου τῆς ἐνορίας τοῦ Πύργου· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν
100 ἔχει λαμβάνειν ἀπὸ τοῦ παγκαρίου τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ ναοῦ,
ἀνὰ 1000 ἄσπρα καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ οὕτω συμπληροῦσθαι τὸν συμπε-
φωνημένον χρονικὸν μισθὸν αὐτοῦ τῶν 200 γροσίων » 36). Εἰς τὴν προψάλ-

τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ἐν Γαλατῇ,
ὅπου χοροστατοῦντων καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων ἐτελεῖτο μνημόσυνον τῶν κτι-
τόρων καὶ εὐεργετῶν τοῦ ναοῦ· καὶ γ' κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Εἰσοδίων, 21 νοεμ-
βρίου, εἰς τὸν ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας ἐν Σταυροδρομίῳ. Ἀπὸ Σωφρο-
νίου τοῦ Γ' (1863) ἐθεσπίσθη κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην νὰ τελεῖται πατριαρχικὴ καὶ
συνοδικὴ λειτουργία ἐν τῇ Παναγίᾳ τοῦ Πέραν. Προσέτι ἦτο καθιερωμένον νὰ
τελεῖται πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς
τοῦ Μπαλουκλῆ, κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀκολουθοῦσαν
Κυριακὴν. Ἡ τάξις αὕτη ἐτηρεῖτο μέχρι τῆς πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Β' (1878)
ἐν τοῖς κατόπιν καιροῖς ἕκαστος πατριάρχης ἐχοροστάτει κατὰ βούλησιν καὶ ἐν
ἄλλοις ἐνοριακοῖς ναοῖς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς.

35) Ἄν καὶ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ ἐδέχετο τὴν συνή-
θειαν σεβόμενος αὐτήν, Μελέτιος ὁ Δ' ὁ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἠθέλησε νὰ καταργήσῃ τὸ
ἔθιμον τῆς μετ' αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐνοριακοῖς ναοῖς χοροστασίας τῶν πατριαρχικῶν
ψαλτῶν, πρωτοψάλτου καὶ λαμπαδαρίου. Διὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ ταύτην ἔσχεν αὐστη-
ροὺς ἐκ τῶν συγχρόνων κριτὰς, οἵτινες ἀπέδωκαν ταύτην εἰς τὴν τάσιν τοῦ πα-
τριάρχου Μελετίου εἰς τὸ ἐθέλειν εἰσάγειν παντοῦ νεωτερικὰ συστήματα. Ἐν τούτοις
οἱ διαδεχθέντες ἐκείνον πατριάρχαι στοιχοῦντες τοῖς ἔχνεσι τῶν προκατόχων αὐτῶν
ἐπανέφερον εἰς ἰσχὺν τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τοῦτο τάξιν. Σημειωτέον ὅτι Ἰωακείμ ὁ
Δ' (1884) καὶ Ἰωακείμ ὁ Γ' (1901), κατὰ προτίμησιν, ἠκολουθοῦντο εἰς τὰς ἐκτὸς
τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ χοροστασίας τῶν ὑπὸ τῶν πατριαρχικῶν δομεστικῶν.

36) Ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. Η' ἀρ. 4 σελ. 35-36 καὶ Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστ. τῆς β. μ. σ. 327.

την Δανιήλ ὅστις θὰ παρέδιδε μαθηματάριον — ὁ δὲ λαμπαδάριος Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος καὶ ὁ δομέστικος τοῦ δεξινοῦ χοροῦ Γιακουμάκης θὰ παρέδιδον παπαδικὴν καὶ στιχηράριον — ἐν τῷ ἐπὶ τῆς πκτριαρχείας Σωφρονίου τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων συγκροτηθέντι, τὸ 1776, μουσικῶ σχολείῳ, ὑπεσχέθησαν γρόσια τετρακόσια τὸν χρόνον³⁷⁾. Προσέτι ὁ πρωτοψάλτης ἡμείβετο ἰδιαιτέρως καὶ διὰ τὴν φροντίδα καὶ ἐπιστάσιαν καὶ τήρησιν τοῦ Τυπικοῦ³⁸⁾. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπικρατήσεως ἐπισήμως τῆς νέας γραφῆς, ὑπὸ τοῦ πκτριαρχείου ἀνετέθη εἰς τοὺς ψάλτας τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐπ' ὠφελεία αὐτῶν, ἡ μουσικὴ τυπογραφία δι' ἧς ἐτυποῦντο³⁹⁾ μὲ χαρακτηρισ τῆς νέας γραφῆς τὰ μουσικὰ κείμενα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ μουσικοῦ καὶ ψαλτικοῦ ἐν γένει κόσμου⁴⁰⁾, ἅτινα πρότερον ἀντεγράφοντο. Ἰδιαιτέρα δὲ ἦτο ἡ ἀμοιβὴ αὐτῶν διὰ τὴν κατ' οἶκον εἰς μαθητὰς διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς.

Φιλοδωρήματα καὶ τιμαὶ τῶν ψαλτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.

Συνεχῶς τῇ ἀρχαιοτέρᾳ συνηθείᾳ, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν πατριαρχικῶν μουσικῶν χορῶν κατὰ διαφόρους περιστάσεις ἐδίδοντο καὶ φιλοδωρήματα ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν, ὅπως τοιαῦτα ἐχορηγοῦντο ὑφ' ἐκάστου χειροτονουμένου ἢ μετατιθεμένου μητροπολίτου τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου γενικῶς εἰς τοὺς ὑπαλλήλους καὶ γραμματεῖς, κοσμικοὺς καὶ κληρικούς,

³⁷⁾ Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 555. Πρβλ. καὶ Συμβολαὶ σελ. 373.

³⁸⁾ Ἑκκλ. Ἀλήθεια αὐτόθι καὶ Μ. Γεδεών Παιδεία καὶ πτωχεία κλπ. σελ. 59 κ. ἑ.

³⁹⁾ Τὸ ἀπὸ Κυρίλλου τοῦ ΣΤ' (1814) ἀνασυσταθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον ἀπὸ τοῦ 1831 καὶ ἐξῆς ἀπέκτησε καὶ τμήμα μουσικὸν ἐν ᾧ ὑπὸ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν, εἰδότων τὸ στοιχειοθετεῖν καὶ τυπῶναι, ἐξεδίδοντο τὰ μουσικὰ κείμενα τὰ φέροντα τὴν ἐπίσημον ἐκκλησιαστικὴν ἔγκρισιν, προοριζόμενα δὲ διὰ τὴν γενικὴν χρῆσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ψαλτῶν τῶν ὀρθοδόξων πατριαρχείων τῆς ἀνατολῆς, τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν Κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τῆς μουσικοτυπογραφικῆς τέχνης ἔμπειροι ἐγένοντο Στέφανος ὁ λαμπαδάριος († 1863), Ἰωάννης ὁ πρωτοψάλτης ὁ Βυζάντιος († 1866), ὃν ἀποθανόντα διεδέχθη εἰς τὸ τυπῶναι καὶ ἐκδίδειν ἐγκεκριμένα μουσικὰ κείμενα ὁ υἱὸς τοῦ πρωτοψάλτου τούτου Δημήτριος* τελευταῖος εἰδήμων τῆς τέχνης ταύτης ἐκ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἀποθανὼν λαμπαδάριος Κωνσταντῖνος Κλάββας († 1917).

⁴⁰⁾ Ἡ διὰ τῶν ψαλτῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διενεργουμένη ἀποκλειστικῶς μουσικοτυπογραφία τοῦτο εἶχε τὸ καλὸν διὰ τὴν ἐκκλ. ἡμῶν μουσικὴν ὅτι ὁ ψαλτικός κόσμος μετεχειρίζετο καὶ ἐχρησιμοποιοῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μουσικὰ κείμενα περιέχοντα τὰ ἀρχαῖα καὶ δόκιμα μαθήματα· ἡ δὲ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ διετήρει οὕτω τὴν εἰς αὐτὴν πειθαρχίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ψαλτῶν ὄντων ὑποχρεωμένων ἐν τῷ ψάλλειν ν' ἀκολουθῶσιν ἐγκεκριμένας μουσικὰς ἐκδόσεις ὑπ' αὐτῆς, ἀποκλειομένης αὐτηρῶς πάσης ἄλλης παρ' οἰουδήτινος ἐκτυπώσεως ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων.

τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ⁴¹⁾). Οἱ ψάλται τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἐλάμβανον φιλοδωρήματα εἰς πᾶσαν ἐκλογὴν νέου πατριάρχου, ὅστις ἐκτὸς τοῦ εἰς χρῆμα φιλοδωρήματος ⁴²⁾ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ ἔδιδεν εἰς ἕκαστον τῶν ψαλτῶν καὶ ἀπὸ ἑν τεμάχιον ὑφάσματος· καὶ μάλιστα ὑφάσματα μπινίσια ⁴³⁾ ἐδίδοντο εἰς τὸν πρωτοψάλτην καὶ λαμπαδάριον. Τοιαῦτα φιλοδωρήματα εἰς χρήματα καὶ εἰς κουμάσια ἐδίδοντο μέχρι τῆς δευτέρας πατριαρχείας Ἰωακεῖμ τοῦ Γ', ὅστις ἦτο ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν πατριαρχῶν ὁ ἀκολουθήσας τὴν ἀρχαιοτέραν αὐτὴν συνήθειαν· μετ' αὐτὸν ἡ τήρησις τῆς συνηθείας ταύτης ἐπαυσεν. Οἱ δὲ νεοεκλεγόμενοι ἢ μετατιθέμενοι εἰς νέαν ἐπαρχίαν μητροπολιταὶ ἔδιδον εἰς τοὺς ψάλτας τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἕκαστος ἀναλόγως τῆς τάξεως τῆς δι' ἣν προωρίζετο ἐπαρχίας καὶ ἀναλόγως τῆς αὐτοῦ γενναιωδωρίας. Οὕτω ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος ἐλάμβανον ἐκ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων τῆς Α' τάξεως 15 γρόσια, τῆς Β' 10 καὶ τῆς Γ' 15· οἱ δύο δομέστικοι τῆς Α' 16, τῆς Β' 10 καὶ τῆς Γ' 8. Ὁ πρῶτος κανονάρχης 6 ἢ 4 ἢ 3 καὶ ὁ β' κανονάρχης 3 ἢ 2 ⁴⁴⁾).

Ἐκτὸς τῶν χρημάτων καὶ τοῦ κουμασλικίου ἐδίδοντο εἰς τοὺς ψάλτας τοῦ ναοῦ καὶ ὀρισμέναι ὀκάδες καφέ ⁴⁵⁾· ἐπίσης ἐκ τῶν ἀρχιερέων ἄλλοι ἔδιδον ἀντερλίκια, ἄλλοι ἄλλα κουμάσια, τσόχαν καλῆς ποιότητος δι' ἐξωτερικὰς τῶν ψαλτῶν ἐνδυμασίας. Χρηματικὰ φιλοδωρήματα ἐλάμβανον ἐπίσης οἱ ψάλται οὗτοι καὶ κατὰ τὰς ὀνομασίας τῶν πατριαρχῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων ⁴⁶⁾. Γενικῶς δ' εἰπεῖν διαρκῆς ἡ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ἐστρέφετο πρὸς τοὺς ψάλτας αὐτῆς· καὶ ὅχι μόνον αὐτοὶ ἐτύγγαλλον ἐκ μέρους

⁴¹⁾ Χρονικὰ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ σελ. 121 καὶ 199 ὑπόσημ. 222.

⁴²⁾ Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ φιλοδωρήματα ἦσαν γενικὰ πᾶς νέος πατριάρχης ἢ ἀρχιερεὺς ἔδιδεν εἰς ὅλους τοὺς ἐσωτερικοὺς τοῦ πατριαρχείου ὑπαλλήλους φιλοδωρήματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κουμασλίκια καὶ διάφορα ἄλλα δῶρα.

⁴³⁾ Μπινίσια (ἐκ τοῦ τουρκικοῦ μπινιέκ=ἱππεύειν) ἐκαλοῦντο τὰ ἐκ μεταξωτῆς τσόχας ἰδιαίτερα ἐνδύματα ἅτινα ἐφόρουν κατὰ τὴν παλαιότεραν ἐποχὴν οἱ ἀρχιερεῖς διὰ τὸ ἱππεύειν τοὺς ἵππους των. (Πρὸβλ. σχετικὰ καὶ Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 707. — Μ. Γεδεών ἐν Κανονικαῖς Διατ. Β' σελ. 427 καὶ Φιλαρέτου Βαφείδου Ἐκκλ. ἱστ. αὐτόθι σελ. 329).

⁴⁴⁾ Χρονικὰ πατρ. οἴκου κλπ. σελ. 199-200.

⁴⁵⁾ Τοσοῦτος καφές καὶ σάκχαρις συνηθροίζετο κατ' ἔτος εἰς τὰς οἰκίας τοῦ πρωτοψάλτου καὶ λαμπαδαρίου ἐκ τῶν ἐπὶ ταῖς ἐκλογαῖς καὶ μεταθέσεσι τῶν ἀρχιερέων φιλοδωρημάτων εἰς εἶδη, ὥστε οἱ ψάλται οὗτοι προέβαινον πολλάκις εἰς πώλησιν ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ περισσεύματος.

⁴⁶⁾ Οἱ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς κατὰ τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν ἐτέλουν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ λειτουργίαν μετ' ἀρτοκλασίας· εἰς δὲ τὸν πρωτοψάλτην ἔδιδον συνήθως κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ ἀνάλογον φιλοδώρημα χρηματικόν.

της οικονομικῆς ἐνισχύσεως, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς ἐπροικίζοντο ⁴⁷⁾ διαφοροτρόπως καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ τέκνα αὐτῶν.

Ἀρκούντως ἱκανοποιητικὸν ἦτο καὶ τὸ ἐκάστοτε φιλοδώρημα ὕπερ ἐδίδετο εἰς τοὺς πατριαρχικὺς ψάλτας κατὰ τὸ ἐπίσημα γεύματα, ἅτινα παρατιθέμενα χάριν τῶν ἐπισήμων ἐπισκεπτῶν τῶν πατριαρχῶν συνωδεύοντο καὶ μὲ τὴν ψαλμωδίαν τῶν ψαλτῶν τούτων. Εἰς δὲ τὸ τέλος τῶν ἐπιδορπίων μετὰ τὸν πατριαρχικὸν Πολυχρονισμόν, ὁ πατριάρχης καλῶν κατὰ σειρὰν τοὺς ψάλτας ἔδιδε τούτοις ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀξίωμα ἐκάστου φλωρία. Τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς κατὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα παρουσίας τῶν ψαλτῶν καὶ τῆς ψαλμωδίας αὐτῶν ἔπαυσε τηρούμενον ἀπὸ τῆς πρώτης πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ', ὅστις κατήργησε συνεπῶς καὶ τὸ ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ παρεχόμενον φιλοδώρημα εἰς τοὺς ψάλτας.

Ἔτερα ἦσαν τὰ φιλοδωρήματα ἅτινα ἐλάμβανον οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται ἀπὸ τὸν πατριάρχην κατὰ τὴν Πρωτοχρονιάν. Ταῦτα οὐνιστάμενα εἰς χρήματα, κουμασλίκια κλπ. βραδύτερον μετετρέπησαν ⁴⁸⁾ εἰς μεταξωτὰ μανδήλια μετὰ σχετικοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ. Προσέτι ἰδιαίτερα ἦσαν καὶ τὰ φιλοδωρήματα τοῦ πατριάρχου πρὸς τοὺς ψάλτας αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα παρεχόμενα. Τὰ φιλοδωρήματα ταῦτα ἀπετελοῦντο ἀπὸ πασχαλινὰ αὐγά καὶ τσουρέκια, ἀπὸ τοὺς πασχαλινούς κηρούς καὶ ἀπὸ χρηματικὸν ποσόν. Ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις ἐγκατελείφθη καὶ ἡ συνήθεια αὕτη· εἰς δὲ τὴν θέσιν τῶν ἄλλοτε πασχαλινῶν φιλοδωρημάτων δίδονται ὑπὸ τοῦ πατριάρχου διὰ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ εἰς τοὺς ψάλτας αὐτοῦ

⁴⁷⁾ Ἐπὶ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ζ' (1860) προκειμένου νὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς τοῦ λαμπαδαρίου Στεφάνου μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρωτοψάλτου Ἰωάννου τοῦ Βυζαντίου Δημητρίου, ἐν συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπεφασίσθη καὶ παρεχωρήθη ὡς δῶρον τῇ νεονύμφῃ μία οἰκία μεγάλη παραθαλάσσιος παρὰ τὸ Πετρί καπὶ γεινιάζουσα πρὸς τὸ οἶκημα τοῦ Γρηγοράκη Ταπεινοῦ. — Ἰωακείμ ὁ Γ' κατὰ τὴν β' πατριαρχεῖαν αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν τότε λαμπαδάριον Ἀριστείδην ὡς δῶρον ἑκατὸν λίρας χρυσᾶς προτιθέμενον νὰ ἐκδώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.

⁴⁸⁾ Τὰ φιλοδωρήματα ταῦτα τὰ πρὸς τοὺς λαϊκοὺς τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου ὑπαλλήλους διδόμενα, Ἰωακείμ ὁ Γ' κατὰ τὴν β' αὐτοῦ πατριαρχεῖαν τὰ μετέτρεψεν εἰς μεταξωτὰ μανδήλια καὶ χρηματικὸν ποσόν. Οὕτω π. χ. ὁ πρωτοψάλτης ἐντὸς φακέλλου πολυτελοῦς ἐλάμβανεν ὡς πρωτοχρονιάτικον φιλοδώρημα δύο λίρας χρυσᾶς, ὁ λαμπαδάριος ὁμοίως, ὁ πρῶτος δομέστικος μίαν καὶ ὁ δεῦτερος ἐπίσης μίαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ πατριάρχου τούτου ἰσχύσασα σὺνθεσια ἐξηκολούθησεν ὑπάρχουσα μέχρι τῆς πατριαρχείας Βασιλείου τοῦ Γ' (1929). Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ καὶ Φώτιος ὁ Β' παρεῖχε τοιαῦτα φιλοδωρήματα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους· μετὰ ταῦτα ὁμοῦς διὰ λόγους οἰκονομίας ἔπαυσε τὸ ἔθιμον τοῦτο γενικῶς.

μόνον τὰ πασχάλια κηρία χωρίς χρήματα· καὶ τοῦτο γίνεται μέχρι τοῦ νῦν χρόνου.

Τὰ φιλοδωρήματα ἐπεξετείνοντο καὶ εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς κανονάρχας, πρῶτον καὶ δεύτερον, εἰς τοὺς ὁποίους εἰς ὠρισμένους καιροὺς καὶ περιστάσεις ἐδίδοντο τοιαῦτα ἀνάλογα. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος κανονάρχης τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, διότι θὰ ἔλεγε τὸ Σήμερον γεννᾶται ἐκ παρθένου· μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀναγνώσματος ὁ κανονάρχης ἔκαμνε μετὰ νοιαν, προσήρχετο ἐνώπιον τοῦ πατριάρχου καὶ ἡσπάζετο τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, ὁ δὲ δεύτερος κανονάρχης ἐλάμβανεν ὁμοίως παρόμοιον δῶρον παρὰ τοῦ πατριάρχου τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων, διότι θὰ ἔλεγε τὸ Τὴν χειρὰ σου τὴν ἀψαμένην. Τὸ οὕτω παρεχόμενον ἰδιαιτέρον τοῦτο πρὸς τοὺς κανονάρχας ⁴⁹⁾ φιλοδώρημα ἐδίδετο μέχρι τῆς πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Β'· διότι ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἰωακείμ ὁ Γ' καὶ τὸ φιλοδώρημα τοῦτο συμπεριέλαβε μετὰξὺ τῶν δώρων ἅτινα ἐδίδοντο παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Πρωτοχρονίαν εἰς ὅλους τοὺς ψάλτας καὶ τοὺς κανονάρχας.

Οἱ μουσικοδιδάσκαλοι τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὄντες ἐκάστοτε οἱ μύσται τῆς ἡν ἐπηγγέλλοντο θείας τέχνης, ἦσαν διὰ τοῦτο δυσαναπλήρωτοι καὶ ἀναντικατάστατοι εἰς τὸ ἔργον των, πάντοτε ὑπάρχοντες μετὰξὺ τῶν τετιμημένων ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τῶν ὁφικίων τοῦ πρωτοψάλτου, τοῦ λαμπαδαρίου καὶ τῶν δομεστίκων ⁵⁰⁾. Οὗτοι διετήρουν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ τὴν βυζαντινὴν μεγαλοπρέπειαν διὰ τῆς ψαλμωδίας αὐτῶν τῆς ἐκπηγαζούσης ἐκ τῆς μουσικῆς παραδόσεως τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ἀπέναντι δὲ τῆς ἱερότητος καὶ τῆς ἐπισημότητος τοῦ ἁγίου ματος αὐτῶν ἐπεδαφιλεύοντο εἰς αὐτοὺς μεγάλαι ἀληθῶς τιμαὶ καὶ βιβλὸς σεβασμὸς καὶ ἐκτίμησις ἀπεριόριστος ἐκ μέρους τῶν τε πατριαρχῶν ⁵¹⁾ καὶ

⁴⁹⁾ Ἐκ τῶν κανοναρχῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ οἵτινες ἔφθασαν καὶ ἔλαβον τοιαῦτα φιλοδωρήματα μνημονεύομεν τὸν πρῶτον Ἐρσεκίου Ἰγνάτιον περικομισμένον μὲ λαμπρὰν καὶ ἡχηρὰν φωνήν, διατελέσαντα πρῶτον κανονάρχην τοῦ πρωτοψάλτου Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου· τὸν ἀρμενομαθῆ μητροπολίτην Ἡρακλείας Γρηγόριον τὸν Βυζάντιον, δεύτερον κανονάρχην χρηματίσαντα· τὸν Βασίλειον Καλίφρονα καὶ τὸν Θεόδωρον Ἀριστοκλῆν τὸν συγγραφέα τῆς Βιογραφίας Κωνσταντίνου τοῦ Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου.

⁵⁰⁾ Μ. Γεδεών Κανον. Διατ. Α' 170. Πρβλ. Φιλ. Βαφείδου αὐτ. σελ. 209.

⁵¹⁾ Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται, ὡς ὁφικιάλοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, τὴν παραμονὴν τῶν ὀνομαστηρίων αὐτῶν προσερχόμενοι ἀσπάζονται τὴν δεξιὰν τοῦ πατριάρχου λαμβάνοντες τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ· τὴν δὲ ἐπαύριον ἡμέραν τῆς εορτῆς των δέχονται τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πατριάρχου δι' ἀντιπροσώπου αὐτοῦ. — Κατὰ τὴν τάξιν ταύτην τὸ αὐτὸ ἔπραττον ὅχι μόνον οἱ ὑπάλληλοι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, κληρικοὶ τε καὶ λαϊκοί, ὡς καὶ πάντες οἱ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁφικιάλοι, ἀλλ' ἐν γένει καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ γένους, οἱ διδάσκον-

τῶν ἀρχιερέων, τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐν γένει καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ μουσικοῦ καὶ ψαλτικοῦ κόσμου, ἐκάστης ἐποχῆς, διότι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας οἱ ψάλλται ἀνεγνώριζοντο πάντοτε παρὰ πάντων ὡς μουσικαὶ αὐθενταί, μουσικῇ ἀξίαι καὶ ὡς οἱ κατ' ἐξοχὴν διδάσκαλοι ⁵²⁾ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς τέχνης.

Πηγαί.

Πρὸς συγγραφὴν τῆς παρούσης μελέτης ἐχρησίμευσαν εἰς ἡμᾶς ὡς πηγαὶ τὰ κατωτέρω σημειούμενα συγγράμματα, εἰς τὰ ὅποια καὶ παραπέμπομεν ἐν τῷ σίκειῳ τόπῳ τὸν ἀναγνώστην :

Ἀθανασίου Ὑψηλάντου « Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν », ἐν Κων/πόλει, 1870.

Μ. Γεδεών « Κανονικαὶ Διατάξεις » Α' σελ 170 καὶ Β' σελ. 427.

Πατριαρχικοὶ κώδικες ΚΕ' καὶ ΛΓ' σελ. 124.

Χρυσάνθου « Μέγα Θεωρητικόν », Τεργέστη, 1832.

A. Carayon « Retations inédites des missions de la Compagnie de Jésus à Cons/ple et dans le Levant au XVII siècle ». Paris. 1864. p. 60.

« Βιογραφία Κωνσταντίου Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου » ὑπὸ Θεοδ. Μ. Ἀριστοκλέους, ἐν Κων/πόλει, 1866.

« Μουσικὴ Βιβλιοθήκη », Κων/πολις, 1868. Τόμ. Α', Πρόλογος.

Κυριακοῦ Φιλοξένου « Λεξικὸν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς », Κων/πολις, 1869.

« Πίνακες Στατιστικοὶ τῶν ἐν Κων/πόλει καὶ κατὰ τὰ προάστεια σχολείων τῶν Ὁρθοδόξων », ἐν Κων/πόλει, 1870.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, τόμ. Η', σελ. 35-36, τόμ. ΚΕ', σελ. 59, τόμ. ΚΖ'.

« Τυπικὸν κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας », ὑπὸ Κωνσταντίνου πρωτοψάλτου. Ἐν Κων/πόλει, 1839· τὸ αὐτὸ τοῦ 1851 καὶ 1888.

Π. Γ. Κηλτζινίδου, « Μεθοδικὴ διδασκαλία Θεωρητικὴ καὶ Πρακτικὴ πρὸς ἐκμάθησιν καὶ διάδοσιν τοῦ γνησίου ἐξωτερικοῦ μέλους τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλλην. μουσικῆς ». Ἐν Κων/πόλει, 1881.

τες ἐν τε τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ἰωακειμείῳ Παρθεναγωγείῳ.

⁵²⁾ Ταπεινῶς φρονοῦμεν ὅτι εἶναι καιρὸς ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καθὼς τιμᾷ καὶ γεραίρει ἐτησίως τὰς μνήμας τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς ὑμνοδῶν καὶ ὑμνογράφων, οὕτω δέον ἵνα αὕτη εὐγνωμονοῦσα αὐτοῖς τιμῇ καὶ τοὺς μετ' ἀφοσιώσεως τῇ μουσικῇ καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει δουλεύσαντας μουσικοδιδασκάλους τοῦ πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ θεσπίζουσα ἐτήσιον μετὰ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς λειτουργίας μνημόσυνον εἰς ἀνάπausιν τῶν ψυχῶν καὶ τούτων τῶν τέκνων αὐτῆς.

Μ. Γεδεών, «Χρονικά τοῦ πατριαρχικοῦ ὀίκου καὶ ναοῦ», Κωνσταντι-
νούπολις, 1884.

Γ. Ι. Παπαδοπούλου, «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πρ' ἡμῖν ἐκκλ.
μουσικῆς». Ἐν Κων/πόλει, 1890.

Μ. Γεδεών, «Παιδεία καὶ πτωχεία παρ' ἡμῖν κατὰ τοὺς τελευταίους
αἰῶνας». Κων/πολις, 1893.

«Παράρτημα Ἑκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Τεύχος Γ', 1901.

Γ. Ι. Παπαδοπούλου, «Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῆς βυζαντινῆς μουσι-
κῆς». Ἀθῆναι, 1904.

«Περιοδικὸν Εὐαγγελισμός». Ἔτος Β', 1913. Ἐν Κων/πόλει.

Φιλαρέτου Βαφείδου, «Ἑκκλ. ἱστορίας» τόμ. Γ' μέρος Β'. Ἀλεξάν-
δρεια, 1928.

Α. Βουδούρη, «Ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησ. μουσικῆς πρὸς
τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Φώτιον Β'». Ἐν Κων/πόλει, 1931.

«Περιοδικὸν Ὁρθοδοξία» ἔτους Θ' 1934 τεύχ. 105.

Πρὸς τοῦτοις ὡς πηγαὶ ἐχρησίμευσαν εἰς ἡμᾶς καὶ τὰ ἐξῆς :

Χειρόγραφος «βίβλος μουσικὴ ἐν ᾗ περιέχεται ἡ τάξις κατὰ τὸ σῶνη-
θεσ τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας καὶ τὰ ψαλλόμενα ἐκάστοτε κατὰ σειρὰν
μέλη» (ἐν γρᾶφῇ προγενεστέρα τῆς νῦν) κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν τοῦ
10^{ου} αἰῶνος ἀντιγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Κρουστάλα τοῦ Χίου· ἡ βί-
βλος αὕτη ὑπάρχει μετὰ τῶν μουσικῶν βιβλίων τοῦ νῦν πρωτοψάλτου.

Εἰδήσεις εἰλημμέναι ἐκ σημειώσεων τινων τοῦ μακαρίτου πρωτοψάλτου
Γεωργίου τοῦ Ραιδεστηνοῦ σωζομένων παρὰ τῷ υἱῷ αὐτοῦ μουσικοδιδα-
σκάῳ κυρίῳ Νικολάῳ Ραιδεστηνῷ.

Ἡ πρᾶξις τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας ἡ ἰσχύουσα καὶ ἐπὶ τῶν
ἡμερῶν τῆς ἐν αὐτῷ δομειστικῆς ἡμῶν.

Εἰδήσεις σωζόμεναι κατὰ προφορικὴν παράδοσιν τῶν μουσικοδιδασκά-
λων τοῦ ναοῦ παρὰ τῷ νῦν ἄρχοντι πρωτοψάλτῃ τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας
κυρίῳ Ἰακώβῳ τῷ Ναυπλιώτῃ· καὶ

Τὰ πορίσματα πολυετοῦς ἐρεῦνης καὶ μελέτης ἡμῶν ἐπὶ τοῦ θέματος
τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς.

ΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Η ΕΝ ΣΤΑΜΠΟΥΛ
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872
ΚΑΙ Η ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ



ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ

1940

ΤΥΠ. Β. ΦΙΛΩΤΗ "ΑΡΤΙΣΤΙΚ., ΜΙΚΡΟΝ ΕΘΝ. ΧΑΝΙΟΝ ΑΡ. 3, ΓΑΛΑΤΑ

**Ἀνατύψεις ἐκ τοῦ Λευκώματος τῶν ἀποφοίτων
τοῦ ἐν Πέραν Ζωγραφείου Γυμνασίου**

Η ΕΝ ΣΤΑΜΠΟΥΛ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872 ΚΑΙ Η ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΘΑ εἰς τὸ ἔτος 1872, ὅτε τὸ ἐκκλησιαστικοβουλ-
γαρικὸν ζήτημα ὑπάρχει εἰς τὴν ὀξυτάτην του φάσιν. Ἐξ
ἀφορμῆς τῶν σκανδάλων καὶ τῶν παρανομημάτων ὡς καὶ τῆς
διαγωγῆς τοῦ μητροπολίτου Βιδύνης Ἀνθίμου τοῦ ἀνακηρυχθέν-
τος ἐξάρχου τῶν βουλγάρων καὶ ἱερουργήσαντος ἄνευ τῆς κανονι-
κῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, τὴν 13 Μαΐου συνεκροτήθη ἐν τοῖς
πατριαρχείοις μεγάλη σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμε-
νικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ'. Ἡ σύνοδος ἐκήρυξε τὸν
Βιδύνης Ἀνθιμον καθηρημένον πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας
καὶ τάξεως· τοὺς προκαθηρημένους ποτὲ Φιλιππουπόλεως Πανά-
ρετον καὶ Λοφτσοῦ Ἰλαρίωνα ὑπέβαλεν εἰς ἀφορισμόν· τὸν δὲ
προαφωρισμένον ποτὲ Μακαριουπόλεως Ἰλαρίωνα ὑπέβαλεν εἰς ἀ-
γάθημα· τὴν δὲ ἐπομένην Κυριακὴν ἀνεγνώσθη ἡ ἐπίσημος αὕτη
πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ πράξις ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς
ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς καθυσύχασιν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος
τῆς πρωτευούσης, ἀνακοινωθείσα συγχρόνως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς
αὐτοκεφάλους ὀρθοδόξους ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία μὴ περιοριζομένη εἰς τὸ μέτρον μόνον τῆς κα-
θαιρέσεως καὶ τοῦ ἀφορισμοῦ τῶν ἀποστατῶν Βουλγάρων ἀρχιε-
ρέων, ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῆς πρὸ
πολλοῦ ληφθείσης ἀποφάσεως περὶ ὀριστικῆς πλέον λύσεως τοῦ
ζητήματος. Ἡ Ἐκκλησία μέχρι τοῦδε ἀπέφυγεν ἐπισήμως νὰ κη-
ρύξῃ τὴν οὐσιωδῶς γενομένην ἀπόσχισιν τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκ-
κλησιαστικῆν· διότι ἤλπιζε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς μεταμέ-
λειαν καὶ ἐπάνοδον τῶν τέκνων Βουλγάρων εἰς τοὺς κόλπους

αὐτῆς. Ἦδη, μετὰ τὴν πείσμονα ἐπιμονὴν πρὸς ἀποχωρισμόν των ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου· μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ φιρμανίου τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ἰδρύοντος ἐκκλησίαν εἰς αὐτοὺς παρὰ τοὺς διέποντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα κανόνας· καὶ μετὰ τὴν δι' ἀντεκκλησιαστικῶν κινημάτων ἐπιδίωξιν τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἑξαρχικῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου, ἡ Ἐκκλησία ὑπεχρεοῦτο πλέον νὰ ἐξέλθῃ τῆς παθητικότητος αὐτῆς, ἵνα προλάβῃ τὴν κατὰπτωσιν τοῦ κύρους αὐτῆς παρὰ τῇ συνειδήσει τῶν πιστῶν. Ἦδη ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐβιάζετο νὰ ἐνεργήσῃ δραστικῶς κατὰ τῶν ἐπαναστατησάντων Βουλγάρων πρὸς διάσωσιν τῆς ἀπὸ δεκαετίας μειωθείσης ἀξιοπρεπείας αὐτῆς καὶ ἀπέναντι τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ λαοῦ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἀπέναντι τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Διότι εἶχεν ἀρκούντως κατανοηθῇ ὅτι ὑπενόμενόντο αὐταὶ αἱ βάσεις τῆς δυνάμεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν παντοιοτρόπως ἐπεξητεῖτο ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἡ ἀφαίρεσις ἐν πρὸς ἐν ὅλων τῶν προνομίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δι' ὧν αὕτη ἔσωζεν αὐτὴν τὴν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ὑπόστασίν της. Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους τούτους εὗρίσκετο μόνη ἐν τῇ ὑποστηρίξει τῶν δικαίων αὐτῆς ἀπέναντι τῆς Πύλης, ἀπέναντι τῆς δυτικῆς προπαγάνδας καταπολεμούσης ἐπικινδύνως αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῶν τέκνων αὐτῆς Βουλγάρων, οἵτινες γενόμενοι ὄργανα τῶν πολιτικῶν σκοπῶν τοῦ πανσλαβισμού ἀπῆλθον τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀνεξαρτησίαν διὰ τῆς Πύλης καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου τοῦ μόνου εἰς τοῦτο ἀρμοδίου. Ἡ Ἐκκλησία τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπεφύλασσε πάντοτε δι' ἑαυτήν· ἡ δὲ διαγωγὴ τῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων ἐπέσπευσε τὸ τέλος· καὶ δὲν ἡδύνατο ἐπομένως νὰ βραδύνη ἀκόμη ἡ λήξις τοῦ ζητήματος. Ἡ ὥρα ἐπέστη ἵνα ἡ Ἐκκλησία προβῇ εἰς τὸ ἔσχατον μέτρον· ν' ἀποκηρύξῃ τοὺς Βουλγάρους ἐκτὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος.

Τὸ ἔσχατον ὅμως καὶ αποφασιστικὸν τοῦτο μέτρον ἦτο καὶ ἀρκετὰ ἐπικίνδυνον, ἂν μὴ ἀνεπανορθώτως ἐπιζήμιον διὰ τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν. Ἡ ἐνότης τῆς ὀρθοδοξίας ἡδύνατο ἔσαι νὰ διασπασθῇ ἐὰν τὸ κίνημα τὸ βουλγαρικὸν συνεμερίζοντο καὶ αἱ λοιπαὶ σλαβικαὶ ἐκκλησίαι, τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ρωσίας, αἱ ὁποῖαι ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἐφαίνοντο μὴ συμπαθεῖν τοῖς Βουλγάροις. Ὡς

ἐκ τούτου δυσχερεστάτη ἦτο ἡ θέσις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· αὕτη εὐρίσκετο πρὸ τοῦ διλήμματος: νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καταδίκην τῆς Ἐξαρχίας ἢ νὰ ἀνεχθῇ τὴν ἀσυστόλως καταπάτησιν ἀπὸ μέρους τῶν βουλγάρων καὶ κανόνων, καὶ προνομίων ἀθέτησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου. Ἐνεκα τούτου ἐν τοῖς πατριαρχείοις εἶχεν ἐπέλθει δισταγμός. Τὰ πράγματα ὅμως ἐξ ἄλλου εἶχον προχωρήσει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω: αἱ ἀπαιτήσεις τῶν Βουλγάρων ἦσαν ἀντικανονικαὶ καὶ πᾶσα συνδιαλλαγή μετ' αὐτῶν μετὰ τὰ ἀλλεπάλληλα πραξικοπήματα ἦτο ἀδύνατος. Οὐδεμία διέξοδος ὑπῆρχε διὰ τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον περισώζουσα τὸ ἡθικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν γόητρον αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη μερὶς τῶν μητροπολιτῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τῆς ὁποίας ἡγεῖτο ὁ Δέρκων Νεόφυτος, ἐφρόνει ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ ἀποκήρυξις τῶν Βουλγάρων καὶ τὴν γνώμην ταύτην συνεμερίζετο ἡ πλειοψηφία ἐν γένει τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ λαοῦ. Ἡ ἰσχὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων εἶναι ὑπερτέρα παντὸς ξένου πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὑπολογισμοῦ. Ἡ πληγὴ ἣτις εἶχε διανοιγῇ βαθεῖα ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὸ σῶμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶχε καταντήσει εἰς γάργαιναν καὶ ἔπρεπε νὰποκοπῇ τὸ σεσηπὸς μέρος διὰ νὰ προληφθῇ τὸ κακόν, ἀφοῦ διὰ τῆς γενομένης καυτηριάσεως τῆς πληγῆς δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἴασις αὐτῆς.

Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἀνθιμος ἀπεφάσισε νὰ βαδίσῃ τὴν μόνην ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτοῦ ὑποδεικνυομένην ὁδόν. Εἶχεν ἐγκαταληφθῇ ἡ ἰδέα τῆς συγκλήσεως συνόδου ἐξ ὅλης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις ἐν Σταμπούλ μεγάλης συνόδου πάντων τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ πατριαρχείων μετὰ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου δυναμένης τελεσιδίκως ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ἰουνίου πάντες οἱ πατριάρχαι μετὰ τοῦ Κύπρου εἶχον ἀφικθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσάν. Ἀπὸ τῆς 19 Ἰουλίου ἀναχωρήσας ἐξ Ἀθηνῶν ἀφίκετο καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τήνου καὶ Σύρου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ζήτημα, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἐν Ἑλλάδι κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὅλως ἀδιάφοροι καὶ τοῦ ὁποίου ὕστερον κατενόησαν τὴν σημασίαν. Ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διέμεινεν ἐπὶ τρίμηνον ἐνταῦθα, μέχρι τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, κατὰ τὸ διά-

σημα δὲ τοῦτο συνειργάσθη μὲν κατ' ἰδίαν μετὰ τῶν μελῶν τῆς συνόδου καὶ συνεπικούρησε τοῖς περὶ τῶν Δέρκων Νεόφυτον, δὲν συμμετέσχε δὲ τῆς Μεγάλης Συνόδου διὰ τὸ ἐπίσημον τῆς ἀποστολῆς του καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν παρεξηγήσεων.

Ἀρχομένου τοῦ Αὐγούστου ἤρχισαν αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι τῆς μελλούσης νὰ συγκροτηθῇ μεγάλης συνόδου τῶν ἀνωτάτων ἀρχηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν παρανομιῶν τῆς βουλγαρικῆς ἐξαρχίας. Καθεκάστην ἐγίνοντο διάφοροι καὶ ἀλλεπάλληλοι συνεντεύξεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ πατριαρχῶν Σταμπούλ, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, καὶ τῶν πρώην οἰκουμενικῶν Γρηγορίου τοῦ ΣΤ', Ἰωακείμ τοῦ Β' καὶ Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ τῶν συνοδικῶν μητροπολιτῶν, προσκαλουμένων ἐπὶ τούτῳ καὶ τῶν μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων. Τὸ πατριαρχεῖον διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν ἐχορήγησε προθεσμίαν ὀκταήμερον πρὸς ἐνδεχομένην, κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦλάχιστον στιγμὴν, μεταμέλειαν τῶν ἐπαναστατῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων. Ἀλλὰ καὶ ἡ προθεσμία αὕτη ἔληξεν ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος. Τότε ἀπεφασίσθη ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου νὰ γίνῃ τῇ 29 Αὐγούστου· συγχρόνως ἀπεστάλησαν πρὸς τοῦτο καὶ πατριαρχικὰ πιττάκια πρὸς πάντα τὰ μέλη ὅσα ὥρίσθησαν νὰ μετάσχωσι τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου.

Μεθ' ὅλας τὰς κρύφα καὶ ἀναφανδὸν γενομένας ραδιοουργίας καὶ ἀντιπράξεις τοῦ πανσλαβιστοῦ ρώσου ἐν Σταμπούλ πρεσβευτοῦ Ἰγνάτιεφ, πρὸς ματαίωσιν τῆς συγκροτήσεως τῆς συνόδου, τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν, 29 Αὐγούστου, συνῆλθεν ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἡ Τοπικὴ Μεγάλῃ Σύνοδος. Μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου πατριαρχικὴν λειτουργίαν ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς μεγάλης συνόδου. Αὕτη ἀπετελέσθη ἐκ τῶν πατριαρχῶν οἰκουμενικοῦ Ἀνθίμου, Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου, Ἀντιοχείας Ἱεροθέου, τῶν πρώην οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν Γρηγορίου, Ἀνθίμου καὶ Ἰωακείμ, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου, δέκα καὶ ὀκτὼ μητροπολιτῶν, ἑπτὰ ἐπισκόπων, δεκατεσσάρων ἀρχιμανδριτῶν, τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀντιπροσώ-

που τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ ἄλλων κληρικῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ προκειμένου τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ἐψάλη πρῶτον ἡ τελετὴ τῆς ἐνάργεως· ἀκολουθῶς ἀναλαβόντες πάντες τὰς οἰκείας θέσεις ὑπέγραψαν κατὰ τάξιν τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸν κατάλογον τῆς παρουσίας· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς εἶχε καταφθάσει καὶ ὁ ἀναμενόμενος μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ παρουσιάσθη ὁ κατάλογος πρὸς ὑπογραφήν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· οὗτος ὁμως προφασιζόμενος ὅτι κατελήφθη πάραυτα ἐκ στιγμιαίας συγκινήσεως ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ χωρὶς νὰ ὑπογράψῃ, ἐφ' ᾧ καὶ ἀφέθη χῶρος κενὸς εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὀνομάτων, ἀπεχώρησε δὲ τοιουτοτρόπως τῆς συνεδριάσεως. Πρὶν ἢ διαλυθῇ ἡ συνεδρίασις, ἡ σύνοδος προέβη εἰς τὸν διορισμὸν δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς ὅπως μελετήσῃ αὕτη τὸ ζήτημα καὶ παρουσιάσῃ ἀκριβῆ περὶ αὐτοῦ ἔκθεσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας, ὑποβάλλῃ δὲ ταύτην εἰς κοινὴν συζήτησιν κατὰ τὴν δευτέραν τῆς συνόδου συνεδρίασιν.

Τῇ 12 Σεπτεμβρίου ἡ σύνοδος συνῆλθε τὸ δεύτερον, ἀπουσιαζόντων τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου ἀποστείλαντος τὴν γνώμην του εἰς τὸν πατριάρχην Ἀνθιμον τὸν ΣΤ' καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Κυρίλλου. Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ μετὰ συζήτησιν μακρὰν διεξαχθεῖσαν διὰ τὴν ἀδικαιολόγητον καὶ αὐθις ἀπουσίαν τοῦ Ἱεροσολύμων, ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νικηφόρου Γλυκᾶ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ ὁλομέλεια ἐπεδοκίμασε τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ἀπεκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς συνόδου οἱ ἀποσχίσαντες ἑαυτοὺς διὰ τῶν πράξεων των ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας βούλγαροι ἀρχιερεῖς· ἀνετέθη δὲ καὶ αὐθις εἰς τὴν αὐτὴν δεκαμελῆ ἐπιτροπὴν καὶ ἡ σύνταξις τοῦ Τόμου ἢ Ὁρου, ἵνα ἐν τῇ κατόπιν συνεδριάσει πάντα τὰ μέλη τῆς συνόδου ὑπογράψωσιν αὐτόν. Ὁ Ἱεροσολύμων Κύριλλος ἐπὶ ποικίλαις προφάσεσι μηδεμιᾶς μετασχὼν τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς συνόδου ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἵνα προὔπαντήσῃ δῆθεν τοὺς μέλλοντας νὰ ἐπισκεφθῶσι τοὺς Ἀγίους Τόπους μέγαν Δοῦκα Νικόλαον καὶ τὴν αὐτοκράτειραν τῆς Ρωσίας.

Τῇ 16 Σεπτεμβρίου ἡ μεγάλη σύνοδος συνῆλθεν εἰς τὴν

τρίτην αὐτῆς συνεδρίασιν, ἀπόντος τοῦ ἤδη ἀπελθόντος ἐκ τῆς πρωτευούσης πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου. Μετὰ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ συνοδικοῦ Ὁρου ἡ σύνοδος προέβη εἰς καθάσεις τῶν βουλγαροφυλετιστῶν ἀρχιερέων Σοφίας Δωροθέου, Νυσσάβας Παρθενίου καὶ Βελεσσοῦ Γενναδίου· ἀκολουθῶς δὲ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείχου Διονυσίου ἀνεγνώσθη ὁ ἐπὶ μεμβράνης ἀντιγεγραμμένος Ὁρος τοῦ σχίσματος ἔχων οὕτω· «.... ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμεθα· πρῶτον· ἀποκηρύττομεν κατακρίνοντας καὶ καταδικάζοντας τὸν φυλετισμὸν, τοῦτέστι τὰς φυλετικὰς διακρίσεις καὶ τὰς ἐθνικὰς ἔξεις καὶ ζήλους καὶ διχοστασίας ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἀντικείμενον τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν μακαρίων πατέρων, «οἱ καὶ τὴν ἀγίαν Ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι, καὶ ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν διακοσμοῦντες πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν εὐσέβειαν»· δεύτερον· τοὺς παραδεχομένους τὸν τοιοῦτον φυλετισμὸν καὶ ἐπ' αὐτῷ τολμῶντας παραπηγνύναι καινοφανεῖς φυλετικὰς παρασυναγωγὰς κηρύττομεν, συνφθὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν, ἄλλοτρίους τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸ τοῦτο σχισματικούς. Ἐπομένως, τοὺς ἀποσχίσαντας ἑαυτοὺς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ ἴδιον θυσιαστήριον πῆξαντας καὶ ἴδιαν φυλετικὴν παρασυναγωγὴν συστήσαντας ἥτοι τοὺς προκαθαιρεθέντας καὶ ἀφορισθέντας Ἰλαρίωνα τὸν ποτὲ Μακαριουπόλεως, Πανάρετον τὸν ποτὲ Φιλιππουπόλεως, Ἰλαρίωνα τὸν ποτὲ Λοφτισοῦ, Ἀνθιμον τὸν ποτὲ Βιδύνης, καὶ τοὺς ἤδη καθαιρεθέντας Δωροθέον τὸν τέως Σοφίας, Παρθένιον τὸν τέως Νυσσάβας, Γεννάδιον τὸν τέως Βελεσσοῦ, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀνιέρως χειροτονηθέντας ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοὺς κοινωνοῦντας καὶ συμφρονοῦντας καὶ συμπράττοντας αὐτοῖς καὶ δεχομένους ὡς κυρία καὶ κανονικὰς τὰς ἀνιέρους αὐτῶν εὐλογίας τε καὶ ἱεροπραξίας, κληρικούς τε καὶ λαϊκούς, κηρύττομεν σχισματικούς καὶ ἄλλοτρίους τῆς τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ὁ Ὁρος ὑπεγράφη ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς μεγάλης ταύτης Τοπικῆς Συνόδου ἥτοι ὑπὸ τῶν τριῶν παναγιωτάτων οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ' ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, Γρηγορίου τοῦ ΣΤ' καὶ Ἰωακείμ τοῦ Β', τῶν μακαριωτάτων πατριαρχ-

χῶν Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου καὶ Ἀντιοχείας Ἱεροθέου, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου, δέκα καὶ ἑννέα μητροπολιτῶν καὶ ἑπτὰ ἐπισκόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, δεκατεσσάρων ἀργιμανδριτῶν καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Τῇ ἐπομένῃ δὲ ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστατούντων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μακαριωτάτων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ δέκα πέντε μητροπολιτῶν ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος ὁ Ὅρος· αὐθημερὸν οὗτος ἀνεγνώσθη καὶ εἰς ὅλους τοὺς λοιποὺς ναοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς· διὰ δὲ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπληροφορήθησαν τὸν Ὅρον τῆς ἀποκηρύξεως οἱ μητροπολῖται καὶ ἐπίσκοποι τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Ὅμοίως ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ πρὸς ὅλας τὰς ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας ἀνήγγειλε δι' ἰδιαιτέρας ἐγκυκλίου τὰ ἐν τῇ Τοπικῇ Συνόδῳ ἀποφασισθέντα σχετικῶς μὲ τὴν λύσιν τοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος ἀποστείλασα τὸν τε Ὅρον καὶ τὰ σχετικὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου.

Αὕτῃ εἶναι ἡ λύσις τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικοβουλγαρικὸν ζήτημα ἡ κατ' ἀνατολὰς Ὁριθόδοξος Ἐκκλησία ἡμῶν τὸ 1872.



ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ

Δύο ιστορικές επιστολές,
αποσπάσματα κειμένων αλληλογραφίας
ύστερα από την παρούσα έκδοση
και αποσπάσματα δημοσιευμάτων.

Τρεις μεταθανάτιες τιμητικές
περγαμηνές
(Ιερά Μητρόπολις Κισάμου και Σελίνου
Δήμος Παιανιών
Ευρωπαϊκό Κέντρο Τέχνης).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

Εν Αθήναις τη 7 Φεβρ. 1938

Φίλε κ. Βουδούρη

Ευχαριστώ θερμότατα δια την αποστολήν του Α' και Β' μέρους της λίαν διαφωτιστικής μελέτης σας περί των Μουσικών χορών της Μ. του Χριστού Εκκλησίας κατά τους κάτω χρόνους. Το β' τεύχος του Α' μέρους παρέδωκα εις τον Σεβ. Θεσσαλιώτιδος, όστις πιστεύω να σας έγγραψε. Την μελέτην σας εδιάβασα με πολλήν ευχαρίστησιν και επιτρέψατέ μου να σας συγχαρώ ολοψύχως. Λυπούμαι διότι έχει ήδη τυπωθή το Α' Μέρος της μελέτης μου περί των Κειμηλίων του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όπου θά ηδυνάμην νά επωφεληθώ δια σημεία πνά αναφερόμενα εις τους χορούς του Πατριαρχικού ναού, την μελέτην σας, και δια τους οποίους δεν κάμνω λόγον. Δεν θα μας χαρίσετε και άλλην μελέτην δια τους μουσικούς χορούς της Μ. Εκκλησίας κατά τους βυζαντινούς χρόνους; Πολλά θα ηδύνατό τις εκ των πηγών να συναθροίση. Οι ξένοι όσοι καταπάνονται με το θέμα τα θαλασσώνουν.

Με πολλήν εκτίμησιν και αγάπην
Γεώργιος Α. Σωτηρίου*

* Ο Γ.Α. Σωτηρίου (1880-1965) υπήρξε διαπρεπής βυζαντινολόγος, Καθηγητής της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Παλαιογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ακαδημαϊκός

ISTANBUL
TERTIL MUSIKISINI SEVENLER
DERNEGI
Galatasaray Panayia Gesidi
ISTANBUL

Istanbul, 25 Μαρτίου 1950

Αξιότιμε Κύριε,

Ανατεθέντος του έργου του καταρτισμού της Μεγάλης Τεχνικής Επιτροπής του Συνδέσμου των φίλων της Εκκλησ. Μουσικής εις εμέ, ως Πρωτοψάλτην της Μ. του Χ. Εκκλησίας, εξέλεξα την Υμ. Μουσικολογιότητα, ως μέλος αυτής προς συνεργασίαν. Έχων υπ' όψιν τας καλὰς διαθέσεις Υμών προς ευόδωσιν του Ιερού σκοπού της διασώσεως της Εκκλησ. μας Μουσικής, παρακαλώ Υμὰς, όπως προσέλθῃτε εις κοινήν Συνεδρίαν, την προσεχὴ Τετάρτην 29 λήγ. περί ὥραν 19ην εις τὴν Ἑδραν του Συνδέσμου, ἐν τῷ περιβόλῳ των Εισοδίων Παναγίας Σταυροδρομίου.

Επὶ τούτοις διατελῶ μεθ' υπολήψεως
Ο Ἄρχων Πρωτοψάλτης
Κωνσταντῖνος Πρίγγος

Μουσικολογιώτατον Κύριον
Κον **Ἄγγελον Βουδούρη**
κτλ. κτλ.
Ενταύθα

Πολύ ενδιαφέροντες οι τόμοι των χειρογράφων κωδίκων του 'Αγγελου Βουδούρη.

Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος
Πρόεδρος Δημοκρατίας

Προαγόμεθα ίνα ευχαριστήσωμεν θερμώς τω καθ' υμάς Κέντρω επι τη αποστολή ημίν του ωραίου τούτου βιβλίου, εμπεριέχοντος άπαντας τους ιερούς ύμνους του Δωδεκαημέρου, ψαλλομένους κατά το ύφος της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, και συμβάλλοντος τα μέγιστα εις την διάδοσιν και διαιώνισιν της καθ' ημάς εκκλησιαστικής μουσικής παραδόσεως, και συγχαίροντες επί τη επιμελημένη εκδόσει ταύτη, επιδαφιλεύομεν ολόθυμον την πατρικήν και Πατριαρχικήν ημών ευλογία, επικαλούμενοι επί πάντας υμάς την χάριν του Θεού και το άπειρον Αυτού έλεος.

4.12.97
(απόσπασμα)

Βαρθολομαίος
Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης
και Οικουμενικός Πατριάρχης

Επί τη ευγενεί αποστολή των ευήχων τούτων μουσικών σαλπίγγων, μελωδουσών κατά το ενταύθα από αιώνων κρατούν ύφος της Μεγάλης Εκκλησίας τους προς δόξαν Θεού αδομένους ύμνους και συγχαίρουντες επί τη προσφορά υμών ταύτη, επιδαφιλεύομεν υμίν ολόθυμον την πατρικήν και Πατριαρχικήν ημών ευλογία, επικαλούμενοι εφ' υμάς την χάριν του Θεού και το άπειρον Αυτού έλεος.

12.7.97
(απόσπασμα)

Βαρθολομαίος
Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης
και Οικουμενικός Πατριάρχης

Μετά πολλού ενδιαφέροντος λαμβάνομεν και διεξερχόμεθα τας αποστολόμενας Ημίν εκδόσεις της πατρώας ημών μουσικής παραδόσεως, παρέχουσας χρήσιμους γνώσεις και πληροφορίας, εκ των οποίων ωφελούνται μεν και καταρτίζονται οι Ιεροψάλται, διατηρείται δε το γνήσιον ύφος της παραδόσεως της κατ' Ανατολάς Αγιοπάτης Ορθοδόξου ημών Εκκλησίας. Ευχαριστούντες, ούν, θερμώς επί τή ευγενεί αποστολή των πονημάτων του αειμνήστου Αγγέλου Βουδούρη, συγχαίρομεν...

Διόδωρος Α'
Πατριάρχης Ιεροσολύμων

Η προσφορά του Αγγέλου Α. Βουδούρη εμπλουτίζει αυτόν τον πολύτιμο λίθο της Ορθοδοξίας, που είναι η ψαλτική μουσική. Αναγνωρίζουμε τον αγώνα σας.

Πατριάρχης
της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας
Θεόκτιστος

Θα σας ήμουν ευγνώμων αν μπορούσατε να μας στείλετε κασσέτες αντών των ψαλμών (σ. της κατά το «Πατριαρχικόν 'Υφος» καταγραφής τους από τον 'Αγγελο Βουδούρη). Αυτό θα έκανε ευκολότερη τη μελέτη τους.

Πατριάρχης Γεωργίας
Ηλίας

Το «Δωδεκάημερον» του Αγγέλου Λ. Βουδούρη αποτελεί χρήσιμο βοήθημα για τους Ιεροψάλτας μας, αλλά γενικότερα και για κάθε άλλον, που ασχολείται με την βυζαντινή μουσική.

**Αρχιεπίσκοπος Κύπρου
Χρυσόστομος**

Η μακροβίωνη και ζηλευτή παράδοση της ασματωδίας στη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, στο Οικουμενικό μας Πατριαρχείο, βγαίνει από την αφάνεια και τη λήθη του χρόνου και παίρνει τη θέση που της αρμόζει.

Η έκδοση και προβολή του έργου του 'Αγγελου Βουδούρη, άξιου κατά πάντα εργάτη από τους ομογάλακτους αδελφούς του παρελθόντος, δεν μπορεί παρά να συγκινήσει βαθύτατα εμάς τους αποφοίτους της Ιεράς Θεολογικής Σχολής Χάλκης. Αλλά και τους καλούς γνώστες της ιεράς ψαλμωδίας χαροποιεί τα μέγιστα η έκδοση αυτή...

**Αρχιεπίσκοπος Αμερικής
Σπυρίδων**

Σας συγχαίρουμε για τη σπουδαία προσπάθεια που αναλάβατε, να εκδώσετε δηλ. ολόκληρη τη μεγάλη σειρά των μουσικών κειμένων του αειμνήστου επιφανούς πατριαρχικού δομεστίκου Αγγέλου Βουδούρη, που θα συντελέσει πολύ στη γνώση και διάδοση του αυθεντικού «πατριαρχικού ύφους».

**Αρχιμ. Ιουστίνος Ανθιμιάδης
Πρωτοσυγγελεύων
Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου Εκκλησίας
της Αλβανίας**

Είναι αυτονόητη η σπουδαιότητα του έν λόγω μουσικού έργου - άθλου, ακριβούς υποδείγματος αποδόσεως του αυθεντικού πατριαρχικού μουσικού ύφους, όπως και η τεράστια πολιτιστική καλλιτεχνική, ιστορικο - εθνωφελής σημασία της εκτυπώσεως σε άκριβη αναπαραγωγή του πρωτοτύπου.

**Μητροπολίτης Γουμενίσσης,
Αξιουπόλεως & Πολυκάστρου
Δημήτριος**

Ο αείμνηστος Βουδούρης υπήρξε Καθηγητής μέσα στα πλαίσια της πολιτικής παραδόσεως και με την φλόγα της αγνής του ψυχής εμόρφωσε και επαιδαγόησε τη σχολική νεολαία του καιρού του. Το μάθημά του ξεπερνούσε τα στενά όρια ενός ωραιοῦ μαθήματος και άνοιγε ορίζοντες όπου ο μαθητής συνειδητοποιούσε την καταγωγή του, την εἴθνη του, την αποστολή του και προδιέγραφε την μελλοντική του πορεία. Μέσα σ' όλα η μήσις του στην πατρώα εκκλησιαστική βυζαντινή μας μουσική χάρις στην θητεία του στο Πατριαρχικό αναλόγιο και το προνόμιο να μαθητεύσει, να ακούσει και να συνεργασθῇ με γίγαντας της βυζαντινῆς μουσικῆς, τον καθιστούν ἔτι περισσότερον αξιόλογον.

Οφείλονται συγχαρητήρια και στα παιδιά του, που ανέλαβαν να καλύψουν τη δαπάνη για την έκδοση ενός μνημειώδους έργου, να αναστήσουν και να ζωντανέψουν ένα δάσκαλο, που υπήρξε κατά πάντα εξαιρετος άνθρωπος, καθηγητής, μουσικός...

**Μητροπολίτης Δέκρων
Κωνσταντίνος**

Επιτρέψατέ μου δια της παρουσίας να σας συγχαρώ εκ μέσης καρδίας δια την εκδοτικήν αυτήν προσπάθειαν, η οποία σε πολύ σημαντικόν βαθμόν καταφέρει να παρουσιάσει έναν μεγάλον και σπάνιον θησαυρόν της τεραστίας πολιτιστικής παραδόσεως, την οποίαν η υμνολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας έχει αποθησαυ-

ρίσει εις το γένος μας. Πιστεύσατέ με ότι βρήκα πολύ αξιόλογον το όλον έργον, το οποίον θερμώς συνιστώ εις τους ενδιαφερομένους.

**Μητροπολίτης Πρώην Δημητριάδος & Αλμυρού
Νυν Αρχιεπίσκοπος Αθηνών & Πάσης Ελλάδος
Χριστόδουλος**

Είναι πράγματι έργον ζωής το πνευματικόν πόνημα της αιμνήστου Μουσικολογί-
τητος του Αγγέλου Βουδούρη.

**Μητροπολίτης
Καλαβρύτων & Αιγιαλείας
Αμβρόσιος**

Το έργο, η προσφορά και η όλη προσωπικότης του μακαριστού πρώην Α' Δομεστίκου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Αγγέλου Λ. Βουδούρη, είτε να εμπνεύσουν και άλλους συναδέλφους του για να μας προσφέρουν παρόμοια πολύτιμα έργα.

**Μητροπολίτης Καστορίας
Σεραφείμ**

Συγχαίροντες υμίν δια την διάσωσιν των πολυτίμων τούτων χειρογράφων του αιμνήστου μύστου και καλλιεργητού της πατρώας Βυζαντινής Μουσικής, γνωρίζο-
μεν ότι οι τόμοι απεθασαυρίσθησαν εις την Βιβλιοθήκην της καθ' ημάς Ιεράς
Μητροπόλεως.

**Μητροπολίτης Κώου
Αιμιλιανός**

Η έκδοση αυτή πιστεύω ότι είναι εθνικό έργο.

**Μητροπολίτης
Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου
Ιερόθεος**

Το μνημειώδες και περισπούδαστον έργον του Θεολόγου Καθηγητού και Δομεστίκου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Αγγέλου Βουδούρη, διασώζει την μουσικήν παράδοσιν της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας και ασφαλώς θα βοηθήσει μεγάλως τους Κληρικούς και τους Ιεροψάλτας, οι οποίοι επιθυμούν και επιδιώκουν να ψάλλουν τα υπέροχα Βυζαντινά μέλη, όπως τα συνέθεσαν οι μεγάλοι όντως μουσικοδιδάσκαλοι και μύσται του ιερού Αναλογίου.

**Μητροπολίτης Νικαίας
Αλέξιος**

Συγχαρητήρια για την προώθηση τέτοιων θεμάτων της πολιτιστικής μας κληρονο-
μίας.

Τα πολύτιμα αυτά βιβλία παρεδόθησαν για χρήση και αξιοποίηση στην Σχολή
Βυζαντινής Μουσικής της Μητροπόλεώς μας.

**Μητροπολίτης Νικοπόλεως
Μελέτιος**

Θεωρούμεν αξιομίμητον πράξιν δια κάθε Πνευματικόν Ίδρυμα του τόπου, την εκ
μέρους Σας προβολήν και ανάδειξιν της ασυγκρίτου κάλλους Βυζαντινής μας
Μουσικής, και μάλιστα μέσα από εκδόσεις μνημειακού χαρακτήρος ως η τοιαύτη.

**Μητροπολίτης Παροναξίας
Αμβρόσιος**

Το βυζαντινομουσικό έργο του Αγγέλου Βουδούρη κοσμεί την εκκλησίαν μας και
αποτελεί θησαυρόν παράδοσης. Βαθύτατα συνεκινήθην με την προσφοράν Σας.

.....

Το έργο αυτό αποτελεί μιαν παρακαταθήκη του Γένους μας εις την εκκλησίαν σήμεραν. Όντως ο Άγγελος Βουδούρης πέραν του χαρίσματος της ευφωνίας του, επετέλεσεν ένα σπουδαίον έργον διαφυλάξεως της παραδόσεως της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, του ύφους και του ήθους των Πατριαρχικών χορών αυτής.

**Μητροπολίτης Πέτρας
Νεκτάριος**

Πιστεύω και ελπίζω ότι το έργο του Άγγελου Βουδούρη πολλά έχει να δώσει και να προσφέρει στους διδασκάλους της Μουσικής, αλλά και στους ιεροψάλτες.

**Μητροπολίτης Σάμου & Ικαρίας
Ευσέβιος**

Σας συγχαίρουμε για τη φωτεινή πρωτοβουλία σας να εκδώσετε τα αθάνατα αυτά μουσικά κείμενα, που αποτελούν όντως ακριβές υπόδειγμα απόδοσης του αυθεντικού «Πατριαρχικού ύφους» στην ιεροψαλτική τέχνη...

Για μας το Ιστομο αυτό βυζαντινομουσικό έργο θα είναι εξόχως χρήσιμο...

**Μητροπολίτης Σεργών & Νιγρίτης
Μάξιμος**

Η έκδοση, πολύ σπουδαία καθ' εαυτήν, αποτελεί άμα και το μνημόσυνο του αιμνήστου μουσικοδιδασκάλου, το όνομα του οποίου είναι ιδιαιτέρως γνωστόν εν Κωνσταντινουπόλει, εξ ης και κατάγομαι.

**Μητροπολίτης Σουηδίας
& Πάσης Σκανδιναβίας
Παύλος**

Οι τόμοι αυτοί δίδουν το μεγαλείον της προσφοράς και την αγάπην δια την Βυζαντινήν Μουσικήν του αιμνήστου Μουσικοδιδασκάλου.

**Μητροπολίτης Σταγών & Μετεώρων
Σεραφείμ**

Τοιαύτα έργα μουσικής τέχνης και βυζαντινού πολιτισμού τιμούν ου μόνον τους προαπελθόντας τετιμημένους θεράποντας, αλλά και υμάς του συνεχιστάς του έργου και θαυμαστάς εκείνων των εξαιρέτων μορφών.

**Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών
και Αιγίνης
Ιερόθεος**

Κατεχωρίσαμε ήδη εις την Εκκλησιαστικήν Βιβλιοθήκην της καθ' ημάς Ιεράς Μητροπόλεως τους αποσταλέντας τόμους της περισπουδάστου και ογκωδεστάτης μουσικής και μουσικολογικής σειράς, την οποία επιμελώς εκδίδετε.

**Μητροπολίτης Φιλίππων,
Νεαπόλεως & Θάσου
Προκόπιος**

Επίσης την έκδοση των Απάντων του Αγγέλου Α. Βουδούρη χαιρέτισαν με συγχαρητήρια και ευλογητικά γραμματά τους: ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας κ.κ. Πέτρος, ο Πατριάρχης των Σέρβων κ.κ. Παύλος, η Αρχιεπισκοπή Αθηνών, η Αρχιεπισκοπή Κρήτης, οι Μητροπολίτες: Αλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος, Δράμας κ. Διονύσιος, Δρυϊνουπόλεως κ. Ανδρέας, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Ιεραπότνης κ.

Ευγένιος, Καρυστίας κ. Σεραφείμ, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Κεφαλληνίας κ. Σπυριδών, Κιτίου (Κύπρου), Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Κυθήρων κ. Ιάκωβος, Λάμπης & Σφακίων κ. Ειρηναίος, Λευκάδος κ. Νικηφόρος, Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Δαμασκηνός, Μεγάρων κ. Βαρθολομαίος, Μυτιλήνης κ. Ιάκωβος, Νέας Ιωνίας κ. Κωνσταντίνος, Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Νέας Σμύρνης κ. Αγαθάγγελος, Εάνθης κ. Παντελεήμων, Πολυανής & Κιλκισίου κ. Απόστολος, Ρεθύμνης κ. 'Ανθιμος, Τρίκκης & Σταγών κ. Αλέξιος, Τυρολόης & Σερεντίου κ. Παντελεήμων, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος και Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος.

Το έργον τούτο ασφαλώς αποτελεί σταθμόν εις τας μουσικάς εκδόσεις καθ' ότι εκπέμπει το αυθεντικόν και αρριπρεπές «Πατριαρχικόν ύφος» επηρεάσαν κατά καιρούς μεγάλους μαϊστορες της ψαλτικής τέχνης.

Επίσκοπος Τράλλεων Ισίδωρος
*Καθηγούμενος Ι. Μονής Αγίου Ιωάννου Θεολόγου
& Πατριαρχικός Έξαρχος Πάτμου*

Η πραγματοποίησις της αξιευπαίνου ταύτης εκδόσεως πιστεύομεν τυγχάνει ιδιαιτέρας σημασίας, καθόσον φέρει εις το εκδοτικόν φως, δια της καταγραφής του αιιδίμου Αγγέλου Βουδούρη, όστις εχρημάτισεν Α' δομέστικος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, τον τρόπον εκτελέσεως του Βυζαντινού μέλους παρά του εμβριθούς εκτελεστού και 'Αρχοντος Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας περιφήμου Ιακώβου Ναυπλιώτου.

Αρχιμ. Εφραίμ
*Καθηγούμενος Ι. Μονής Βατοπαιδίου
Αγίου Όρους*

Σας συγχαίρομε για την πρωτοβουλία της εκδόσεως αυτού του μνημειώδους έργου του «Πατριαρχικού» ύφους, το οποίο θα αποτελέσει πολύτιμο βοήθημα...

Αρχιμ. Βασίλειος
Καθηγούμενος Ι. Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους

Επαινούμε τις εκδόσεις και κρίνουμε ότι αποτελούν μεγάλο μνημόσυνο για την ευγενή ψυχή του αειμνήστου Βουδούρη.

Αρχιμ. Χριστόδουλος
*Καθηγούμενος Ι. Μονής Κουτλουμουσίου
Αγίου Όρους*

Είναι λίαν σπουδαιότητα η εργασία σας να αξιοποιήσετε και να προβάλητε το μουσικοβυζαντινό έργο του ιεροψάλτου Αγγέλου Α. Βουδούρη. Αποτελεί σημαντικήν προσφοράν εις την Βυζαντινήν μουσικήν και εις τον χώρον της Ελληνορθοδόξου παραδόσεώς μας.

Γέρων Παύλος
*Γραμματέας
Ι. Μονής Καρακάλου Αγίου Όρους*

Η πρωτοβουλία σας να προβήτε εις την συνολικήν έκδοσιν του πληθωρικού εις μέγεθος και αξίαν έργου του Αγγέλου Βουδούρη, καταδεικνύει την εκ μέρους Υμών βαθείαν κατανόησιν της εκκλησιαστικής μας παραδόσεως ως αντιπροσωπευτικού δείγματος της εθνικής τοιαύτης και συμβάλλει μεγάλως εις την διεθνή προβολήν της. Η σειρά των βιβλίων αυτών ασφαλώς θα αποτελέση εν τιμαλφές θησαύρισμα δια πάντα εραστήν της ιεροψαλτικής τέχνης, την δε ημετέραν Βιβλιοθήκην, καταστρα-

φείσα ολοσχερώς κατά την πυρκαϊάν του έτους 1891, θέλει καταλλήλως εμπλουτίσει.
Ο Καθηγούμενος της Ι. Μονής
Σίμωνος Πέτρως Αγίου Όρους
(α.α. Ιερομ. Μύρων)

Σας συγχαίρωμεν δια των πρωτοβουλιάν της εκδόσεως ενός τόσον σημαντικού έργου.
Ως Αγιορείται, εκτιμώνμεν ιδιαιτέρως την αγάπην και το ενδιαφέρον σας δια την
διάσωσιν και μεταλαμπάδευσιν του γνησίου ύφους της πατροπαράδοτου μουσικής
της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας ημών.

Αρχιμ. Γρηγόριος
Καθηγούμενος Ι. Μονής
Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους

Τα βιβλία του Άγγελου Βουδούρη αποτελούν έναν πραγματικό θησαυρό για την
βιβλιοθήκη μας και για τους ενασχολούμενους με την Βυζαντινή Μουσική Πατέρες.

Αρχιμ. Σπυρίδων
Καθηγούμενος της Ι. Μονής
Μεταμορφώσεως του Σωτήρος
Ναυπάκτου

Η διάσωσις της βαρυσημάντου ιεροψαλτικής παραδόσεως και δη κατά το αυθεντικόν
Πατριαρχικόν ύφος είναι έργον σπουδαιότατον και βαρύνει τους ώμους απάντων
ημών.

Διό και το 18τομον μνημειώδες έργον του μαΐστορος της βυζαντινής μουσικής
Αγγέλου Βουδούρη, φερέγγυον της πιστής αποδόσεως των παραδοσιακών μουσικών
μελών, πλείστα όσα έχει να προσφέρει εις την Βυζαντινήν μουσικήν και την
Εκκλησίαν γενικώς.

Φιλοθέη, Μοναχή
Καθηγουμένη Ι. Μονής
Αγίας Βαρβάρας Ρουσάνου Μετεώρων

Η έκδοση του 18τομου βυζαντινομουσικού έργου του Α' Δομεστίχου του Πατριαρχι-
κού Ναού Κωνσταντινουπόλεως Αγγέλου Βουδούρη συμβάλλει στην διάσωση και
διάδοση της παραδοσιακής εκκλησιαστικής μας Μουσικής. Το έργο αυτό θα
αποτελέσει ένα άριστο βοήθημα για τους διακόνους της ψαλτικής τέχνης και γλυκύ
εντρύφημα για κάθε φιλόμουσο.

Μοναχή Αγάθη Αντωνίου
Καθηγουμένη Ι. Μονής
Αγίου Στεφάνου Μετεώρων

Πολύτιμο, εξαιρετικό και πολυσπούδαστο βυζαντινομουσικό έργο.

Γερόντισσα Φιλοθέη
Καθηγουμένη Ι. Μονής
Μεταμορφώσεως του Σωτήρος
Κύμης

Επίσης, την έκδοση των Απάντων του Αγγέλου Α. Βουδούρη χαιρέτισαν με
συγχαρητήρια και ευλογητικά γράμματά τους οι Ι. Μονές: Αγίου Παύλου Αγίου
Όρους, Δοχειαρίου Αγίου Όρους, Ξενοφώντος Αγίου Όρους, Φιλοθέου Αγίου
Όρους, Οσίου Λουκά Βοιωτίας, Παναγίας Προυσιωτίσσης και Παναχράντου
Μεγάρων.

Πρόκειται αναμφίβολα περί ενός πολύτιμου έργου για τα μουσικά δεδομένα της πατρίδος μας, το οποίο ευρίσκεται εις περιόπτη θέση της θεολογικής βιβλιοθήκης του Ορθόδοξου Ινστιτούτου στο Μόναχο. Επίσης αναφέρουμε το έργο στον κατάλογο αποσταλέντων βιβλίων του επιστημονικού Περιοδικού μας. Ασφαλώς το πολύτιμο αυτό δημιούργημα, που είναι απαραίτητο σε κάθε φιλόμουσο και φιλακόλουθο ερευνητή και πιστό, θα χρησιμοποιηθεί πολλαπλώς στις διδακτικές δραστηριότητες του εδώ νεοσύστατου Τμήματος Ορθόδοξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

Δρ. Κωνσταντίνος Νικολακόπουλος
Καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικής
του Ινστιτούτου Ορθόδοξου Θεολογίας
του Πανεπιστημίου του Μονάχου

Θα θέλαμε να αγοράσουμε την κάτωθι αναφερόμενη έκδοση (σ. των βιβλίων του Α. Βουδούρη) και σας παρακαλούμε να μας στείλετε από έναν τόμο.

Ίσμα Μαλάτυ
Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Joensuu
(Φινλανδία)

(Το ανωτέρω Πανεπιστήμιο έλαβε δωρεάν το 18τομο έργο του 'Αγγελου Λ. Βουδούρη).

Είμαστε βέβαιοι ότι οι φοιτητές της Σχολής μας θα έχουν αξιόλογα βοηθήματα, μελετώντας τα ενδιαφέροντα θέματα, που περιέχουν τα βιβλία του 'Αγγελου Βουδούρη.

Αρχιμ. Παύλος Yazigi
Κοσμήτωρ
του Ινστιτούτου Θεολογίας « Άγιος Ιωάννης »
του Μπελεμέντιου Ορθόδοξου Πανεπιστημίου
Τριπόλεως Λιβάνου

Οι τόμοι της μνημειώδους εκδόσεως του Α. Βουδούρη εμπλουτίζουν τη βιβλιοθήκη του Κέντρου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών.

22-ΧΙΙ-1996
(απόσπασμα)

Μετά πολλής τιμής
Κέντρο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών
« Φώτιος Μαλλέρος »
του Πανεπιστημίου Σαντιάγο της Χιλής

Τα έργα αυτά είναι μνημειώδη για τη μελέτη της Βυζαντινής μας μουσικής και υμνολογίας. Είναι πολύ σπουδαίο για τους μελλοντικούς μας ιερείς, να μελετούν εδώ την ασματωδία στο αυθεντικό Πατριαρχικό ύφος. Θέλουμε να σας συγχαρούμε γι' αυτό το κατόρθωμα.

Ελληνορθόδοξη Θεολογική Σχολή
« Τίμιος Σταυρός »
(Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής)

Θα θέλαμε να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας και να 'πούμε ότι ολόκληρο το Κολλέγιο έχει βαθειά συγκινηθεί από την στήριξή σας. Κάθε προσφορά προς το Κολλέγιο είναι ευχαρίστως δεκτή. Κάθε δωρεά στηρίζει την εκπαίδευση και την καλλιέργεια των μελλοντικών ιερέων και διδασκάλων μέσα στην Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή.

Να 'στε βέβαιοι για την ευγνωμοσύνη του Κολλεγίου και των Μαθητών, για την δωρεά των Απάντων του Αγγέλου Λ. Βουδούρη.

Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή

«Απόστολος Ανδρέας»

Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας

Η θαυμάσια αυτή έκδοσι, τόσο χρήσιμη για τους Ιερείς και Ιεροψάλτας αποτελεί μεγάλη προσφορά του αιμνήστου Αγγέλου Λ. Βουδούρη προς την Ορθόδοξον Εκκλησίαν.

Αρχιμ. Τιμόθεος Μοσχόπουλος

ISTITUTO DI STUDI TEOLOGICI

ORTODOSSI «S. GREGORIO PALAMAS»

(Μιλάνο)

Ελάβομεν τα λίαν ευγενώς και φιλοτίμως υψ' υμών αποσταλέντα πονήματα του Αγγέλου Βουδούρη, διό και σας συγχαίρομεν θερμώς και σας εκφράζομεν τον έπαινον της καθ' ημάς Αθωνιάδος Ακαδημίας, ως και την ευαρέσκειαν Αυτής.

Αρχιμ. Γαβριήλ Ρέππας

Σχολάρχης

Το 18τομο μουσικό ποίημα του Δομεστίκου 'Αγγελου Βουδούρη θα κοσμήσει την βιβλιοθήκη μας και θα αξιοποιηθεί δεόντως με τον φιλόμουσο ζήλο των Ιεροσπουδαστών μας.

Αρχιμ. Σάββας Χριστοδουλιάς

Διευθυντής

Εκκλησιαστικού Λυκείου Καρπενησίου

Το Βυζαντινομουσικό έργο του 'Αγγελου Βουδούρη είναι το ακριβές υπόδειγμα απόδοσης του Πατριαρχικού ύφους...

Αρχιμ. Μελέτιος - Μιχαήλ Ανετάκης

Σχολάρχης

Εκκλησιαστικού Γυμνασίου & Λυκείου Κρήτης

Το περισπούδαστο και λίαν ωφέλιμο βυζαντινομουσικό έργο των χειρογράφων κωδίκων, που συνέταξε ο Α' Δομέστικος του Πατριαρχικού Ναού Κωνσταντινουπόλεως αείμνηστος 'Αγγελος Βουδούρης, διεξήλθε διεξοδικά ο καθηγητής της Μουσικής του Σχολείου μας κ. Ιωάννης Γεννατάς, ο οποίος και τονίζει την μεγάλην προσφοράν του εκλιπόντος συνθέτου, Υμών και των συνεργατών σας. Πρόσφορά, η οποία θα συμβάλει θετικά στην τήρηση και στη συνέχιση της παραδόσεως της θείας Τέχνης και του σεμνού και αυθεντικού «Πατριαρχικού 'Υφους».

Γεώργιος Κ. Μαυρουδάκης

Σχολάρχης

Εκκλησιαστικού Λυκείου Λαμίας

Εκφράζω την ευγνωμοσύνη του Σχολείου μας για τον ΑΝΕΚΤΙΜΗΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟ που μας χαρίζετε, «είη δε, εις μνημόσυνον αιώνιον των αιμνήστων Μουσικοδιδασκάλων του γένους μας».

Σοφοκλής Τοκατλίδης

Διευθυντής

Εκκλησιαστικού Λυκείου Ξάνθης

Στο Σχολείο μας δεν διδάσκεται απλώς η Βυζαντινή Μουσική καλλιεργείται νυχθημερόν στις Ιερές Ακολουθίες και μάλιστα στον χώρο του φοβερού Σπηλαίου

της Αποκαλύψεως. Η χορωδία της «Πατριάδος Σχολής» ακολουθεί με πάθος την πατρώα μας Μουσική και μάλιστα το «Πατριαρχικό ύφος». Γι' αυτό, σήμερα, αισθανόμεθα πλούσια την ευλογία του Θεού, με την απόκτηση αυτού του θαυμάσιου έργου.

Ματθαίος Μελιανός
Σχολάρχης
της Πατριάδος Σχολής

Να μας επιτρέψετε να σας συγχαρούμε γι' αυτή την εκδοτική επιτυχία, η οποία χωρίς άλλο θα αφήσει εποχή στα Μουσικά Βυζαντινά πράγματα.

Δρ. Γεώργιος Δημόπουλος
Διευθυντής
Εκκλησιαστικού Γυμνασίου & Λυκείου
Τήνου

Επίσης την έκδοση των Απάντων του Αγγέλου Α. Βουδούρη χαιρέτισαν με ευχαριστήρια και ευχετήρια γράμματά τους το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, το Κέντρο Βυζαντινών, Οθωμανικών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Birmingham, το Τμήμα Νεοελληνικής και Βυζαντινής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Bochum, η Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Αθηνών και η Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης.

Η Βιβλιοθήκη αποδέχεται με μεγάλη ευχαρίστηση την προσφορά σας αυτή, η οποία αποτελεί ενδιαφέρον υλικό για την συλλογή της και για την έρευνα στον τομέα της Βυζαντινής μουσικής. Μας είναι πολύ ευχάριστο ότι διαθέτουμε το έργο του 'Α. Βουδούρη στους επισκέπτες της βιβλιοθήκης.

Christoph Stroux
Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη
της Ελλάδος «Αίλιαν Βουδούρη»
του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών

Περιμένουμε με μεγάλη χαρά τη συμπλήρωση του πολύτιμου αυτού έργου.

Π. Τσάκωνα
Βιβλιοθήκη Μουσείου Μπενάκη

Επιμελημένη και χρήσιμη έκδοση.

Δημ. Π. Δημητρακόπουλος
Διευθυντής
Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Χίου
«Κοραής»

Επίσης, για την απόκτηση των Απάντων του 'Αγγελου Βουδούρη, ευχαρίστησαν εγγράφως οι ακόλουθες Βιβλιοθήκες: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Βιβλιοθήκη της Βουλής, Δημοτική Βιβλιοθήκη Αθηναίων, Βιβλιοθήκη «Ιωάννης Συκουτρός» της Ακαδημίας Αθηνών, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, «Ζωσμαιά» Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων, Δημόσια Βιβλιοθήκη Ζακύνθου και Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου Κρήτης.

Επίσης, ευχαρίστησαν και συνεχάρησαν με επιστολές τους: το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, το Κέντρο Μελετών Ι. Μονής Κύκκου (Κύπρος), το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών (Μονή Βλατάδων - Θεσσαλονίκη), η Αρχαιολογική Εταιρεία Αθηνών, ο Φιλολογικός Σύλλογος «Παρνασσός», η Εστία Ν. Σμύρνης, το Πανελλήνιο Ιερό Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου, η Αναγνωστική Εταιρεία Κερκύρας, το Λουρίδειο Ίδρυμα - Μνήμες της Πόλης, ο Σύλλογος των Αθηναίων, το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (Ε.Λ.Ι.Α.), ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος, ο Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος «Σκουφάς» (Άρτας) και το Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων Φοίβου Ανωγειανάκη - Κέντρο Εθνομουσικολογίας.

Η α θέλαμε να σας συγχαρούμε και να εκφράσουμε την πλήρη υποστήριξή μας σ' αυτή την προσπάθειά σας, που συντελεί στη διατήρηση των παραδόσεων και στην πολιτιστική αναβάθμιση της πατρίδας μας. Από την πλευρά μας, παρακαλούμε να δεχθείτε σαν ελάχιστη συμβολική προσφορά την αποστολή γραμματοσήμων συνολικού ποσού τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών, για την κάλυψη μέρους των δαπανών της αποστολής του έργου του Άγγελου Βουδούρη.

Ανδρέας Ν. Αθανασόπουλος
Γενικός Διευθυντής
Ελληνικών Ταχυδρομείων

Σας συγχαίρουμε για το αξιόλογο έργο του Αγγέλου Α. Βουδούρη, το οποίο είναι μεγίστης πνευματικής και ιστορικής αξίας.

Ίων Βορρές
Πρόεδρος Μουσείου Βορρέ
Δήμαρχος Παιανίας

Από τους θαυμαστούς (και τυπωτικούς) Τόμους Ψαλτικής, του Άγγελου Βουδούρη, μετά προσφέρω, μερικούς και σε αξιόλογους Κληρικούς ή Ψάλτες (ή και Μονές), που επισημαίνω (στους οποίους έχω δώσει και το Ανθολόγιό μου «Κεφαλληνιακής Εκκλησιαστικής Μουσικής» του 1963), κρατώντας, τους εορτολογικώς σημαντικότερους τόμους.

Δημήτρης Λουκάτος
Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου

Σας ευχαριστώ θερμότατα για τους πολυτιμότερους τόμους των Απάντων του πρωτοψάλτη της Μ. Εκκλησίας, όπως τα απέδωσε στην εκκλησιαστική παρασημαντική ο Άγγελος Βουδούρης. Ελπίζω πως θα μπορέσω να τα αξιοποιήσω με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Μιχάλης Μερακλής
Καθηγητής Λαογραφίας Πανεπιστημίου Αθηνών
τ. Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Πράγματι είναι ένα αξιόλογο έργο.

Λυκούργος Πετρίδης
Οφφικιούχος Άρχων Πρωτοψάλτης Κωνσταντινουπόλεως

Σας συγχαίρω για την πρωτοβουλία της εκδόσεως ενός τόσο πολυτίμου έργου.

Κυριάκος Ντελόπουλος
Συγγραφέας - Βιβλιογράφος

Επίσης, για την απόκτηση των Απάντων του Αγγέλου Α. Βουδούρη, ευχαρίστησαν και συνεχάρησαν με επιστολές τους, οι κ.κ. Ελένη Κούγκου, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, Μενέλαος Παλλάντιος, Ακαδημαϊκός και Χριστόφορος Χαραλαμπίκης, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τέχνης ανέλαβε και κυκλοφορεί τη σειρά των έργων του αιμνήστου μουσικολόγου Αγγέλου Α. Βουδούρη, θεολόγου καθηγητή και πρώην Α' Δομestikου της Εκκλησίας μας. Εκείνο, που θέλουμε να επισημάνουμε είναι η **έμπρακτη λατρεία των τέκνων του Αγγέλου Α. Βουδούρη, Κων. Βουδούρη, Ακυλίνης Μ. Γεωργιάδου και Λεόν. Βουδούρη, που ανέλαβαν τα έξοδα της έκδοσης και κυκλοφορίας «εις εκπλήρωσιν βαθυτάτης οφειλής και ευγνωμοσύνης ένεκεν».** Τέτοιες χειρονομίες επιγόνων είναι σπάνιες, γι' αυτό και από τη θέση αυτή θέλουμε να συγχαρούμε θερμά αυτούς που τιμούν τη μνήμη του γεννήτορά τους. Φανερώνουν το ψυχικό τους μεγαλείο, που ασφαλώς κληρονόμησαν μαζί με το μεγάλο όνομα του πατέρα τους.

(απόσπασμα)

Περιοδικό «Πνευματική Ζωή»
Ιούλιος - Αύγουστος 1997

Μετά από λίγες μέρες, μια πολύ ευχάριστη έκπληξη μας περίμενε. Ένα δέμα από βιβλία, με τους έξη πρώτους τόμους του δεκαοκτάτομου έργου «Υμνογραφικά 'Απαντα» του θεολόγου και Α' Δομestikου του Πατριαρχικού Ναού Κωνσταντινούπολης, 'Αγγελου Βουδούρη. Μια σημαντική μελέτη, που καταγράφει τους κώδικες της Ορθόδοξης Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Ασματοδίας, καθώς και τον μουσικολογικό και μελουργικό πλούτο της. Αυτή η εξαιρετική δουλειά ήρθε στο φως μετά από περίοδο 45 χρόνων.

Συγχαρητήρια αξίζουν στους παράγοντες αυτής της εκδοτικής δραστηριότητας, που συμβάλουν στην πολιτισμική επικοινωνία του Ελληνισμού με την υπευθυνότητα που διακρίνει το επιτελούμενο έργο τους.

(απόσπασμα)

Δημήτρης Κωνσταντάρας
«Αθηναϊκή»
3 Μαΐου 1997

Έργο διάσωσης των χειρογράφων Κωδίκων του Α' Δομestikου του Πατριαρχικού Ναού της Κωνσταντινούπολης, 'Αγγελου Βουδούρη (1891-1951) αποτελεί η έκδοση των Απάντων του.

Πρόκειται για όλα τα λειτουργικά και θεωρητικά βιβλία της βυζαντινής ασματοδίας, στα οποία για πρώτη φορά καταγράφεται με τη βυζαντινή παρασημαντική το περίφημο «πατριαρχικόν ύφος».

(απόσπασμα)

Εφημερίδα «Ελεύθερος Τύπος»
25 Ιανουαρίου 1997

Πρόκειται για έναν μελουργικό θησαυρό Κωδίκων, 8.000 σελίδων, που για πρώτη φορά έρχονται στο φως, των υμνογραφικών «Απάντων» του Α' Δομέστικου, του Πατριαρχικού Ναού, Ἀγγέλου Βουδούρη.

(απόσπασμα)

Περιοδικό Τεύχος «Ο ΠΟΛΙΤΗΣ των Μεσογείων»
Ιανουάριος 1996

Ευχαριστώ ιδιαιτέρως όσους φρόντισαν να γίνω κληρονόμος αυτής της πνευματικής προσφοράς και να τους διαβεβαιώσω πως αυτό το έργο έγινε έναυσμα και ερέθισμα μιας προηγούμενης επιθυμίας μου, που τώρα γνωρίζω με μιαν άλλη τέχνη και τεχνική την Ορθόδοξο Βυζαντινή Εκκλησιαστική ασματωδία.

Είναι ένα βαρύτιμο έργο του αείμνηστου Αγγέλου Βουδούρη, μεταφερόμενο αυτούσιο από τα χέρια εκείνου, που υπηρέτησε αυτή την τέχνη πάρα πολλά χρόνια.

Είναι ένα έργο όπου ο Βουδούρης προσέθεσε και δικές του γνώσεις, ανανεωτικής πνοής και το συνιστώ σε όσους ασχολούνται με την εκκλησιαστική ασματωδία. Έχουν να ωφεληθούν πολλά...

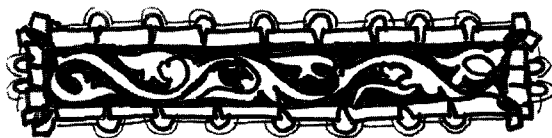
(απόσπασμα)

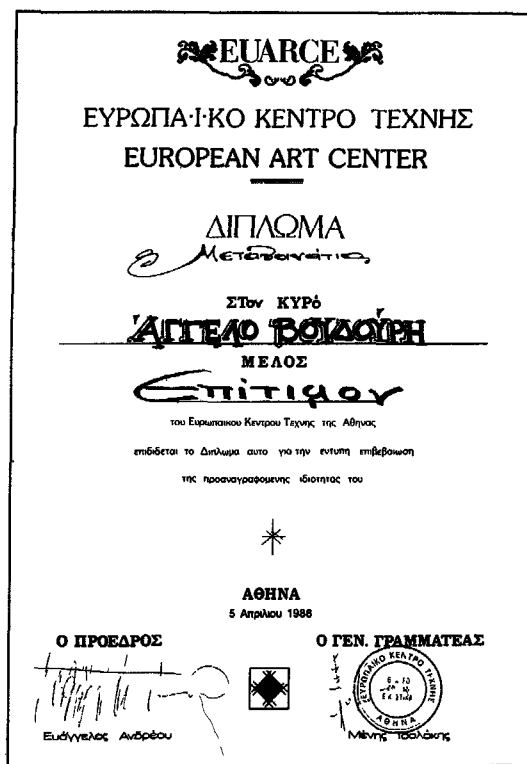
Κυριάκος Βαλαβάνης
«Ελεύθερη Ώρα»
3 Ιανουαρίου 1997

Σήμερα, ύστερα από σαράντα πέντε χρόνια, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τέχνης (EUARCE) της Αθήνας ανέλαβε τη δημόσια αποκατάσταση του σημαντικότερου αυτού σύγχρονου βυζαντινομουσικού ντοκουμέντου, που έρχεται στο φως, για να δείξει, την τάξη, την ακριβή αξία και το ιστορικό μεγαλείο του «Πατριαρχικού Ὑφους», το οποίο μέχρι τώρα μεταλαμπαδεύεται μόνον μέσω της προφορικής παράδοσης, συχνά με τις αναπόφευκτες παραφθορές και αλλοιώσεις.

(απόσπασμα)

Εφημερίδα
«Απόδημον Έπος»
(Τεύχος 1, 1997)





Το Διοικητικό Συμβούλιο
του Ευρωπαϊκού Κέντρου Τέχνης
με την υπ' αριθ. 89/12.4.98
ομόφωνη απόφασή του
ανεκήρυξε μεταθανάτιως
τον 'Αγγελο Λεοντίου Βουδούρη
Επίτιμον Μέλος
του Ευρωπαϊκού Κέντρου Τέχνης
και επιδίδει στην οικογένειά του
το επιβεβαιωτικό Δίπλωμα
που τυπώθηκε το 1988
έτος επίσημης σύγκλησης στην Αθήνα
της Γ' Ελληνοδιεθνούς Συναντήσεως
Μουσικολογίας & Σύνθεσης,
υπό την Διεύθυνση του Καθηγητή
Κυρίου FLORIAN DABROWSKI
Αντιπρύτανη της Ανώτατης Κρατικής
Μουσικής Ακαδημίας του Poznan.

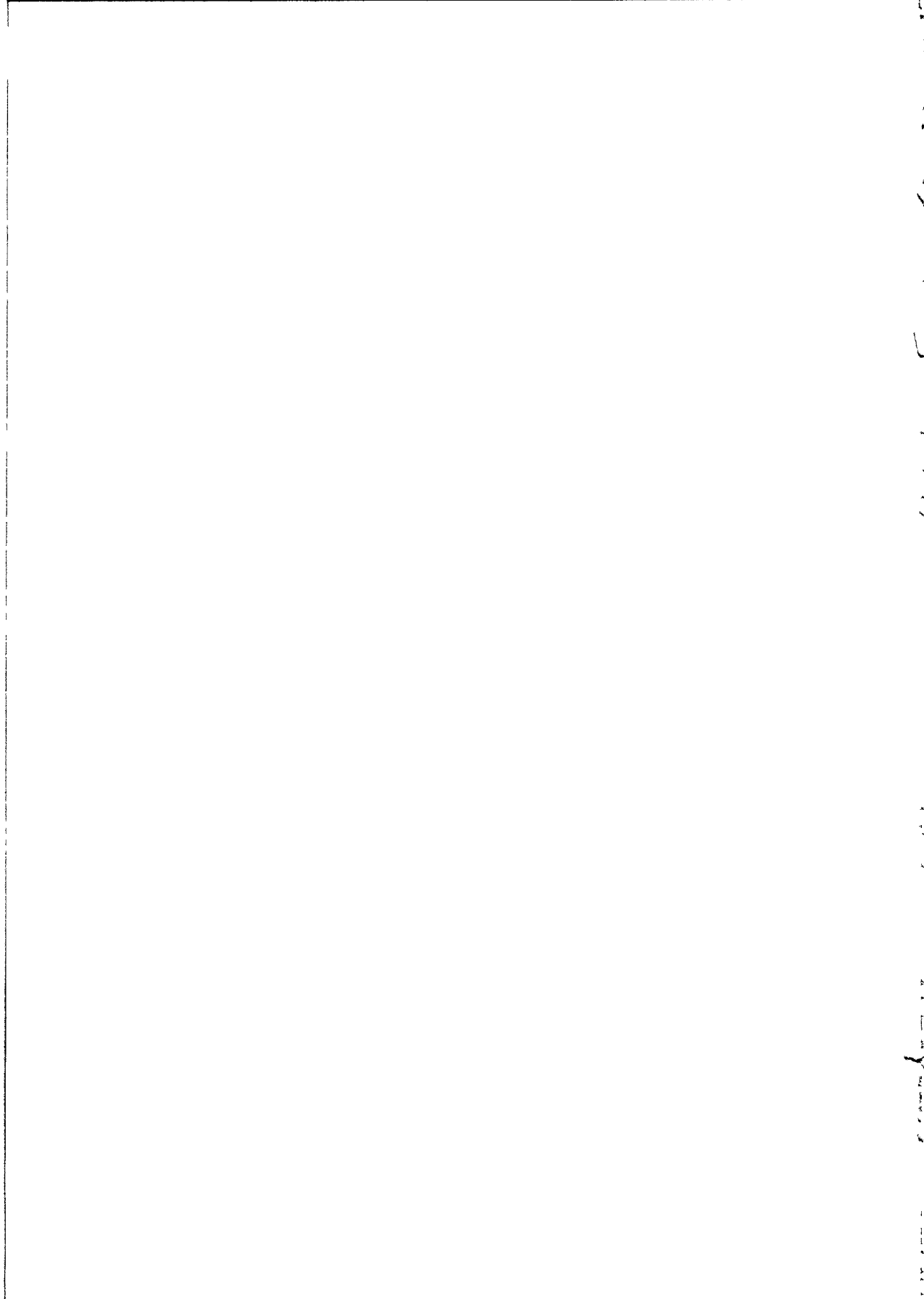


Ο Δήμος Παιανιέων
απένειμε
το Δημοσθένειο Μετάλλιο και το Δίπλωμα Τιμής
των Δημοτικών Εορτών «'Αγιος Αθανάσιος '97»
στον 'Αγγελο Λεοντίου Βουδούρη
μεταθανατίως.

Την απονομή προς την οικογένειά του
έκανε ο Δήμαρχος Παιανιέων
Κύριος 'Ιων Βορρές
σε ειδική τελετή στην αίθουσα
της Δημοσθενείου Βιβλιοθήκης
Παιανίας.
(1η Μαΐου 1997)



Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Κισάμου και Σελίνου
Κύριος Κύριος Ειρηναίος
απένειμε το Τιμητικό Δίπλωμα
του Γ' Πανελλήνιου Σπουδαστικού Σεμιναρίου
Μουσικής & Μουσικολογίας της Ι. Μητροπόλεως
στον 'Αγγελο Λεοντίου Βουδούρη
μεταθανاتیως
(26 Αυγούστου 1997)



Κατακλείδος φίλια



Καί τῇ ἀνεπιλήπτῳ φρονήματι κοσμουμένη
παναξία συζύγῳ καί μητρί
Κλεοπάτρᾳ Ἀγγέλου Βουδούρη
τὴν τὰ ἐπαχθῇ τοῦ βίου ἐγκρατῶς τηρήσασα
θυσιαστικῇ δέ ἀφοσιώσει τῇ ἀρρήκτῳ οἰκογενείᾳ
ἐν παντί ἔχουσα,
ταῦτα τὰ ἐλάχιστα ῥήματα θερμῇ συγκινήσει
οἱ φιλομήτορες, ταπεινῶς αὐτῇ ἐκφράζουσι.

Ἐν τέλει δέ καί τῷ **Εὐρωπαϊκῷ Κέντρῳ Τέχνης**
εὐχαριστοῦντες

Τά «Μουσικολογικά Ἀπομνημονεύματα»
τοῦ ᾽Αγγελοῦ Βουδούρη
ἐκδόθηκαν τὴν ᾽Ανοιξὴ 1998, στὴν Ἀθήνα,
σὲ πεντακόσια ἀντίτυπα
μέ δαπάνη τοῦ Κωνσταντίνου Ἀ. Βουδούρη
καὶ ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια τοῦ
Εὐρωπαϊκοῦ Κέντρου Τέχνης
(EUARCE)
ἐπὶ προεδρίας
τοῦ ποιητῆ
Εὐάγγελου Ἀνδρέου.

Ἡ ὅλη τυπογραφικὴ ἐργασία
ἔγινε στὴν ΑΕΒΕ OFFSET ΔΕΡΒΗ
Προύσσης 1 - Ταύρος

Ἀγγέλου Βουδούρη

ΚΩΔΙΚΕΣ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΣΜΑΤΩΙΔΙΑΣ

(Τόμοι 18)

| | |
|-----------|--------------------------------------|
| Τόμος 1ος | Ὁκτώηχος Α' |
| » 2ος | Ὁκτώηχος Β' |
| » 3ος | Ἀναστασιματάριον Α' |
| » 4ος | Ἀναστασιματάριον Β' |
| » 5ος | Εἰρμολόγιον |
| » 6ος | Μηνολόγιον |
| » 7ος | Δωδεκαήμερον |
| » 8ος | Τριώδιον Α' |
| » 9ος | Τριώδιον Β' |
| » 10ος | Μεγάλη Ἑβδομάς |
| » 11ος | Πεντηκοστάριον Α' |
| » 12ος | Πεντηκοστάριον Β' |
| » 13ος | Τυπικόν |
| » 14ος | Μουσικά Μαθήματα |
| » 15ος | Εἰσαγωγή εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν |
| » 16ος | Μουσικά Συγγράμματα καὶ Μελέτες |
| » 17ος | Μουσικοκριτικά |
| » 18ος | Μουσικολογικά Ἀπομνημονεύματα |

γραφή : ερώτος [ευνεπτυγμένος] vs. [ανδραγαθός ή ανειπτυγμένος]
pg. 135 ~ 153

11

1

1

1

1

1

1

1

1

1